

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Kieler, Laura.; Laura Kieler.

Han faldt ved Helgoland : en Fortælling

Kbh. : Otto B. Wroblewski, 1894

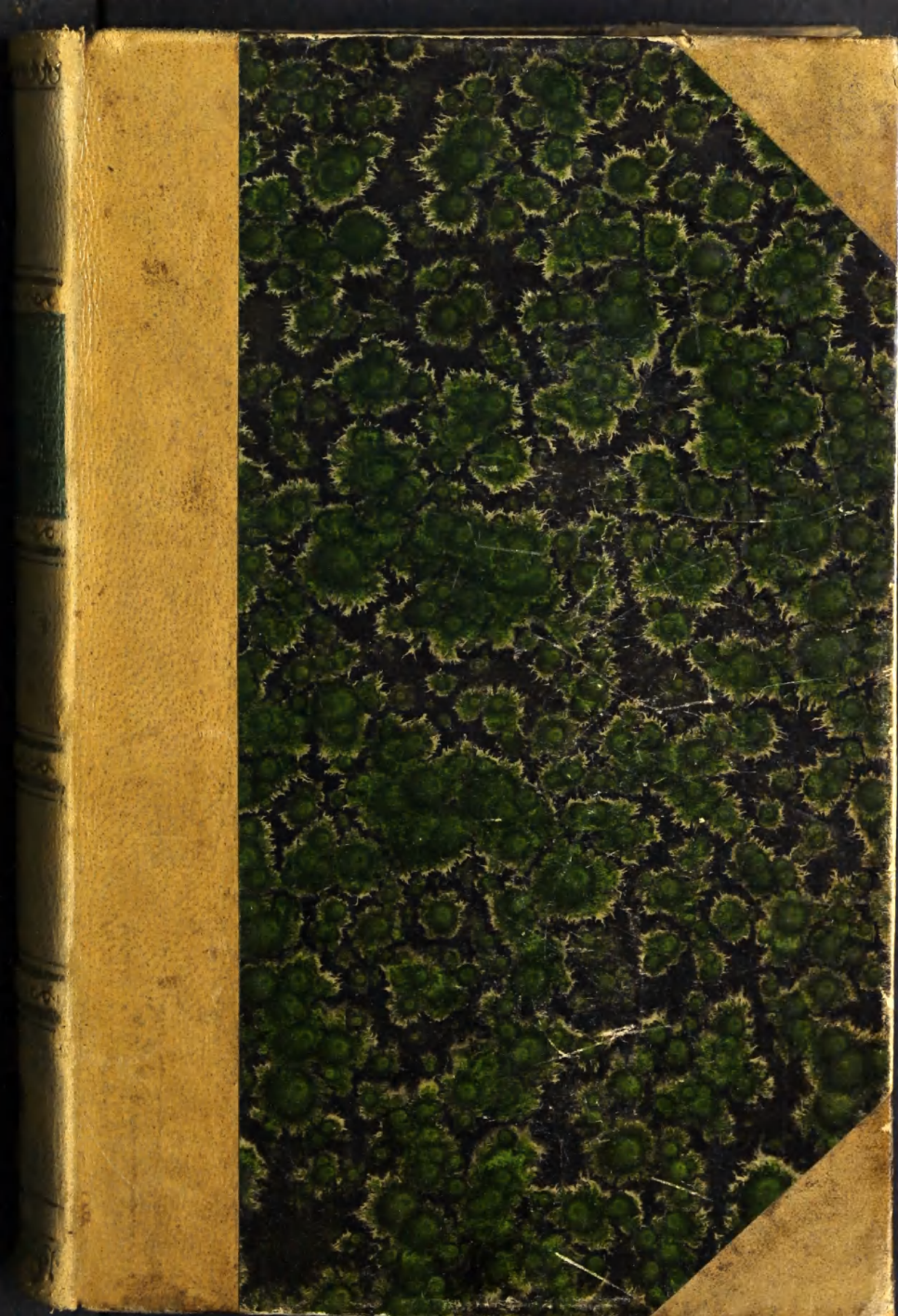
440 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

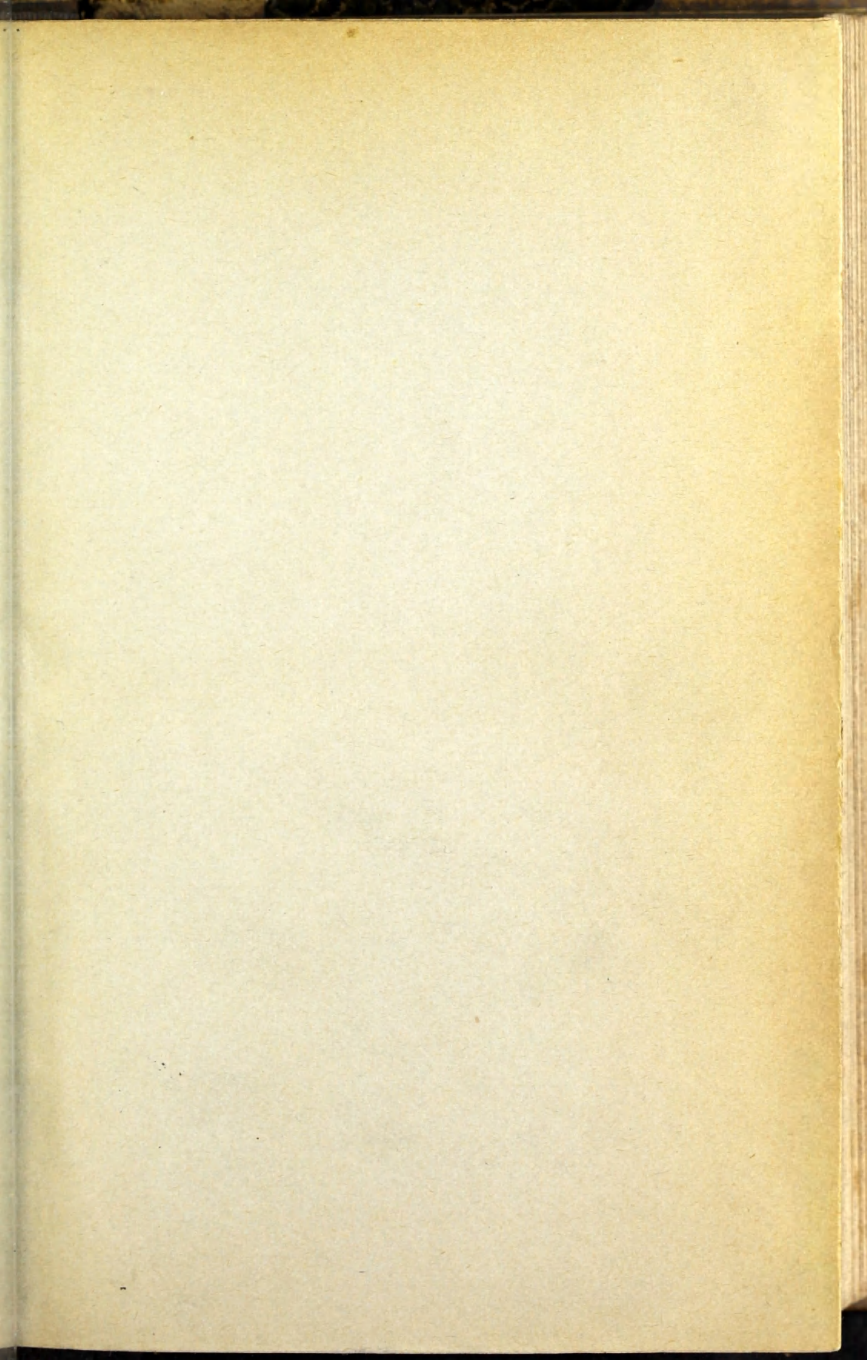
57.- 188.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

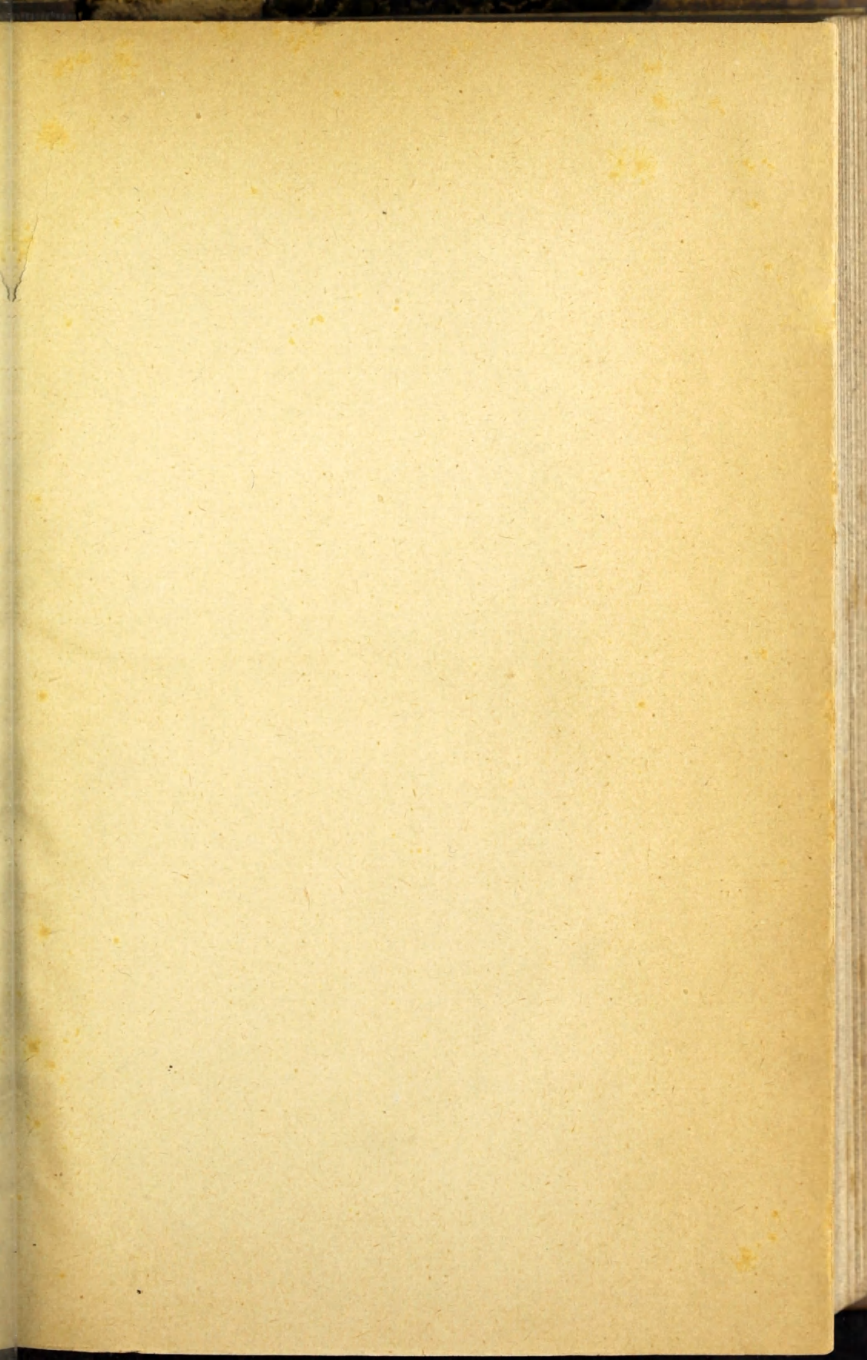
130020833174

HAN FALDT VED HELGOLAND

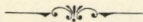

RAY, PAUL T. AND HENRIETTA

LAURA KIELER

HAN FALDT VED HELGOLAND

EN FORTÆLLING

KØBENHAVN

OTTO B. WROBLEWSKI'S FORLAG

1894

LAURA KIBLER

HAN PAJDT VED HELLGOLAND

EX HONORABILIS

København. I. Cohens Bogtrykkeri. A. A. Lange & Co.

Den 1ste Oktober 1863 laa en kold Høst-
taage og rugede over Kattegat.

Færvandet mellem Sverige og Danmark lig-
nede et formeligt Ginnungagab, hvor levende og
dødt opslugtes af den alt udviskende Taage.

Men inde i Taagen arbejdede Dampskibet
„Hroar“ sig møjsommeligt frem op mod Nord.

„Hroar“ stønnede og hvæsedede, undertiden
syntes det at betænke sig, imellem stod det helt
stille.

Taagen fortættede sig saaledes, at den var
uigennemtrængelig for ethvert menneskeligt Øje,
og dog saa tynd, den trængte ind med hvert
Aandedrag. Man slugte den, forspiste sig paa den.

Og den sneg sig ind gennem hver Revne,
hver Sammenføjning i det stærkt byggede Skib.

Dækket, Tougværket — ikke mindre end
Matrosernes Oljeklæder og Sydveste drev formelig
af Væde.

„Hroar“ gled længere og længere ind i det
vage, ubestemmelige, den Overmagt, „der ikke
er til at tage og føle paa“; Røgen evnede ikke

at stige tilvejs, og man kunde ikke se en Haandsbred frem for sig.

Mon der skulde være et andet Skib, sagte listende „paa Hosesokker“ ligesom „Hroar“ selv?

Da begyndte Damperen i pludselig Angst at tude.

Taagehornet lød uhyggeligt, ikke uligt et Rovdyrs Hyl.

Ingensomhelst og intetsomhelst svarede, — „Hroar“ turde dog ikke gaa videre.

Men nede i den varme Salon var der hyggeligt tilgivns.

Da det var blikstille, og Skibet derfor krøb som en Snegl henad et Stuegulv, mærkede man ikke en Gang en tilfældig Rysten.

Lamperne — de slingrede ikke i Falserne, — lyste klart over Anretningen: Hummer, Salater, Skinke, Spejlæg, Boeuf, — alt hvad der nu hører til et velanstændigt, godt Frokostbord.

Passagererne lode sig ogsaa al Ting smage og toge for sig af Retterne med den Ulvehunger, Søluften plejer at skænke normalt udrustede Mennesker, — det vil da sige dem, der ikke have Tilbøjelighed til Søsye.

Men paa begge Sider vendte Passagererne Ryggen til to Rækker smaa Kahytter, hvis Beboeres Elendighed og fuldstændige Selvopgiven medlidende skjultes af grønne Forhæng.

Kun et Par af Gardinerne vare skudte til Side, saa vidt man kunde skimte et Plæd, en Arm med Kniplingsmansch et og en lys Fletning.

„Ja, var det ikke det, jeg sa'!“ udbrød Skibsrheder Puntervig, der skulderbred og svær tronede paa Kaptejnens Plads, — det stramt-siddende, sorte Atlaskes Halsbind samt de stive, opstaaende Flipper gjorde kun hans vakre, skægløse Ansigt rødere, end det allerede var i Forvejen, — „nu ligger vi pinedød og plasker lig et andet Kræ i Vandet!“

„Vi begynder at gaa!“ raabte Kandidat Thestrup.

„Det er nok som Krebsen det,“ sagde Puntervig. „Vi bakker jo alt, hvad vi orker.“

„Naa, i dette forbandede Vejr er det da ikke saa lige til. Man kan jo ikke en Gang finde Kursen.“

„Hvad kan man ikke?“

„Finde den rette Kurs!“

„Det er det, det gjælder om her i Livet,“ sagde den filosofisk anlagte Kandidat Thestrup. „Slaar man ind paa fejl Kurs, saa gaar det galt, hvor man saa er.“

„Saa har man et forbandet skidt Bestik, det er nu min Formening,“ sagde Puntervig. „Saa', nu ligger vi da for og roder! Vi kunde gerne gaa for at være en ganske ordinær Mudderspram.“

Grosserer Hintzberger havde opsnappet et Par Sømandsbrokker og vilde derfor gerne prale med sine nautiske Kundskaber.

„Gudskelov vi har Magsvejr,“ sagde han.

„Magsvejr!“ brølede Puntervig. „Pokker til Magsvejr! Man kan da hellere kalde det Marsch paa Stedet. — Københavner!“ raabte han pludselig ind til Indehaveren af den nærmeste Kahyt til Højre (af vedkommende saa man for Resten kun et Par lakerede Støvler), „skal det være Skinke med Røræg?“

„Hvad behager?“

„Røræg — med Skinke, Menneskebarn!“

„Nej Tak. Jeg kan umuligt faa noget ned.“

„Hør! Nu har De, Fanden splidse mig, vendt Næsen i Vejret, lige siden vi passerede Trekroner. Nu synes jeg snart, De maa have faaet nok af at agere Liggendefæ, Danefæ, eller hvad Pokker I kalde det der nede? Jeg propo-
nerer, De skulde se til at blive Menneske igen. Ikke et Glas Marsala?“

„Nej Tak. Jeg faar ondt, bare jeg tænker paa det.“

„Indbildning er værre end Pestilents!“ sagde Puntervig. „Aa — vil De være saa venlig at række mig den Roquefort?“

„Med Fornøjelse,“ sagde Hr. Thestrup.

„För all del! Hr. justitieråd!“ udbrød pludselig

hans svenske Sidemand, idet han skyndte sig med at række ham Osten.

„Jeg er ikke Justitsraad,“ snærrede Kandidaten.

„Jag ber om ursäkt, Hr. etatsråd!“

„Men Menneske, jeg er hverken Justitsraad eller Etatsraad!“ raabte den anden forarget.

„För all del! Mjukaste tjenare, Hr. konferentsråd!“

„Han tror nok, at alle danske er Raader,“ sukkede Thestrup og fandt sig resigneret i sin Skæbne. „Hvad er De?“ tilføjede han ulykkelig.

„Kämrrare — kunglig —“.

„Hvad for noget? Kongelig Kammerjæger?“

„Ber om ursäkt! Kämrrare i kunglig Majestäts tjenst.“

„Det maa være et net Jagtrevier De har,“ sagde den uforbederlige Grundtvigianer.

„Hroar“ tudede.

„Fy for Pokker!“ sagde Puntervig med et haanligt Sideblik til Thestrup, „det er nok et veritabelt Gjallarhorn, vi der har lagt os til.“

„Gjallarhornet,“ begyndte Kandidaten en længere Forklaring, „er egentlig Hejmdals Lur, og den kunde høres over al Verden. Den nordiske Mythologi benævner ham den hvide As, men den ældre Edda regner ham til Vanerne.“

„Fy for al Ulykke,“ afbrød Rhederen den mythologiske Forelæsning, „den Hummer har

aldrig i sine Dage været norsk Hummer den! Pokker maa vide, hvad det er for en dansk Landkrabbe — rimeligvis en af Peder Oxes Frøer, men den har da aldrig set Saltvand i sit Liv! Nej, det er det, jeg siger: Fisk forstaar en Dansker sig ikke mere paa end en Torsk!“

Under den almindelige Latter, som paafulgte, søgte Thestrup paa sin Nations Vegne forgæves at komme til Orde.

Det tudede igen.

„Gjallarhornet!“ raabte Puntervig.

Sælem sprang op.

„Det er ikke os!“

„Hvem er det saa?“

„Hvor Fanden kan jeg vide det?“ udbrød Sælem arrigt, „hvad det er for en dansk Pæreskude, som haler ind paa os!“

Det tudede bagbord — styrbord; man skulde tro, Taagen pludselig havde faaet tusinde Liv, og „Hroar“ hylede uafbrudt, som om det var blevet besat af Skræk.

„Det er s'gu ikke videre hyggeligt dette her,“ sagde Puntervig med ét. „Saadan uden videre at kunne blive sejlet i Sænk, — uden at man ved et Ord af det, — saadan lige luks ned paa Havsens Bund.“

„Aa — naar bare ikke de Manædere var saa —“

Thestrup saa op.

„Hvad for noget? Menneskeædere?“

„Jeg sa' Manædere,“ sagde Holmsen. „Jeg laa ifjor ved Sandefjord, — jeg plages nemlig af Gigt, skal jeg sige Dem, — og da blev jeg gneden med Manædere. De gør Dem ingen Ide om, hvilken Helvedsbrand det er!“

„København!“ raabte Puntervig ind til Højre, „hvad vil De sige, hvis vi nu i dette Herrens Øjeblik blev paasejlet og gik tilbunds? Vilde det ikke friske Dem op?“

„Nej, — det er mig saa knusende ligegyldigt.“

„Ja, det er en Københavner! Det er vist et net Eksempplar af Arten!“

„De har nok aldrig før lugtet Søvand?“ tillod Thestrup sig at insinuere.

„Jo, jeg har,“ lød det svagt inde fra Kabytten. „Jeg har aftjent min Værnepligt ved Marinen.“ Med en sagte Stønnen: „Jeg har været til Orlogs.“

„Det var Fandens!“

„Ja, saa stod De i al Fald ikke i aktiv Tjeneste. De har naturligvis været paa Syge-listen, lige fra De kom ombord, til De satte Foden paa Land.“

„De tager Fejl,“ protesterede Hother Lesser, „jeg har altid kun været syg de første to Dage, til jeg var bleven vant til Hivningerne.“

Imidlertid — man var nemlig bleven mæt, —

begyndte Passagererne ivrigt at diskutere den politiske Situation.

Nogle vare Helstatsmænd, andre vare national-liberale eller holdt med de nationalliberale, men alle ventede sig alt af det forventede, nordiske Forbund. Dets Afslutning laa i Luften.

„Lilla Sessan*) skall nu bli gift med Prins Frederik, enten hon vill eller ej!“ truede Stahlin.

„Og saa skal han i Tidens Fylde blive Konge for det samlede Skandinavien!“ sagde Sælem.

„Bære Nordens tre Kroner paa sit Hoved ligesom Dronning Margarethe!“ triumferede Thestrup.

„Kalmarunionen!“

„Og saa skal vi endelig en Gang blive en Magt i Europa, en man maa regne med, som ogsaa har et Ord at sige med i Laget. Og derfor skal vi nu blande Blod!“

Og opfyldte af svulmende Storhedsdrømme raabte Passagererne Leve for Dronning Margarethe og Kalmarunionen og istemte derpaa:

»Længe var Nordens herlige Stammel«

De hævede netop de fyldte Glas i Vejret. —
I samme Nu begyndte Skibsklokken at ringe,

---

*) Prindsesse Louise.

Hornet hylede, Besætningen trampede ilsomt frem og tilbage over deres Hoveder.

Et Skib gled forbi, saa tæt op ad „Hroar“, at det næsten hørtes, som om det skurede hen ad Skibssiden.

Passagererne sprang op og saa paa hverandre. Det løb dem koldt ned ad Ryggen.

Der blev et Øjeblikks Taushed; man kunde tro, at selve den flyvende Hollænders Køl lydløst havde skaaret tvers igennem Salonen.

Holmsen var ganske bleg.

„Der havde det været nær ved!“ sagde han spagfærdigt.

„Den Gang „Norge“ og „Konstitutionen“ stødte sammen, og „Norge“ sank med Mand og Mus,“ fortalte Sælem, „var der en Mand, som sprang overbord.“

„Men hvad gaar der af Dem, Menneske!“ raabte Holmsen nervøs. „Er De forrykt, at De i dette Øjeblik kan tænke end sige snakke —!“

„Han vilde hellere dø frivilligt, skal jeg sige Dem, end at drukne som en Kat i en Sæk,“ sagde Sælem, som om det gjorde Sagen bedre.

Ved Firetiden begyndte imidlertid Taagen at lette.

Stemningen ved Middagsbordet var derfor i betydelig Stigning.

„Københavneren“ laa fremdeles tilkøjs og kunde ikke „faa en Bid ned“, og Stahlin blev

haardnakket ved at kalde Thestrup „Hr. Konferentsraad“, og Thestrup ligesaa haardnakket ved at kalde Stahlin „Hr. Kammerjæger“, skønt Stahlin hver eneste Gang protesterede og højt og helligt „bedyrade, att hr. konferentsrådet tog miste, han var kämrerare i kunglig Majestäts tjenst.“

Kaptejnen, der præsiderede ved Bordets øverste Ende, foreslog, at da Skib og Besætning var dansk, Restauratøren og Jomfruen vare svenske, og Passagererne — paa et Par Københavnere og en Svensker nær — vare Normænd, burde Skibet passende døbes: „Det svømmende Skandinavien.“

Dette Forslag blev modtaget med Akklamation.

Man begyndte igen at politisere, og Hr. Stahlin slog paa Glasset, rømmede sig og holdt en Tale, der uafbrudt kredsede om:

„Mina bröder! Våra bröder! Eders bröder!“ og „Fostbroderskapet i Norden!“ Altsammen med en Højtidelighed, som var Anledningen værdig.

Senere hen kom Maanen op.

Taagen hævede sig ikke, den blev kun tyn-
dere, som om den pludselig fik Svindsot, og
sugede alt Maanens Sølvflimmer til sig, indtil
den forvandlede til et gennemsigtigt Spindelvæv.

Tilslidst blæstes det bort.

Det var nok Hr. Boreas selv, der i højstegen
Person havde aandet hen over Havet, thi kort
efter begyndte det at friske op.

Der blev sat Sejl til. En mørk Sky strøg
som en Haand over Maanens glatte Ansigt, og
Bølgerne toppedes i høj Sø.

Vinden peb i Tougværket, „Hroar“ duvede,
og Kølvandets Skum sprøjtede op over Rælingen
lig forbifarende Lynglimt i Maaneskinnet.

Da Restauratørens Klokke lød, og Passa-
gererne samledes ved Aftensbordet, kneb det
imidlertid med at holde Balancen.

„Kammerjægeren“ og „Konferentsraaden“
tørnede mod hinanden, og der fandt et Sammen-
stød Sted mellem Restauratørens Melkekande og
Punterns Kavaj.

„Nu har vi da Gudske lov faaet Liv i Kludene,“

sagde Kaptejnen, „og det kunde nok behøves. Den forbandede Taage har sinket os, saa vi ikke kan være i Arendal før i Morgen Klokken ni.“

„Det er nok en laber Kuling,“ mente Hintzberger, der saa vidt det lod sig gøre, gjorde gode Miner til slet Spil — det vil sige til Krængningen og Hivningerne, — og fremdeles gerne vilde stille sin Sømandskyndighed til Skue.

„Stiv Kuling, mener De,“ sagde Kaptejnen.

„Ja, stiv Kuling er nu, hvad vi andre dødelige kalde for en almindelig, regulær Storm. — Hej, Københavner! En Opstrammer! Ægte Lysholmer 1859! Den har passeret Linjen tre Gange.“

„Nej Tak!“ — Det lød hendøende. Men pludselig kom det med Fortvivlelsens Styrke: „Kaptejn! Er vi ikke snart indenskærs?“

„Pokker heller! Vi skal først over Revet.“ Skagerak viste sig at være rent ubændigt, og det stakkels „svømmende Skandinavien“ tumledes ubarmhjertigt om af Vind og vilden Vove.

Det blev en lang, pinefuld Nat. Selv Thestrup maatte ofre til Neptun, og Puntervig, der snart stod ret op i Vejret og Øjeblikket derpaa igen stod paa Hovedet, klamrede sig hjælpeløst til Kanten af Køjen i forgæves Stræben efter at holde sig Tyngdeloven nogenlunde efterrettelig.

Skibet jog hen over Bølgetoppene, fnysende og fraadende, pisket fremad af en „virkelig, regulær“ Syd-Syd-Vest.

Skummet fossede om Bougen, og Styrtesøerne legede Kasteboldt hen over Dækket.

„Naar kommer vi til Arendal, Menneske?“ tordnede Puntervig, som igen stod paa Hovedet, lig en Klovn for sit Publikum. „Dette her begynder virkelig at blive noget nærgaaende. Ikke en Gang Herre over sit eget Legeme! Havde vi bare Sidevind!“

„Naar kommer vi indenskærs?“ stønnede Passagerne i Kor.

„Vi skal først over Revet!“ raabte Opvarteren.

„Gid Fanden havde Revet!“ brølede Puntervig, som igen stod paa Hovedet og agerede Klovn.

Midt i sin Vaande maa Lesser imidlertid et Øjeblik være falden i Søvn; thi han vaagnede pludselig ved, at Skibet laa stille.

Overgangen var saa stor, han havde en Fornemmelse af at være kommen i Paradis.

„Er vi i Arendal?“ raabte han.

„Nej,“ lød Svaret, „vi tager kun Lods ombord. For nu skal vi over Revet!“

Det meget omtalte Rev viste sig da ogsaa at svare til sit Rygte. Var det galt før, saa blev det tifold værre nu.

Havde Puntervig før staaet paa Hoved og Fødder, saa blev han nu tillige smidt om baade til højre og til venstre Side.

Han faldt ved Helgoland.

Det var Medvind og Modvind og Sidevind paa én Gang.

Kopper og Tallerkener opførte en sand Heksesabbath, Lasten forskød sig, og „Hroar“, som netop paa Grund af den ringe Last laa højt paa Vandet, boltrede sig lig en vælig Hingst og stejlede højt i Vejret. Saa satte det over Revet.

Det fik imidlertid ogsaa en Ende, men hvis „Københavneren“ ventede, det nu skulde blive smult Vande, saa havde han gjort Regning uden Vært, det vil sige: Krapsøerne i den norske Skærgaard.

Henimod Morgenstunden faldt Lesser imidlertid i en let Søvn og vaagnede først ved en højroestet Samtale, som førtes lige uden for hans Dør.

Takket være Gardinet, der var skudt halvt til Side, opdagede han Puntervig, som søgte at gøre sig tilgode efter Nattens uventede Strabadser med en varm Kop Kaffe.

Restauratøren stod foran ham og balancerede med Bakken.

„Gaa øjeblikkelig bort med det Helvedskram,“ sa' Puntervig, saa snart han skyndsomst havde forsynet sig med Sukker og Fløde. „Jeg kan ved Gud ikke paatage mig Ansvar for mere end det, jeg har i Hænderne. Den nederdrægtigste Nat, forsikkrer jeg Dem, jeg i mit Liv har op-

levet! Ikke mere Magt over sin egen Krop, end om man havde været et nyfødt Barn!“

Restauratøren var imidlertid neppe forsvunden, før Skibet med ét jog ned ad en Bølgeryg og opad en anden.

Der lød et kaotisk Knas og Smadder, Rhederen gjorde Anskrig, og Opvarteren kom styrrende til.

„Der gik den s'gu!“ sagde Puntervig, der holdt sig med begge Hænder fast ved Bordet, og fortabt saa ned paa Koppen og den Kaffe, han ikke fik, men skulde have havt, „men jeg havde Pinedød mer end nok med at holde paa mig selv.“

Endelig gled „Hroar“ ind paa Arendals Rhed, og Folkene ved Bryggen skumlede som sædvanligt over de „danske Baaterne“, der „aldrig kunde holde Rutten“, men „altid kom et Par Timer for sent.“

At deres egne „Baade“ i lignende Taage gjorde det samme, var naturligvis en anden Sag.

Lesser krøb ud paa Dækket.

„Ej Godmorgen, Københavner“, udbrød Puntervig overmodigt og lettede paa Hatten.

Fint pomadiseret og soigneret, med elegant Overfrakke, stramt siddende Hansker og Spradestok lignede Lesser ikke desto mindre Ridderen af den bedrøvelige Skikkelse.

„Tør jeg spørge, om De skulde være den

Københavnner, Grosserer Bendz har engageret til at forestaa Detajlhandelen?“ spurgte Puntervig.

„Ja, jeg er.“

„Det er en brav Mand,“ sagde Puntervig, „men han er krigsgal, rent krigsgal. Hvis alle Nordmænd lignede ham, saa vilde de lig Vandalerne kaste sig over Danmark — bare for at komme det til Hjælp naturligvis. — Ja, saa skal vi da samme Vej,“ tilføjede han og gik ind i Røglugaren.

Efter to Timers Forløb forlod Skibet Arendal, og den smukke, den Gang saa hovedrige By med sine Fjelde og Holme svandt mere og mere tilbage. Lesser blev imidlertid ved at holde sig oppe.

Det var jo indenskærs, og han syntes derfor ikke, han kunde være andet bekendt.

Puntervig havde døbt ham. Ombord kaldte man ham derfor ikke andet end „Københavnneren“.

Han strammede sig ogsaa op, saa godt det lod sig gøre, og deltog i Maaltiderne, søgte med Anstand at holde Kontenancen og tvang Maden ned, bestilte endog flot en halv Flaske Rødvin, men hver eneste Gang, lige som han havde skænket det tredje Glas, hændte det ufravigelig, at han i største Hast maatte sætte det fra sig og styrte ud.

„Overvunden af en stærkere,“ mente Holmsen.

Men det hændte ogsaa ligesaa ufravigelig,

at Puntervig hver Gang slog i Bordet og udbrød:

„Det maa have været en Fædrelandsforsvarer!“

Imidlertid gik det ret gemytligt til mellem Passagererne.

Naar de vare oppe paa Dækket, og Kulingen peb om Ørerne, medens de stampede med Fødderne for at holde dem varme, foer Vikingesaaften i dem, og de rakkede hverandres Nation af, saa det var en Gru.

Men naar de kom ned, bøjedes deres haarde Sind.

Varme og Vin gjorde sin Indflydelse gældende, Sammensmeltningen begyndte, og Nordmænd, Dansker og Svensker bleve Skandinaver hver én. De gik op i en højere Enhed.

Til Middag blev den Dag serveret som første Ret Makrel. Restauratøren havde købt den, medens de laa og lossede ved Bryggen i Arendal.

Thestrup og Stahlin, der havde været tilfældige Vidner til Købet, blinkede til hinanden.

„Pas paa,“ sagde Thestrup, „nu faar Danskerne en Overhaling.“

„Hvad er det?“ spurgte Puntervig,

„Makrel,“ sagde Opvarteren.

„Og det kalder I Makrel i Danmark!“ udbrød Puntervig forarget. „Den er s’gu kommen otte Dage for tidlig til Verden. Men i det Brak-

vand, I har der nede i Øresund, kan I da heller ikke faa andet end halvdøde Fisk. Her i Norge er det ligefrem forbudt at sælge bedærvet Makrel.“

En stormende Latter bragte Rhederen til at hæve sit røde Ansigt op fra Fiskefadet.

„Det er norsk Makrel!“ raabte Thestrup triumferende. „Den er født og baaren i Arendal. Spørg Restauratøren!“

Men Puntervig havde faaet andet at tænke paa.

Det kritiske Øjeblik var kommet, da „Københavneren“s Fordøjelse efter hans Beregning maatte gøre Revolution og protestere mod den Tilførsel, den ikke evnede at tage imod.

Han glemte at spise, saa interesseret var han i Forholdenes videre Udvikling, og sad ligefrem og passede paa, som Katten passer paa Musen.

„Pas paa, — nu kommer det!“ sagde han.

I samme Nu satte „Københavneren“ Vinglasset fra sig og stormede Døren.

„Ja, er det ikke det, jeg siger?“ udbrød Puntervig, „den Orlogsgast maa gamle Danmark da have havt storartet Nytte af. Vi misunder dem ham s'gu ikke.“

I Kristianssand, hvor man igen skumlede over „de danske Baaterne“, — rimeligvis fordi de gik dem i Næringen, bleve de fleste Passagerer satte i Land, og Lesser og Puntervig gik

over paa en norsk Damper, der skulde bringe dem videre til det fælles Maal.

En Time efter at de havde ladet Kristianssand bag sig, fandt Rhederen Lessér siddende udenfor Kahytsdøren bleg og forkommen indhyllet i sit Plæd.

Han gjorde et Forsøg paa at rede sin Knebelsbart med Lommekammen, men det tog sig helt ynkeligt ud.

Uden at røre sig sad han saa og stirrede paa den norske Kyst, der ugæstmild og barsk gled forbi. Bare Sten og Sne og et og andet rødmalet Hus paa en „Fjeldknaus“ eller et Skær.

Han gøs og krøb sammen.

„De skulde kapitulere jo før jo heller,“ sagde Puntervig. „Gaa De bare ned og læg Dem. Det kan ikke nytte, De vil søge at redde Honnøren, — den er s'gu fløjten for længe siden. De er for Resten den ivrigste Neptunsdyrker, jeg endnu har havt den Ære at gøre Bekendtskab med.“

Endelig stevnede Damperen ind i Havnen, og den lille, norske Kystby keg frem bag om Næsset.

„Det er da kedeligt, de to Dage, De behøver for at vænne Dem til Hivningerne, er forbi,“ sagde Puntervig, „for nu havde De jo Fornøjelsen ved Søturen tilgode.“

Lesser saa forbauset op ad de rød-, gul- og hvidmalede Træhuse, der lig Svalereder havde

hængt sig fast op ad de lave, solbeskinnede Klippeskrænter.

Her en Kirke, der en Arrrestbygning, hist en Skolebygning — alle tre af Sten — vilkaarlig smidte om i det (paa Grund af Terrænforholdene) planløse, halvt kaotiske Vildrede, som kaldtes en Købstad, paa saa og saa mange hundrede Sjæle.

Midt i al den saa ualmiddelg tidlig faldne Sne saa disse smaa Menneskeboliger af Træ saa skrøbelige og luftige ud, at han kom til at tænke paa Korthuse, der naar som helst kunde blæse om eller, som Sneen, naar den til Foraaret tøde op, maatte rive bort med sig.

Ved Siden af ham stod Puntervig med Hænderne i Frakkelommerne og Cigaren i Munden.

„Ja, for en Københavner maa det jo være lidt drøjt at komme lige fra Kongens København op til dette Hundehul, men“, tilføjede han spydigt, „De maa trøste Dem med, det er da Landjorden.“

Grosserer Bendz's smukke, ret statelige Hus laa som en Ørnerede yderst paa Randen af en lille Klippeafsats, der sprang frem ud over Sørtorvet.

Façaden, hvor Indgangen ogsaa fandtes til Kontor, Lager og Butik, vendte ud til Knækenbergkleven, som møjsommeligt fra Sørtorvet af snoede sig op ad Fjeldet.

Man saa derfor ogsaa stadig, Hestene ase ganske forskrækkeligt med at slæbe de tunge Fragtvogne forbi.

Kuskene — ubarmhjertige som de fleste, norske Kuske i al Fald den Gang vare, — lode Svøbeslagene skaanselløst regne ned over de stakkels Hesterygge, medens de smaa, udholdende, taalmodige Dyr ofte satte af Sted i et fortvivlet Galop.

De Vogne, der holdt udenfor Grosserer Bendz's Dør, maatte derfor støttes af „Grevet“.

Hestene formaaede nemlig ikke at holde igen paa den Vægt, som stadig trak dem tilbage ned ad Bakken.

Fra den lange Række Vinduer, der vendte

ud mod Søtorvet, og som i dette Øjeblik funk-
lede lig Guld i Formiddagssolen, havde man
imidlertid en ganske henrivende og ejendommelig
Udsigt ned over de nærmeste, røde Hustage,
Kviste, Skorstene, Søtorvet, Havnen med dens
mange Skibe og Fløtebaade, og ud over den
smalle Fjord, der bugtede sig mellem Fjelde,
Holme og Skær og tilsidst fandt sin Vej ud til
Havet.

Der sad Edele, Husets eneste, moderløse
Barn, gerne i sine ledige Stunder og stirrede
drømmende ind i det blaanende Fjerne.

Hun var sine nitten Aar, men disse Aar
syntes at have faret saa fredelige og milde hen
over hendes blonde Hoved, at de med al Grund
kunde siges at have været nitten Somre og ikke
nitten Vintre.

Moderens Død — hun var da fire Aar, —
kunde hun ikke huske, og Faderens, hele Husets
og hele Slægtens, særlig de gamle Tanter Kær-
lighed havde været saa intens og rørende, at hun
selv aldrig havde mærket Tabet.

Hvorfor sad hun da hver Dag og stirrede
med alle sine unge Længsler ud mod Havet?

Ja, hun saa ikke Havet; hun vidste kun,
det var der — bag om Næsset.

Naa, det var jo den gamle, evig gamle Hi-
storie, der altid bliver lige ny og underfuld:

Prinsessen, der sidder i sit Jomfrubur og venter paa Prinsen, som endnu ikke er kommet.

Kommer han? Eller kommer han ikke?

Og saa vilde hun saa gerne ud i Verden til fremmede Lande, hun vistnok aldrig fik se.

De droge hendes Sind med sælsom Magt. Lande, hvor der var rigere, varmere, mere Sol end her.

Derfor sad hun ogsaa i Dag ved sit kære Udkigsvindue og stirrede efter Dampskibet, som skulde bringe den fremmed Mand fra det fremmede Land.

Blot det, at han var Udlænding og kom sydfra, skaffede Hother Lesser uvilkaarlig en Glorie om Hovedet.

Og saa steg lønligt et bange Spørgsmaal op fra Hjertets forborgne Dyb: er han Prinsen?

Der var Røgen!

Hun sprang op.

Langsomt og sindigt kom Dampskibet glidende frem bag Odden og stevnede med vajende Flag ind til Bryggen.

Hendes Hjerte bankede, Struben snøredes sammen af Forventning.

Edele saa Passagererne strømme i Land; mere kunde hun ikke se.

Grosserer Bendz havde hørt Dampskibspiben paa sit Kontor.

En Stund efter rejste han sig op fra Kontorstolen og stillede sig ved Vinduet.

Flere rejsende kom allerede forbi med Bærere og Bagage, blandt disse endelig Skibsrheder Puntervig, der idet han saa op og opdagede Grosserereren i Vinduet, ikke kunde nægte sig Fornøjelsen at svinge med Hatten og raabe:

„Naa, nu kommer nok snart Deres Københavner! Ja — han har været til Orlogs, men nogen Søhelt er han ikke!“

Lesser gik imidlertid først til Enkefru Pfefferkorns Pensionat, der var nemlig intet Værelse til ham i Grossererens Hus, dels for at faa sit Tøj sat af, dels for at gøre Toilet, inden han forestillede sig for sin Principal.

Idet han med Bæreren foran gik op og ned ad de bakkede Smaagader, følte han sig tilmode, som om de nette, nymalede Huse rundt om ham lige vare blevne pakkede ud af en Legetøjsæske.

Og disse smaa Dukkeboliger havde blomstrende Geranier og Kalaer i Vinduerne og Fuglebure og Reflektionsspejle, hvor nysgerrige Kvindøjne spejdede efter de fremmede, som vare komne med Dampskibet.

Endelig naaede han Pensionatet, fik Bæreren afskediget og kom ad et Par lave Stentrin ind i en lille, panelet Dukkegang, hvor en Tjenestepige tog mod ham.

„Er Fru Pfefferkorn tilstede?“

„Ja, hun er. Vær saa god at træde indenfor.“

Hun viste ham ind i et smalt Værelse, hvor den ene Ting stod og raabte til den anden.

Det gamle, falmede Gulvtæppe strakte sig alt, hvad det kunde, men formaaede dog ikke at dække Gulvet, det samme var Tilfældet med Bordtæppet.

Farvet og stoppet gjorde det ogsaa sit bedste, men Evnen manglede.

Der saa unægtelig noget nøgent og tarveligt ud.

Hother Lesser saa sig om.

Da rejste pludselig en høj, slank, middelaldrende Dame sig op fra Sofaen, gjorde langsomt en dyb Kompliment og gik ham i Møde med en saa majestætisk Holdning, at han uvilkaarlig imponeret traadte et Skridt tilbage.

Hun havde en statelig Figur, skarpe, spillede, brune Øjne, kastanjebrunt Haar med Bukler og et fint, fornemt Ansigt, hvis strenge Træk og regelmæssigt krogede Næse viste friske Spor af fordums Skønhed.

Damen har en brusende Atlaskeskjole med Kniplingsbesætning, fejende Slæb og en lang, mægtig Guld kæde.

„Tør jeg spørge, med hvem jeg har den Ære at tale?“ spurgte hun formelt, paa vel konserveret dansk.

Han bukkede dybt.

„Mit Navn er Hother Lesser.“

„Og mit Navn er Clementine Pfefferkorn,“ sagde hun nedladende, idet hun med en Dronnings Haandbevægelse bød ham tage Plads.

„Lydia!“ raabte hun til Pigen, „bær den Herres Tøj ind paa hans Værelse. — Tillad, jeg fjerner mig et Øjeblik. De trænger til en lille Forfriskning.“

Og idet hun samlede Slæbet sammen, svævede hun ud.

Lesser saa efter hende, som om han havde set et Syn fra en anden og „bedre“ Verden, og var aabenbart endnu ikke kommen paa det rene med Situationen, da Fru Pfefferkorn igen var under Opsejling. Denne Gang med en Bakke i Hænderne.

„Undskyld, jeg er i Toilet, — jeg kommer lige fra et stort Frokostselskab,“ sagde hun en passant. „Det er mine egne Klejner, — ja her kalde de dem nu Fattigmænd, — man siger, fordi de i Nødsfald kunne laves med Sne i Stedet for Æg, — maa jeg byde Dem: Sne! Naa, deraf har de gode Nordmænd saamænd Eksport til Overflod, om de ikke har saa meget andet. Men drik dog et Glas Likør! Mellem os — det er en ægte Benediktiner! — Men unge Mand, lad mig nu høre, hvordan Sagerne staar i Danmark? De Meza har jo Kommandoen?“

Lesser, for hvem det kneb med at faa Likøren

ned, — han havde den lumskt mistænkt for, at den aldrig havde havt nogetsomhelst med en Benediktinermunk at bestille, — havde en Følelse, som om han affordredes Rapport fra selve Hovedkvarteret.

„Hvis der bliver Krig, som jeg nu ikke tror noget paa, siger man, De Meza skal føre Hæren.“

„Dersom han ikke var sine halvfjerdsindstyve Aar,“ sagde Fru Pfefferkorn, „skulde jeg ikke have noget imod det. Men det er betænkeligt, meget betænkeligt. Jeg vilde ikke overlade ham, Overkommandoen, absolut ikke. Men jeg erkender, han er en særdeles elskværdig Selskabsmand.“

„Kender De ham?“ spurgte Lesser.

„Det skulde jeg mene! Det er mange Aar siden. I et stort Selskab hos Etatsraad Bruns førte han mig tilbords. Hall sad netop paa min anden Side. Da jeg sidst talte med Gehejmeraad Hall, — kender De Hall?“

„Nej.“

„Naa — heller ikke Tscherning?“

„Nej.“

„Heller ikke! Men apropos, hvor boede Kongen under Lejren? Glücksborg laa dog et godt Stykke fra Dannevirke?

„Kongen boede paa Falkenberg, og Grevinden —“

„Unge Mand,“ sagde Fru Pfefferkorn, „jeg beder Dem om ikke at nævne Grevinde Danners

Navn i mit Hus. Min Fader var kongelig Embedsmand, — han var en Descendent af Kristian den tredje, — havde ligesom jeg Familienæsen, — kan De ikke se? — Men naar hans Majestæt kom kørende i samme Vogn som Grevinden, slog jeg min Parasol op og hilste ham ikke.“

„Naa, hos os er Forholdene jo ikke de heldigste,“ indfaldt han, „Roderi mellem alle Partier, og hvis nu Tysken vilde fiske i rørt Vande —“

„Da den engelske General Mitchel i Lejren ved Dannevirke udbragte en Skaal for den danske Hær, svarede Kong Frederik den syvende:“ — hun slog ud med Haanden, aldeles som hans Majestæt plejede at gøre, og hendes Stemme sank pludselig ned til en hemmelighedsfuld Hvisken, — „Han, som ved at tæmme Elementerne, vil ogsaa gøre de ondes Planer til intet.“

Og Fru Pfefferkorn tilføjede:

„Jeg siger ligesaa. — Naa! lad os ikke tale mere derom,“ afbrød hun pludseligt, „dertil er mine Minder fra sidste Krig for dyrekøbte.“

„Har De mistet Slægtninge i 48?“ spurgte Lesser.

„Min Mand faldt ved Isted. Han hører til Rye's Brigade,“ sagde Fru Pfefferkorn og rettede sig, som om hun hørte Apellen.

Hun blev mindst to Tommer højere.

Lesser rejste sig uvilkaarlig.

„Ja, De skal naturligvis aflægge Deres Principal en Visit og vil derfor gøre Toilet. Jeg skal ikke opholde Dem. — Au revoir!“

Audiensen var øjensynlig forbi.

Han blev vist ind paa sit Værelse, der i al sin Tarvelighed skinnede saaledes af Properhed, at det gjorde Fru Pfefferkorn al mulig Ære.

Fruen trak sig imidlertid tilbage til sit Sovekammer for ligeledes at skifte Dragt.

Men her hændte det mærkelige, at da Atlaskeskjolen kom af, sprang pludselig Gaminen, den evig-glade Københavner ud af Forklædningen.

„Kjolen har ved Gud gjort sin Virkning, Lydia,“ udbrød Fru Pfefferkorn. „Ser du, naar man faar en ny logerende, gælder det altid at indgyde Respekt, saa de vide, hvem de har for sig. Og saa kommer alt an paa det første Indtryk. Han kan gerne siden se mig i Negligé, — han glemmer saamænd aldrig den Atlaskes.“

Det bankede pludselig paa Døren.

„Hvem der?“ raabte Fru Pfefferkorn forskrækket.

„Undskyld, jeg vilde kun bede Dem sige mig Vejen til Grosserer Bendz's Hus,“ sagde Lesser høfligt.

„Naa, det er Dem!“ raabte Fruen gennem den lukkede Dør. „Ja — det ved jeg virkelig ikke. Jeg skal sige Dem, jeg har aldrig kunnet

huske Navne. Men — drej om til Højre, saa til Venstre, lige til De kommer til en Korsgade, igen til Højre og til Venstre en fem Minutters Gang, saa er der en Have med en gammel Kastanje. Glem ikke Kastanjen! Følg Gaden til Højre, derpaa til Venstre, — en gammel Mur —“

„Undskyld,“ indvendte Lesser, hvis Vejr syntes at gaa fra ham, „jeg kan ikke rigtig følge med.“

„Ja, det bli'er Deres Sag,“ vedblev hun — fremdeles med den lukkede Dør mellem sig og Spørgeren. „Jeg har virkelig ikke Tid til at vente paa Dem. Men spørg Dem for! Hvert Barn ved, hvor Grosserer Bendz bor.“

I det samme viste hun sig i den aabne Dør, men Lesser gjorde hurtigt om og forsvandt ude paa Gaden.

Det var Fru Pfefferkorn, og det var Fru Pfefferkorn!

Han kunde fristes til at knibe sig i Armen og spørge: hvilken er hvilken?

Efter at have hilst paa sin Kone og for-
vissiget sig om, at alt var, som det sig hør og
bør i den rige Skibsrheders Familje og Kontor,
kunde Hr. Puntervig imidlertid ikke dy sig, men
maatte „dog hen“ og se efter, hvordan „den
Rosinpiller“, „den Svedskeprins“ introducerede
sig i Grossererens Hus.

Her sad de imidlertid begge efter en særdeles
hjertelig Modtagelse — Grossereren var en sjelden
gæstfri og venuesæl Mand, — op over Øerne
fordybde i Politik.

Det var Grossererens en ren Fryd at have
faaet denne Dansker, hvis Nationalitet visselig i
Bendz's Øjne havde været den allerbedste Anbe-
faling til Pladsen. Tænke sig bare en af Landets
egne Sønner! Hvis nu Krigen brød ud der nede,
havde han det ligesom paa første Haand,
syntes han.

„Danmark er slet ikke beredt paa Krig,“
sagde Lesser.

„Det er Sverige—Norge heller ikke for den
Sags Skyld, — endnu mindre — Gud hjælpe os!“
udbrød Grossererens, idet han i stor Iver rodede

om i sine Bukselommer og løb op og ned ad Gulvet. „Og der skal mange Maaneder til — mindst, for at vi kan komme paa nogenlunde Krigsfod. Ja — er det ikke ogsaa asensagtigt? Asensagtigt!“

„Baade Hær, Flaade og Befæstninger er mangelhaftige, — bare vore Vaaben! Tænk bare vore gamle Geværer!“

Grossereren begyndte igen at trave saa hurtigt, hans korte Ben kunde bære ham.

„Ja, det er slemt nok! Slemt nok! Preusserne er saamæn rustede de, og de vente som Glenten bare paa at slaa ned. Men Lejren ved Dannevirke er da en Kendsgerning,“ tilføjede han — angst for, der maaske alligevel ikke skulde være noget i det.

„Det var jo kun en Lystlejr,“ forsikkrede Lesser.

„Gud hjælpe os for en Lystlejr!“ udbrød Bendz forarget. „Tror De, alle de svenske, engelske, franske og russiske Officerer bare var der for Fornøjelsens Skyld? Pokker heller! Politik, Far, fra først til sidst. Begyndelsen til Krigen, min unge Ven! Pas kun paa! Pas paa, siger jeg. Aa ja, vi kommer nok med, vi ogsaa. De skal se, det bliver, som jeg siger. Bare jeg var en 30 Aar yngre og havde en bedre Mave!“ Han gik igen op og ned ad Gulvet. „Men den taaler ingen Ting, rent ud: ingen Verdens Ting.

Jeg kondolerer Dem, De har aftjent Deres Værnepligt.“

„Det burde De da hellere gratulere mig til,“ bemærkede Lesser tørt.

Grosserer Bendz drejede sig saa pludseligt om paa Hælen, at det lignede en Pirouette.

„Gratulere!“ raabte han. „Til at De ikke længere er pligtig til at værne Fædrenejorden! Min kære, unge Ven, det kan da umuligt være Deres Hjertens Mening?“

„Jo det ved Gud, det er. Jeg har hadet Krig saa langt tilbage, jeg kan huske.“

Grosserereren fik foruroligende travlt i sine Lommer og begyndte at indlede et længere Foredrag om Forsvarspligt og Borgerpligt, medens Lesser talte Humanitetens og Fredens Sag.

Netop som Disputen var paa sit Højeste, aabnedes Døren, og Puntervig traadte ind.

Hans blanke, knirkende Støvler vilde allerede have meldt ham, hvis de stridende ikke havde været for optagne af deres eget Mellemværende til at kunne skænke nogen anden jordisk Larm deres Opmærksomhed.

„Naa, du evige!“ raabte han og trak det store, røde Silkelommetørklæde op af Lommen, som om han vilde bruge det til Parlamentærflag, „der har vi nok allerede de krigsførende Magter. Ja, god Fornøjelse, mine herrer, god Fornøjelse og Lykke til Felttoget! — Naa, god Dag, god

Dag, min gamle Ven!“ Han rystede hjerteligt den lille Grosserers Haand. „Lige ankommen, som du ser. Kunde dog ikke nægte mig Fornøjelsen! — Hvordan har saa min lille Gud-datter det?“

„Rigtig ærgerligt du! Hun er gaaet ud — til sin Spillelærer, skønner du vel.“

„Ude! Saa? Det var kedeligt det. Jeg havde netop en saadan vakker Parasol med til hende fra København. Men Hr. Lesser, hvordan har saa Dronningen af Saba det?“

„Jeg ved ikke, hvem De mener,“ svarede den unge Mand.

„Fru Pfefferkorn for Pokker! Vi kalde hende da aldrig anderledes her i Byen. — De traf hende vel hjemme?“

„Ja, hun var lige kommen hjem fra et Frokostselskab.“

Puntervig fløjtede.

Grossereren spidsede øjeblikkelig Øren.

„Frokostselskab?“ spurgte han ivrigt. „Hvor har her været Frokostselskab? Her har ikke været noget Selskab i Byen de sidste tre Uger, saa vidt jeg ved af.“

„Ikke noget, som er gaaet din Næse forbi, Bendz,“ trøstede Puntervig. „Du kan være ganske rolig. Af de Selskaber, Fru Pfefferkorn frekventerer, skulde du just ikke blive fed.“

Skibsrhederen lænede sig tilbage i Stolen og slog det ene Ben over det andet.

„Naa — hun tog vel mod Dem i den gamle Atlaskesmunderingen sin og Ordenskæden?“ sagde han.

„Ja, hun var i meget rigt Toilet, og jeg kan blot ikke begribe den øjensynlige Uoverensstemmelse —“

„Uoverensstemmelse!“ raabte Puntervig. „Nej, hør nu! De øjensynlige Uoverensstemmelser stemmer s'gu netop briljant. Guldkæden er bare forgyldt den, skal jeg sige Dem, og den Atlaskes har hun en Gang for mange Herrens Aar siden faaet af en Probenreuter, det vil sige, da han snød hende for et helt Aars Husleje.“

„Den var hende da for Resten dyr nok,“ mente Bendz.

„Ja, men den burde snart sættes paa Pension,“ klagede Puntervig. „Hun holder bare Liv i Stadsskrudet med Blæk paa de slidte Steder og sort Heftplaster over Hullerne.“

„Aa ja, ja du! Er det ikke med hende som med de gamle Romere, Puntervig? Selv om Kappen var nok saa pjaltet, saa bar de den dog med en Konges Anstand.“

„Hun repræsenterer nu en Gang for alle den gamle, gode, danske Absolutisme her oppe i dette demokratiske Land, skal jeg sige Dem, Hr. Lesser. Hun kunde, Fanden splidse mig, —

gerne være en Udsending fra selve det røde, ærværdige Kongens Kancelli. De har da naturligvis hørt Historien om Oldenborgernes Næse? Familienæsen?”

„Jo, jeg har.“

„Kunde tænke mig det.“

Puntervig slog med Silkelommetørklædet Sneen af sin Støvle.

„De fik den vel straks, som De kom ind ad Døren, ikke sandt? Naa! Selv om denne, højst tvivlsomme Ære kun eksisterer i den gode Dames Fantasi, saa føler hun sig nu aabenbart som den oldenborgske Stammes Repræsentant her i Norge. Fremdeles arveberettiget til Landet, ser De. Hun kaldte naturligvis ikke Norge for andet end Provinsen? Hva’?”

„Nej, jeg syntes nok, hun —“

„Det gør saamæn intet til Sagen,“ sagde Puntervig. „I hendes Øjne bliver Norge aldrig andet end en Provins af Danmark. Naa Farvel, Bendz, Farvel! Jeg vilde bare se, om I endnu eksisterede. I denne forbandede Østenvind kan man saamæn nemt nok komme til at ligge med Næsen i Vejret.“

Rhederen svingede endnu en Gang med sit røde Silkelommetørklæde, tog Grosserereren og Lesser i Haanden og gik statelig, paa knirkende Støvler ud ad Døren.

Bendz fulgte ham.

Da han var bleven alene, saa Lesser sig nysgerrigt om i Værelset, ligesom om han af Møblerne og deres Opstilling vilde danne sig en Mening om den Familje, han var kommen ind i.

Der var en Masse Blomster i Vinduerne og et stort Bur med mange Kanarifugle, og al denne Blomsterduft og Fuglesang blandede sig paa det fornøjeligste sammen med „Granvedens“ Harpikslugt og snakkesalige Spragen i Kakkelloven.

Der var intet københavnsk Raffinement, endnu mindre et parisisk, men der var velstaaende, solid Komfort og dette ubeskrivelige „koslige“, som gør saa mange, norske Hjem til indbydende Reder.

Det bløde Gulvtæppe, de tykke, røde Gardiner for Vinduerne, alle de mange Klædelister, der vare slaaede over hver Revne, der fandtes, den opkartede Bomuld, som fyldte Melleumrummet mellem de dobbelte Vinduer, og fremfor alt det store Baal i Ovnene, alt dette fortalte ham, hvilke varme Interieurer, der kunde findes i de tynde Træhuse.

Hvor lunt al Ting overhovedet var inden Døre!

Og saa disse lyse Birketræs Møbler! Kun Sofaen, Stolene og Divanbordet var af Mahogni.

I Spyttebakkerne fandtes der hakket Granbar i Stedet for Sand.

Han rejste sig op, gik hen til Bogskabet og læste Titlerne paa Bøgerne.

Der var foruden Welhaven og Wergeland Udvalg af dansk Literatur: Øehlschläger, Hejberg, Hertz, Hauch, Ingemann.

Pludselig hørte han, at en Dør raskt blev aabnet bag hans Ryg.

Lesser vendte sig om.

Edele, der lige var kommen fra Musiklæreren, standsede som fastgroet til Gulvet.

Stakaandet af den raske Gang, med Krøllerne i forviltret Uorden om Panden, Kinderne røde og Øjnene straalende af Kulden, stirrede hun paa den unge Mand.

Hun vidste straks, det var ham.

Saadan havde hun netop tænkt sig ham. Tænkt sig netop det stik modsatte af de unge Balløver, hendes lille Fødeby havde at raade over.

Saa meget Barn af sin Tid var hun da, at hun aldrig havde drømt sig sin Prins i Panser og Plade, heller ikke i nogetsomhelst Fantasi-kostume.

Men det var ogsaa ligesaa usvigelig sikkert, at han nu stod der, som om han lyslevende var spadseret ligeud af hendes egen lille, taabelige Drømmebog.

En Kavaller i fuld „dress“ med fin Flip og glinsende Manschetter.

Helst i Retning af en Parisermodejournal eller noget saadant.

Men du godeste Gud, hvor var det dog ogsaa græsseligt, at hun netop skulde komme ind, naar bare han var der i Stuen! At hun stod der saa klodset som et andet Bondebarn fra Hejen!

Og det fæleste af alt, det var rigtignok, at der stode de nu begge to lige over for hinanden, Mutter's alene og sagde ikke et Muk, — han heller ikke.

Folketroen vilde maaske have sagt: „nu gik deres fælles Skæbne lydløst gennem Stuen.“

Tilslidst begyndte han at more sig over hendes Forlegenhed.

Smuk var hun ikke, men med de store, brune Øjne, den korte Næse og buttede Mund var hun alligevel saa yndig, sød og frisk, at Københavneren straks blev helt underlig tilmode.

Gud ske Lov, der kom Far!

Grossereren slog Døren til Spisestuen op paa vid Gab.

Man saa ham i hans rette Belysning, det vil sige som Vært med et godt, veldækket Bord i Ryggen.

„Naa, nu skal vi faa noget at leve af!“ sagde han fornøjet og gned sig i Hænderne. „Aa, De siger nok det samme! I et saadant Vejr trænger man ganske forskrækkeligt, skønner

De, til en rigtig, god, rygende Kødsuppe. Men er du der, Barn? Det er min Datter, Hr. Lesser,“ sagde Bendz og klappede Edele paa Haaret.

Lesser bukkede.

Saa gik man da tilbords.

Dækketøjet var stift, skinnende hvidt, og Bordservicet funklende rigt.

Der var ingen andre tilstede end Stuepigen med den klædelige, sorte Silkehue, som norske Tjenestepiger den Gang brugte, — hun stod henne ved Anretningsbordet og Kontoristen, der ventede med Hænderne paa Ryggen indenfor Døren.

Grosserereren presenterede „Hr. Vorm og Hr. Lesser!“ og gik derpaa hen til Piedestalen, — Buffet brugtes kun sjælden i Norge paa den Tid — bag hvis aabne Dør han foretog sig noget i al Hemmelighed. Lesser antog, det maatte være en Snaps. Han hørte i al Fald, et Glas klirre.

Bendz lukkede skyndsomst Piedestaldøren og viskede sig om Munden med Lommetørklædet, inden han vendte sig om.

„Naa, lad os saa gaa tilbords!“ sagde han.

Lesser fik Plads ved Grossererens højre Haand.

Edele præsiderede som Værtinde ved Bordets nederste Ende.

Til Venstre havde hun Hr. Vorm, der under hele Maaltidet ikke aabnede sin Mund uden for at spise, drikke og le.

En underlig, fornøjelig Latter havde han, som om det var en Unghest, der vrinskede.

Forøvrigt var hans Ansigt rundt, svært, blaa-rødt, glat barberet men lattermildt, saa det var en Fornøjelse bare at se paa ham.

Grossereren puttede Servietten under Hagen og begyndte at tage for sig af Suppen.

„Hør, sig mig, Edele,“ sagde han pludseligt, „du skulde da ikke vide noget om, her har været Frokostselskab i Byen i Dag?“

„Ikke det, jeg ved af, Papa.“

„Naa — ikke det? Nej, det var mig da ogsaa saa rent ubegribeligt. — Aa, Lundberg, vil De række mig den Rødvinsflasken! Den ja — Tak! Ja, ser De nu, Hr. Lesser, jeg har været i København — fra Juli til Oktober, og det maa jeg nu sige Dem, at Mage til morsom Tid har jeg aldrig i mit Liv oplevet. Bare den Dyrehavsbakken og Tyrolerferdinand De! Et rent Pragtmenneske, vil jeg si' Dem. Og saa Fru Hejberg og Mikael Wiehe!“

„Det er længe siden, Grossereren har været i København?“ spurgte Lesser høfligt.

„Ja, det er det, — Gud bedre det, havde jeg nær sagt. Aa, Edele, Hr. Lesser vil vist gerne ha' en Skefuld Suppe til. Det kan han trænge til, saa koldt som her er i Dag. Og saadanne Ænder og Kalkuner De har da dernede! For ikke at tale om Dyrene og Ager-

hønsene Deres. Ens Tænder kunde rent løbe i Vand.“

„Naa for Resten synes jeg da ikke Norge kan klage. Her er Masser af Vildt —“

„Skogvildt ja. Skyder De?“

„Nej.“

„Det var da mærkeligt. Ikke fiske heller?“

„Heller ikke.“

„Men kære Ven da, havde jeg nær sagt.“

„Jeg kan ikke lide at tage Livet af noget, — slaa noget levende ihjel,“ udbrød Lesser heftigt.

„Naa — naa! Kød skal man da ha' og Fisk ogsaa for den Sags Skyld. — Du, Edele!“

„Ja, Papa.“

„Madam Sannæm, er hun her og stryger i Dag?“

„Ja, hun er det.“

„Madam Sannæm er Byens Kogekone, skal jeg sigge Dem,“ forklarede Grossereren, „og hun stryger ogsaa Manschetskjorterne udmærket. Kommer i alle bedre Huse. Her er ikke et Middagsselskab, Frokost, Barnedaab, Bryllup eller Begravelse her i Byen, uden hun har lavet Maden. Og god Mad er det ogsaa. Men gerrig er hun, saa ludgerrig, at hun bliver kun fed af andres Mad.“

„Men Papa,“ vovede Edele at indvende. „Hvor kan du nu vide det?“

„Ja, Barnet mit, da ved jeg virkelig ikke, hvad man skal kalde det, at da hendes Mand var død, kunde hun ikke ha' det over sit Hjerte at slaa Medicinslumperne bort. Hun drak dem, Gud hjælpe mig, op hver en.“

Lesser udtrykte høfligt det Haab, at Madam Sannæm ikke var blevet upasselig efter den uvante Svaledrik.

„Syg? Gud velsigne Dem, Vennen min, hendes Mave er nu af Guttaperka den. Bare min var halv saa elastisk, skulde jeg sige Tak til.“

Anden Ret kom ind, det var stegte Ryper, og Grossereren skar for med en Ærbødighed og en Færdighed, som det var ham en lige saa stor Fornøjelse at vise, som andre at se paa.

De bedste Stykker bleve lagte paa Lessers Tallerken.

Med sit venlige, rynkede Ansigt straalende af Gæstfrihedens Godædighed skar han for og skænkede Vin og saa efter, om Syltetøjsasjetterne nu ogsaa havde været hos Hr. Lesser.

I det Hele taget var det ikke, som om Danskeren var en underordnet men en Gæst, han havde faaet, og han selv var i Øjeblikket ikke Principal men Vært.

Lesser fik saaledes allerede den første Dag se ham med Servietten under Hagen for Enden af Middagsbordet, eller, som Puntervig plejede

at udtrykke sig: „om man saa maa sige, man saa ham i Funktion.“

„Men et Glas Rødvín til, det hjælper paa Fordøjelsen, ser De. Jeg spiser aldrig til Middag uden Rødvín. Gud bedre det, naar man har en daarlig Mave saa! — Derfor burde De sandelig ogsaa —“

„Men jeg forsikkrer Dem, jeg behøver det slet ikke.“

„Ja, ja, Ungdommen er altid saa stor paa det den, men det kommer nok, og husk saa paa, jeg har en Pelegrekum, som man skal ta' før man spiser, ikke bagefter. — Du, Edele!“

„Ja, Papa.“

„Madam Sannæm skulde vel ikke have Tid til at komme her ind bare et Øjeblik?“

„Er det noget, du vil hende da?“

„Jeg? Gud bevares! Hvad skulde vel det være? Nej — men du husker nok det med den ene Manschetskjorten.“

Edele ringede paa Bordklokken, og Stuepigen fik Ordre til at bede Madamen komme ind.

„Hun er altid saa villig, skal jeg sige Dem. En rigtig hyggelig, skikkelig Kone, en hel Fornøjelse, rent ud —“

Madam Sannæm, Byens vel bestaltede Kogekone, og som imellem, naar hun var i Epikurs Tjeneste, tillige fungerede som Byens Strygekone, Vaagekone, Pyntekone, onde Tunger paastode

ogsaa: Grædekone, naar det kneb ved Begravelserne, traadte her ind og nejede dybt.

Det vil da sige, hvis hendes Korpus overhovedet tillod hende at neje.

Thi hun var saa tyk, at hun blot fodede sig frem eller rettere vraltede som en And, og om Midje var der nu slet ikke Tale.

Det hvide, stivede Strygeforklæde, der gik helt rundt, og den ligeledes hvide Kappe gav hende et ærefrygtindgydende Præg af Properhed.

Og den pibede Kappestrimmel omsluttede et Ansigt saa æblerundt og rødt, at man næsten kunde undres over, saa megen Sorg og Græmmelse havde havt Hjerte til at bide sine Mærker i det.

„God Dag, Hr. Grosserer,“ sagde hun.

„Nej, god Dag, god Dag, Madam Sannæm! Det var da rigtig morsomt at se Dem. Lad mig saa bare høre, hvordan De har det!“

„Aa, saa slideligt, Hr. Grosserer! Alt siden min salig Mand —“

„Ja vel, ja vel! — Hm! — Forstaar sig jo af sig selv det! — Hm! — Det har vel været meget anstrængende for Dem den sidste Tiden?“

„Aa ja, — Gud bedre det sa'n! Folk er der jo nok af, og Mad er der ogsaa nok af, naar der bare er en, som forstaar sig paa at sætte Kulør paa den.“

„Kan tænke mig det ja. Hm! Der har jo været Frokostselskab her i Byen i Dag, har jeg hørt?“

Madam Sannæm rystede paa Hovedet.

„Frokost? — Nej.“

„Ikke det? Nej.“

„Men der var Middagsselskab hos Konsul Iversens iforgaars.“

„Middagsselskab? Hvad for noget? Hos Iversens siger De, Madam Sannæm?“

„Ja, jeg sagde det. Og jeg ved Besked, maa Grossereren tro. Ak ja, ak ja! Det er ikke anderledes i denne syndige Verden. Der laves saamæn ikke Mad her i Byen, uden mit Vidende og Vilje. Hvad sa' min salig Mand? Han sa': lader os æde og drikke og være glade, thi i Morgen dø vi, sa' han. Men hvis der ikke er andet, Grosseren vil? Jernene staar og bli'er kolde.“

„Aa nej, gaa bare De! Farvel, Madam Sannæm, Farvel! Og glem ikke den Manschet-skjorten! De ved nok den med Broderiet.“

Madam Sannæm nejede og forsvandt, og Grossereren skænkede i Glassene, men han havde øjensynlig tabt sit gode Humør.

„I hvilken Anledning kan da Iversens have havt Middagsselskab nu igen?“ spurgte han gnavent. „Somme Folk synes da heller aldrig,

de kunne faa nok af sex—syv Retter Mad paa én Gang. Saadanne Maver de maa ha'!"

Imidlertid kom Multegrøden og Fløden paa Bordet, og Grossererens Ærgrelse mildnedes kendeligt ved Synet af de smukke, gule Bær, der toge sig saa appetitlige ud i den store Glasvase.

„Ja, ser De, Hr. Lesser,“ smaasnakkede han igen, „i Dag kan De sige, De har faaet en ægte, norsk Middag. Landets egne Produkter det, Fa'r! Men her skal vi sandelig have os et Glas Madeira, ellers kan vi let faa Mavebetændelse, saa kold Grøden er. Meget farligt, forsikkrer jeg Dem.“

Vorm, der havde slugt Multegrøden i sig, rejste sig med et Ryk, satte Stolen ind under Bordet, bukkede og forsvandt.

I hans Sted kom nogle Minutter efter Butikssvenden, som Grossererens straks forestillede som Hr. Lundberg.

Det var en lang, mørkhaaret Fyr, der aabenbart voksede for stærkt; thi hans Trøjeærmer og Benklæder vare for korte, og Hænderne lige saa store, som de vare røde og ophovnede.

I Modsætning til Vorm var han Alvoren selv.

Han sad og gloede med aaben Mund paa den Københavner, som paa et andet fremmed Dyr.

Naar Lesser talte, glemte han at spise og lagde Kniven og Gafflen ned af bare Forbauselse.

Saa udbød Grossereren med ét:

„Nej, men det var da mærkeligt, at De ikke kan taale at skyde en Fugl en Gang eller bruge et ganske ordinært Fiskesnøre. Lad mig høre lidt nærmere om dette her!“

„Det er jo blot Rovdyrlysten, Hr. Grosserer, den stærkeres Ret. Med ét Ord: Tilintetgørelsesdriften i vor Natur.“

„Men Snarer kunde De da vel sætte op?“

„Hvad behager?“

„Snarer — saadan for Ryper, skønner De vel? Snareryper er nu for Resten mere vel-smagende de end de andre. De bli'er saa ofte skamskudt, skal jeg sige Dem.“

„Ja, det er netop det,“ udbød Lesser nervøst. „Skamskudt — falder ikke ved første Skud, maaske heller ikke ved det andet. Mishandlet, pint —“

„Nej, men det mener De ikke vel? Menne-skene skal da spise, ved jeg. De vil være Vegetarianer kanske?“

„Ja, jeg kan ikke nægte, Vegetarianismen vilde være et stort Kultur- og Humanitetsfremskridt.“

Grossereren sad og overvejede det en Stund, saa udbød han med ét:

„Men hvordan skal de saa i Pokkers Navn bære sig ad deroppe i Polaregnene og paa

Island? De har da ikke nogen Vegetation deroppe, det jeg ved af!“

„De har islandsk Mos.“

„Islandsk Mos! De er Theoretiker De, Vennen min, men spørg De bare en Praktiker som Madam Sannæm, om der vel kan laves noget velsmagende af den Gemysen. Nej, ved De nu hvad, naar De er saa pineræd for at ødelægge Liv, saa maa De da føle Samvittighedsnag bare ved at plukke og koge alle disse Grøntsagerne. Det er da ogsaa Liv, som ødelægges for Deres Ernærings Skyld.“ — Grossereren blev pludselig gal i Hovedet. — „Det er vel derfor, De heller ikke vil forsvare Danmark?“

„Ja, jeg kan ikke nægte, jeg vil nødig være en Manddraber, naar jeg saa sandt kan undgaa det.“

„Ja, da vilde jeg det saamæn mer end gerne, det forsikkrer jeg Dem, naar jeg bare var yngre,“ sagde Grossereren og satte en saa krigersk Mine op, som hans godmodige Ansigt paa nogen Maade kunde opdrive, „for vi kommer med, det er der ikke Tvivl om. Alt det vi skylder Danmark da! Bare hele vor fri Aandskultur! Selv kunde vi jo den Gang ingen skabe, og skulde vi ha' faaet den fra Sverige, saa Gud hjælpe os.“

„De er altsaa ikke af de Normænd, som taler om Danmarks politiske Forbrydelser mod Norge?“

„Er De gal, Mand? Vi vare nok selv Skyld i det. Stelte os slig! Slog vor Adel, Landets bedste Saft og Kraft den Gang ihjel! Vi ødelagde jo os selv i Bund og Grund ved aldrig at kunne holde Fred inden Døre. Det var en Guds Lykke, Danmark tog os paa Slæbetoug. Havde et andet, mindre nær beslægtet og humant Land gjort det, var vi gaaet rent ad undas, forsikkrer jeg Dem, ikke Trevl igen af os. Og under Dansketiden fik da vor Handel et saadant Opsving, at det økonomisk set den Gang var en af de bedste Tider, vort Land endnu havde havt. Købmændene og Skibsrhederne her i Kystbyerne skovlede i al Fald Penge ind. Havde vi bare de gyldne Tider, saa — — Edele, la' Madeira'en gaa rundt du!“

„Aa, Lundberg,“ sagde Edele, „vil De ikke nok skænke i?“

Lundberg fik en Kartoffel forkert i Halsen og foer i stor Skræk op fra Stolen.

Da Glassene vare blevne fyldte, rejste Grosserereren sig, skød Stolen tilbage, og der blev ganske stille ved Bordet.

„Danmarks Skaal!“ sagde han. „Hvis Uvejret bryder løst, vil vi Normænd staa Last og Brast med det. Naar Krigsluren gjalder dernede ved gamle Danevirke, da kommer vi stævnende over Skagerak! Og saa vil jeg ønske, De, unge Mand, lige saa villigt vil give Deres

sidste Blodsdraabe for det dejlige, frodige Landet Deres med alle de dejlige Bøgetræerne og alt det dejlige Kornet, som jeg vilde gi' min for Fjeldknausene heroppe.“

Glassene bleve tømte, og Bendz satte sig ned, højtidelig stemt, som han altid blev, naar han havde udbragt en Skaal.

„Naa, med Guds Hjælp,“ sagde Lesser, „trækker Uvejret vel over.“

Grossereren blev straks hidsig.

„Mandskaberne dernede er da indkaldte,“ sagde han, „og det kan man da just ikke betragte som et Fredstegn.“

Han havde nær tilføjet: „Gud ske Lov!“ men da det rimeligvis i samme Nu forekom ham selv for blodtørstigt, standsede han det i Farten.

„Ja, nu faar vi vel rejse os,“ sagde han og gav Signalet ved at skyde Stolen til Side — hurtigere og med mindre Højtidelighed end forrige Gang. „Naa, Hr. Lesser, her slipper De da at tage enhver i Haanden og sige Tak for Mad! Det var det eneste, jeg ikke kunde med dernede i Danmark.“

Derpaa bad han Edele hviskende ikke at glemme at passe paa Vinslumperne.

„Ja, for Madam Sannæm har den Skavanken hun, skal jeg si'e Dem,“ forklarede han Lesser undskyldende, „hun kan slet ikke taale at se Vin, hvor hun kan komme til med det. Men

for Resten er hun en rigtig prægtig Kone, forsikkrer jeg Dem, baade brav og hæderlig ogsaa.“

Lundberg bukkede, — han kunde for den Sags Skyld gerne have været en Sprællemænd, én eller anden trak i, — og forsvandt, ligesom Vorm var forsvundet.

„Det er det mærkelige ved Lundberg, han kan ikke le,“ sagde Grosserereren.

„Kan han ikke?“

„Nej, lige ud! Han kan ikke, eller rettere: han har glemt det. Hans Far, skal jeg sige Dem, — en Præst ude paa Vestkanten, — var en ren Satan af en Hustyrant. Han taalte ligefrem ikke, at Børnene lo. Saa pryglede han dem. La' De ikke ogsaa Mærke til, hvor forskræmt han saa ud i Øjnene? Og bare man siger et Kvæk til ham, farer han op fra Stolen, som om der blev fyret et Skud af lige i Øret paa ham. Jeg har rigtig ondt af Fyren. Bare gi'e ham lidt Tillid, ser De, — lidt Følelse af Tryghed.“

Kaffen blev serveret i Grossererens lille, tilrøgede Kontor.

Det var fuldt af Jagttrofæer, Skindtæpper med Ræveklør og allehaande Mordredskaber lige fra Medestænger til Fiskekroge og Bøsser.

Edele kom med en tændt Fidibus.

„Du, Edele,“ sagde Faderen og trak Piben

til, „det var dog alligevel underligt det med Iversens.“

„Hvilket, Papa?“

„Selskabet vel.“

„De maa da ha' Lov til at ha' Selskab, naar De vil,“ protesterede Edele.

„Ja — bevares, — ikke for det!“

Grosserereren tog nogle dygtige Drag af Piben.

„Og saa er der nu Vorm,“ vedblev han.

„Ja, han der er et forbausende bravt og flinkt Menneske. Skriver den vakreste Haand, jeg har set, og er en ualmindelig dygtig Kontorist. Har aldrig set hans Mage, ser De. Og godslig er han, saa lang Dagen er. Men — han skal jo ha' sine Raptusser.“

„Hvorledes?“

„Jo, ser De, én Gang om Aaret — aldrig oftere, bli'er han usynlig, og saa — farer Djævelen i ham.“

„Hvad behar'?“

„Ja, jeg ved ikke, hvad andet jeg skal kalde det. Drukkenskabsdjævelen, — ren Besættelse den, ser De. Saa forsvinder han pludselig med ét, og saa ved vi ikke, hvor han er.“

„Bli'er han længe borte?“

„Nej, det varer altid en fjorten Dage, tre Uger eller saa. Saa kommer han enten igen af sig selv, eller vi finder ham i en Grøft ude ad Kongevejen, paa et Høloft eller saadanne Steder.

Ja — det er egentlig Hektor, som finder ham. Hunde og Smaabørn holder forskrækkeligt af ham, skal jeg sige Dem.“

„Drikker han til Stadighed?“

„Nej, ellers er han Nøgternhedsmand. Om man sætter et Glas Toddy for ham, rører han det ikke hele Aaret rundt. Men naar Aarsregnskabet er afsluttet — i Februarmaaned omtrent! Saa vaagner Tørsten, og saa maa han slukke den. Gaar rent Bersærker gang, forsikkrer jeg Dem.“

„Skammer han sig, naar han saa kommer tilbage?“

„Som en Hund med Halen mellem Benene, ja. Men vi har ikke Hjerte til at la' ham mærke noget.“

Efter Kaffen viste Grosserereren Lesser om og satte ham foreløbig ind i Forretningen.

Detajlbutikken blev set efter i Sømmene lige fra de fineste Delikatesser til Sildefjerdinger, fra ekstra Smyrnafigen til Trondhjems prima Flomme-sild og Lysholms Akkevit.

Da Lesser endelig var bleven alene med Svenden, der igen viste betænkelige Tilbøjeligheder til at tabe baade Næse og Mund, sagde han pludselig — stadig opfyldt af Problemet Pfefferkorn:

„Sig mig, — De kender vel Fru Pfefferkorn? Hvem var hendes Fa'r?“

Lundberg, af hvis Hoved, som for Øjeblikket gjorde Dykkertjeneste i en Kaffesæk, man kun saa Nakken og de usædvanlig store, fremstaaende Øren, foer forskrækket ud af Sækken lig en anskudt Hare.

„Ja! Ja! Fru Pfefferkorn ja! Det var nok en betydelig Mand i Danmark det,“ sagde han i saa stor Hast, som om han bad for sit Liv.

„Han var kongelig Embedsmand?“

„Ja! Javel! Ja, han var Assessor, — jeg tror saagar Krigsassessor.“

Lesser fløjtede.

Han følte sig pludselig som Medvider i Fru Pfefferkorns Hemmelighed og tillige som Landsmand forpligtet til at bevare denne.

Bjælderne — klingrende og klare — løde imidlertid uophørligt ude i Knækenbergkleven.

Slæder med prægtige Bjørnefælde — baade Bredslæder og Smalslæder — fore forbi.

Smaabørn — mange med laadne, spids-snudede Finsko paa Fødderne agede paa Kælke*) ned ad Kleven.

Enkelte Gutter kom med Ski paa Nakken og Skistave i Hænderne.

Træerne i Haverne paa den anden Side Kleven stode saa blændende rene i deres flunkende ny Rimkapper, der gnistrede i Solskinnet,

---

*) rutschede.

saa det gjorde formelig ondt i Øjnene at se paa dem.

Sceneriet var ham nyt og uvant.

Alt — lige fra Sneen til alt det Pelsværk gjorde al Ting, hvert Skridt saa blødt og lydløst.

Det var ligesom man vadede i bare Vinter, smuk, renlig, hvid Vinter for Resten.

Klokken lød uophørligt.

Der kom mange ind i Butikken: Folk fra Landet, svære, kraftige Mænd med lodne Huer, lodne Vanter, klædte i Ulveskins-, Bjørneskins- Hundeskindspelse med Haarene ud ad.

Man kunde med Rette sige, Normændene vendte den lodne Side ud, eller at alle Skovens Dyr havde sat hverandre Stevne i Grosserer Bendz's Butik.

Landmændene gik om, knaldede med Svøbene og saa med stor Nysgerrighed paa „den Laps“, som de i deres stille Sind kaldte ham.

„Naa, saa De er dernede fra, hvor Tampen brænder?“ spurgte en.

„Naa, saa De er den Danskeren De?“ udbrød en anden.

„Det bryder vel snart løst hos jer, kan jeg tro?“ sagde en tredje.

„Ja, naar de bare ikke roder os ind i Uføret deres dernede, saa kan de gerne for mig slaas med Tysken.“

„Men hva' Pokker skulde vi, som ikke har

noget Slesvig-Holsten at slæbe paa, ogsaa vove Liv og Lemmer for? Vi har s'gu vovet nok for Danskernes Skyld baade mod Svensker og Englændere, om vi ikke nu igen skulde lægge Ryg til for alle deres Ubesindigheder!“

„De har altid været store paa det, skal jeg sige jer. Gilde har det altid skullet være, og saa har vi s'gu maattet være med til at betale Gildet.“

Svøbene knaldede stærkere, og Lesser følte alle de uvillige Blikke om sig, men han lod, som om han ikke mærkede dem.

„En norsk Bonde vilde nok savne sine Fjelde, naar han kom ned til Danmark,“ sagde han høfligt for at aflede Lynilden.

„Nej gu' gjorde han ej!“ udbrød den nærmeststaaende. „Han har minsæl nok at gøre med at rydde Sten bort. Han vilde da være himmelglad, naar han ikke saa en Sten mere i sit Liv.“

Saa blev der talt om „Skoghugst“ og „Tømmerfløtning“, og saa gik Danmark heldigvis i Glemmebogen.

Aftensbordet var tarveligere — med Myseost, Gammelost, norsk Sirupskage, — og hurtigere ekspederet end Middagsbordet.

Vorm lo, og Lundberg smilede.

Straks Maaltidet var forbi, rejste de sig begge som paa Kommando, sagde god Nat og gik.

Moderatørlampen var bleven tændt i Dagligstuen og Maaneskinslampen i det lille Kabinet.

Skodderne bleve satte for Vinduerne, Røgelse duftede paa Kakkelovnen, og Granveden spragede lystigt, som om den ogsaa vilde snakke med.

Da saa Edele rullede Gardinerne — dem med Kronborg og Roskilde Domkirke — ned og tog sit Broderi frem, medens Miskatten Mons begyndte at spinde sin Ende bag Ovnskærmen, Hektor i glade Drømme bankede med Halen paa Gulvteppet, og Grossereren og Lesser bryggede hver sit Glas Toddy, vare alle Husets hyggelige, gemytlige Nisser slupne løs.

Grossereren fortalte om sin Danmarksrejse, om Dyrehaven, Eremitagen og Bøgetræerne, — Mage til Trær havde han aldrig set, — og Lesser fortalte om Dyrene — baade Hjort og Raa.

„Og Nattergalene,“ sagde Edele, der lyttede til med store, straalende Øjne.

„Har De aldrig hørt en Nattergal, Frøken?“ spurgte Lesser.

„Nej, hvor skulde jeg have hørt den? Vi har jo ingen andre end Maaltrosten. Men jeg har tænkt mig, det maatte være saa underdejlgt at ligge vaagen saadan om Natten og høre Nattergalene svare hverandre borte fra Buskene.“

„Rundtom København vilde De kunne det,“ svarede Lesser; „over alt, hvor der er Under-skov.“

„Og saa vilde jeg svært gerne se en Stork — saadan staa Skildvagt paa ét Ben oppe paa Tagene Deres dernede. Det maatte se saa gravetetisk og ægyptisk ud. Næsten som noget af Nillandet, synes jeg.“

Hun blev ivrig, da hun først var kommen paa Gled, lod Arbejdet synke i Skødet, spurgte efter Gurre, Riberhus, — ja, hun vilde gruelig gerne komme paa det oldnordiske Museum, se Dronning Dagmars Kors, Tycho Brahes Stol —

„Og saa Thorvaldsens Museum,“ tilføjede Lesser.

Edele blev pludselig taus.

„Kunde De ikke ønske at se det?“

„Jo,“ sagde hun forbeholdent.

Han talte om alle Statuerne, navnlig særlig med Begejstring om Hyrdedrengen, Ganymed, Merkur, Byron —

Hun saa pludselig op.

„Han er da vel klædt paa?“ udbrød hun.

Det kom saa ufrivilligt. Neppe havde hun sagt det, før Skamrøden steg op i hendes Ansigt.

„Men Edele dog!“ raabte Faderen.

Nu forstod Lesser hendes Skyhed for Thorvaldsens Museum.

Hun havde naturligvis aldrig set en Statue hverken nøgen eller paaklædt.

Han saa for første Gang opmærksomt paa hende.

Passiaren gled videre, Edele glemte heldigvis, hun havde forsnakket sig, og Lesser forstod mere og mere, at Danmark for hende, for Grosserereren ogsaa for Resten, udelukkende var Øhlenschlägers, Hejbergs, Ingemanns, Kristian Winthers, H. C. Andersens og Holger Danskes Danmark — fuldt af bare Guldhorn, Elverpiger med Taageslør, Kronhjørte, Storke, Nattergale, Aakander og Peder Oxes Frøer.

Og som han lyttede til hendes ivrige Spørgsmaal om det og det og det, om hvordan det var, og det var, og om hvordan det saa ud, steg hans Fædreland denne første Aften i det fremmede saa underligt betagende som aldrig før op for hans indre Syn.

Lig et sagnrigt Drømmerige laa det nu dernede i Slud og Taage.

Saa rejste Edele sig og aabnede Pianoet.

Hun sang ualmindelig smukt nogle af Kjerulfs Sange og „Ifjol gjet E Gjeten i djupaste Dalom“.

Lesser, der ogsaa var meget musikalsk og havde en smuk Baryton, afløste hende og sang „Dronning Dagmar“, „Der var en Konge i Lejre“.

Katten spandt, og Hektor knurrede i Søvn.

Og saa gik Vægteren forbi med tunge, vældige Skridt og raabte:

„Vægter iho! Klokken er slagen elleve!“ —

Da Lesser den Aften gik gennem de sne-dækte Gader, hvor han ikke mødte et Menneske undtagen Vægteren, og hvor Maane og Stjerner besørgede hele Belysningen, havde han Følelsen af, at han allerede havde lært sin Principals Hus at kende — baade med dets mange gode Sider og ogsaa med dets smaa Svagheder, lige fra de presentable til dem, der søgte at skjule sig bag Kulisserne, lige fra Madam Sannæms ulykkelige Kærlighed til Vinslumperne og Vorms Bersærker gang til Lundbergs Skavank, det med ikke at kunne le, og — og — Grossererens egen Svaghed for gode Middage.

Pludselig blev han staaende. En underlig, vag Lyd naaede fjernt fra hans Øre.

Den lød saa besynderlig hjemlig og bekendt.

Han lyttede.

Der var den igen! Der lige over hans Hoved!

Han saa op. Det var det store Aftentræk. Der kom Andetrækket, der kom Vildgaasen, der kom de vilde Svaner!

Han hørte Vingeslagene og saa de mørke, udspændte Vinger højt oppe over sit Hoved.

Svanernes Toner klang lig svagt vibrerende Violinstrøg.

Der randt ham pludselig ihu den gamle, tyske Folkevis:

Han faldt ved Helgoland.

»Der Himmel hängt voller Geigen.«

Fuglene trak længere og længere ned mod Syd.

Lesser stod fremdeles stille og rørte sig ikke af Pletten, før de sære, klingende Buestrøg vare vejrede hen.

Han vidste, de trak ned til Danmark.

Helt underlig tilmode gik han videre og ringede paa.

Fru Pfefferkorn aabnede selv Døren.

Senere hen, da han lærte hende bedre at kende, vilde han have sagt sig selv, at hun sad oppe og ventede paa ham bare for dog at faa lidt at vide om, hvordan hans „Entré“ var spændt af, for hun havde altid en levende Interesse for sine logerendes Ve og Vel, men det vidste han jo ikke nu.

Hun var propert men yderst tarveligt klædt i en lappet og opfarvet Kjole, tilmed uden Krinoline. Den brugte hun aldrig til Hverdags. Men hun havde sin stramme Holdning.

„Naa, hvordan fandt De det?“ spurgte hun og holdt Lyset højt i Vejret.

„Tak udmærket.“

„Grosserereren befandt sig vel?“

„Det lod det til.“

„Naa, man maa vide at finde sig tilrette i Provinsforholdene,“ sagde Fru Pfefferkorn med

et Suk. „Det var ikke sunget ved min Vugge, men man maa finde sig i sin Skæbne.“

Og som en Hofdame, der er forvist fra Hoffets Sol, sukkede hun igen, sagde god Nat og trak sig tilbage.

Men Lesser tænkte paa Krigsassessoren.

Hverken han eller nogen i Norges hele Land anede imidlertid, at „den kongelige Embedsmand“ i sin Tid havde været Arrestforvarer i Kjerteminde.

Da Lesser var kommen i Seng og havde blæst Lyset ud, begyndte en ganske ejendommeligt Nattekoncert, som tilmed maatte siges at være en af Norges Nationalejendommeligheder.

Der blev nemlig en Knagen og Banken paa alle mulige Kanter, i Væggene, i Gulvet, oppe i Loftet, kort sagt, Træhuset gav sig, saa det var en Ynk.

Danskeren kunde længe ikke faa sove over al denne Jammer og Elendighed, og tænkte i sit stille Sind, al Verdens Bankeaaander maatte mildest talt være farne i Normændenes Træhuse.

Maaske var det blot for at gøre ham Søvnens stridig, — et blot og bart personligt Chikaneri.

Normændene vare jo bekendte for at være krakilske, maaske vare Træhusene det ogsaa.

Endelig faldt han i Søvn, og idet han gled ind i det ubevidstes store Mørke, hørte han atter

Sangsvanernes underfulde Moltoner — fjerne og dæmpede.

Det var igen Fugletrækket, det store Træk, som drog over Huset langt bort fra Norge.

Saa kom der en sagte Fløjten, og saa var det stille.

Da Lesser næste Morgen meget tidlig traadte ud af Huset, for i al Ro og Mag at gaa ned til Grosserens, var Gaden øde, og Forretningslivet ikke begyndt.

Den lille By syntes endnu at sove. Det blege Solskin sneget sig paa skraa ned over Tagene og forgyltde Hjørnevinduerne, medens svag Røg steg op fra Byens Skorstene.

„Det var dog løjerligt, hvor her var stille,“ sagde Lesser til Lydia, der stod i den aabne Gadedør og polerede Dørlaasen. „Her er jo ikke et eneste Menneske.“

„Han kalder nok ikke mig for et Menneske,“ lød pludselig en ungdommelig Røst paa lystigt københavnsk lige over hans Hoved.

Lesser saa forbauset op.

Paa en høj Stige — lænet til Husets For- side — stod en ung, lyshaaret Maler med en blond Knebelsbart og fløjtede i straalende Humør omkap med Graaspurvene.

Derpaa istemte han pludselig med en klingende Tenor:

»Hvem er det, som altid er munter, adræt?

Som synger, arbejder og aldrig bli'er træt?

Hvem er det, som stormer Redouter omkaps med de gamle
Bersærker?

En københavnsk Haandværker!«

„Ja, det var nu en af mine egne Kompositioner,“ udbrød han — henvendt til en anden, der endnu var usynlig. „Gad dog vidst, Hans, om der ikke skulde stikke en Digter i mig? En saadan en, som kan smøre noget sammen paa staaende Fod? — Lad den Fugl flyve, min Dreng! Jeg bejser, jeg maler og trænger, Fanden tage mig, til en Haandlanger!“

Maleren saa sig spejdende om.

„Naa, han er her ikke! Ja, saa har jeg nok staaet og underholdt mig selv. Hans!“ raabte han.

Drengen kom løbende frem bag Huset.

„Her!“

„Hej du, vil du holde fast paa Stigen?“

„Ja vel, Mester!“

„Har du Kræfter, min Hædersbror?“

„Jo, jeg har det.“

„Støt, Dreng, støt! Jeg tror, Pokker staa i det, du skælver paa Haanden?“

„Ja, det synes nu Mester.“

„Aha!“ raabte Maleren. „Du tror, jeg synes! Du er altsaa Tilhænger af den ny Lære, som siger: Der er intet, som er, alt synes kun. Det betyder: alt, du ser for dig, er lutter Blænd-

værk. Du tror, du staar paa dine Fødder med Hovedet opad, du tror, du ser mig heroppe paa Stigen, du tror selv, du eksisterer. Ved du, hvad alt det er?”

„Nej?”

„Det er lutter Indbildning! Du eksisterer slet ikke.”

„Ih, Gud bevares!” raabte Hans og slap Stigen af bare Forskrækkelse.

Maleren lo.

„Ja, der kan du se, hvor længe Kraften kunde holde.”

„God Morgen, Landsmand! Ja, hvad mere er: Byesbarn!” raabte Lesser op til ham og lo.

Han vidste ikke selv hvorfor, men han blev pludselig saa let og glad tilmode.

„Hvad for noget?” udbrød Maleren forbauset.

„Saa skulde da ogsaa Fanden!”

Han løb hurtigt nedad Stigen og hilste med Malerkosten til Huen.

„Naa, De er den Københavner, som er kommen til Grosserer Bendz! Ja, De maa da ikke indbilde Dem, jeg ikke ved det. Sikken et Sladderhul her er! Ja, det overgaar i den saa vel som i alle andre Henseender den værste, danske Ravnekrog, jeg endnu har havt den Fornøjelse at gøre Bekendtskab med. Man maa bede Vorherre, Normændenes Vorherre, — han er ikke dansk han, skal jeg sige Dem, — om

Lov, bare man vil nyse. Ja — ja, vent De blot, De vil nok faa Kærligheden at føle.“

„Aa, det bli'er vel ikke saa slemt.“

„Jo, De kan tro, naar De har været her en Maaned, vil Humøret være gaaet fra Dem. De vil ikke ha' Pippet igen.“

„Det synes jeg dog ikke, man kan mærke paa Dem.“

„Naa, ved De nu hvad! Man har da ingen anden Fornøjelse end den, man gør sig selv.“

„Hvor længe har De været her?“

„Et Par Maaneder omtrent. Og det vil jeg nu sige Dem, værre Tørvetrillere end Normændene gives der ikke paa Guds grønne Jord. Og Drøvtyggere er de tillige, saa hvad Kedsommeligheden angaar, kan De tro, vi har det gemytligt. Og daarlige Haandværkere er de ogsaa. Med Haandelavet er det s'gu skidt. Men hør nu, De, som lige er kommen fra København, hvad bli'er det til med det nordiske Forbund?“

„Til det rene Vand.“

„Det var Satans! Ja — er det ikke ogsaa det, jeg altid har sagt: de Svensker har jeg ingen Fidus til. De er nogle Rade alle tilhobe. Nej, ser man det! Med Forlov! Hvad kan Meningen være med, at Krigsministeren har hjemsendt Mandskaberne? De var jo indkaldte?“

„Saa? — Naa, man venter vel ikke Krig før til Foraaret.“

Maleren fløjtede.

„Tro det, hvo som vil! Men skidt, det kan ogsaa være det samme. Saa snart Krigen er erklæret, stikker jeg af og trækker i Munderingen!“

„Ja, ja, De bli'er vel indkaldt.“

„Frivilligt, min ærede Herre! Frivilligt. Jeg har forlængst aftjent min Værnepligt.“

„Og De vil alligevel?“

„Ja, du godeste Gud, hvad skulde jeg vel ellers?“ sagde Maleren og klattrede igen som en Kat opad Stigen.

»Den Gang jeg drog af Sted,

Min Pige vilde med.

Det kan du ej min Ven!

Jeg gaar i Krigen hen,

Og hvis jeg ikke falder, saa kommer jeg igen.«

Vinduet i nederste Etage blev her hurtigt revet op, og Fru Pfefferkorn saa ud med Natkappe paa Hovedet.

„Jeg syntes, her blev talt dansk!“ sagde hun.

„Da hørte De ret, elskværdige Dame,“ raabte Maleren ned fra Stigen. „Er vi ikke „de Danske i Paris“, saa er vi pinedød de Danske i Norge. Det vil vi nok faa at føle.“

Og saa sang han og malede og malede og sang, saa det gav Ekko i alle de tause, stilfærdige Smaagader:

»Og den har Tysken haanet
og traadt den under Fod;
nej dertil er vor Fane
for gammel og for god.«

„Og han vil melde sig frivilligt!“ mumlede Lesser mellem Tænderne, idet han stak Hænderne i Lommerne, og det formelig gryssede i ham af Kulde. „Frivilligt! Lade sig slaa ned som et umælende Dyr, som en udtjent Hest, — frivilligt!“

Da han kom ind i Grosserer Bendz's Butik, vare Skodderne allerede tagne fra Vinduerne, men der var ikke et Liv at se uden Katten, som husvant slikkede Solskin øverst oppe paa en Kaffesæk, og paa Embeds Vegne holdt Øje med Musene.

„God Morgen,“ sagde Lesser og tog Hatten af. „Er Grossereren staaet op?“

Lundberg, der sad paa en tom Pakkasse, og fordrev Tiden, hensunken i stille Overvejelse, foer op som en afskudt Raket.

„Jaha! Jaha! Han er saa ja, Principalen! Men Principalen — han — han — han kommer aldrig ned før efter Frokost han.“

Tiden gik imidlertid — for Lessers Vedkommende først og fremst — ja rent ud sagt med at lære sig til at forstaa, hvad Lundberg sagde; thi af bare Hastværk og Forskrækkelse snubbede

han saaledes Ordene af, at han ligefrem knepprede som en Stork.

Pludselig rev Grossereren Døren op til sit Kontor, højrød i Kammen og med Morgenavisen i Haanden.

„Mandskaberne er hjemsendte!“ raabte han. „Krigsminister Lundby har hjemsendt alle de indkaldte Mandskaberne. Jeg spør’: hvad gaar der af dem dernede? Er de gale?“

Til alt Held, thi Grossereren rodede sig mere og mere ind i et saadant Indignationens Raseri, at han snart ikke mere vilde kunne hitte ud af det, stak Edele det lille, krøllede Hoved ind ad Døren saa straalende og frisk som en Sommermorgen paa selve Højfjeldet.

Lesser, som øjeblikkelig bukkede for hende, syntes i al Fald, han aldrig havde set et yndigere Syn.

„Theen bli’er kold, Papa!“ sagde Edele. „Og la’ nu de stakkels Danskerne faa være i Fred for en Gangs Skyld. Naar de nu foruden Tyskerne ogsaa skal ha’ dig paa Nakken, saa maa Hr. Lundby sandelig gi’ Kontraordre paa Flekken ogsaa han!“

Og hun lo saa hjerteglad og sejrssikker — naturligvis over sin kære, gamle Far, at Lundberg blev staaende og stirre paa hende, maalløs af bare Beundring, og da Edele pludselig sprang hen og fangede Missekatten i sine Arme, snub-

lede han over sine store Fødder af lutter Iver for at komme vel af Vejen.

Da Edele og Katten vare forsvundne — den ene leende og den anden malende af Kælenskab og Livslyst, vendte Grosserereren sig med et Ansigt, der var forvandlet til det klareste Solskin, om til Lesser.

„Har De set Mage til ellevildt, fjeldfriskt Naturbarn da?“ sagde han fuld af straalende Fader-Stolthed.

„Nej,“ sagde Lesser alvorligt, for han ikke blot mente det, men havde selv allerede virkelig følt Paavirkningen af den elektriske Livsstrøm, der sprudlede gennem hele hendes Væsen.

„Frøken Edele er mere umiddelbar end Københavnerinderne,“ sagde han.

„Tror det!“ svarede Bendz med et tilfreds Nik. „Det er for Resten de fleste unge, norske Piger det. Overkulturen ser De. De danske er mere bevidste de lige fra Barnsben af, civiliserede allerede i Svøbet, om jeg saa maa sige. De er næsten fødte voksne og artige til denne syndige Verden.“

Lesser tænkte paa de mange, uopdragne Unger i København, men gad ikke gøre nogen egentlig Indsigelse.

„Naa — det er, som man tager det,“ sagde han.

„Jo — det forsikkrer jeg Dem,“ udbrød Grosserereren ivrigt, idet han førte an og viste

Vej til Spisestuen. „Blot deres pointerede Udtale, gør dem ligesom mere vigtige, — minder om den franske Acsentueringen, men paa en anden Maade, skal jeg si' Dem, mere Eftertryk paa visse Stavelser, forstaar De. For Resten har nu Danskerne med deres bløde, smidige Tunge langt lettere ved at tale fremmede Sprog end vi Normænd. Engelsk er for dem som Fod i Hose, for de har jo selv disse bløde th-Lyde i deres d'er, og hvad Fransken angaar, har de som sagt den lette, præcise Betoning, skønt de rullende r'r nok kunde volde dem nogle Vanskeligheder, forstaar sig.“

Grosserereren blev ved denne Tanke helt bekymret tilmode.

„Og saa har vi tilsidst Tysken,“ sagde han og klarede op, „der har de jo straks disse aabne ai, ei, som vi piner saadan Livet ud af, at det næsten lyder, som om vi vilde knibe en Mus i Halen. Men det er Fjeldnaturen, Stenen det, Fa'r, som gør Stemmerne haarde og ubøjelige. Bare den Fosseduren da!“

Lesser, som næsten begyndte at frygte for, at Principalens Snakkesalighed ikke vilde stoppe, før den havde kørt den „sammenlignende Sprogvidenskab“ hele Europa rundt, trøstede sig imidlertid med, at de med det samme vare komne bort fra Krigsminister Lundby og „de hjemsendte Mandskaberne.“

Grosserereren blev imidlertid afbrudt i sine Sprogstudier ved at Spisestuedøren sprang op lige for hans Næse, og Puntervig i hele sin Skulderbredde spærrede ham Vejen.

„Hva' Fa'n!“ udbrød Bendz.

„Ja, det er mig,“ sagde Puntervig. „Jeg gik min Morgentur, og saa var det den Parasollen til Edele, ser du.“

„Nej, nu skal du da ogsaa saa min Sandten drikke The med os, Puntervig. Din Kone tror da vel ikke, du er rent forulykket heller. Kom nu bare og sid ned.“

„Nej, saa min sæl —!“

„Gudfa'r! Gudfa'r! Nu skænker jeg!“ raabte Edele henne fra Themaskinen. „Her hjælper ingen kære Mor!“

Kort og godt, Enden paa det Hele blev naturligvis, at Puntervig med sine sædvanlige, afmaalte Skridt knirkede hen til Bordet og „nedlod sig“ paa Stolen med en saadan Vægtfylde, at den — nemlig Stolen — gav sig og knagede i Sammenføjningerne.

Lesser fik Indtryk af, at det ikke var første Gang, Puntervig saaledes var „Thegæst“ paa „Morgenkvisten,“ for, som Puntervig selv sagde, „man kunde jo aldrig nægte lille Trolungen nogen Verdens Ting.“

Vorm, der hele Tiden havde staaet ved Døren med Hænderne paa Ryggen og bukket, uden at

nogen havde set det, snappede her Stolen og satte sig paa sin Plads ved Edeles Side.

Puntervig fortalte Anekdoter, og Worm vrinskede og lo.

Hver Gang Rhederen havde fyret Witzen af med sin sædvanlige, drøje, saftige Applomb, saa han hen paa Vorm, ligesom Præsten, der ventede paa, at Klokkeren skulde sige Amen.

Han betragtede ham aabenbart som sin faste Klakør.

Men hyggeligt var der i Spisestuen, varmt saaledes, at man gned Hænderne af bare Velvære.

Slaguhret gik frem og tilbage, og Gøgen stak Hovedet ud og kikkede, da Uhret slog 8.

Vorm foer op, som om en Brems havde stukket ham, skød Stolen ind under Bordet og stak af.

Man kunde tro, han havde faaet Betaling for det.

„Man kan ikke sige om Vorm som om Cæsar,“ sagde Puntervig, „han kom, han saa, han vandt, men: han kom, han spiste, han forsvandt.“

Fornøjet over sin egen Vittighed lavede Rhederen sig derpaa til Angreb, støttede begge Albuerne paa Bordet, kort sagt, han „bredede sig i Stillingen.“ Med ét Ord: Man kunde se, han havde noget særligt paa Hjerte.

„De maa da prise Deres Lykke,“ sagde han udfordrende, „at De nu endelig en Gang kan faa se, hvad smuk Natur vil sige.“

„Nej, men Puntervig da!“ indskød Bendz afværgende.

Lesser saa forbauset op, kastede derpaa et Blik gennem Vinduet ud paa Sneen og „Fjeldknausene“ paa den anden Side af Fjorden, og trak saa paa Skuldrene.

„Enhver sin Smag,“ sagde han. „Islænderne og Eskimoerne finde ogsaa, at Island eller Grønland er det dejligste Land i Verden.“

Men nu foer Puntervig op. Han blev helt rasende.

„Hvad for noget?“ sagde han.

Her kastede Grosserereren sig imidlertid resolut mellem Modstanderne og dækkede derved Rhederen.

„De har saa Ret i det, De der siger, Hr. Lesser,“ afbrød Bendz ham fornøjet og tog en Slurk af sin anden Kop The, „for jeg skal nu sige Dem den Ting, — aa, gi' mig den Spegepølsen da, Edele! — at en Gang jeg stod paa Oskarshal og saa den vidunderlige Udsigt ud over Kristiania, — for den er dejlig, skal jeg si' Dem, — saa stod der to Tromsøværinger ved Siden af mig, —“

„Hvad behager?“ spurgte Lesser.

„Tromsøværinger, Folk fra Tromsø, Verdens

nordligste Stiftsstad," gentog Grossereren, ivrigt optaget af at faa Sukkeret rigtig godt rørt om i sin Kop, „og den ene sa', — ja, hun sa' det virkelig," Grossereren lo, saa det klukkede i ham, „det skal du bare høre du, Puntervig, — hun sa': „Ja her er vakkert," sa' hun, „men ved du hvad, Bernt, der er da tifold vakrere oppe paa Tromsøen!" — Hvad si'er du? — Nordishavet, forstaar De, Lesser. De ved nok, hvad det vil sige? Og den Midnatsolen, som bare gør, Folk ikke kan faa sove da! Nej, kom ikke der sa'n! Jo længere nordpaa en kommer, jo kryere er de. Naar Folk fra Østlandet første Gang kommer over Dovre, i det nordenfjeldske, da tror de Pinedød, nordenfor Folkeskikken er det som rene Spitsbergen. Og naar de saa ser, det ikke er bare Sne og Is altsammen, bli'er de saa begejstrede, at Trønderen jo ikke kan tro andet, end at Trøndelagen er det vakreste i hele Norges Land. Men tro Østlændingen! Han holder paa Østlandet alligevel han!"

„Skal vi da ikke synes, Norge er det dejligste i Verden?" raabte Puntervig.

Han formelig fnøs af Forbittrelse.

„Jo, det skal I synes," sagde Lesser, „I skal og kan ikke andet, men I kan ikke fordre, at Udlændinge skal synes det samme."

„Ja men det gør de, Fa'n splidse mig!"

„Nej, de gør ikke. Hvis Udlændinge for-

tæller eder, Norge er det dejligste Land i Verden,“ vedblev Lesser mere haardnakket, end man skulde tro, en saa indolent Natur kunde drive sig op til, „saa —“

„Skamroser De os og gør Nar af os op i vore aabne Øjne! Stik du den, du Puntervig!“ afbrød Grossereren.

Han var aabenbart i den syvende Himmel, for intet satte ham i bedre Humør, end naar han kunde faa give Puntervig en ordentlig Næse.

„Saa er det, fordi Normændene selv vil have det saa,“ vedblev Lesser. „Fremmede er jo nødt til det af bare Høflighed.“

„Aa! Aa! La’ os nu være Mennesker! Værre til at skamrose sit eget end en dansk, har jeg da aldrig hørt.“

„Det kunde aldrig falde en dansk ind.“

Puntervig gjorde pludselig en Frontforandring.

„Det tror jeg s’gu gerne, at det ikke kunde falde ham ind!“ raabte han haanligt. „Det var da ogsaa en Fandens Forskel!“

„Undskyld,“ svarede Lesser med uforstyrret Høflighed, „det bli’er aldeles det samme, for vi synes selv, Danmark er det dejligste Land i Verden.“

Puntervig brast ud i en skraldende Latter.

„Det var Satans!“ sagde han.

„Det er ganske ligefrem,“ fortsatte Lesser. „Englænderne synes, England er det dejligste,

Franskmændene Frankrig o. s. v. hele Jorden rundt. Spørg De Lapperne!”

„Ja, det er egentlig underligt nok,“ indfaldt Grossereren.

„Enhver er Barn af sin Fædrenejord. Den præger hele Folkestammen.“

„Ja, tro det!“ sagde Puntervig.

Grossereren, hvem et vigtigt Spørgsmaal aabenbart længe havde brændt paa Hjerte, kunde her imidlertid ikke mere „dy sig.“

„Men kære Dem da,“ udbrød han med aaben Mund, „naar De saaledes holder paa Fædrelands-kærligheden, — virkelig saa smukt og rigtigt, maa jeg si' Dem, saa forstaar jeg oprigtig talt ikke, De ikke holder af Krigen ogsaa?“

Lesser blev pludselig nervøs.

„Ved De, hvad Krig egentlig er?“ foer han heftigt op. „Slagteri — det forfærdeligste, mest umenneskelige, lov- og statsbeskyttede Slagteri! Min Fa'r var med i ni og fyrrer, — han fortalte, — det sidder i mig fra Barneaarene af! Støder Bajonetten saadan — der — lige frem! Det samme, hvor den rammer, flænger, flaar! Om det er i Ansigtet, i Øjnene, eller i —“

„Hold dog op, Uhyre, jeg vil ha' Madro!“ skreg Puntervig. „Man kan gerne faa ondt, og det saadan tilmed lige ovenpaa Maden!“

Forbauset over Danskerens pludselig Hef-tighed, der var i saadan Modstrid med hans

sædvanlige trætte, dæmpede Væsen, blev Edele staaende med store, forundrede Øjne og glemte at dreje Hanen om paa Themaskinen.

Uænsset blev Vandet ved at strømme over i Koppen, indtil Lundberg, som for en Stund siden havde afløst Vorm, halvhøjt fremstammede en forvirret Rapport om Oversvømmelsen.

„Men kære Dem da!“ begyndte Grosserereren igen og slap Kniv og Gaffel, for nu vidste han hverken ud eller ind.

Den Dansker gav ham da ogsaa Nødder at knække, „som han aldrig i sit Liv heller —!“

„Ja, Morderen skal naturligvis paa Skafottet,“ vedblev Lesser, som talte sig hidsigere og hidsigere, „men Soldaten, han skal ogsaa udgyde Blod.“

„Soldaten!“ sagde Bendz.

Han forstod ikke endnu et levende Muk.

„De er ikke sagt hen i Vejret de Ord, som Menneskeheden altid synes at ville skubbe af sig: „Den der griber til Sværd, skal omkomme ved Sværd. — Du skal ikke slaa ihjel!“

„Ja, det var Bibelen det,“ sagde Grosserereren stilfærdigt, næsten andægtigt.

Den almindelige Pause benyttede Lundberg sig af til at rejse sig og bukke. Han slap Stolen, som om han brændte sig paa den, og forsvandt lige saa lydløst, som han var kommen ind.

Themaskinen gik helt af Kog.

Men pludselig kom der Liv i Grossereren.

Han stak sin bedste Trumf ud.

„Ja, men Napoleon den store!“ udbrød han.

„Kalder De ham stor?“ spurgte Lesser. „I mine Tanker var han da den værste Masse-morder og Blodhund, Verdenshistorien har kendt.“

„Ja, men dette her gaar rent rundt i Hovedet paa mig, forsikkrer jeg Dem,“ klagede Bendz. „Ens Land er en saa stort og uundværligt, som De selv siger, og saa maa man ikke —“

„Aa, naar blot de store Nationer lader være med at angribe, saa behøver heller ikke nogen at forsvare sin Frihed.“

„Ja, men kære Dem da, naar de store Nationer ikke vil la' være, og hvis de smaa heller ikke vil, saa bli'er de slugte af de store som Fisker af Hagen, og saa er de udslettede af Verdenskortet.“

„Ja, det er det forfærdelige, at man saa bli'er pisket til at slaa fra sig. Men Blodskylden kommer saa over Voldsmandens Hoved og — og over den Regerings, som ikke afværgede Faren, medens den endnu kunde afværges. Men naar det en Gang kommer ind i Folkenes Bevidsthed, at det er Synd at begynde en Krig, ligesom for et enkelt Menneske at overfalde og dræbe et andet Menneske, saa vil alt dette rædselsfulde høre op.“

Grosserereren foldede uvilkaarligt sine Hænder og sad og tænkte sig om.

„Tror De virkelig, Krig en Gang vil høre op?“ spurgte han saa sagte, som om han var bange for sin egen Stemme.

„Ja, det tror jeg, — efter hvert som Menneskelighed og Humanitet vinder Herredømmet over Jorden.“

„Men kære Ven, husk dog paa, havde jeg nær sagt, vi er alle syndige Mennesker.“

Grosserereren følte sig aabenbart meget lettet, da han kom paa det.

„Nationalitetsideen vil mere og mere udvikles,“ forsikkrede Lesser. „Hvert Folk er en Sten i den store Verdensbygning, det kan ikke undværes i Verdenshusholdningens Økonomi. Og hvert enkelt har sin særlige Verdensmission at udføre.“

„Det er vel derfor, Grundtvig mener, Vorherre ikke kan undvære Danmark?“ afbrød Puntervig arrigt.

„Heller ikke Norge,“ sagde Lesser. „Hvis Nationaliteten udviskedes, vilde det karakteristiske, ejendommelige ved hvert Folk forsvinde, dets impetus, — det som gør det dygtigt. Det samme som naar et Menneske tabte sin Individualitet.“

„Saa gad jeg rigtig nok vidst, hvad vor 'impetus' er, du Bendz. Naar det da ikke skulde være Graastenen,“ sagde Puntervig. „Men ikke

for det! Naar vi en Gang ligger med Næsen i Vejret,“ — det var aabenbart Puntervigs Yndlingsudtryk, — „og er kommet til Hæder og Værdighed i den anden Verden saa —“

„Jeg tror nu ikke, vi bli'er Kosmopoliter i den anden Verden heller jeg,“ trøstede Bendz.

„Herregud, skal vi nu til at slaas i Himlen ogsaa!“ snærrede Puntervig.

„Jeg antager i al Fald, vi der vil forstaa og agte hverandres Nationalitet,“ lo Lesser. „Men ét er vist,“ tilføjede han alvorligt, „jo mere den nationale Ejendomsret materielt som aandeligt bliver hellig og ukrænkelig, des mindre bliver Overgreb taalt, des mere bliver Krig umulig.“

„Ja, men det er nu ikke altid saa ligetil med de Grænsedistrikterne, sagde Bendz. „Se nu — Holsten? Hvor er der den nationale Ret? Jeg skønner ikke det jeg.“

„Holsten maa Danmark derfor frivilligt afstaa,“ mente Lesser.

„Frivilligt?“ raabte Grossereren, der ikke kunde tro sine egne Øren.

„Hvad der ikke er Ret er Uret.“

„Naa, saa maa Svenskerne, sandt for Herren, ogsaa frivilligt afstaa Skaane, for Skaane er endnu den Dag i Dag saa pæredansk. Højsvenskerne vil da, ærlig talt, heller ikke rigtig kendes ved Skaaningerne.“

„Ja, nu har jeg faaet et Kursus i noget, jeg

aldrig i mine Levedage før har hørt,“ erklærede Rhederen. „Det maa være en hel ny National-„Økonomi“, I har udklækket dernede i Danmark.“

„Det er ikke nyt. Allerede Elihu Burrit, Fredens Apostel, arbejdede for denne endelige, store Verdensfred.“

„Men hvordan skal saa i Pokkers Navn Staterne bære sig ad, naar der kommer en Knurre paa Traaden?“ spurgte Grossereren, der endnu ikke kunde finde sig tilrette i Situationen.

„De faar saa hjælpe sig med Voldgift,“ mente Lesser.

„Voldgift?“ sagde Grossereren.

Puntervig fløjtede.

„Naa, — De mener saaledes — lige frem stævnes for Forligelseskommisionen?“

Rhederen rejste sig op.

„Ja, nu siger jeg Tak for Mad og for den mærkeligste Fropræken, jeg i mine Levedage har hørt. Ja, det bli'er noget af hvert Slags, man faar høre herefterdags i dit Hus, Bendz. Kom ikke her sa'n! Det bli'er nok ikke mer om Anschiovisdunke og Sildefjerdinger, — men ,Niveauet højner sig', som jeg tror der staar etsteds i den Bog, min Kone sidst fik fra Lejebibliotheket.“

Grossereren rejste sig ligeledes og rømmede sig halvt forlegen.

„Ja, kære dig da, Puntervig —!“ sagde han.

Da Lesser bukkede for Edele, saa hun paa ham med sine store Øjne, og sagde i dybeste Alvor og af sit Hjertes enfoldige Oprigtighed:

„Hvor har De dog lært at tale saadan?“

„Hvad mener De, Frøken?“ spurgte Lesser forundret.

„Ja, jeg mener: bruge saadanne Ord, som en aldrig før har hørt, og som gør en ganske varm om Hjertet.“

Halvt smigret, men uden at have et Svar paa rede Haand paa et saa ligefremt og uventet Spørgsmaal, bukkede han kun og gik ud.

Og Edele skyndte sig alt, hvad hun kunde, ud i Køkkenet.

Puntervig fløjtede igen.

„Hvor Fa'n er den Rosinpilleren fra?“ spurgte han kort.

„Fra København.“

„Ja, det ved jeg. Han var s'gu søsyg nok paa den Turen.“

Grosserereren tændte sin Cigar henne ved Tobaksbordet.

„Ja, ser du,“ sagde han. „Han er egentlig Student.“

Puntervig udstødte for tredje Gang en langtrukken Fløjten, der mindede om en Jernbanepibe.

„Men saa blev han syg, overanstrengt, — han var svagelig af Naturen, taalte slet ikke at studere, skønner du, og saa — og saa — døde

hans Fa'r, — fin Familje, skal jeg si' dig, — Borgmester eller saadan noget, — men der var ingen Penge, og saa —“

„Blev han Svedskeprins. Ja, saa er jeg med, Bendz. Men det vil jeg si' dig, hvis du bli'er ved at lade den forklædte Prinsen holde for mange Forelæsninger her ved Bordet, saa skal du passe paa Edele, skal du!“

„Puntervig!“ raabte Bendz og greb ham i Armen, for Edele var i det samme kommen ind fra Køkkenet.

„Ja, Forretningerne venter,“ sagde han, kyssede Edele og gik smaanynnende ind paa Kontoret.

„Det har de vist længe gjort,“ udbrød Puntervig spydigt. „Hvis Frokosten skal vare saa længe, som den gjorde i Dag, saa vil nok Kunderne bli' godt betjente, og Lundberg mere tummelumsk, end han allerede er i Forvejen. Det bli'er saa vist bedst, at sikre ham Plads paa Gaustad*) itide.“

Med denne mørke Spaadom sagde Rhederen Farvel og gik gnaven ud, efterfulgt af Edeles sorgløse Latter.

Hun stod ved Bordet og lagde Dugen sammen.

Pludselig slap hun den, tog sig uvilkaarlig med begge Hænder til Hjertet, for det begyndte

---

*) Kristiania Sindssygeasyl.

saa løjerligt at rumstere, saa hun syntes, hun maatte holde paa det.

„Forklædt Prins!“ sagde hun sagte.

Og saa jublede det i hende: Nu vidste hun det! Hvilken en Fryd og Herlighed det var! Du store Gud!

Det var ham! Det var ham — Prinsen!

Dagen gik forøvrigt, som enhver Dag i Reglen plejede at gaa.

Grossereren og Edele vare kun til en Afveksling budne ud tilaftens.

Stuepigen skænkede derfor Theen, og Lesser søgte forgæves at indlede en høflig Samtale med Vorm, som bare lo, skønt der slet intet var at le ad.

Derpaa gjorde han et Forsøg med Lundberg, men da han saa, hvor yderlig forskrækket denne blev, hver Gang han tiltalte ham, syntes han Synd paa den unge Mand og spiste senere i Taushed.

Theskeer og Kopper klirrede, Slaguhret gik, Ilden spragede, og Hektor strakte sig foran Kakkelovnen og gabede, som om Kæberne vilde gaa af Led.

Huset begyndte aabenbart allerede at berede sig til Natten og synke hen i Morphei Arme.

Efter Theen gik Lesser derfor straks hen til Fru Pfefferkorn, som modtog ham med sædvanlig Værdighed.

„De vil træffe en Landsmand,“ sagde hun. „Jeg har inviteret ham hid for Deres Skyld. Vidste nemlig, skal jeg sige Dem, at Grosserer Bendz's skulde til Jansens, og antog derfor, jeg vilde have den Fornøjelse at se Dem noget tidligere end i Gaar.“

Hun førte ham ind i Stuen, hvor en lille, bitte Moderatørlampe bredte et trist Skin ud over det store Bord.

Hele den øvrige Del af Værelset laa i mystisk Halvmørke, og Lesser havde mere Fornemmelsen af, end han egentlig saa, at der var et andet Mandfolk tilstede.

Ilden lod for Resten til at være gaaet ud i Kakkelovnen.

„Maa jeg presentere?“ sagde Fru Pfefferkorn, der altid strengt overholdt de selskabelige Former. „Hr. Lesser — Malermester Smith fra København.“

Den saaledes omtalte dukkede øjeblikkelig

op fra en Stol „hinsides“ Bordet, og Lesser genkendte straks den lystige Maler fra Morgenens af.

Lesser hilste altsaa paa Hr. Smith, som introducerede sig selv paa følgende Maade:

„Ønsker De for Resten at vide, hvem jeg er, saa skal jeg med speciel Fornøjelse sige Dem det. Jeg er —“

„En Væggesmører!“ lo Lesser.

„De tager Fejl, Hr. Lesser,“ erklærede Smith, „men en stor Aand kan bære Miskendelse. Jeg er Kunstmaler.“

„Det var som Pokker! Af hvem har De lært den Kunst?“

Smith pegede paa Panden.

„Det som bor her inde — Geniet.“

„Paa hvad øver De saa den — Kunst?“

„Paa Gulve, Vægge, Loft og Døre. Ja, De ler, men vil De tro mig: naar jeg staar foran en Væg og skal male, er det for mig præcist ligedan, som naar Kunstneren staar foran sit udspændte Lærred.“

Lesser blæste en lang Røgsky ud af Munden.

„De maa have en levende Fantasi,“ sagde han. „Maler De saa Landskaber paa Væggen?“

„Forstaa mig ret, Hr. Lesser! Det er kun med den samme Følelse, og det er Følelsen, den indre Drift og Stemning, som bestemmer Kunstværdet. — Ja, De undskylder, jeg taler saa ligefrem?“

„Vær saa artig! Gener Dem ikke.“

„Det gør jeg heller ikke,“ sagde Smith.
„Undseelse er en Følelse, jeg aldrig har kendt.“
Lesser lo.

„Nej, det kan jeg nok begribe.“

„Jeg er stolt af at kunne sige det, Hr. Lesser,“
vedblev Smith. „Folk kunne miskende mig og
tro, jeg er hovmodig, men jeg har altid for Skik
at sige Sandheden, — jeg emballerer mig ikke.
En Mand der undervurderer sig selv, bliver
aldrig til noget stort.“

„Naa, De undervurderer Dem i det mindste
ikke!“

„Hvorfor saa det? Jeg vedkender mig min
Selvfølelse, jeg skammer mig ikke over den. Man
behøver derfor ikke at være stolt. En stor Aand
bli’er aldrig stolt.“

Lesser sad længe og drejede Cigarspidsen
rundt i Munden, saa strøg han en Svovlstik af.

„Er De en stor Aand?“ spurgte han.

„De gaar mig ind paa Livet, Hr. Lesser,“
svarede Maleren, „men jeg retirerer ikke. Vil
De høre mit Levnetsløb? Betragt en Gang disse
Arme!“ Han strakte Armene ud. „De har
arbejdet haardere, end fire Arme kunde gøre.
Jeg har lidt Tab, jeg er flere Gange bleven slaaet
til Jorden, men sejt som Elastikum har jeg atter
rejst mig og sejret. Ved De, hvad der har givet
mig Svingkraften?“

„Nej, De maa undskylde. Men da jeg ikke er alvidende, er det mig desværre en altfor haard Nød at knække.“

„Det er Troen paa det ideale.“

„Naa!“

„Jeg skal give Dem et Eksempel, Hr. Lesser. Man plejer ofte at se ned paa Folk af min Stand og Haandtering: „Det er kun en Haandværker“. Hvad gør jeg? Jeg siger: Sindet og Karakteren adler det simpleste Arbejde. Om jeg saa var Gadefejr, jeg vilde være stolt af det. Saadan er nu en Gang min Natur, — jeg har ikke skabt mig selv. Min Malerkittel er vel plettet, men Hjertet, der slaar indenfor, er blankt som et poleret Vaabenskjold. Min Karakter er min Ridderrustning, og min Malerkost min Kaarde, hvorfra jeg er stolt, fordi den føres af en hæderlig Haand.“

Lesser begyndte allerede saa smaat at spekulere paa, om han tilfældigvis skulde være kommen i Stue med en gal Mand, da Fru Pfefferkorn svævede ind med Klejner og den uundgaaelige Benediktiner, for „naar Landsmænd traf hverandre ude i det fremmede“, skulde de dog efter hendes Formening have sig en glad Aften.

Lesser gned sig i Hænderne og skelede uvilkaarligt hen til den store Jernkolos, Kakkellovnen, som stod der i Hjørnet, ugæstmild, kold og mørk.

„Her er maaske ikke varmt nok,“ sagde Fru Pfefferkorn, som med sit lynsnare Blik havde fanget hans Øjne paa Flugten, „men min Konstitution taaler desværre saa lidt kunstig Varme. Jeg har nemlig gennem Aarene fra Tid til anden lidt af en haardnakket Migræne.“

I Begyndelsen var hun statelig og stiv, talte om Politik og med stor Bekymring om de hjemsendte Mandskaber og Krigsminister Lundby's Kortsynethed, der kunde blive saa skæbnesvanger.

„Skæbnesvanger, siger jeg Dem, unge Mand!“

Hun kaldte altid senere Smith for „unge Mand“.

I sin Forvisning til Sibirien, — saaledes betragtede hun aabenbart det nødtvungne Ophold i Norge, — følte Fru Pfefferkorn sig uden Tvivl ligesom en Nordpolsfarer indefrossen i Polarisen.

Men lidt efter lidt tøde hun op som Sneen for Solen.

To Landsmænd hun kunde tale med om Østergade, Frederiksberg, Tivoli, Langelinje, Volden, store Bededagsaften og — ikke at glemme varme Hveder! — med ét Ord: København, det kunde hun ikke staa for.

Hun slog altsaa Gækken løs med en Strøm af Muttervitz.

Smith blev hende ikke Svar skyldig.

Der aabnedes en hel Tirallieurild mellem de to, og Lesser, der taus sad og hørte paa, følte

sig tilmode, som om han pludselig var bleven hensat til „Strøget“. Han hørte Slagordene knalde sig om Ørerne lig Knallerter — saa fjernt og dog saa nær.

Nu og da kom Fru Pfefferkorn med et let henkastet:

„Da jeg var paa Bal hos Kammerjunker Merlin.“ —

„Gehejmeetatsraad Borgen — for Resten min gamle bekendt,“ — o. s. v.

Pludselig vaagnede Lesser ved, at Smith slog i Bordet og erklærede:

„Normændene er de rene Bedemænd, for-sikkrer jeg Dem, staar altid paa Vagt for deres Værdighed, og blærer sig, som om de var —“

„For gode til at gaa paa denne syndige Jord,“ lo Fru Pfefferkorn. „Og saa,“ Fruens Stemme sank med ét, den blev hviskende, hende, „og saa kan de ikke døje Svenskerne,“ vedblev hun.

En lille, stille Dame, luvslidt klædt i en sort Dragt, der faldt i det grønlig, med et graa-hvidt, strikket Tørklæde over Skuldrene, sort Kappe prydet med en gammel, kunstig Forglemmigej, Øjne, der syntes at have grædt meget og med et overmaade sørgeligt Ansigt stak her Hovedet ind ad Døren.

Hun saa sig ængsteligt om og holdt et om-

Han faldt ved Helgoland.

hyggeligt sammenlagt Lommetørklæde i de magre, blaafrøse Hænder.

„Ak Gud ja!“ sukkede hun.

„Er der noget, De ønsker, Madam Møller?“ spurgte Fru Pfefferkorn nedladende men samtidig med beskyttende Venlighed.

„Ak Gud ja!“

Madammen listede sig lydløst ind paa Filtsko.

„Jeg har hørt sige, at der maaske ikke skal blive noget af denne forfærdelige Krigen,“ — Øjnene fyldtes straks med store Taarer, — „og derfor bér jeg tusinde Gange om Undskyldning, men jeg vilde saa gerne se sort paa hvidt for det, — og, ja — De skulde vel ikke ha' Avisen for i Dag?“

Dette sidste var næppe hørligt for Hulken.

„Jo, saamæn har jeg saa,“ sagde Fru Pfefferkorn, rejste sig og gav hende Avisen, og idet hun med noget, der lignede Medynk, saa ned paa den lille forsørgede og forgræmmede Sjæl, der stod foran hende, sagde hun:

„Faren er ikke forbi, Madam Møller, selv om den synes at være udsat.“

„Aa, du min Herre og Skaber! Og jeg som i alle de lange Nætter ikke kan faa Søvn i mine Øjne — bare for at bede Gud Herren være os vore Synder naadig, saa Norge ikke maa komme med, saa miskundelig, at Arnoldus ikke maa komme med, — for hvis han bli'er skudt, —“

og hun brast igen ud i en sand Syndflod af Taarer, „saa har jeg, hans gamle Mor, intet at leve for i denne elendige Jammerdal fuld af Herrens Vrede over Menneskens Børn, og saa tilgi' Gud Herren Zebaoth Danskerne, som har berøvet en stakkels, fattig Mor hendes eneste Søn, og uden at hun som Enken fra Nain kan faa Arnoldus vakt op fra de døde igen; thi der staar skrevet: Stat op du, som sover! — Jeg siger dig, du unge Karl, staa op! — Ve dig Chorazim! Ve dig Bethsaida!“

Men som Fru Pfefferkorn, høj og rank med et Smil spillende om Munden, stod der og saa ned paa Madam Møller, — den danske Kvinde lige over for den norske, — saa enhver naturligvis Sagen fra sit Synspunkt, og der kunde ingen Forstaaelse komme mellem dem.

„Aa, nej da! Jeg turde vel ikke be' Fruen være saa venlig at laane mig Avisen for i Dag da?“ lød pludselig en læspende Røst.

En besynderlig Mandsling kneb sig paa Siden ind gennem Døren, som stod paa Klem efter Madam Møller.

Han havde Kunstnerhaar, fedtet Bulehat, skidden Flip, ligesaa skidne Manschetter, udtraadte Støvler og en flot Knebelsbart à la Henri quatre.

„Madam Møller skal først ha' den, men

naar hun har læst den saa —. Hvad er det, De ønskede at se, Marholm?“

„Ja, ingen Uejlighed, ser De! Det var bare den Omtalen af Musikken paa Klubballet forleden. Han er et Fæ, ved De nok, en Pralhans, en Tølper, en Løgnhals, en —“

„Ja, ja, ja! Jeg kan det altsammen for længe siden udenad.“

Men dette Forsøg paa at stanse den rivende Strøm, viste sig at være fuldstændig forgæves.

„Og saa snakker han om Tempoet,“ vedblev han og fægtede med Hænderne, „Fæ, som han er, at han kan snakke om Tempoet han, som aldrig i sit Liv har kendt Forskel paa en Fejer og en Hopsa! Men her i Byen har Folk ingen musikalsk Sans, skal jeg sige Dem. Ikke mere Forstand paa Tempoet, end naar en Hund sætter sig paa Bagbenene og uler. Og naar man saa har Kunstnerkald og, om jeg saa maa sige, er født med Tempoet, saa —“

„Ja, ja, ja! Tab bare ikke Modet! Paa'n igen Ferdinand Ludvigsen!“ sagde Fru Pfefferkorn leende og skød dem, det vil sige Hr. Marholm og Madam Møller, foran sig som et Par Vognheste ud gennem Døren.

„Pøj!“ sagde Malermester Smith, der passede sit Snit og spyttede den sidste Slurk af Benediktinerlikøren ud.

„Hvem var det?“ spurgte Lesser.

„Fru Pfefferkorns Pensionærer,“ svarede Smith. „Mandslingen — han gaar altid for Sidevind, — er en forulykket Musiker, som blæser Cornet à Piston til Ballerne men aldrig kan holde Takten, og Enkemadamen er Læser, — ja den Slags Folk har De vel ikke endnu gjort Bekendtskab med, — som rører Skriftstederne og de bibelske Navne sammen i en Pærevælling, saa intet kristent Menneske kan kende dem igen.“

„Har hun ikke flere Pensionærer?“

„Jo — Dem.“

„Og ingen andre?“

Lesser saa sig uvilkaarlig om i den store Stue, saa trøstesløs i al sin luvslidte Properhed.

„Nej, Fruens Menage er nu saa sin egen Sag.“

„Hvorledes?“

„Jo, ser De, jeg har Gud ske Lov aldrig boet her, for Kosten er sløj, men jeg har jevnlig besøgt en Normand, som boede her og aldrig kunde betale sin Leje.“

„Men hvorfor i al Verden —?“

„Satte hun ham ikke paa Døren, mener De? Nej, Fru Pfefferkorn vil helst have Folk, som bor gratis. En tom Pengepung, ser De, er den bedste Anbefaling til at bli' optaget i hendes Pensionat. Det er et Asyl for alle mulige havarerede Eksistenser.“

„Og hun har selv ingen Ting?“

„Uden Pensionatet? Nej, Gud velsigne Dem, ikke saa meget som bag paa sin Haand. Hun lever paa Sulteføde Aaret rundt, skal jeg si' Dem. De Frokoster og Middage, hun taler om, de er bare til i Indbildningen eller saadan Slags Blaar i Øjnene, hun kaster ud for at redde Skinnet. Hvem, tror De, indbyder Folk, som ikke kan gøre Gengæld? Og hun fryser ogsaa. Her er aldrig rigtig varmt. At hun ikke kan taale Varmen, Hovedpinen ved De nok, det er det rene, skære Digt. Ja, jeg er kommen her op om Morgen, hvor det har været 15° Kulde, og bogstavelig intet til at varme sig ved uden The-maskinen.“

„Men hvor er det muligt?“

„Jo, vist er det muligt ja. De vil selv faa Syn for Sagn. Har De ikke set de Øjne, hun har? Aldeles som om hun stadig gik i Kattepine og laa paa Lur efter det Rov, som aldrig kommer. Hvis hun virkelig har kendt bedre Dage, maa det s'gu være drøjt.“

„Du godeste Gud!“ udbrød Lesser og rejste sig uvilkaarlig op fra Stolen.

„Aa, De har nok aldrig sat Dem ind i, hvad Slags Kamp en saadan enlig Kvinde fører, der er saa fattig som en Kirkerotte og dog vil være hæderlig, svare enhver sit og tillige holde paa Værdigheden.“

„Men hvor kan det gaa? Simpelthen hænge sammen?“

Smith trak paa Skuldrene.

„Hvordan gaar et Skib paa Pumperne?“ spurgte han. „Den ene Haand vasker den anden.“

„Og saa er det hende endda muligt at hjælpe andre?“

„Ja, De kan bande paa, hun hjælper, naar hun blot et Øjeblik er ved Moneten. Men ved De, hvad jeg tror?“

„Nej?“

„Jeg tror s'gu, naar hun hjælper dem, som har det endnu ringere end hun, saa er det lige som hun derved, ved at være Forsyn for dem, glemmer lidt af sin egen Nød. Indbilder sig et Øjeblik, hun ligesom er ovenpaa.“

„Bedrager sig selv, mener De?“

„Ja, De kan kalde det en forbandet Livsløgn, eller hvad De vil, — jeg ta'r nu min Hat af for hende. Og saa er det hende en ren Svir at have saadanne Originaler om sig. Jeg tør kaverer for, var hun rig, holdt hun sig en Hofnar. Og saa skal jeg si' Dem, hendes Mand, som var —“

„Officer,“ afbrød Lesser.

„Underofficer,“ rettede Smith, „en tapper Fyr var han s'gu, — faldt jo i 49, og saa levede hun som Enke med 6 Børn, — de 4 døde som

smaa Rollinger, og af de to, som lever, er Sønnen Sekondløjtnant, og Datteren gift med en Hattemager i Helsingør, men Svigersønnens er morderlig fattige med en hel Flok Børn, og Løjtnanten kan jo knapt leve af sin lille Gage, og saa tog Fruen herop for at friste Livet og fægte sig frem, som hun nu bedst kunde, bare for ikke at ligge Børnene til Byrde dernede. De havde s'gu mer end nok med sig selv, og da hun nu ikke mere kunde hjælpe dem, saa vilde hun heller ikke, de skulde se, hvor trangt deres Mor havde det. Men her er forbandet koldt,“ udbrød Maleren pludseligt og foer op, „og Klokken er mange. Jeg skal paa Arbejde Kl. seks i Morgen.“

Han sagde hurtigt Farvel, bankede Asken ud af sin korte Pibe og gik.

Lesser hørte ham ude i Køkkenet ønske Fru Pfefferkorn de tusinde Godnat og de retfærdiges Søvn ovenikøbet.

Lesser blev staaende et Øjeblik.

Saa foer der en let Gysen over ham, han tog sig sammen og søgte sit Værelse.

Inden han tændte Lys, gik han hen til Hjørnevinduet og saa ud paa Vaagen, Fjorden, som laa stille i Maanelyset, og Fjeldet paa den anden Side.

Han havde Følelsen af, at han en Stund havde været i en Daarekiste.

Og saa kunde man leve et saadant Liv og

endda bryde sig om at være god, og endda have Medlidenhed med andre, og endda bryde sig om at redde Skinnet?

Lesser besluttede i sit stille Sind, han vilde give Fru Pfefferkorn mere i Leje, end hun havde forlangt, hvis det kunde lette den gode Sjæl.

Og saa gik han i Seng, og saa blæste han Lyset ud, og saa begyndte Trævæggene at knage.

I det samme han endelig var ved at falde i Søvn, lød der gennem Huset en lang, bedrøvelig Tone.

Det var Marholms Cornet à Piston.

Solen skinnede stærkt paa den nyfaldne Sne. Damerne trak Slør for Ansigterne, og Folk med svage Øjne købte sig blaa Briller, hvis de ikke allerede havde dem i Forvejen.

Der var for Øjeblikket ingen i Butikken, og Lesser stod derfor ved Vinduet med Hænderne i Lommen og saa ud.

Han fløjtede en Melodi ganske sagte.

Der var ikke et Liv i Knækenbergkleven undtagen Graaspurvne, som hoppede om og pikkede med Næbbet i Sneen i forgæves Haab om, at en eller anden medlidende Haand skulde have strøet nogle Brødkrummer eller Korn ud til dem.

En rødbrun Missekat sad paa Havestakittet paa den anden Side Kleven og agerede Politispion. Pludselig gav Katten sig noget at bestille, en Kat skal jo dog nu og da pudse Snuden, og saae saa igen med skæve, sammenknebnede Øjne ned paa Spurveselskabet.

Endelig havde den lagt sin Angrebsplan.

Med et eneste Sæt sprang den ned midt i Mylret, men vips —!

Fuglene vare fløjne op i de rimlagte Træer, op paa Tagmønningerne, og Missekat krummede Ryg, saa op i Vejret og nøs af bare Forbauselse.

Det var et nydeligt Stillebens Stykke.

Pludselig lød der noget, som klang saa besynderlig krigersk og fremmedartet midt ind i al denne Hverdagslivets ensformige Ro, at han knapt kunde tro sine egne Øren.

En Lyd, som i det Hele taget slet ikke passede for det.

Kort og godt: det var en skrattende Trompet, der blæste et Signal, og som om Stilhedens Fortryllelse var brudt, begyndte Folk ilsomt at strømme op ad Knækenbergkleven, Lundberg kom farende op fra Kælderen, hvor han havde været beskæftiget med at tappe Parafinolje af, væltede i Farten et Par Pakkasser, slog en tom Edikeflaske itu og styrtede barhovedet ud — opad Kleven lige som alle de andre.

Og samtidig som Lundberg var forsvundet for Lessers forbausede Blik, kom Grosserereren ud af Kontordøren med Hatten paa Hovedet og Stok i Haanden.

„— — — dølske Kompagni,“ sagde han hurtigt, idet han skyndsomst knappede Overfrakken, „paa Marsch fra — — — til Kristian-

sand. Holder nok Hvil her oppe paa Kongevejen! Ja, kom De bare med.“

Han ligesaa ud og opad Kleven, og da Lesser egentlig talt ikke vidste, hvorfor han alene skulde blive hjemme, tog han ogsaa sin Hat og sluttede sig til Grossereren.

„Ser De,“ sagde Bendz, „inden nu Efterretningen kom fra Danmark, at Mandskaberne der var bleven hjemsendt, var de norske Mandskaber paa forskellige Steder allerede bleven indkaldt til Garnisonsbyerne, og nu naaede man jo ikke alle Steder at give Kontraordre —“

„Men hvorledes?“ udbrød Lesser forbauset.

„Ja, det kunde jo dog hænde vi skulde med,“ sagde Grossereren sjæleglad. „I hvert Tilfælde maatte vi jo, saa godt det lod sig gøre, være belavet paa det værste.“

Et kort Stykke ovenfor Bendz's Hus hørte Byen op, og Knækenbergkleven blev skaaret tvers over af Kongevejen.

Soldaterne stode øjensynlig allerede i Begreb med at bryde op.

Udasede, vaade og tilstænkede vare de allesammen.

Ølflasker, som den nærmest boende Værts-husholder øjeblikkelig havde troppet op med, laa tømte slængte hen rundt omkring, og Tornystrene bleve spændte paa.

Men Sergeanten selv stod midt paa Vejen med sin gamle Mor's Haand i sin og græd sine modige Taarer.

Det var Enkemadam Møller og hendes Arnoldus, som tog Afsked med hinanden.

„Og Herren min Gud, som kan gøre de ondes Anslag til intet, han holde sin Haand over dig, Arnoldus, saa du ikke maa blive sendt til Danmark som et andet Stykke Kvæg, der skal slagtes.“

„Naa, naa, Mor!“

„Arnoldus! Kom ihu dine Synder og bed Gud Herren være dig naadig, at dit Blod ikke skal udøses. Sig ham, Arnoldus, at jeg kun har én Søn, og at det er du! Bed ham, at han vil forbarme sig over mig, saa du aldrig i dit Liv — aldrig, Arnoldus!“ — her kunde Madam Møller ikke mere tale for Graad, — „aldrig i dit Liv kommer ned til Danmark.“

Sergeanten strammede sig op, tørrede med Bagen af sin Haand de stride Taarer, der randt ham ned i Skægget, greb Sabelen, forsøgte at klare Røsten, og kommanderede et knapt hørligt, usikkert:

„Fremad — Marsch!“

„Fy for Fanden! En Soldat, som græder i fuld Uniform! En Sergeant, som tudskraaler i Spidsen af Delingen!“ udbrød Malermester Smith foragteligt.

Han havde staaet med Hænderne i Bukse-lommerne og set til med al den Overlegenhed, han selv kunde præstere.

Soldaterne luntede af — snarere end de marscherede, — saa en, saa en til, som de kunde bedst.

I Spidsen gik Arnoldus Møller, saa sig tilbage, gjorde Forsøg paa at hilse med Sabelen, men maatte i Stedet tørre Øjnene, og Madam Møller foldede for en Gangs Skyld sit sammenlagte Lommetørklæde ud og viftede, indtil Soldaterne vare forsvundne.

„Trrrrm! Trrrrm!“ slog Tambouren paa Trommen.

Saa udsendte Smith en Fløjten, der sagde mere end mange Ord, drejede sig raskt om paa Hælen og med et:

„Fødte Soldater er s'gu Normændene ikke,“ slentrede han ned ad Byen til. „Der er intet Humør i Tingen!“

Da han kom midtvejs i Kleven, spyttede han endog som yderligere Udtryk for sin Ringeagt.

„Og ikke et Hurra en Gang!“ lo han. „Det bli'er en net Allieret!“

Da Grossereren og Lesser vendte om og langsomt slentrede tilbage, syntes den første aabenbart, han ligesom maatte gøre en Undskyldning paa den norske Hærs Vegne.

„Ja, Paradesoldater er de ikke,“ sagde han,

„og Uniformerne er lurvede, men jeg forsikkrer Dem, prægtige Folk er de alligevel.“

„Det tvivler jeg ikke om,“ sagde Lesser.

„Og de Vejene, de har at marschere da! Det er ikke saadan i Fjeldegnene, ser De. Bare det at komme frem, forstaar De. Ja, det kender I nu ikke saadan til nede i Danmark. Men naar de nu kommer ned paa jeres Veje, saa skal I se!“

„Men det gør de nu heldigvis ikke,“ forsikkrede Puntervig, som havde sluttet sig til dem paa Vejen ned ad Kleven. „Svenskerne holder nok igen de, for de tør s'gu ikke for Russen.“

„Men Karl den femtende vil han!“ raabte Bendz med lysende Øjne.

„Og hvad en Galning som han finder paa, skal vi vove Liv og Blod for? Nej, kom bare ikke her s'an! Manderstrøm, — det er en klog Karl det! — han vil nok vide at sætte en Pind for hans heroiske Lyster.“

„Ved du det nu saa vist, Puntervig, at den Manderstrømmen er saa klog, som du vil gøre ham til?“

„Ja — alle de Noterne og Adresserne da til Stormagterne —!“

„Pennehelt!“ fnøs Grosserereren.

„Holder I ikke af Karl den femtende i Norge?“ spurgte Lesser, som jævnligen, naar det gjaldt

Bendz kontra Puntervig, søgte at fungere som Lynafleder.

„Nej Gu' gør vi ej, nej!“ udbød Rhederen.
„Han er bare en Fusentast er han —“

„Nej, hør nu, Puntervig —!“

„En halvgal Kunstner paa Thronen, ser De. En Konge er han ikke; han har ingen Værdighed, skal jeg si' Dem, og saa ser han alle os Normænd over Hovedet —“

„Det er vel det, mener du, som man kalder for crimen læssæ majestatis eller sligt noget,“ udbød Grossereren rasende.

„Ja, det kan du da ikke nægte, Bendz, at naar han kommer her til Norge, er det bare, som om det var hans Sæter, — ikke en Døjt andet. Nej, han er Storsvensker er han, skønt Bernadotterne skal være i Slægt — ja, Gud ved, hvor det kan hænge sammen! — med selve Harald Haarfager. Og saa har han slet ingen af disse solide Egenskaberne, som vi Normænd —“

„Vil du nu holde din Mund, Puntervig, for ellers bli'er det Pinedød for grovt!“

Bendz følte sig aabenbart generet ved, at Lesser skulde være Ørenvidne til denne nationale Konflikt, og søgte derfor at lede Samtalen bort fra det kildne Emne.

„Men hør du,“ sagde han, „hvor blev det af den Probenreuterer, som kom til Hansen

ifjor med de Klædevarerne sine og absolut vilde have ham til at gøre en Tuskhandel med Huder —“

„Aa — han gjorde Svenske af sig, naturligvis.“

„Hvad behager?“ spurgte Lesser.

„Jo, vi siger det her i Norge,“ indfaldt Gros-sereren forklarende. „Vi har altid sagt det.“

„Men hvad er Meningen?“

„Ligefrem den ser De, at en Mand ikke er at stole paa.“

„Og med et Folk, I saadan mistænker, er I i Union!“

„Naa, ser De, Svenskerne er jo i sig selv baade udmærkede og bra' Folk, men de har altid været vor Arvefjende før i Tiden, skjønner De, og det glemmer man jo ikke saa let.“

»Side om Side som Brødre og Frænder!«

nynnede Lesser.

„Naa, en Gang bli'er det nok Mode at sværme for Svenskerne, for det skal da saa være, og Danskerne skal det ikke være, men det bli'er vist ikke af lang Varighed. Det gamle Had fra Svenskekrigene kan jo ikke saadan paa en Studs! — Der skal flere Menneskealdre til for at rydde det rigtig ud.“

„Og dog vilde I staa Last og Brast sammen!“

„Vi er saa forskellige, skal jeg si' Dem,“

Han faldt ved Helgoland.

sagde Bendz undskyldende, „saa grundforskellige, og det vil siden vise sig, om der en Gang i Tiden skulde komme en Konflikt.“

„Det har Ejdsvoldsmændene sørget for aldrig kan ske,“ udbrød Puntervig. „De var fremsynte de Karene, — lavede Norges Grundlov saa klippefast og urokkelig, at der aldrig kan bli'e to Meninger om de Dele.“

„Man skulde dog tro, Naturen selv havde bestemt, at Svensker og Normænd skulde høre sammen, de er jo dog nu en Gang uadskillelig forbundne.“

„De mener Kølen?“ sagde Bendz. „Ja, de naturlige Grænserne gi'er jeg nu ikke en Døjt for. Vi er nu ganske anderledes i Slægt med Danskerne, skønt vi ikke er landfaste med dem men skilt baade ved Skagerak og Kattegat.“

„Du vilde kanske hellere, vi skulde være i Union med Danmark?“

„Jeg vilde saa, unægtelig det!“ sagde Bendz.

„Med Tysklands Fjendskab i Tilgift?“ raabte Puntervig.

„Du synes nok bedre om Ruslands som Atpaagæld*) du, Puntervig,“ svarede Grossereren.

Men Puntervig brummede noget, som intet Menneske kunde forstaa, og saa gik han videre

---

*) Tilgift.

ned ad Kleven, uden saa meget som at lette paa Hatten.

„Puntervig er nu ikke Normand han, skal jeg si' Dem,“ udbrød Bendz.

Lesser troede ikke, han hørte ret.

„Hvad er han ikke?“ spurgte han.

„Normand. Han er Norskhedsmand, — det er Fa'n til Forskel!“

Han kunde ikke nægte, han kedede sig.

Bunden til en Virksomhed, som var hele hans Natur imod og kun den haarde Nødvendighed havde tvunget ham ind i, trængte han endnu mere til ydre Forholds mildnende eller oplivende Indflydelse, tilmed da han aldrig havde nok i sig selv.

Men intet af dette fandtes. Den ene Dag gled hen — dræbende ensformigt som den anden.

Han følte sig afspærret, udestængt fra den store Verdens Kulturstrøm, saa langt borte fra Midtpunktet, at han havde Fornemmelsen af at være bleven hensat til den yderste Periferi.

Hertil kom den almindelige, nationale Animositet, der fra forskellige Kanter blev ham vist, som om han kunde gøre noget for eller skulde være Syndebuk, ikke blot for Karl den femtendes Krigslyster, men ogsaa for hele Danmarks Udenrigspolitik og ulyksalige Mellemværende med „Das grosze Vaterland“.

Intet Under derfor, at medens Normændene trøstede sig med, Sverige ikke turde for Rusland, og for Resten krøbe i Skjul bag Udenrigs-

ministerens, Manderströms Noter og Adresser, voksede hans Længsel efter Danmark — ikke blot efter Slægt og Venner, det kongelige Theater, København, men efter Landet selv, efter den danske Natur.

Brevene fra Hjemmet øgede naturligvis denne Længsel i Stedet for at dæmpe den.

Hver Gang han havde modtaget et nyt, blev det hans slemme Dag, og hver Søndag gik han altid ud paa den yderste Fjeldknaus, hvorfra han kunde skimte Havet der — langt borte mod Syd-Ost.

En Søndag i Begyndelsen af November, det havde regnet, og Sneen var foreløbig næsten forsvundet, nynnede han uvilkaarligt, som han stod lig en Vagtpost, der spejdede, Øhlenschlägers Hjemve:

»Norges Søn! jeg vel kan mindes
du har sagt med smeltet Bryst,
at i Hjemmet ene findes
Rolighedens sande Lyst.
Svejtser! som paa Klippen bor,
du har talt de samme Ord.
Hellig Længsel drev med Vælde
begge til de vante Fjelde.

Tror I da, kun Klippen ene
præger sig i Hjertet ind?
Ak, fra disse nøgne Stene
vender sig mit mørke Sind.

Synger Granens, Fyrrens Lov!
 hvor er Danmarks Bøgeskov?

— — — — —
 — — — — —
 Hjemme rinder ingen Floder
 i en sid og leret Grav;
 Livets Kilde, Glædens Moder,
 breder sig, det selvblaa Hav. — —

Han blev staaende en Stund, saa vendte han om og begav sig trist i Hu tilbage ad Byen til.

Paa Vejen mødte han Edele.

„Skal De ogsaa ud og lufte Dem lidt?“ sagde han, idet han høfligt tog til Hatten.

Hun stansede.

„Aa ja, naar det behøves saa —. Men,“ afbrød hun sig selv livligt, „hvad er det, De stadig gaar ud paa den Fjeldknausen for? Jeg synes da just ikke, den er saa vakker.“

„Jeg vil se Havet,“ sagde han.

Edele saa forundret paa ham.

„Længes De efter Havet?“ spurgte hun.

„Ja, jeg længes efter Havet. Og hinsides Havet — der ligger Danmark.“

Han sagde dette sidste egentlig mere til sig selv end til hende.

Men hun opfangede det øjeblikkelig, og en forunderlig Skinsyge mod Danmark bemægtigede sig hende.

„Kan De kauke?“ spurgte hun med et.

„Kan — hvilket?“

„Jodle, — raabe op imod Berget! Vi kalder det kauke,“ sagde hun. „Luften er klar i Dag. Skal vi prøve Ekkoet?“

Og inden han kunde naa at sige saa meget som nej eller ja, satte hun Hænderne for Munden og raabte op mod det store Fjeld, som hævede sig paa den anden Side Vejen:

„Jeg vil ned til Danmark! Jeg vil ned til Danmark!“

Og hver Gang svarede Ekkoet naturligvis langsomt og tydeligt:

„Danmark!“

Men det lød, som Ekko altid gør, saa underligt klagende og hendøende, at Lessers nervøse Følsomhed modtog et næsten pinligt Indtryk.

„Fædrelandskærligheden,“ sagde han med saadant Alvor, at det uvilkaarligt foer i hende, „er for hellig til at gøres Nar ad. Blot Naturindtrykkene fra vi kunde sanse og forstaa, de har opdraget os.“

„Hvilket?“ spurgte hun halvt angrende, halvt andægtigt.

„Aanden i Naturen. Naturens Røst har som en kærlig Moders Lægedom for Sindet. Det er jo ikke natura morte! Derfor blev Naturen levende i de gamles Forestillinger; de erkendte dens Magt.“

„Hvad er det for Magt?“ spurgte igen Edele, der betagen lyttede til.

„Jeg antager: Gud i Naturen,“ svarede Lesser. „Bergtagen, naturbunden, — kald det, hvad De vil. Men det var det, som drog Heines ‚Grenadiere‘, tilføjede han med fornyet Alvor, „da de kom fra Rusland til Tyskland og hørte, at Kejseren var fangen:

„Gewähr mir, Bruder, eine Bitt:
Wenn ich jetzt sterben werde,
So nimm meine Leiche nach Frankreich mit,
Begrab mich in Frankreichs Erde!“

Der blev en Pause.

Edele syntes neppe, hun turde bryde Tausheden.

„Synes De ikke, Fjeldene er vakre?“ spurgte hun endelig sagte.

„Jo, hvis de ikke var saa nøgne,“ sagde han.

Saa sagde Edele intet mere; hun havde kun en Fornemmelse af, at hun gerne kunde have „stortudet“.

Først da de naaede Knækenbergkleven, og Kirkeklokkerne ringede ind Gudstjenesten, udbrød hun med ét:

„Men Heine var jo Tysker! Hvor kunde han saa sætte sig ind i, hvad de franske Grenaderer maatte føle ved at hvile i Frankrigs Jord? Tale saadan om Napoleon den store, som havde traadt Tyskland under Fødder?“

„Sætte sig ind i det, maatte han da vel netop kunne. Jeg kan da godt forstaa, hvor De maa elske Norge, fordi jeg selv elsker Danmark.“

„Ja, det var heller ikke det, jeg mente,“ sagde Edele og stansede. „Men hvordan kunde han digte den Sang saadan — saadan, De forstaar mig nok,“ udbrød hun og stampede med Foden, „som om han selv var Franskmand?“

„Fordi han var Jøde, Frøken Edele.“ Lesser aabnede her Gadedøren for hende. „Jøder kan sætte sig ind i og gaa op i alle Nationaliteter, fordi de selv, dette Folk uden Fædreland, ingen længere har. Det er Religionen, som binder dem sammen, ikke Fædrelandskærligheden.“

Fra denne Dag af mødtes de oftere, — være sig tilfældigt eller med Hensigt, — naar han om Søndagene vendte tilbage fra „Fjeldknausen“.

Hendes Videbegærlighed, Higen og Trang til at høre om fremmede Lande bandt dem sammen, og han forbausedes.

Han havde aldrig i Danmark mødt en saadan ubændig Længsel ud.

Hun kunde aldrig blive træt af at spørge, og han med at svare.

Han var hende derfor taknemmelig og betragtede hende som en god Kammerat.

Hans æsthetisk-blaserede, passive og noget sygelige Natur, der fortabte sig i Drømme og

Refleksioner — indadvendt som han var, og stadig tyggende Drøv paa sine egne Fornemmelser, — følte sig forunderlig tiltalt og opfrisket af Naturbarnets umiddelbare, sunde, mere handlekraftige Karakter.

Hun blev ham snart en Nødvendighed, og Søndagsturene en uundværlig Adspredelse.

Paa sin Side undrede det hende at se, at hun aldrig kunde faa ham til at blive heftig, uden naar Talen — som naturligt i disse Tider — faldt paa Krig.

Hun kunde jo ikke vide, det var ham lige ud en fysisk Lidelse at tænke paa alle disse Saar, disse legemlige Smerter.

Naar hans Fantasi rigtig fik Tag i alt dette modbydelige, alt dette forfærdelige, blev han ganske ude af sig selv, og hele hans Nervesystem afficeredes.

Men for hende var Omgangen og Samtalerne med et Menneske, der stod paa et langt højere Dannelsesstrin, besad en langt dybere Forstaaelse og Kendskab til Poesi og Kunst end hun, dertil sad inde med Kundskaber, hun ikke forstod et Muk af, som et Indblik i en bedre og skønnere Verden, — vilde have været dette, selv om hun ikke allerede elskede ham.

Da November Maaned kom med sit Slud og Mørke, havde Lesser allerede været en Maaned i Norge.

En Fredag Morgen, som han kom ned til Butikken, foer hans Principal ind — øjensynlig optaget af en eller anden betydningsfuld Efterretning. Halsbindet var af lutter Alteration kommet til at sidde skævt, og Røghuen sad bag i Nakken.

Han holdt et aabent Kort i Haanden, og i sin Iver skød han Brillerne op i Panden.

„Her er kommet en Indbydelse,“ sagde han ilsomt, „se her skal De se: til min Datter og mig med det udtrykkelige Tilføjende, om ikke Hr. Lesser ogsaa vilde gøre dem den Ære! Udmærket Mad, forsikkrer jeg Dem, første Slags Vine og vort bedste Selskab, som kommer der, forsikkrer jeg Dem.“

„Til hvem?“ spurgte Lesser.

„Aa nej da, har jeg ikke straks sagt Dem det? Til Byfogdens naturligvis, til ingen ringere

end Byfogdens, — Mandagften Kl. 7. Man maa altid møde præcis hos Byfogdens. Fine Folk, skønner De. Han skulde en Gang være bleven Professor i Statsvidenskab han, og Fruen er da Byens lærdeste Dame, — studerer Sanskrit, forsikkrer jeg Dem. Vi maa straks gøre Visit i Morgen Formiddag mellem 12 og 1. Det var da Pokkers saa heldigt, det er Søndag i Morgen, Lesser, for hos Byfogdens kan man nu slet ikke gøre Visit uden i den rigtige Visittid.“

Og idet Snakketøjet gik rundt lig et Møllehjul, og den lille, vevre Grosserer trippede om med straalende Ansigt og Kortet i Haanden og havde saa travlt som en Mus i Barselseng paa Grund af denne smigrende Indbydelse, fik Lesser en haandgribelig Bekræftelse paa en Iagttagelse, han allerede for længe siden havde gjort.

Den nemlig, hvilken næsten rørende Ærbødighed, ja Ærefrygt, denne brave, ærlige Handelsmand — ja, Puntervig ogsaa med for Resten, skønt han ikke vilde være det bekendt, — nærrede for den studerede Mand.

Saa han ikke op til ham selv, hans egen Handelsfuldmægtig, som noget nær til et højere Væsen, blot fordi han havde taget Artium og i sin Tid havde lært Græsk og Latin?

Der var noget af en Slags Overtro i det.

Ved Spisebordet blev der ikke talt om andet end om Indbydelsen til Byfogdens. Grossereren

funderede paa, hvem der nu var indbudt, hvor mange der var indbudt, — alle Byens Honoratiores naturligvis, og da Madam Sannæm tilfældigvis stod ude i Strygestuen og strøg, blev hun højtidelig ved en overordentlig Gesandt, — Gesanden var som sædvanlig Lundberg, — kaldt ind for at „pleje Raadslagning“ om de Flipper og Manschetter, der skulde nyde den store Ære at komme med i Byfogdens Aftenselskab, for ikke at tale om den hvide Vest.

Og saa passede Grossereren naturligvis sit Snit og lokkede ved højst behændige Manøvrer Tilstaaelsen ud af Madam Sannæm, nemlig at der ikke skulde være Tiur, men Urhane, og at Fiskebollerne ikke skulde være i brun men i hvid Sauce.

Ja, han fik end yderligere et hemmeligt Vink om, at det nok kunde være, den endelige Bestemmelse til syvende og sidst blev Hummersauce.

Naa, hun, Madam Sannæm, vilde jo ikke sige noget; det kunde jo ogsaa godt være, at Fru Sielau betænkte sig, men Madam Sannæm var dog nærmest tilbøjelig til at tro, at Hummeren gik af med Sejren, og at Grossereren vilde faa sin Livret. Hummer var ogsaa hendes salig Mands Livet, saa det for Resten ikke altid var saa „regederligt“ for hende at lave den.

„Hummer er for Resten svært dyr for Tiden

den,“ sagde Grossereren, da Madam Sannæm var gaaet, og han smækkede med Tungen. „Men Byfogden har jo god Raad. Én Søn, ser De, og fedt Embede. Og saa Finessen da! Kom ikke her s'an. Men han er svært distrahit, Byfogden! Husker ingen Verdensting og har svært vanskeligt ved at kende Folk igen.“

Søndagformiddag Klokken 12 præcis „begave“ Grossereren, Edele og Lesser sig ned til Byfogdens, de to første i fuld Puds.

Edele var lidt beklemmt om Hjertet, for hun havde altid stor Respekt for Byfogdens lærde Frue.

Med hemmelig Beundring kastede hun stjaalne Sideblikke hen paa Lesser, som ikke syntes at være saa imponeret og saae saa gentlemanlike ud i sin „Figurfrak“.

Da de traadte ind i den smukt og smagfuldt møblerede Dagligstue, hvor der laa rigt indbundne Bøger og Kobberstikmapper paa Bordene, og en grøn Papegøje i et forgyldt Bur hilste de indtrædende med et „Velbekomme“, brusede en lille, pilmager, næsten vindtør Dame med graa „Bukler“, gul Hud og spillevende, sorte Øjne dem i Møde.

Hun lignede en Fugl, der spejdende strakte Hoved og Hals op af et rundt Bur, for hendes fine Skikkelse forsvandt aldeles i en Krenoline,

hvis Dimensioner vare saa kæmpemæssige, at efterhvert som hun skred frem, fejede hun bogstavelig alt og alle tilside.

Grosserereren forestillede øjeblikkelig Lesser, og Fruen gav ham naadigt sin lille, magre Haand, hvor Diamanter og andre ædle Stene lynede omkap med hendes Øjne.

„Aa, sæt Dem ned da, sæt Dem ned!“ sagde hun med en skarp, høj Stemme, der stadig slog over i Falsetten. „Ja, jeg maa nu sige Dem, hvis De selv ingen aandelige Interesser har, Kunst-historie, videnskabelige Studier, Sprogstudier for Eksempel, saa vil det ikke blive saa let for Dem at holde Livet ud her. Jeg, som er fra Østlandet, kan jo ikke undgaa at føle mig tilmode, som om jeg var kommen i en aandelig Ørken, og hvis jeg ikke havde Sanskrit, som jeg for Tiden meget ivrig studerer, — ja, De kender maaske ogsaa noget til østerlandsk Sprog og Kultur?“

Lesser maatte svare benægtende for det førstes Vedkommende, for det andets derimod —

Samtalen blev her afbrudt af Byfogden selv, der kom ind i fuld Uniform med Chapeauba'en i Haanden og hvide Hansker.

Han kom lige fra en Konfirmationsvisit og var derfor i fuld Galla.

Lesser blev igen presenteret, og Fruen ringede paa Bordklokken.

„Aa, bring Vin og Kager ind da,“ befalede hun den indtrædende Tjenestepige. „Bed Syjomfruen komme ind med det.“

„Velbekomme!“ sagde Pappegøjen.

Med en vis Forbauselse saa Lesser paa Grossererens servile Holdning ligeoverfor den kongelige Embedsmand.

Byfogden bar Guldbriller og var aabenbart meget nærsynt, for han foer løs paa al Ting og snublede over sin egen Kaarde.

„Glæder mig meget! Glæder mig meget!“ sagde han.

Jomfru Petersen kom her ind med Vin og Kage.

Byfogden stansede pludselig.

„Men kære dig, Beata da,“ sagde han, da hun vel var kommen ud, „hvor dog den Jomfru Petersen ligner den Jomfru Petersen, som kommer her og varter op!“

„Det er da let forklarligt, Sielau min, for det er ogsaa Jomfru Petersen. Naa, velkommen saa til Norge, Hr. Lesser!“

Man klinkede og drak, og Fruen henvendte sig til Lesser og indledede en længere Afhandling om Sanskrit, medens Grossereren og Edele hørte paa i ærbødig Taushed, Pappegøjen sludrede, og Byfogden løb op og ned, fik fra Tid til anden Kaarden mellem Benene og gned nervøst

sine Hænder af lutter Forlegenhed med, hvor han skulde gøre af sin egen Værdighed.

Endelig var Visitten til Ende.

Byfogden sagde: „Glæder mig! Glæder mig!“

Fruen nejede som en Hofdame, og Pappegøjen sagde: „Velbekomme!“

Den lige Række Vinduer i Byfogdens Gaard lyste i Moderatørlampers og Vokslys Glans langt ud over Havnen.

Huset vendte nemlig Front mod selve Havnedæmningen.

Alle i Byen lige til Havnearbejderne og Fløtemændene vidste, Byfogdens skulde have Selskab, og stode derfor og stirrede op til Vinduerne.

Men indenfor de hvide Rullegardiner saaes et Par mørke Skikkelser bevæge sig frem og tilbage, den ene i langsom Tempo, den anden med en vis, ilfærdig Hast.

Dette Syn viste sig imidlertid hver Gang, der skulde være Selskab hos Byfogdens, til Tilskuernes almindelige Fornøjelse naturligvis; thi alle og enhver vidste, den første var Fruen, og den anden Byfogden selv.

Lig en farveskiftende Kamæleon svævede Husets Frue om i en raslende changeant Silkekjole med en paillegul Fløjlsturban paa Hovedet og svingede den ophedede, med Røgelse stænkede Ildskuffe over sit Hoved. Man skulde næsten

tro, det var en eller anden østerlandsk Præstinde, der offrede til Husgudernes Ære.

Imidlertid løb Byfogden i fuld Uniform med Guldtrusser, Kaarde ved Siden og Parykken skevt paa Hovedet (hvorved der kom noget forsorent over hans skikkelige Professoransigt med de ærværdige Guldbriller,) i højeste Fortvivlelse omkring og ledte efter sine Manschetknapper. Lommetørklædet hang ud af Lommen som et Nødflag.

„Men kære dig, Sielau! Jeg ved virkelig ikke, hvad der gaar af dig jeg, Vennen min, at du da aldrig kan huske, hvor du har lagt nogen Verdens Ting,“ sagde Fruen og svang Ildskuffen. „Jeg gad ret vidst, hvordan det var gaaet dig her i Verden, hvis du ikke var bleven gift med mig. Kan du sige mig det, du? Jeg tænker, du til Slut havde forlagt dig selv et eller andet Sted, hvor det da aldrig kunde falde noget Menneske ind at lede efter dig, mindst dig selv. — Ja, jeg kan virkelig ikke. Aa, hør her, Jomfru Jensen!“

Unge Jomfru Jensen, — for der var ogsaa en gammel Jomfru Jensen, — som foruden at være Syjomfru tillige vartede op ved alle Sel-skaberne, kom ind.

„Vil De ikke lede efter Byfogdens Manschetknapper, — han kan aldrig finde dem selv, ved De jo nok.“

Jomfru Jensen forsvandt inde i Sovekammeret.

Men Byfogden blev staaende med aaben Mund.

„Nej, men hør, Beata min,“ sagde Byfogden. „Det var da højst mærkeligt, hvor den Opvartningsjomfruen ligner Jomfru Jensen, som kommer her og syr.“

„Det synes jeg da ikke er saa mærkeligt,“ sagde Fruen, „da det er Jomfru Jensen. — —

Hør, kære Dem da,“ raabte hun til Jomfruen og satte Ildskuffen fra sig, „vær saa snil De at passe rigtig paa Madam Sannæm, at hun ikke ser Vinflaskerne, før Maden er serveret, ellers gaar det rent galt.“

I samme Nu ringede det.

Jomfru Jensen forsvandt fra Døren, og Fruen fik med et behændigt Slag Byfogdens Paryk skudt lige paa Hovedet, medens Byfogden nervøst tog sig til Øjnene for at kende, om Guldbrillerne nu ogsaa vare paa deres Plads.

Derpaa lagde han Haand paa Kaardehæftet. —

Størsteparten af Selskabet var samlet.

Fru Sielau havde straks lagt Beslag paa Hother Lesser, taget ham under Armen og med en vis Højtidelighed præsenteret ham som Hr. Lesser, en ung Kavalier, der lige var kommen fra København.

Alles Øjne vendte sig mod ham, medens de unge Piger trak hverandre i Kjolerne.

Edele blev almindelig misundt og bestormet med al Verdens indiskrete Spørgsmaal:

„Gud, du, han er sød, er han!“ „Du store Verden, har han Kalvekryds ogsaa!“

Damerne sadde imidlertid rundt om paa Stole og Sofaer med deres broderede Lommetørklæder i Hænderne, Krinolinerne struttede, og Herrerne stode i Klynger paa Gulvet, men Passiaren vilde ikke rigtig komme i Gang.

Der var stille som til en Begravelse.

Paa Lessers forundrede Forespørgsel svarede Edele hviskende, at Fru Wilson med Døttre endnu ikke var kommet.

„Hvem er Fru Wilson?“

„Født Komtesse Adler!“

„Ja, men Adelen er jo ophævet i Norge.“

„Men hun har været adelig, ser De, og hun og Døttrene broderer endnu Grevekronen i alt deres Tøj.“

„Se, nu tripper Byfogden,“ sagde Edele. „Nu har vi dem.“

Fløjdørene bleve slaaede op, Herrerne dannede hurtigt ligesom Espalier, to Rækker, hvorigennem Fru Wilson, en smuk, fornemt udseende Dame og to nydelige, unge Piger, venligt hilsende til alle Sider, skrede frem.

Herrerne bukkede, og alle Damerne rejste sig op og nejede.

„Glæder mig,“ sagde Byfogden, „glæder mig særdeles meget!“

The og smaa „Kavringer“ blev derpaa budt om, og Fru Sielau udtalte for Puntervig sin Henrykkelse over Hr. Lessers Ydre, hans øjensynlige savoir vivre og Interesse for Sanskrit.

Puntervig saa op.

„Naa han — Søhelten fra Køgebugt!“ sagde han og forandrede øjeblikkelig Kursen, som han selv sagde, for at pejle „de danske Farvande.“

Lesser stod netop med Koppen i Haanden og forsynede sig med Sukker, da Puntervig, der i Kjole, hvid Vest, med sit stiveste Halsbind og mest ubøjelige „Fadermordere“ knirkede endnu stateligere end sædvanligt paa sine blanktpudsede Støvler, kom hen til ham — ligeledes med sin Kop The i Haanden.

Der opstod en Pause, hvor det eneste, der afbrød Stilheden, var Puntervigs Støvler, som knirkede med en vis højtidelig Anstand, idet han gik hen for at sætte Thekoppen fra sig, og derpaa, som han selv udtrykte sig, søgte tilbage til sit „Udgangspunkt.“

„Det er en prægtig Mand, De har faaet til Principal,“ begyndte han med dæmpet Røst, „naar han bare ikke havde den højst ubehagelige, fikse Ide, at han tror, Alverden gaar om med

daarlige Maver. Har han ikke anbefalet Dem Pelegrekum? Ja, det Helvedskram er nu hans Universalmiddel det, Livseliksiren, skal jeg sige Dem. Han rører den selv sammen af Enebær, Tyttebær og Rhabarbradraaber.“

Theen lod imidlertid til at have løsnet Tungen.

Samtalen steg højere og højere, og Lesser, for hvem det i Begyndelsen kneb med at forstaa Normændene, særlig naar de talte mange i Munden paa hverandre, opfangede dog hist og her Udraab, som hævede sig op over den almindelige Summen.

Man talte om Danmark, Krigen, det hvorom alles Tanker og Spørgsmaal drejede sig.

„Naa, bare de ikke roder os med ind i Suppedasen deres, saa faar det bli' deres egen Sag. Vi vil ikke sætte Ryg til.“

Grosserer Bendz stoppede pludselig op midt i sit Travløb.

„Hvad for noget?“ sagde han kobberrød i Ansigtet af Vrede. „Er det Meningen?“

„Ja Gu' er det Meningen ja!“ raabte Puntervig. „Vi har saa vist ingen Grund hverken til at hjælpe Danmark eller til at holde af det. Skal vi nu endelig gøre dets Regnskab op lige over for Norge, saa blir' det da ikke paa Ven-skabets Konto.“

„Bare tænke sig de holstenske Underoffi-

cererne, de førte ind i Landet for at tampe Rekrutterne da!“ indfaldt Jansen.

„Og de danske Embedsmændene, som bare gik her i al deres Stormægtighed og kongelige Retshaveri og saa os alle over Hovedet!“

„Jeg vil nu slet ikke tale om de danske Fruerne, for naar de brusede ind som Kalkuner i et Selskab, var det, som de norske Damerne bare var simple Gaardhøns de. Kom bare ikke her! Nej, et mere storsnudet Folk har da ikke fra Verdens Skabelse af og til nu spillet paa Stortrommen. Det har altid været Uvejrsfuglen, skal jeg si' Dem.“

„Ja, den Fuglen hørte da vel ikke med til Noahs Ark, kan jeg tro,“ udbrød Grosserer Bendz forarget, „siden vi nu en Gang skal tilbage til Verdens Skabelse. Og hvad de danske Damerne angaar, saa var det ikke med Vilje for at trykke Markedet, havde jeg nær sagt, men de kunde simpelt hen ikke gøre for det. De kunde gøre sig anderledes gældende, de var Verdensdamerne de, ser De!“

Men her brød en heftigere Storm løs, end den brave Mand vel egentlig havde forudset.

Der blev raabt:

„Norge for Normændene!“ og Fru Sielau's gule Fløjlsturban nikkede snart her, snart der, og hun nappede i Byfogden for at minde ham om, der var en dansk Gæst tilstede.

„Men kære dig, Sielau, si' noget da! Aa nej, aa nej du, dette her gaar virkelig ikke an!“

Og Byfogden trippede, tog sig til Brillerne, rømmede sig, søgte forgæves at rasle med Kaarden for at indgyde Respekt og sagde:

„Nej, mine herrer! Men hør nu, mine herrer!“

Puntervig, som syntes at have faaet lidt mere Agtelse for Lesser, efter at de hin Frokost havde krydset Klinger til Bedste for Norges Naturskønhed, stødte til ham.

„Naa, hvorfor svarer De ikke?“ spurgte han. Lesser trak paa Skuldrene.

„Jeg vil nødig være uhøflig.“

Puntervig saa forbauset paa ham.

„Nej, men kære Dem da,“ sagde han.

I længere Tid havde Lesser imidlertid lagt Mærke til en Herre, der stod ligeover for ham henne ved Porcelænskakkelovnen.

Det syntes ret at være en Type paa en rigtig storsnudet, norsk Proprietær, — i hele sin Størhed: vældig Mave, svær Guldkæde og saa høje og stive Flipper, at Hovedet sad ubevægeligt som i en Skruestik, mindende om Bjerkebæk selv i højstegen Person.

Han havde længe staaet med en Mine som en bisk Bulldog og aabenbart, for at bruge et norsk Udtryk, „gloet sig sint paa ham.“

„Naa, der har vi nok Storkaksen fra Store-

moen!“ udbrød Puntervig. „Nu faar De se til at greje Dem med ham, som De bedst kan.“

Toverud stilede ogsaa ganske rigtigt tvers over Gulvet.

„De der Statuerne, I har der nede i Frue Kirke,“ begyndte han i snøvlende, østerdølsk Dialekt, „jeg mener — disse hersens —“

„Kristus og Apostlerne af Thorvaldsen?“ hjalp Lesser ham paa Gled.

„Ja just dem ja! Dem har jo Danskerne stjaalet fra Trondhjems Domkirke de, ser De.“

„Men Toverud! Men Toverud!“ raabte Puntervig, som nysgerrig havde holdt sig i Nærheden, da han gerne vilde se, hvordan det egentlig spændte af.

Men Toverud lod sig ikke forstyrre.

„Kunde jo aldrig lade os faa beholde nogen Verdens Ting, ser De. Al Ting røvede de og slæbte med sig ned til Danmark.“

„Nej, hør nu, Toverud!“ protesterede Puntervig, „der er da ogsaa Maade med!“

Men Toverud skreg blot endnu højere op.

„Det værste Røverpak, siger jeg Dem, der har været til i Verden. Berigede sig og bestjal Landet alle disse galonnerede Straajunkerne deres!“

„Det er nok en rigtig ‚Dänenfrezzer‘, De der har faaet fat paa,“ sagde Fru Sielau, idet hun langsomt fejede forbi. „Ja, jeg maa da rigtig

gøre Dem Undskyldning paa mine Landsmænds Vegne. De maa endelig ikke tro, vi alle er saa uundannede og uvidende.“

Da Fruens østerlanske Turban var forsvundet ind i det næste Værelse, rejste Edele sig pludseligt op fra sin Plads i Hjørnet, hvor de unge Piger havde klynget sig sammen om hende lig en Flok sammenskræmte Høns.

Hun gik lige hen til Lesser og saa paa ham med lynende Øjne.

„Vil De da ikke sige noget?“ spurgte hun med en Stemme, der dirrede af Harme.

„Ved de ikke allesammen, jeg er dansk?“ sagde han med et lille Smil.

„Jo — naturligvis ved de det!“

„Ja, saa synes jeg, det er for grovt. Jeg vilde gøre mig latterlig ved at tage Normændenes Spøg for Alvor.“

Men han saa paa hende, og som hun stod der foran ham, Grossererens lille Krøltop med Kinder, der blussede af Skam og Forbittrelse for hans Skyld, en ung, sød, krigersk Pige i en Sky af hvidt og rødt Flor, som var Rede til at gaa i Ilden for Danskerne mod alle sine Landsmænd — ogsaa for hans Skyld, da blev han med ét saa underlig varm om Hjertet, og han syntes, hun pludselig var smukkere end nogen Kvinde, han hidtil havde set.

„Naa, I er nok kry I ogsaa, kan jeg forstaa!“ sagde hun pludselig fornærmet.

„Ja, men vi siger det ikke,“ lo han.

„Ja, det er nu vel bare Ærlighed, at vi siger det,“ sagde hun udfordrende. „Vi kan ikke saadan gaa og holde paa det og bagtale Folk bag deres Ryg. Vi siger det heller lige op i deres aabne Ansigt.“

„Om det saa skal ud gennem Sidebenene?“ spurgte Lesser med en Lystighed, som stødte Edele og forekom hende i hendes ophidsede Stemning uforklarlig. „Vi danske har en vis Sky for at gøre os latterlige.“

„Vi mangler Selvkritik, mener De?“ udbrød hun.

„Gudskelov!“ sagde han. „I København har vi nu saa meget af den, at naar noget skal sættes i Værk, prises det i høje Toner som et fuldstændigt non plus ultra, men naar Værket er færdigt, kaster Københavnerne sig over det, som om det kun var bleven til, for at de kunde faa rakke det ned og ikke levne Sten paa Sten.“

Store Bakker med forskellige Sorter Sylte-
tøjer, Kager og Ribsvin bleve her budne om.

Madam Sannæm i sort Bombassins Kjole,
kobberrødt Ansigt og hvid Kappe med Hængsler
kom ind og hjalp til med Opvartningen.

„Se, der har vi Madamen og ,min salig Mand‘,“
sagde Puntervig og rejste sig. „Ja, her kalde vi
hende nu for Jeremias's Begrædelse.“

„Hjælper det heller ikke paa Humøret, naar
hun faar tømt ,Vinslumperne‘? spurgte Lesser.

„Jo da. Da bliver hun saa vist saligere end
hendes salig Mand, for han var nu en Gavtyv,
skal jeg si'e Dem, og da kalder vi hende for Sa-
lomos Højsang. — Naa, god Aften, god Aften,
Madam Sannæm! De har nok været til svært
mange Begravelser paa den sidste Tiden?“

Madam Sannæm sukkede.

„Har saa det ja. Men alle skal vi den Vej,
Hr. Rheder. Min salig Mand, da han laa paa
sit Yderste, sagde altid: ,Marina', sa' han, ,pris
ingen lykkelig før i hans Grav.‘

„Ja, gaar hun nu ikke der som et levende
memento mori om til alle Gæstebudene da?“

udbrød Puntervig. „Det værste er bare, hun gør Pigerne saa rent mørkrædde med alle Spøgelses-historierne sine ude i Køkkenet. En ren Sot den, forsikkrer jeg Dem.“

Fru Sielau fejede her hen over Gulvet, indbød Lesser at tage Plads i Hjørnesofaen og indledede et længere Foredrag om Sanskrit, medens Puntervig hurtigst muligt knirkede hen til Edele.

„Du Edele,“ sagde han, „jeg haaber da ikke, du gaar hen og forelsker dig i ham — Søhelten fra Køgebugt?“

„Synes du ikke, han er nydelig da, Gudfar?“ sagde hun skelmsk, men det varme Blod jog hende i det samme op i Tindingerne.

„Aa jo, — men jeg kommer saa Fandens til at tænke paa Frisørhovedet henne hos Barber Mortensen? Er det et Mandfolk? Og saa lugter han saa nederdrægtig af Eau de Cologne!“

Der blev Pause Nr. to, som Puntervig igen var den eneste, der brød, idet han pudsede sin Næse i det store Silkelommetørklæde.

Det klang lig en skingrende Trompetfanfare, forsikrede Bendz. I det samme viste Jomfru Jensen sig i Døren til Spisestuen. Fruen nikkede, og Grosserereren blev pludselig urolig, som om han havde en ond Samvittighed.

Puntervig kneb Lesser i Armen.

„Se der, se der!“ hviskede han, nu skal vi spise, og nu skal han ud og ha' sin Pelegrekum.

Han gaar altid med en Flaske i Brystlommen. Jo minsæl, er det ikke, som jeg sa'! Nu gaar han ud og gør sig gode Venner med Madam Sannæm, for han skal jo have fat i en Spiseske, ser De. — Jeg vilde ønske, jeg havde hans Appetit,“ fortsatte Rhederen med et Suk. „Han spiser s'gu briljant, men lige mager er han for det. Det gaar med ham som med Gjeten. Maden bander ham.“

I dette Øjeblik kom Grosserereren tilbage fra sin Excursion i Køkkenet, — Lommetørklædet var i stadig viftende Bevægelse, — og Byfogden bød Fru Wilson sin Arm.

„Maa jeg have den Ære?“ sagde Lesser.

„Tak,“ svarede Edele.

I den smukke, store Spisesal var anrettet en splendid, staaende Buffét.

Man spiste Gaffelmad, lejrede sig ved smaa Borde, og de, som ingen Stol kunde faa, havde stor Møje og al sin Aandsnærværelse nødig for at holde Talerkenen i Haanden og samtidig spise, tilmed finde Plads til sit Glas.

Kort sagt, det var et Kursus i lutter Behændighedskunster.

Puntervig søgte straks hen til Snapsebordet, for nu skulde jo al Ting være paa svensk, og en Appetitsup skulde man ha', skønt man aldrig før havde behøvet den.

„Ja, Byfogdens Lysholmer er ikke til at

drikke den," hviskede Puntervig til Lesser, „skønt den alligevel er det skære, gyldne Vand mod den Akkevit, I er vant til nede i Danmark. Men jeg har saa fin en Tunge, skal jeg si' Dem, at jeg straks kan mærke, naar Lysholmeren ikke har passeret Linjen tre Gange.“

Men Grosserer Bendz havde for én Gangs Skyld glemt baade Urhønsene og Hummersaucen.

Han blev ved at trave op og ned og havde paa Ny foruroligende travlt i sine Bukselommer.

„Nej, at vi skulde blive siddende her paa Skærene og Fjeldknausene vore og se paa, at Danskerne vovede Livet og gik i Døden, siger jeg, for vor Skyld, for hele Nordens Skyld!“

„Nej, ved du nu hvad, Grosserer,“ tordnede Toverud, „værre Vrøvl har jeg Pinedød aldrig i mine Levedage hørt. Hvad i Fandens Skind og Ben kommer Norden Norge ved? Vi har det s'gu godt, hvor vi sidde, og Tysken vover sig saamæn aldrig over Skagerak.“

„Naar han sidder som Sejrherr og gloriør paa os over fra Skagen?“ skreg den lille Grosserer, kamplysten som en Hanekylling, og galede lig en Brushane.

En yngre Kavaller — øjensynlig Ungkarl — af Kæmpevækst med ualmindelig smaa og smukke Hænder, hængende Moustacher à la Turque, skaldet Isse og en yderst lapset Paaklædning drev en Tidlang frem og tilbage mellem de store Spejle.

Hver Gang han vendte, kastede han et prøvende Blik i Spejlet og halede i Benklæderne.

„Man skulde tro, han havde glemt sine Seler,“ brummede Puntervig. „Det er Byens værste Dandy, — Kontrollør Rosenvinge.“

I det samme spankulerede Dandyen hen til Lesser og spurgte ham i en nedladende Tone om „det nyeste Snit i Ryggen der nede i København. Der var her altid noget galt ved Udskæringen.“

Pludselig greb Bendz efter sit Glas.

„Nu vil Grossereren, Fa'n splidse mig, udbringe en Skaal,“ knurrede Rhederen.

„Kære Venner,“ sagde Grossereren, „ja, det er længe siden, jeg har holdt en Skaaltale, men jeg vil alligevel prøve paa det, for jeg har meget paa Hjerte, og hvad Hjertet er fuldt af, løber Munden over med, som man siger. — Det er vel nu godt og vel 15 Aar siden, jeg var nede i Danmark, ja, 16 Aar er det kanske for den Sags Skyld, men det gør nu mindre til Sagen det —“

„Ja, den Rejse fra Haderslev til Kiel, dén glemmer du da aldrig,“ udbrød Puntervig.

„Gør ikke det — nej,“ sagde Bendz. „Og det har nu sin Rimelighed det, for aldrig har jeg havt gladere Dage eller mødt større Hjertelighed og godt Kammeratskab, end jeg for 16 Aar siden mødte i Danmark. Og ingen For-

trydelse, ikke Spor af Ærgrelse en Gang, at de ikke længere var Herrer over os, nej — saa langt fra det, at de tvertimod undte os, at vi havde det saa godt sammen med Sverige, glædede sig over, hvor flinkt vi slog os op, rigtig, havde jeg nær sagt, som en Mor, naar Barnet endelig en Gang kan staa paa egne Ben. Og derfor, og fordi vi Normænd gennem Aarhundreder har faaet saa meget dansk Blod i Aarene, for de mange, ærerige Minders Skyld, vi har sammen med dem, —“

„Køgebugt!“ snærrede Puntervig.

„For den store, rige Kulturarv, de har givet os, derfor er deres Sag vor Sag, og den, der angriber Danskerne, angriber os!“

En øredøvende Protest stansede ham pludselig.

Den lille Mand stod med Glasset i Haanden og drejede sig forbauset om til alle Sider, som om han ikke kunde tro sine egne Sanser.

„Betale Karl den femtendes og Frederik den syvendes muntre Gilder paa Frederiksborg Slot og Kronborg med Blodpenge? Nej, Gu' vil vi ej nej!“

„For vor nationale Æres Skyld!“ raabte Grossereren. „Hvad lovede vore unge Sønner, da de var nede i København ved Studentermødet?“

„Og krøb under Bordet i Normandsdalen ved Fredensborg!“ lo Jansen. „Skal vi indfri de

Veksler, vore Labaner af Sønner saa flot udstedte i Champagnerusen dernede? Nej, saa bindegale er vi da ikke heller.“

„Vi fik nok vor Frihed for let vi,“ sagde Grossereren endelig stilfærdigt, „satte ikke Livet ind for den. Derfor staar vi nu kolde og lige-gyldige lige over for et andet Lands Frihedskamp og svigter Skandinavismens højeste Ide!“

„Din fikse Ide, mener du, Bendz.“

„Ja, saa meget vil jeg si' jer,“ raabte Grossereren, „at jeg ikke vil være med til at gøre vore Sønner til Menedere!“

Han blev for anden Gang afbrudt. Man raabte i Munden paa hverandre.

Ingen vidste, hvem der skreg højest.

„Du har ingen Søn,“ raabtes der.

„Du har da ingen Ret til at tale i vores alles Navn, Grosserer!“

„Enhver er sig selv nærmest,“ erklærede endelig Puntervig.

„Ja, hvis Gustav Adolf havde sagt det, da han drog ned til Tyskland, saa —“

„Men hvad kan det nytte, Mand? Hvad kan det hjælpe Danmark, at en Haandfuld Folk som vor lille Hær, —“

„Aa, hvad kan det nytte? Hvad kan det nytte? Blie'r man ved med det, kommer man ingen Vej!“

Grossereren var bleven saa hæs, Stemmen

slog Klik, og han maatte stanse for at trække Vejret.

„Nej, Gud hjælpe mig, om vi sætter vort eget Lands Velfærd paa Spil bare for saadanne Fantasterier,“ tordnede Toverud.

„Naa, én Trøst har vi da, at det gør Svenskerne saamæn heller ikke, hvor meget saa end Karl den femtende er bidt af Storhedsvanvid han. Ære være den svenske Statskløgten! Den siger Sparto den til alle!“ erklærede Puntervig. „Naar en Mand som Manderstrøm sidder ved Statsroret, saa vil han nok med sine Noter til Stormagterne klare Skærene, den Karen.“

Grosserer Bendz snurrede sig rundt som en Top.

„Og saa skulle vi, Normænd, krybe under Svenskernes Skørter!“ sagde han arrigt. „Jo, det skulde ligne os det! Saadanne Vikinger og Storkarle, som vi er. Og det vil jeg nu sige jer, det er bare en uvisnelig Hæder for Karl den femtende det, som Nordens Historie vil give ham Tak for, at han vil komme Danmark til Undsætning. Og Skam faa den, som siger andet. Det nordiske Forbunds Skaal!“

Der blev en almindelig Taushed.

„Og jeg retter Skaalen til Dem, Hr. Lesser, som den eneste, danske Gæst, her er tilstede.“

Man rømmede sig og trykkede sig.

Lessers Taushed og neppe mærkelige Smil

irriterede dem mere, end de skrappeste Ord kunde have gjort.

„Aa, fyld i Glassene da, Jomfru Jensen,“ sagde Fru Sielau.

„Den Skaalen faar du drikke mutters alene den, Bendz,“ sagde Puntervig, og ingen af Gæsterne rørte Glassene.

„Og sæt nu en af Kongerne døde,“ udbrød Jansen, „Frederik den syvende er da vel ikke uforgængelig.“

„Mal da ikke Fanden paa Væggen heller!“ raabte Bendz.

„Ja, saa blev det nu slet ikke af, det er min Tro.“

„Skulde der altsaa bare være Venskab mellem Fyrsterne og ikke mellem de nordiske Folk? Skulde det norske Folk ikke betale sin Gæld? Naa, hvem vil saa være med og drikke Hr. Lessers Skaal?“

Damerne, der hele Tiden havde forholdt sig tause og passive, som norske Damer den Gang altid gjorde, naar Mændene havde Ordet, lode nok til at ville, enkelte ogsaa gruelig gerne, men de vidste aabenbart neppe, om de turde drikke med.

Bendz gik imidlertid hen til Lesser, Edele fulgte ham i Kølvandet og stødte rødmende sit Glas mod hans.

„Jeg hader dem allesammen,“ sagde hun, „aa, jeg kunde kaste dem Glasset i Ansigtet!“ Puntervig kom ogsaa.

„Ja, ikke for det! Personlig kan jeg s'gu ret godt lide Dem,“ forsikkrede han.

Fru Sielau bruste hen til ham og klinkede.

„Politikken er rædsom,“ sagde hun. „Den ligger ikke for os, Videnskabens Dyrkere. Haaber senere at kunne interessere Dem for Sanskrit.“

Byfogden klinkede ogsaa og raslede med Kaarden.

„Glæder mig, unge Mand,“ erklærede han, „glæder mig særdeles meget.“

Efter dette hændte der intet videre mærkeligt, uden at, da Madam Sannæm kom ind for at hjælpe til med at byde Deserten om, var det hævet over enhver Tvivl, „Jeremias Begrædelse“ var bleven forvandlet til „Salomos Højsang“, med andre Ord, at hun havde „tømt Vinslumperne“, for hun var i en fuldstændig Lyksalighedens Opløsningstilstand, og da en ung Pige i lutter Kaadhed slog et Par Akkorder an og spillede „Fryd dig ved Livet i din Ungdomskaar“, nynnede Madam Sannæm Ordene til og slog Takt med Hovedet, saa „Hængslerne“ daskede hende om Ørerne.

Da de saa ude i Gangen toge Tøjet paa, kunde Grossereren aldrig blive færdig med at pakke sin Datter ind.

„Det kan nok være, jeg er overdreven med det,“ sagde han senere til Lesser, „men min kære Kone døde af Tæring hun, og Edele har jo denne fine, skære Hud.“

Da de saa vel vare komne ned paa Gaden, var Grossereren imidlertid saa rasende over sine Landsmænds Optræden, at Lesser maatte gøre alt, hvad han kunde, for at berolige ham.

„Jeg forstaa saa godt,“ sagde han, „at Normændene har vanskeligt ved at glemme, de i næsten halvfemte Aarhundrede var under Danmark.“

„Det var deres egen Skyld!“ forsikkrede Bendz.

„Ja vel, men det er dog, naar det kommer til Stykket, deres store Undskyldning. Jeg kan forstaa og i høj Grad sympathisere med, at et i sig selv kækt, dygtigt, fribaarent Folk ikke kan døje blot Erindringen om sin Afhængighed, at de ikke kunne lide os, men de skulde blot sige det lige ud, som det er: vi kan ikke lide jer af den Grund, derfor synes vi ikke om jer. Men at de ikke vil sætte Livet til for vor Skyld,“ han gik i pludselig Heftighed hurtigere til, „at de ikke vil lemlæstes, tilintetgøres for en anden Nations Skyld, — det har de Ret til, det har de Ret til!“ sagde han heftigere og heftigere. „Danmark kan ikke forlange det Offer af Normændene, skal ikke forlange det!“

„Saa skal det ene Menneske ogsaa lade være at søge at redde det andet Menneskes Liv, kan jeg forstaa,“ indvendte Bendz, som havde overmaade vanskeligt ved at holde Trit med Lessers Fremadstormen. „Han har Ret til at lade være, lade det omkomme, mens han staar og ser paa det — simpelthen! Fy for Fanden!“

Grossereren spyttede langt ud.

I samme Nu lød en klingende Tenor, som sang af fuldt Bryst, saa det gjaldede gennem den øde Gade:

»Danmark dejligst Vang og Vænge!«

Grossereren og Edele stansede pludseligt.

„Hør! Det er en Dansker,“ sagde han.

Jo, det viste sig snart, det var en Dansker, tilmed Malermester Smith, for da gamle, skikkelige Politibetjent Renden, — som var saa beskeden i Følelsen af egen Uværdighed, at han altid syntes at bede Folk om Forladelse, fordi han anholdt dem, — ihukommende Politiforbudet mod Skrig, Skraal, højkrøstet Sang o. s. v. paa aaben Gade, skraaede over fra det andet Fortoug og ydmygt tog til Huen:

„Ja, jeg bér meget undskyldte, men det er ikke tilladt at synge paa Gaden, naar det ikke er firstemmigt,“

svarede den tiltalte frækt:

„Saa har De, gamle Hædersmand, ikke mere

Forstand paa Musik, end en Ko paa en malet Port, naar De ikke kan høre, jeg synger firstemmigt!“

Smith drejede sig om paa Hælen og gik raskt videre, medens Renden helt betuttet blev staaende og saa efter ham.

Saa kløede Politibetjenten sig bag Øret.

„Det ligger aabenbart udenfor hans Praksis at anholde en Københavner,“ lo Lesser, medens hans Ledsagere stemmede i med i Lystigheden.

Og igen lød klingende og kraftigt i Frastand: „Danmark dejligst Vang og Vænge“, og Smiths raske, taktfaste Skridt.

Grossereren blev næsten ærbødigt staaende og lyttede efter Sangen og Skridtene, der lidt efter lidt tabte sig i det Fjerne.

„Det er, som jeg kunde høre dem marschere ned til Danevirke,“ sagde han dæmpet.

Grossereren følte en pludselig Trang til at tage Hatten af.

Lesser gøs.

„Her er koldt,“ sagde han, „lad os gaa!“

Men i samme Nu stansede han.

„Der er det igen! Aftentrækket!“

„Hvilket?“ spurgte Edele.

„Det store Træk, — Hvinænderne, Vildgaasen, Svanerne —“

„De kommer fra Fjeldmoserne i Lapmarken,“ sagde Grossereren, „og saa samles de paa Jæd-

deren, og derfra trækker de over os ned til Danmark. Se der er Vildænderne svirrende paa Andetrækket! Jo, De maa tro, en gammel Jæger som jeg — “

„Aa hør, hvor det er dejligt!“ udbrød Lesser.

Der stode de alle tre og stirrede op i Luften paa de vingede Hærskarere, som langsomt, i sluttede Kolonner droge mod Syd.

I det klare Maanelys var Gaden dobbelt øde, medens Stjernevrømmen funkede i et eneste Myr.

„Og saa kan De som Jæger ligge paa Lur og skyde dem ned!“ udbrød Lesser.

„Men kære Dem da!“ sagde Grossereren.

„Jeg har hørt fortælle, De ta’r Smaafuglene paa Ryggen over Havet,“ hviskede Edele. „Jeg synes, det er saa sødt gjort af de store Fuglene jeg.“

„Men vær dog stille,“ bad Lesser.

En svagt tonende Akkord lød aandeagtigt, overjordisk, — som en Genklang af Verdensharmonien, lig den fulde, ætherrene Akkord i Pisa’s Il Battistero!

Lesser kom til at tænke paa, da han som tolvaarig Dreng var med sine Forældre i Italien, — det var i deres længst forsvundne Velmagtsdage, — og han fortalte Edele med dæmpet Stemme om det gamle, dødsstille Pisa, hvor igennem Arnofloden strømmede, og om Kuplen i Il Battistero.

Naar man sang de tre—fire Toner, der udgjorde en Akkord, — men man maatte vel passe paa at synge rent! — da klang en underdejlign Akkord oppe i Kuplen, indtil den lidt efter lidt døde hen.

„Men i Stedet for Il Battisteros Marmorkuppel er det her Stjernehimmlen,“ tilføjede Lesser, „og Svanerne — de intonerer aldrig en eneste falsk Tone.“

Og igen nynnede han:

»Der Himmel hängt voller Geigen.«

„Dette her har jeg aldrig før hørt!“ udbrød Edele aandeløst.

„De er vel ikke bleven gjort opmærksom paa det,“ sagde Lesser. „Men nu skal jeg fortælle Dem noget andet. Naar det store Fugletræk om Efteraaret nede i Danmark farer over Gurre Sø og Ruinerne af Gurre Slot, hvor Tovelille boede, da siger Bønderne i Egnen der omkring endnu den Dag i Dag: ,Det er Kong Volmers Jagt‘, og de tror fuldt og fast, de hører Valdemar Atterdags Jagthorn.“

„Det er dog vel ikke muligt?“ raabte Edele henrykt.

„Hør, ved De hvad,“ begyndte Grosserereren, „i Norge tænker vi os altid Danmark saa flad som en Pandekage, der løber lige ud i HORIZONTEN. Men jeg havde vanskeligt ved at komme

mig af min Forbauselse, da jeg var der nede. Der var jo dejlige Bakker.“

„Løv alt sammen,“ tilføjede Lesser. „Ikke Sten, men en saadan bugnende Fylde af fine, silkebløde og dog saa mægtige og imponerende Bøgekroner! Ja, det er nu vor Stolthed,“ sagde han og rejste pludselig Hovedet. „Et Hav af bølgende Græs, af bølgende Korn, af bølgende Bøgeskove! En flydende Løvsal er Danmark!“

„Nej, men i Guds Navn, hvad er dette her!“ raabte Bendz og stansede med et Ryk.

Lesser og Edele stansede ligeledes. De vare netop komne ud paa Toppen af Knækenbergkleven.

Nedenunder dem laa Byen, Havnen, Fjorden i en næsten kulsort Slagskygge.

Det var som det Mørke, „der rugede over Vandene“.

Men hvor kom Skyggen fra i dette stjerneklare Maanelys?

Og der lige foran dem i Synskredsen, i lige Linje med de øverste Fjeldtoppe, der bredte sig et vidunderlig skønt, smilende Landskab*), overgydt af straalende Lys.

---

*) Dette Luftsyn saaes virkelig enkelte Steder i Norge Efteraaret 1863, ligesom man under den store, amerikanske Krig saa Fæstninger blive stormede og Byer i Brand.

Bare yppige, skovvoksede Øer med en flad, blaanende Kyststrækning længere borte, et helt Arkipel svømmende paa et spejklart Hav.

Utallige Skibe med svulmende Sejl, ogsaa Dampskibe med lange Røghaler glede ud og ind.

„Fata Morgana!“ raabte Grossereren.

„Danmark!“ raabte Lesser i samme Aandedræt. „En Gud har i sin Tid aandet hen over Havet en Dag, da det var blankt som et Spejl.“

„Nej, Magen har jeg aldrig set!“ raabte Bendz overvældet. „Saadan med én Gang, som vi slog Øjnene op, stod det der! Man skulde tro, det var paa Skabelsens store Dag.“

Og lige dejligt og stille blev Luftsynet ved at ligge der foran dem.

Ingen Forandring uden at Skibene ustanseligt bleve ved at sejle ud og ind!

„Ja, fra Norge er det minsæl ingen Afspejling,“ erklærede Grossereren. „Det er de danske Øer. Man skulde næsten tro, det var et Varsel,“ tilføjede han sagte.

De gik langsomt ned ad Kleven; endnu var det der.

De sagde Godnat i en underlig, bevæget, højtidelig Stemning, og Edele gik øjeblikkelig, hun kom ind, hen til Vinduet, rullede Gardinet op, — det var der fremdeles.

Og saa slog lille „Krøltop“ eller „Ellevild“,

som Faderen kaldte hende, Hænderne sammen og brast i en frydefuld Graad.

En saadan Dag havde hun aldrig oplevet.

Hun følte endnu hans Haandtryk, det havde gydt Ild i hendes unge Blod, og alt det uanede, hun havde hørt og følt!

Han havde Ret, du gode Gud han havde jo Ret i al Ting: hun var ikke bleven gjort opmærksom paa det før.

Men han havde gjort den blinde seende, den døve hørende, og Livets Porte vare aabnede for hende!

Og han gik langsomt hjemad, og da han vendte sig i Gadedøren for at se efter Luftsynet, da var det der endnu i al sin rolige Glans og Skønhed.

Han gik sagte op ad Trappen for ikke at vække det slumrende Pensionat, men da han kom op i den øverste Gang, blev Døren til Dagligstuen aabnet, Fru Pfefferkorn traadte ud med Lampen i Haanden, saa paa ham, og saa sagde hun langsomt og højtideligt med sært bevæget Stemme, som om hun kunde være en af selve Verdenshistoriens Skæbnegudinder:

„Frederik den syvende er død! — Nu er der Landesorg i Danmark.“

Klokken var ét om Natten. Han kastede sig urolig frem og tilbage, kunde slet ikke sove. Hvad kom det ham ved?

Frederik den syvende var død. Han kendte ham jo ikke, havde aldrig havt noget med den Mand at bestille, — der var ikke noget særligt loyalt i hans Natur som i Fru Pfefferkorns, — men alligevel!

Hvad betød dog ikke denne ene Mand nu, da alt efter hans Død kunde ramle sammen i bare Ruin og Ødelæggelse?

Var det Danmarks onde Skæbne, som her havde fældet den sidste af Oldenborgernes Stamme netop nu, da Rovdyrene vilde kaste sig over Landet for at sønderlemme det?

Død Mands Ret, naar han ingen Livsarvinger har, og en uddød Kongestammes Rettigheder ere skrevne i Sand.

Tilslidst faldt han i Søvn, men vaagnede kort efter med Følelsen af en knugende, grænseløs Ulykke, der lig Nattemaren sad og tyngede paa hans Bryst.

Lesser holdt det ikke længere ud i Sengen,

stod derfor tidligt op og listede sig, uden at have mødt Fru Pfefferkorn, ud af Huset.

Men da saa han, hvad han aldrig før havde set paa den Tid af Dagen, lige siden han kom der til Byen, nemlig at Folk syntes at være oppe, og — hvad der var mere, — at der var Mennesker paa Gaden.

Avisbudene, som ellers sjokkede af Sted, aabenbart i den Tanke: „kommer jeg ikke i Dag, saa kommer jeg i Morgen,“ kilede af Sted og forsvandt med sine Avispakker ind ad Gadedøre, ind ad Porte med en Ilfærdighed, som om de i Dag havde faaet Ekstrabetaling for det, og paa Hjørnerne klyngede allerede smaa, frysende Grupper sig sammen — spørgende, bestyrtsede:

„Har De hørt det?“

„Telegrammet i Gaarftes!“

„Kong Frederik den syvende er død!“

Da Lesser kom ud paa Knækenbergklev, saa han, at der ikke blot allerede var lukket op før Tiden, men at Butikken tillige var fuld af Folk.

Men der lod ikke til at være nogen Handel. Der var ganske stille.

Lundberg stod forskræmt med vidt opspilede Øjne og polerede uafbrudt med sit grønne, uldne Forklæde paa Dørlaasen, der var blank nok i Forvejen, og Grosserereren selv i Tøfler, Røghue og blaa, storblomstret Damaskesslobrok

med Snor om Livet og lange Kvaster stod indenfor Disken med en Mine, som om den var selve Højesterets-Skranken, og læste op af Morgenavisen med stor Ærbødighed og Bevægelse:

„Hans Majestæt Kong Frederik den syvende døde Søndag den 15. November paa Lyksborg Slot Kl. to Eftermiddag. Den 7. November blev Kongen syg. Da han tog Pladsen til de ny Skanser i Øjensyn, forkølede han sig paa en Sejltur paa Slien. Forkølelsen gik over til Rosen i Hovedet. I Danmark vidste næsten ingen, han var syg. Paa Dødslejet fantaserede han uafbrudt om den forestaaende Kamp paa Danesvirke.“

Bendz tog et Øjeblik Røghuen af Hovedet, — om det var for at bevidne den afdøde Konges sin Ærefrygt, eller for at skjule de Taarer, som altid saa let kom ham i Øjnene, var ikke muligt for Lesser at afgøre, men han kunde have sprunget over Disken og taget den blødhjertede Krigsmand i sine Arme, fordi han altid dog havde Hjertet paa det rette Sted.

Men nu brød det løst!

Man talte i Munden paa hverandre, og den ene svarede for den anden.

„Og Mandskaberne er hjemsendt!“ raabte én. „Ja, Pokker skal ta' mig, der har Krigsminister Lundby gjort et Skaktræk, som han har Ære af, den Kar'en!“

„Hvad vil Kong Karl sige?“

„Naa! Den svenske Rigsdag slutter nu den 8de December, saa ved vi da, om vi er købt eller solgt!“

„Hallo, Bendz! Hvad siger du nu?“ udbrød Puntervig, hvis brede Skikkelse i det samme fyldte Udgangsdøren. „Nu kan vi da skyde en hvid Pind efter det nordiske Forbund!“

„Du ved da vel,“ foer Grossereren op, „at da Ministeren sagde nej, svarede Kong Karl: at hellere end at bryde sit Ord vilde han nedlægge Kronen og begive sig ud af Landet!“

„Ja, men ved du saa, hvad en af de svenske Ministre svarede, du Bendz? Han sa': ‚Saa er Deres Majestæt ikke den første, svenske Konge, som er død i Udlandet,‘ sa' han!“

„Og saa vilde du kanske, Danmark ganske alene skulde staa Grænsevagt og tage Stødet af for hele Nordens Folk!“ raabte Grossereren næsten ude af sig selv af Forbittrelse.

I det samme Nu fik han imidlertid Øje paa Lesser, og vinkede til ham med Haanden.

„Aa, Hr. Lesser!“

Mængden gjorde nysgerrigt Plads for ham; nogle saa paa ham med Deltagelse, andre med Uvilje, for Danskeren var forlængst kendt over den hele By.

Grossereren lod ham med en Haandbevægelse gaa foran sig ind i sit Kontor.

Da han havde lukket Døren efter dem, greb han begge Lesser's Hænder, rystede dem hjerteligt og sagde:

„Jeg kondolerer Dem af ganske Hjerte. Kan slet ikke si' Dem, hvor dette har gaaet mig til Hjerte; det er — det er en ren Hjertesorg er det for alle Venner af et samlet, skandinavisk Norden. Ak ja, ak ja, — Gud hjælpe og fri os, saa sandt!“

Han trippede om, tog sig en Pris, som han ellers aldrig gjorde i fremmedes Nærværelse, uden at Sindsbevægelsen saa fuldstændig tog Magten fra ham, at Naturen gik over Optugtelsen.

Saa stansede han pludselig, slog Snusdaasen i og sagde stille:

„Lad os saa spise Frokost!“

Da de kom ind i Spisestuen, gik Edele straks hen til Lesser og rakte ham Haanden.

Men hun sagde ikke et Ord, — kunde vel ikke faa det sagt, for at hendes Hjerte var fuldt af Deltagelse med ham og hans Folk, det saa han i hendes Øjne.

Og han var hende ikke blot taknemmelig, men følte tillige, hvor kvindelig Medfølelse kan gøre godt, selv om den kommer fra en fremmed.

Han vidste kun ikke, han ikke længere var en fremmed for hende, anede ikke, han allerede i Kraft af hendes egen, ungdomsfriske Kærlighed tilhørte hende.

Ved Bordet var der mere stille end sædvanligt, da Grossereren næsten slet ikke talte.

Det var dog ellers altid ham, som førte Ordet.

Vorm følte denne Taushed saa trykkende, at han glemte at le, og Lundberg vidste næppe, om han overhovedet turde sidde paa Stolen.

Da Lesser kom hjem om Aftenen, modtog Fru Pfefferkorn ham klædt i sort.

Lesser var lige ved at spørge, om hun i Løbet af Dagen havde faaet Meddelelse om en Slægtnings Død, men i det samme vidste han, hvorfor det var, og tog selvfølgelig Spørgsmaalet i sig igen.

Hvis han tillige med egne Øjne havde set, hvorledes hun hele Dagen igennem havde slidt med at fiffe og pudse op den gamle, sorte Kjole, og den antediluvianske, sorte Knipling, Arv efter en Oldemor eller noget lignende, vilde dette Bevis paa Loyalitet have forekommet ham endnu mere rørende.

Hans første Indtryk, da han tillige saa den fornemme Mine, hvormed hun bar Sørgeskrudet, var imidlertid: Hofsorg!

Men nej! Han gjorde hende snart i sit stille Sind Afbigt.

Det var virkelig dyb, uforfalsket Folkesorg.

Saa kom jo endelig Kristianiaposten og saa fik man vide om, hvordan alt gik til, da Kongens Lig blev ført til København. Senere stod der om Sørge-

toget til Roskilde Domkirke og Bisættelsen. De paafølgende Dage skred Fru Pfefferkorn over Gulvet med en Melpomenes tragiske Højhed, medens hendes Øjne lig en Seerskes stirrede frem for sig.

Hun gik sagte og talte sagte, næsten hviskende og gentog ofte for sig selv:

„Paa Dødslejet fantaserede han uafbrudt om den forestaaende Kamp paa Danevirke. Den forestaaende Kamp paa Danevirke!“

Selv Marholm respekterede Kongesorgen, for i hele otte Dage rørte han ikke sin Cørnnet à Piston.

Han sad bare paa en Stol og pudsede den.

Kun Madam Møller vovede punktlig hver Morgen og Aften en graadkvalt Forespørgsel, „om vel Arnoldus saa behøvede at tage til Danmark, naar der var kastet tre Gange Jord paa Frederik den syvende?“

Hvortil Fru Pfefferkorn svarede uden saa meget som at værdige hende et Blik:

„Min gode Madam, jeg var jo ikke tilstede ved Bisættelsen i Roskilde Domkirke, saa jeg kan ikke aflægge Ed paa, at der blev kastet Jord tre Gange paa Kisten. Jeg kan saaledes, min gode Madam, ikke indestaa for, om Hans Majestæt ikke endnu kunde komme og gribe lille Arnoldus i Kraven.“

Hvorpaa Madam Møller brast ud i en værre

Taarestrøm end nogensinde og forsvandt i det lille Bur, som nu hun kaldte sit Hjem.

„Dævlén ved da ogsaa, hvorfor det Kvinde-menneske hver evige Dag tuder!“ klagede Marholm og strøg grundende sin „Henri quatre,“ „men for et musikalsk Øre som mit —! ,Udi Rama var der Graad og Skrig og megen Hylen!’“

Men nu blev det rent galt mellem Lesser, Malermester Smith og Fru Pfefferkorn, for hun var Helstatsmand og holdt paa Danmark til Ejderen, Smith var national-liberal, og Lesser var ikke nogen af Delene.

Og ligesom disse tre „laa i Haarene paa hverandre“ og havde varme Skærmydsler, hvori dog Lesser som oftest var en passiv Deltager, saaledes var det jo ogsaa desværre nede i Danmark, efter hvad Aviserne fortalte.

Landet drev jo som et Skib, hvis Ror var revet væk, eller hvis Kaptajn var skyllet overbord, for alle Vinde, — alle Politikkerne syntes at have tabt Hovedet.

Lesser gik Postdag efter Postdag og ventede paa, at nu skulde endelig den Statsmand træde op, som kunde blive Situationens Mand, den Mand, som i det kritiske Øjeblik kunde redde Skibet og føre det i Havn.

Monrad var hans sidste Haab.

Men nej! Aviserne fortalte kun Gang paa

Gang, at Augustenborgeren fyldte de tyske Blade med Rygter.

Og disse Rygter gik ud paa intet mindre, end at Sverige og Augustenborgeren skulde dele Danmark.

„Men disse Rygter vil Svenskerne nok snarest med Vaaben i Haand vide at dementere, Gud ske Lov!“ udbrød Grosserereren og gned sine Hænder en Dag, da Lesser kom ind paa Kontoret for at aflevere nogle Regninger.

Lesser blev et Øjeblik staaende indenfor Døren.

„Aa, tror De, det kan nytte?“ sagde han mismodigt. „Husk dog paa Roderiet dernede! Jo flere Kokke, des værre Søl! Bare Partier, og aldrig kan de dog faa det ny Ministerium dannet. Det er jo et herreløst Land! At han døde paa det Tidspunkt — netop da! Kunde værre Skæbne times et Land?“

Han vendte sig om og gik ud i Butikken.

Men Grosserereren satte hurtigt Pennen bag Øret og styrtede efter ham.

„Kære, Dem da! Nej, kære Dem da, Lesser, tag det bare ikke paa den Maaden, skønner De! Dette her gaar ikke an! Det gaar Pinedød ikke an!“

Men enten det gik an, eller det ikke gik an, saa syntes Normændenes pinlige Uvished, om de „skulde eller ikke skulde,“ aldrig at kunne faa Ende.

Det var en højst ubehagelig Tid.

Der var ingen Middage eller Frokoster i Byen, intet Aftenselskab for den Sags Skyld heller, og Madam Sannæm kunde notere som en i hendes Liv enestaaende Mærkværdighed, at hun i Løbet af fem Uger kun havde assisteret ved to Begravelser, siger og skriver to Begravelser og en Barnedaab.

Folk turde ikke gifte sig en Gang.

Hvordan det nu var eller ikke var: Byens Borgere gik paa Gløder.

At det nu maatte bryde løst værre, end det ellers nogensinde vilde have brudt løst, vare alle enige om.

Men om de nu, som Puntervig sagde, vare købte eller solgte, det vidste de altsaa ikke, og derfor ventede de urolige paa hver Kristianiapost, derfor reve de oppe i Klubben Aviserne ud af Hænderne paa hverandre, derfor vare deres Øjne ligesom de øvrige Normænds med ængstelig Spænding vendte mod Stockholm.

Hvad vilde deres politiske Formynder Svensken sige?

Hvad vilde Manderstrøm sige?

Hvad vilde Kong Karl sige?

De havde kun et eneste Ønske: at Ventetiden var forbi, og at den 8. December snart vilde oprinde.

Hvad Puntervig angik, var han nu slet ikke til at komme nær.

Han snærrede som en Terrier, naar man talte til ham, og mellem ham og Grossereren gik det næsten paa Livet løst, for ligesaa bange som Puntervig var for, at den svenske Rigsdag skulde sige ja, ligesaa bange, ja „rent ud pine-rød“ var Grossereren for, at den skulde sige nej.

En saadan inderlig godtroende Mand som han var, gik han ligefrem og ventede paa noget stort.

Nu vilde det komme! Som én Mand vilde de rejse sig!

Ikke kunde Cavour og Garibaldi have haft højere Tanker om Italiens Enhed, eller gamle Kejser Wilhelm senere om Tysklands, end han havde om Skandinaviens Enhed.

„Jeg tror, du har en Skrue løs, jeg, Bendz!“ raabte Puntervig og fløj i Flint. „Hvordan tror du Normænd, Svensker og Dansker vil kunne spise af samme Fad? De vil æde hverandre levende op, si'er jeg dig!“

„Du taler, som du har Forstand til, du Puntervig“, erklærede Bendz. „Tror du vel Sachsere og Bayere og Hannoveranere og Preusere ikke ogsaa lever som Hund og Kat? — Alligevel føler de sig dog som Tyskere allesammen. Kom ikke her, sa'n!“

„Det var s'gu en trøstelig Udsigt,“ brummede

Puntervig, som havde glemt sit eget Menneske-æderi. „Hund og Kat! Det kunde saamænd bli'e hyggeligt!“

Men til andre Medborgere gav han sin Harme over Grossererens Dansk-Sværmeri og „Klokkerkærlighed“ for Lesser Luft paa følgende Maade:

„Man skulde, Fa'n splidse mig, tro, at han havde anskaffet sig ham bare for sin personlige Fornøjelses Skyld, — en Slags Luksusgenstand, — aldeles som andre Folk holder danske Luksusheste!“

Den 8de December var endelig kommet, men den 8de December gaves der om Aftenen ingen hemmelighedsfuldere, vigtigere, mere efterstræbt og kurtiseret Person i den hele By end den lille, rødhaarede Telegrafist Sand!

For han sad inde „med Hemmeligheden han!“

For intet andet levende, eller jeg havde nær sagt: dødt Menneske end han vidste, hvordan Norge nu sad i det, og hvad den svenske Rigsdag havde besluttet.

Da Sand om Aftenen, efter at Telegrafkontoret var lukket, kom op i Klubben for at faa sit sædvanlige Glas Toddy og sin sædvanlige Tremandswhist, var Salen fuld af Borgere, som ellers kun yderst sjelden kom der, blandt disse Bendz og Puntervig, og der var øjensynlig lavet en hemmelig Sammensværgelse, der simpelthen gik ud paa at drikke ham saa rundt, at han ufejlbarlig maatte snakke over sig og plumpe ud med hele Historien.

Og aldrig havde Sand mødt en større Vel-

vilje, og aldrig var han bleven trakteret med flere Toddyer eller lokket ud paa farligere Glatis ved listige Paafund og juridiske Prokuratorkneb!

Men struttende af Bevidstheden om: „Jeg alene ved!“ og forøvrigt en brav, hæderlig lille Mand, der aldrig vilde svigte sin Embedspligt og bryde sit Taushedsløfte, følte han sig ikke blot „en Tomme højere end alt Folket“, men tillige som det magnetiske Midtpunkt i en sig idelig om ham — Sand — kredsende Cirkel, — forøvrigt bristefærdig naturligvis af al sin megen Viden.

Med Borgernes moralske Standpunkt var det derimod kun daarlig beventd.

Lig Spioner gik de paa Jagt efter hvert Ord, satte Snarer for hans Fod, søgte at lokke ham i Fælden, hvor de bare kunde, og lagde sig uden Spor af Samvittighed i de „allerlumskeste“ Baghold.

Især viste Puntervig en overordentlig og hidtil uanet Færdighed i at belægge sine Ord, kort sagt, den vidunderligste Snedighed i Legen: „Nej og Ja vil min Frue ikke ha.’“

Alle de „Omgange“ han i den Anledning spenderede, optegnedes siden i Byens Krønike som noget ligefrem fænomenalt, og hvad Krydsforhør angaar, viste han sig at overgaa selve Sørenskriver Dahlberg den Gang, han fik Sandheden lokket ud af Hønsetyven, Olaus Sivertsen.

Men det viste sig altsammen at være omsonst.

Telegrafist Sand holdt sig ligesaa tappert som den standhaftige Tinsoldat, — det vil naturligvis sige, inden han blev smidt i Kakkelloven.

Den Nat laa altsaa flere end én Normand paa Uvishedens Pinebænk.

Morgen den 9de December var Luften saaa tung af Sne, at Himlen formelig trykkede Jorden.

Himmel og Jord vare derved rykkede hinanden saa nær, at Skorstensrøgen slog ned over Hustagene i Stedet for at svinge sig tilvejs.

Da Lesser kom ud, saa han Avisbudet dreje om Hjørnet, og Fru Pfefferkorn og Malermester Smith — den første i Morgendragt og blot med et Uldtørklæde kastet om Hovedet — komme løbende hver fra sin Side og formelig rivende Avisen ud af Hænderne paa Drengen.

Men Danskerne vare kun Forløberne, efter dem kom Normændene kilende, og Skibsrheder Puntervig læste med høj og triumferende Røst Kong Karls Ord ved Rigsdagens Slutning:

„Ved Magternes Raadslagninger skal jeg altid søge at lægge de forenede Rigers Ord i Retfærdighedens Vægtskaal,“ —

„Hjælper s'gu fedt, hvor Magt er Ret!“ afbrød Smith, tog Huen af og satte den paa igen.

„— men det maa ikke forlanges af os, at vi ogsaa skal lægge vort Sværd deri.“

„Vort Sværd! Vort Sværd!“ udbrød Fru Pfefferkorn, knugede harmfuldt Avisen i Haanden og smed den bort. „Alle forlader os! Vi staar ene! Men Gud er med os og vor gode Ret!“

Hun rettede sig stolt og vendte sig om for at gaa.

„Hjælper s'gu fedt, hvor Magt er Ret!“ gentog Malermester Smith ubønhørligt.

Rystende af Kulde, med Hænderne under Forklædet og opspilede Øjne havde gamle Madam Møller staaet bag sin Værtinde og lyttet til Telegrammets Oplæsning.

Idet nu Fruen vendte sig om, stod hun, den danske Kvinde, pludselig igen Ansigt til Ansigt med den norske.

„Gud ske Pris og Tak!“ raabte den stakkels Moder og foldede Hænderne, medens de stride Taarer løbe hende ned ad Kinderne. „Har De hørt det, Frøken? Arnoldus skal ikke med!“

„Jeg har hørt det,“ sagde Fru Pfefferkorn stille, „ingen skal med. Vi bliver simpelthen én mod to.“

Alle saa efter hende, — selv Puntervig glemte at raabe Hurra.

Men gemmende den dyrebare, saa længe med Frygt ventede Fredsforsikkring i Brystlommen og mumlende noget om „den Manderstrøms —

Fanden gale mig! — eksempelløse Statsmandskløgt,“ skyndte han sig, saa hurtigt hans knirkende Støvler kunde bære ham, hen til Bendz for straks at nyde sin personlige Triumf over Grosserereren.

En Time senere, da Lesser traadte ind i Principalens Kontor, stod denne med Hænderne i Bukselommerne lænet op mod Pengeskabet, søgende Dækning i Ryggen, — Nøglerne raslede i en højst foruroligende Krigsdans, — og Rhederen ligeoverfor ham — Bendz forsikrede siden: „rød i Kammen som en kalkunsk Hane.“

„Hvad for noget! Gør de ikke? Ja, nu skal du se, du Puntervig, at nu vil Normændene strømme frivilligt, i skarevis ned til Danmark for at vise Svenskerne og Manderstrøm, vi kan vaske den Skampletten af os, du!“

„Du er da bindegal, Bendz!“ skreg Puntervig.

„Hvad for noget? Er jeg gal?“ hvinede Bendz. „Vi trænger til Krig! Alt det tunge, bedærvede Blod, vi har da, det trænger vi til at komme af med. Jo, saa min sandten trænger ikke vi til en Aareladning!“

Puntervig blev imidlertid saa konfunderet over dette højst uventede Udfald, at han fuldstændig glemte at parere og blot nøjedes med ganske spagfærdigt at brumme noget om:

„Det var da ogsaa en højst splinterny Opfattelse af Krigen!“

Stolt som en Sejerherre paa Valpladsen forlod Grosserereren sin Dækstilling ved Pengeskabet og gik hen til Lesser.

Han saa kun paa ham, søgte flere Gange at tage Ordet, men forgæves.

Saa sagde han endelig med Tanken paa Karl den femtende:

„Hvad maa det ikke ha' kostet ham, tror De, at sige de fordømte Ord! Han, som har levet for den store, nordiske Enhedstanke, kæmpet for den med hele sin Sjæl, villet kæmpe for den med sit eget Liv som Indsats, for han saa, hvad de blinde Muldvarpe ikke saa, at Danmark det er Grænsevagten det mod Germaniseringen, — det Uhyre er jo umætteligt, ser De, som naar det vel havde slugt Danmark, ogsaa i de kommende Aarhundreder vilde sluge den skandinaviske Halvø lige op til Nordkap. Preusen fra Syd, Rusland fra Øst! Pas paa! Pas bare paa! Hvor blev saa Nordens Aand af? Tror De, Norge og Sverige længe kunde holde paa den, naar først Danmark var gaaet tilgrunde? Derfor er Danmarks Sag vor Sag, for næste Gang kan det gælde os! Og saa vor prægtige Konge bundet paa Hænder og Fødder!“

Den, der ved Bordet intet sagde, var mærkværdig nok Edele; hun saa kun imellem spørgende hen paa Lesser.

Men da de om Aftenen sadde i Kabinettet,

og Grosserereren et Øjeblik gik ud for at stoppe Piben, kunde hun ikke længere holde paa sin skjulte Opposition, men udbrød mut:

„De forlangte nok, vi skulde have hjulpet?“

„Nej, slet ikke,“ svarede han roligt.

Hun lagde Hovedet tilbage paa Stoleryggen og saa paa ham fra Siden af med sine store, klare Øjne.

„Forlangte det heller ikke kanske?“

„Det ved De jo,“ sagde han forbauset.

Edele trampede utaalmodigt med den ene Fod i Gulvet.

Pludselig sprang hun op og begyndte at rode med Ildrageren i Kakkellovnen.

„For De kan da nok begribe,“ udbrød hun heftigt, „at norske Mødre og norske Hustruer og Døttre ikke vilde være synderlig glade ved, at deres Sønner, deres Mænd og Fædre saadan bleve slaaede ihjel uden videre for et Lands Skyld, som de slet ikke kender, og som de slet ikke holder af, — ikke kan holde af og ikke vil holde af!“

I sin Hidsighed slog hun til et Stykke Brænde, saa Gnisterne fløj om hende.

Hun kastede Ildrageren, sprang op og vendte sig om mod ham med lynende Blikke, idet hun med begge Hænder strøg Haaret tilbage fra Panden og aandeløs ventede paa hans Svar.

Han rejste sig op og saa paa hende.

„Jeg har ikke givet Dem nogen Anledning,“ sagde han koldt.

„Anledning!“ raabte hun.

Han bukkede og gik mod Døren.

Da hørte han, i det samme han lagde Haanden paa Laasen, en saa inderlig, trøstesløs Graad, at det formelig gik i ham.

Lesser vendte sig om og saa hende ligge paa Sofaen med Ansigtet skjult i Hænderne.

Han stod stille et Øjeblik, saa gik han hen til Sofaen.

„Frøken Edele!“

En sagte Skælven foer gennem hende.

„Frøken Edele!“

Intet Svar, kun den samme, sagte Skælven.

Saa gik han ud og lukkede Døren efter sig.

„Blind! Blind! Blind!“ skreg Edele og sprang op. „Han ser ikke, hvad der fejler mig! Han vil aldrig se det! Du gode Gud, jeg kan da ikke fri til ham! Aa, som jeg elsker ham! Aa, som jeg elsker ham!“

Og saa kom igen den samme, haabløse Graad.

Men han var ikke blind. I Aften i al Fald var han bleven seende og havde faaet Vished for, hvad der flere Gange havde lynet gennem ham som en Anelse.

Og Kærligheden maatte ogsaa for ham komme udenfra.

Passiv og trist af Natur vilde han vel neppe

have været den, der elskede først, endnu mindre den, der elskede mod Haab eller kæmpede og sejrede, men naar den saaledes bødes ham med smaa, bløde Pighænder, da tog han imod den som en uventet Lykke, og — Kærlighed skabte Genkærlighed.

Men det vidste hun ikke nu.

Optimist som han var, havde Bendz „bedre Tro end som saa han paa det norske Folk, for den Sags Skyld det svenske med“!

Det vilde nok ikke svigte den store Opgave!

Bare Lesser ikke gjorde ham den Sorg, at han, Danskeren, ikke en Gang kunde sympathisere med hans Harme over Manderstrøm og den svenske Rigsdag, men tvertimod fandt, at det var ganske i sin Orden, „som om Danmark i sin Tid ikke havde ført næsten alle sine Krige med Sverige for Norges Skyld!“

Og saa, hvad der var værre endnu, Lesser haabede fremdeles, der ikke blev noget af Krigen!

„De er saa fornuftige i Danmark, de giver efter!“

Var det ikke saa, han havde sagt?

Giver efter! Paa sin historiske Ret! Havde Skaane og Halland ikke været danske Provinser endog paa Gorm den gamles Tid? Og havde ikke Slesvig ogsaa, — naar det kom til Stykket!

Medens Grosserereren saaledes sad inde paa Kontoret og i Tankerne sloges med Tyskerne og Svenskerne med om Danskernes historiske Ret, — det manglede blot, han ogsaa havde udfordret Englænderne! — gik Døren op, og Edele traadte ind i Butikken.

„Er De alene?“ spurgte hun.

„Ja.“

Lesser gik hende ikke i Møde, men blev, han vidste ikke hvorledes, staaende, hvor han stod.

Hans Hjerte begyndte at banke, — han vilde ikke sige det afgørende Ord, — han vilde ikke gribe ind, — ikke have Ansvaret, — det vilde alligevel komme, saaledes som det skulde komme.

Saa kom hun hen til ham og sagde neppe hørligt med nedslagne Øjne:

„De maa ikke være vred paa mig.“

„Hvorfor?“

„Fordi jeg talte saa hidsigt til Dem, som jeg gjorde igaar aftes. Det gør mig ondt. Jeg er saa heftig af Natur.“

Rødmen steg hende lige op i Panden af Undseelse over, hvad hun her havde sagt, og han blev ved at se paa hende, medens Hjertet bankede vildere og vildere i hans Bryst, og den ene Tanke jog gennem hans Hoved efter den anden:

„Hvor kan jeg staa her saa feig, saa feig, og ikke tør være min egen Skæbne, kaste Tæringen og gribe hende i min Favn!“

Og en underlig Modløshed betog ham ved Tanken paa, hvor lidet skikket han var for Livet, hvor lidet skikket han var til at gribe selve Lykken i Flugten og holde den fast.

Han gjorde intet af, hvad han vilde have gjort, og hun gik stiltiende ind igen, ydmyget og krænket i det Inderste af sin Sjæl.

„Du duer ikke til at leve,“ sagde han til sig selv, „og du duer heller ikke til at dø. Bange for Liv, bange for Død!“ —

Men Normændene trak naturligvis lettet Vejret, og hvad der var saa rimeligt, de takkede Gud, fordi han havde ladet Krigens sorte Uvejrs-sky trække bort fra deres Land og deres Folk.

De aandede op igen, og Hjemmene gik med Glæde til Juleforberedelserne, for nu kunde de rigtig holde Jul!

Der blev bagt, der blev lavet Pølser, der blev støbt Tællelys, der lavedes „Juleklapper“ o: Julegaver, saa kom Skuring, Pudsning og al anden Rengøring.

Edele var altid Sjælen i Grossererens Hus, men før Julen og i Julen var hun ligefrem Jule-englen i højstegen Person.

Grosserereren kaldte hende ogsaa for Juleglædens Legemliggørelse og undredes kun over,

hvad hun i al Verden bestilte med alle disse Pengepunge og Uhrstativer og Broderier, som hun lukkede sig inde med i Timevis der oppe paa „Jomfruburet“, undredes simpelthen over, hvorledes hun kunde holde denne frivillige Indespærring ud?

Ikke en Gang Hektor eller Katten fik Lov til at komme ind til hende.

Og som hun forstod at sætte dem i Trit!

Vorm maatte om Aftenen med sin smukke Haandskrift hjælpe hende at skrive Vignetterne, og han var saa ivrig i Tjenesten, at Sveddraaberne stode ham i Panden.

Lundberg, hvis alvorlige, lange Ansigt bredte sig i et eneste, undseligt Smil, var Kurvemager, og sad tilsidst omringet af saa mange Papirkurve, at spydige Kondolencer begyndte at regne ned over hans syndige Hoved.

Men Lesser vilde Edele absolut lære at lave Juleroser, og medens hun saaledes leende og spøgende, smaaskændende og opmuntrende gik fra den ene til den anden, satte sig ned ved Pianoet og nynnede en Julesang, derpaa pludselig sprang op for at se, om de nu ogsaa vare rigtig flittige allesammen, eller for at stoppe Papas Pibe, eller for at give Hektor hans Aftensmad, eller — hvad der var det mest kærkomne af alt, — løb ud i Køkkenet for at bringe en Smagebid ind af sidste Bagning og af Kirsebær-

likøren, da listede hun sig lidt efter lidt saaledes ind i hans Sind, at det tilsidst helt blev opfyldt af hende og hendes Glæde.

Og hun følte, det vilde komme! Den store, usagte Lykke laa i Luften om hende, bar hende, som om hun ikke længere gik paa denne Jord.

Hos Grosserereren slagtede de altid en Gris lige til Julen.

De skulde jo have Skinkesteg, Ribbensteg og fine Medisterpølser til Helligdagene.

En Dag kom Edele ud i Butikken med hvidt Smekkeforklæde paa og hentede Lesser i Triumf ind i Spisestuen, for nu skulde han dog endelig en Gang rigtig tilgavns lære at kende, hvordan en ægte, norsk Jul var.

Hun tog ham under Armen og rev Døren op.

Spisestuen var bleven forvandlet til det nydeligste Slagteri, man kunde tænke sig.

I den Anledning maatte man derfor spise baade Middag og Aften i Grossererens Kontor.

Ved Bordet i Midten — dækket med en snehvid Dug, — stod selve Madam Sannæm med sit begrædeligste Ansigt bevæbnet med Økse og den lange, skarpslebne Kniv, skar i det røde, blodrige Kød og i det fede, mælkehvide Flesk, gav sine Ordre med Gravrøst og styrede „hele Kodiljen“.

Men rundtomkring hende sadde tolv, tjenende Aander, Piger, Koner og Mænd, alle klædte i

skinnende hvidt fra Top til Taa, og hakkede og rullede „Kødmad“ paa Hakkebrættene paa Stolene foran dem med en Iver, som om det gjaldt Livet.

Gaardskarlen og to af Pakhuskarlene sadde der ogsaa og rullede med Grossererens gamle, aflagte Natskjorter udenpaa deres Vadmelsklæder, og hans hvide Nathuer med Kvast i Toppen paa Hovederne.

Edeles „sjæleglade“ Latter bragte her Lesser til at vende sig om, og der lige bag ham sad Vorm forlegent smilende over hele Ansigtet, der paa Grund af den hvide Nathue saa endnu rødere og rundere ud end ellers, og som en særlig Udmærkelse, der betegnede Standsforskellen, var han iført en af hans egne, fine, velstivede Manschet-skjorter.

„Aa, hvad siger De nu?“ raabte Edele i overstadig Lystighed. „Papa maa altid før Jul afstaa Vorm en hel Eftermiddag fra Kontoret. Der er ingen flinkere til at hakke Flæsk end han, og hans Medisterpølser bliver altid de bedste.“

Vorm vrinskede og gjorde sit Bedste for at bevare Kontenancen, skønt han aabenbart følte sig noget trykket af Situationen.

Han rullede og rullede, og Kvasten i Nathuen nikkede i Takt dertil.

Men hvad var det ikke for et „Forejuls-gilde“ 3: Gilde før Jul for Hektor!

Alle de saftige Kødben, han slæbte af med! Og hvor man gik eller stod i Gaarden eller Udhusene, hørte man en Knasen og Masen af hans skarpe Tænder, saa ens egne næsten kom til at løbe i Vand.

Om Aftenen samme Dag gjorde Edele et Kniks for Lesser og inviterede ham paa endnu en Visit i Slagterstuen; hun vilde sende Vorm ned i Kælderen efter en Flaske Kognak.

Saa snart hun havde mærket det første Tegn til, at han ogsaa begyndte „at synes om hende“, var Overmodsdjævelen faren ind i lille Edele.

Hun var ikke længere forknytt og forlegen, men følte sig allerede som en Erobrer, der gik fra Sejr til Sejr.

Hun var saa knusende sikker. Hun kunde faa ham til hvad, hun vilde, — hun saa det! Faa alt i ham til at dirre, bare hun viste sig! Var blevet hans Herre var hun!

Da de kom til Spisestuedøren, hørte de en Sladren og Summen.

Edele stansede.

„Nu gaar Kaffekværnen,“ sagde hun.

Men pludselig blev det stille, og de hørte kun Madam Sannæms drøvelige Solo.

Edele lagde Fingeren paa Munden.

„Madam Sannæm fortæller Spøgelseshistorier,“ hviskede hun. „Tys!“

Og Madam Sannæm fortalte:

„Ja, enten I nu vil tro det eller ikke vil tro det, saa er det saa usvigelig sikkert, som at jeg staar her, og at min salig Mand for længe siden ligger i Graven.“

Og saa fortalte hun med Gravrøst om den døde Haand, der rev Døren op.

Døren fløj op, og et almindeligt Hvin lød over hele Spisestuen.

Ansigerterne vare blege af Rædsel. Lars Gaardskarl trak øjeblikkelig Nathuen ned over begge Ørene, og Madam Sannæm var fløjet hen i en Krog, hvor hun stod med opspilede Øjne og den blodige Køkkenkniv løftet i Vejret, som om hun vilde sælge sit Liv saa dyrt som muligt, medens Stine og Mette og Marie og Per og Povl og Ole saa sig forskrækkede tilbage over Skuldrene, og Talglysene blaffrede uroligt frem og tilbage.

„Det er bare mig,“ sagde Edele. „Aa, Vorm, her er Kældernøglen. De vil vel ikke være saa snil at gaa ned og hente en af de Kognaksflasker, som staar paa Hylden til Venstre, De ved nok.“

Vorm rejste sig straks for at hente det forlangte, og Edele blev indviklet i en længere Forhandling med Madam Sannæm, om der

skulde Løg i de fine Kødpølsene eller ikke, hvilket havde til Følge, at Stine Stuepige blev sendt ned i Kælderen for at hente Løgen.

Men næppe var hun kommen der ned, før der fra det mørke Dyb steg op et Angstskrig saa skærende og fortvivlet, at man mindst maatte tro, Stine var kommet til Skade baade paa Liv og Lemmer.

Hakkeknivene og Rulleknivene holdt inde med Arbejdet, men ikke én vovede at røre sig.

Der gik en Gysen gennem Stuen, selv Edele blev staaende, som om hun ikke vidste, hvad hun skulde sige eller gøre, men i samme Nu, Lesser forsvandt gennem Kælderlemmen, kom hun nu saa vidt til sig selv, at hun løb ned ad Stigen efter ham.

Men der mødte dem et Syn for Guderne:

Stine, sammenkrøben i den ene Krog, bleg som Døden og med sammenknyttede Hænder, i maalløs Forfærdelse stirrende hen til den anden Krog, hvor en hvid Skikkelse med en Lygte i Haanden kastede en grotesk Skygge hen over den fugtige Kældervæg.

„Men Stine, skammer du dig ikke!“ raabte Lesser. „Det er jo Vorm!“

Og ganske rigtig! Der sad Vorm ridende paa en Øltønde, som han havde maattet skræve over for at komme til Kognaken, og der sad han i sin hvide Manschetskjorte og hvide Toplue,

rødkindet og fornøjet som en Julenisse med Kognakflasken i den ene Haand og Lygten i den anden.

„Men hvad i Fandens Skind og Ben er dette for Spektakkel da!“ tordnede Grossererens Stemme øverst oppe ved Kælderlugen. „Hvis I oftere tror, jeg vil taale saadanne Optøjer i mit Hus —!“

En lystig Latter lød op til ham fra Mørket.

„Men Papa, det er bare Vorm, som leger Spøgelse for Stine, og Lesser og jeg er komne Stine til Undsætning. Gaa nu af Vejen, saa vi kan komme op.“

„Det er Juleforberedelserne,“ sagde Edele, da de efter den overstandne Forskrækkelse sadde hyggeligt bænkedede ved Punschen i Dagligstuen. „Dersom De tror, en norsk Jul kan gaa til Ende uden Spøgelsehistorier, tager De Fejl.“

„Ja, bare vi ikke havde den fordømte Madam Sannæm med alle hendes Gengangere!“ klagede Bendz. „Spøgelsefrygten er en ren Farsot den her i Byen.“

Lille Juleaften kulminerede Travlheden.

Efter gammel, norsk Provinsvedtægt skulde den helst være saa smudsig og mørk og uhyggelig som mulig, formodentlig for at Juleaften i al sin Glans kunde virke endnu stærkere ved den straalende Modsætning.

Om ordentlig Middag var der slet ikke Tale.

Man havde andet at tænke paa, og Edele søgte forgæves at faa Danskeren vænnet til den norsk-nationale Ret: Melje med smeltet Fedt og reven, murstensrød Myseost. Han erklærede rent ud, han ikke kunde faa den ned.

Den hele Dag fra Morgen til Aften blev der brast og stegt, og den ene fattige Kone kom efter den anden indenfor Køkkendøren, nejede og ønskede „glædelig Jul,“ og gik bort fra det gavmilde Hus med store Kurve fulde af alle mulige Fødevarer.

Madam Sannæm regnede tilsidst ud, at hun paa én Dag vel havde uddelt Mad nok til at bespise mindst femogtyve Mennesker.

Men Edele var lukket inde i Dagligstuen og pyntede Juletræet, som Lundberg altid var Manden for at skaffe, — Edele stillede store Fordringer til sit Juletræ, — og ingen fik kige gennem Døren, ikke en Gang gennem Nøglehullet.

Og saa kom Juleaften, den store Juleaften.

Byens eneste Kirke ringede Julen ind.

Butikkerne — det var i de gode, gamle Dage, — lukkede til sædvanlig Tid, Gaderne bleve tomme, alle krøbe ind i Husene for at holde Jul, og saa faldt Sneflokkene tætte og bløde og hvide for at skjule, hvad der var bleven smudsig og stygt, og for at dække og lune og gøre det festligt tilgavns.

Julenegene, i hvilke Spurvene kunde holde Jul, hejstes i hver Gaard eller paa hvert Hustag.

Et Dampskib, som kom lige fra Tromsø, peb ude paa Rheden. Det lød saa hæst og forlølet i Snetykningen.

Da Kirkeklokkerne begyndte at kime, gik Vorm, Dyrenes Ven, ligesom de vare hans Ven, ud i Gaarden med det største Neg, han havde kunnet finde, fuldt af tungt, vægtigt Korn, og satte det op.

Saa rystede han Sneen af sig og gik ind.

Lars bar den sidste „Fang Ved“ ind i Køkkenet, fejede lidt foran Døren, saa rystede ogsaa han Julesneen af sig og gik ind.

Yderdørene bleve lukkede, Omverdenen blev

stængt ude, og saa begyndte Menneskenes, ikke Husenes Renselsesfest.

En Time efter mødte imidlertid alle Tjenerne med Stine Stuepige i Spidsen i deres bedste Klæder, og med Ansigterne glinsende af al den Sæbe og Ekstraskuring, inde i Spisestuen, hvor der var festligt oplyst og en lang Stolerække for Tjenerskabet opstillet nede ved Døren.

Forlegne allesammen over deres egen højtidelige Feststemning satte de sig ned.

Grossereren stod ved Bordet, hvorpaa der laa en Bibel og nogle Salmebøger.

Vorm og Lundberg paraderede ogsaa højtideligt med Hænderne paa Ryggen paa hver Side af Kakkellovnen.

Det mest ekstraordinære ved den sidstes Toilet var, at han i Aftenens Anledning havde strøget Hanekammen den forkerte Vej.

Edele kom aandeløs, med straalende Øjne, i en lys Kjole og med hvide Kniplinger i Halsen ilende ind fra Dagligstuen, hvor hun havde lagt den sidste Haand paa Juletræet, — hendes eget, unge Hjerte svulmende af lutter Forventning.

Kun Lesser manglede; man ventede og ventede, og da han endelig kom med en Undskyldning, fordi han havde været noget længe, saa Grossereren kun venligt paa ham over Brillerne og sagde hjerteligt:

„Der kom nok noget til Dem fra Danmark?“

„Ja,“ svarede Lesser, „mange Breve og en Pakke fra min Moder.“

Men nu var Edeles Glæde formørket, der faldt et Slør over hende, og medens Julesalmen blev sungen, og Grosserereren læste om Hyrderne paa Bethlehems Mark, stjal hun sig hele Tiden til at se hen paa Lesser, der sad med sænket Hovede og saa ned mod Gulvet, og hun vidste, han hverken tænkte paa hende eller saa paa hende; han var med al sin Tanke og Hu nede i Danmark.

Hun knyttede uvilkaarligt Hænderne. Men nu læste Grosserereren Fadervor, og Slutningsalmen blev sungen, og saa maatte hun opfylde sine husmoderlige Pligter, gaa ud efter den store Julebakke, byde Mjød om, give Tjenerne hver sin Tallerken svingende fuld med Fattigmænd, Æbler, Krakmandler og Rosiner.

Da hun saa med Bakken stod ligeoverfor Lesser, vovede hun ikke at hæve Øjnene, men hendes Hjerte bankede, saa hun var bange for, han maatte høre det.

Han tog sit Glas uden at sige noget, og hun gik bort.

Saa aabnede hun stiltiende Døren til Dagligstuen, og det straalende Juletræ lyste dem i Møde.

„Nej, men Edele da,“ udbrød Faderen, og det sagde han hver evige Juleaften, „i Aar har du da sandelig overtruffet dig selv.“

Tjenerne kom med ind.

Edele uddelte Gaver og Julekurve, — det Øjeblik hun havde glædet sig saa forfærdeligt til, og som hun atter og atter havde oplevet i Tankerne, nemlig da hun skulde give Lesser det Cigaretui, hun havde broderet i sine salige Drømmetimer, det kom naturligvis som en eneste, stor Skuffelse.

Han takkede hende høfligt, og da han bad hende tage som en Erindring om ham et Toilet-skrin, han havde bedt sin Tante købe for ham i København, — Pakken var netop kommen for nogle Dage siden, var hun lige ved at bryde ud i Graad og smide det for hans Fødder.

Vilde han da ikke give hende det, som hun vilde ha'? Som hun tørstede efter lig den van-smægtende i Ørkenen!

Aa, hvor den Mand dog var kold og egoistisk og urørlig, og kun tænkte paa sig selv og kun elskede sine egne Grublerier, og — og —

Men nu brændte Julelysene ned, og Folkene gik ud til Julebordet i Borgestuen, og Herskabet gik til deres.

Bordet bugnede af alt det dejlige, et norsk Køkken kan byde til Jul.

Risengrøden dampede, Ludefisken skælvede, og det krusede Papir paa Skinken slog formelig Krøl af overmodig Flothed.

Grossereren glemte sin Pelegrekum, — det

gjorde han ogsaa hver Juleaften, — Lundberg gjorde ligesom Vold paa sig for ikke at fare op fra Stolen og styrte ud i Butikken, Vorm gjorde et fortvivlet Forsøg paa at tale i Stedet for at le, — begge lutter ridderlig Opmærksomhed for Resten mod Edele, — Grosserereren spurgte Lesser, om Brevene ikke indeholdt nogle politiske Nyheder, om man ikke endnu nede i København vidste noget om det ny Ministeriums Dannelse, og — saa begyndte de at tale om Danmark.

Lesser var meget bekymret. Brevene havde aabenbart revet op i hans Sind.

Bekymringen for hans Land syntes kun at overgaaes af hans Længsel.

Samtalen fortsattes, da de gik fra Bordet, medens Vorm og Lundberg sadde andægtige med foldede Hænder og lyttede til.

Tilslidst rejste Lesser sig op og spurgte Edele, om han skulde synge den Julesalme, de altid brugte hjemme i Danmark, og da han saa satte sig ned og med sin smukke, bløde Baryton sang: „Den yndigste Rose er funden“ til den gamle, latinske Salmemelodi, som de første kristne sang i Katakomberne i Rom, gik hun — sig selv ikke længere mægtig ind i sit „Jomfrubur“, for at Stormen kunde rase ud der, hvor ingen saa hende.

Hans Stemme lød ind til hende, og hun holdt Hænderne for Ørene for ikke at høre den.

Men hun kunde alligevel ikke lade være; thi efter den sang han nogle af Ingemanns og Weyses Aftensange, der ligesom tog hende med Vold og førte hende hen, — hun vidste ikke selv hvor.

Hvor hun hadede dette Land og dette Folk, som altid kom imellem dem, og som altid trak ham bort fra hende!

Og hvor hun hadede ham selv, at han ikke formaaede at give sig helt hen til hende af ganske Hjerte og af ganske Sind, ikke formaaede at glemme den hele Verden over hende, ikke formaaede at elske hende over alle Verdens Grænser!

Havde hun levet i Heksenes Tid og havt en Trylledrik, hun havde givet ham den.

Og medens hun saaledes græmmede sig og led, ja, gerne — sjælelig talt — kunde have blødt sig tildøde, vidste han intet om det og talte om og tænkte paa helt andre Ting. — —

Da Lesser 12 om Natten gik op ad Pensionatets knirkende Trappe, var der mørkt og stille allevegne.

Saa sagte, han kunde, aabnede han Døren til Dagligstuen, da han vilde lægge fra sig sin Julegave til Fru Pfefferkorn, et smukt Kjoletøj fra København.

Det vilde være hende dobbelt velkomment, tænkte han. Penge vovede han ikke at give hende.

Men der stod saa meget i Vejen, og for at finde frem til Bordet maatte han stryge en Svovlstik af.

Hvad han der saa, rørte ham dybt.

Der var mod Sædvane godt varmt, og ved Siden af den slukkede Lampe stod paa den hvide Dug tre, tømte Glas, nogle brugte Tallerkener, Levninger af Risengrød, Kage, Æbler, alt omslynget af en Granguirlande.

Hun havde, det forstod han, ladet sin maaske sidste Skilling springe, for at gøre Madam Møller og Marholm en glad Juleaften.

Men det mest rørende af alt, det var Fru Pfefferkorn selv, der aabenbart, efter at Gæsterne havde forladt hende, havde staaet i Begreb med at tage af Bordet, (Lydia fejrede Helligaftenen sammen med sine Slægtinge), men overvældet af Træthed var sunken om paa Stolen, og der sad hun og sov med Brillerne paa Næsen og Hænderne foldede i Skødet — der laa et Telegram fra Børnene i Danmark, — og drømte maaske om Kjerteminde.

Han lagde Pakken ved Siden af hende og gik stille ud.

Snevejret var hørt op, og Julestjernerne blinkede ind til den enlige Kvinde, som sad der og sov.

Julenat!

„Glædelig Jul!“ sagde Lesser Juledagsmorgen og rakte Fru Pfefferkorn Haanden.

„Ingen dansk kan holde glædelig Jul i Aar,“ sagde hun. „Endnu ved vi jo ikke et Muk dernede fra. Der er en Taushed, som om Landet var forhekset. Ved De, hvad jeg tror?“ afbrød hun pludselig sig selv.

„Hvad mener De?“

„Jeg har det paa mig, det er det Vindstille, som gaar forud for Stormen. Men det er sandt,“ tilføjede hun fornemt, „jeg maa ikke glemme at takke Dem for den smukke Opmærksomhed, De har vist mig til Jul.“

Hun rakte ham nedladende Haanden.

„Aa, jeg be'r! Det er kun købt hos Jensen paa Østergade.“

„I København!“ raabte hun glad overrasket, og hele Fornemheden var som strøget af hende. „Ja, er det ikke det, jeg siger, Jensen paa Østergade har altid haft de bedste Stoffer i den Kulør. Nej, men du godeste Gud, saa er det virkelig fra København!“

Og saa maatte hun ud og se paa Kjoletøjet,

Solen skinnede blændende paa den nylig faldne Sne, og Lesser mødte mange, der vendte hjem fra Fropræken, da han gik ned ad Knækenbergkleven.

Inden han gik ind til Grossererens, gjorde han imidlertid en Tur rundt i de bakkede Gader for rigtig at se paa Julenegene.

Den Maade at servere Fuglene deres Julemaaltid paa kendte han ikke fra Danmark, og det morede ham at lægge Mærke til, hvorledes Fuglene puttede sig ind i de varme, snedækte Kornneg, fraadsede som umættelige Slughalse, og derpaa tykke og forspiste sadde og tittede ned paa Mennesker, Hunde og Katte.

Da han saa kom til Grossererens, var der den dejligste Duft fra Kakkelovnen af tørrede Roser.

Grosserereren var i fineste Puds, Edele ligesaa, og begge ønskede glædelig Jul med den Højtidelighed, som første Juledag krævede, tilmed den Aarets store Dag, da Huset efter Sædvane skulde have sit største Middagsselskab.

Højtideligheden meddelte sig ogsaa til Vorm og Lundberg, der begge havde lagt sig til stive Fadermordere, saa de knapt kunde dreje Hovederne, og neppe turde tale højt. For Resten — begge øjensynlig forbausede over, at Butiksklokken slet ikke lod sig høre i Dag.

Hektor, der var bleven ladere, end han plejede,

rejste sig fra Ovn, strakte sig, rystede Ørene og gik hen til Lesser og puttede sin kolde Snude ind i hans Haand.

Det var nu hans Maade at sige „Glædelig Jul!“ paa.

Edele gik øjeblikkelig ud og kom straks ind igen med Vin og Kage.

Grosserereren skænkede, de drak paa Julens Velgaaende; Grosserereren skænkede igen, og saa hævdede han Glasset og sagde det ene Ord:

„Danmark!“

Men Edele satte Glasset fra sig uden at drikke og forsvandt.

Lesser saa efter hende.

„Hvorfor gik hun?“ tænkte han. „Hvorfor kommer hun dog ikke igen?“

Imidlertid — Edele havde god Undskyldning for ikke at komme igen.

Hun skulde jo dække Bord, og Gæsterne kom Kl. 4.

Og det var saa dejligt, hun havde den Undskyldning, for saa slap hun at tale, og hun havde Graaden i Halsen hele Tiden.

Efterhvert som Formiddagen skred frem, fyldtes Huset af en saadan Stegeduft og Kageduft, at man skulde tro, man var kommen ind i et Konditori.

Men det var ingen Smaating et Middags-selskab i Grosserer Bendz's Hus!

Det var snarere, om man saa maa udtrykke sig, „ein Haupt- und Staats-Action,“ hvoraf hans Renomé hele det følgende Aar igennem som Byens bedste Vært og hans Hus's Renomé som Byens bedste Madhus var afhængig.

Vorm var i fuld Aktivitet med at lave Fidibusser, efterse Piberne og gøre Tobaksbordet i Stand.

Lundbergs Embede bestod i at afkøle Vinflaskerne, men det var en saa fuldstændig Hoveritjeneste, at han mørkerød i Ansigtet og stammende af Skræk fløj gennem Værelserne, medens Grossereren som Over-Afkøler fløj efter ham med Termometret i Haanden.

Og dersom han endda havde holdt sig borte fra Madam Sannæms Enemærker, men det var saa langt fra Tilfældet, at han hvert evige Kvarter stak Hovedet ind ad Køkkendøren og bad hende endelig for enhver Pris huske, at Saucen til Hjerperne ikke maatte være for tyk, og Kaperssaucen til Fiskebuddingen endelig ikke for sur, indtil Madamen tilsidst som sædvanligt tabte Taalmodigheden, satte Hænderne i Siden og spurgte: „om hun maatte være der, eller om hun ikke maatte være der, for hvis det var Tilfældet saa —!“

Men dette Tilfælde turde Grossereren naturligvis aldrig udsætte sig for, hvor dygtig han end var til at kritisere Maden, og han tog skynd-

somst Flugten, medens Madam Sannæm foragteligt erklærede:

„At Grosserereren løb rundt, indtil han som Hunden var nær ved at bide sig selv i Halen.“

Endelig kom Gæsterne, Herrerne i hvide Veste, skinnende, opstaaende Flipper og brede, hvide Halsbind, Damerne med Polkaærmer og struttende Krinoliner.

Middagen gik med Glans. Madam Sannæm havde overtruffet sig selv, — i hvilken Anledning Grosserereren hviskede til Edele, at det ikke var værdt, hun passede saa altfor nøje paa Vin-slumperne i Dag, — Værtens Ansigt glinsede som en Sol for Enden af Bordet, Lundberg trak stadig op Vinflasker, Vorm var Mundskænk, og Edele en sød, men saa løjerlig sørgmodig, lille Værtinde, — ingen kunde begribe, hvad der gik af Edele i Dag.

„Saadan plejede hun dog aldrig at være! Det skulde dog ikke være den Danskeren! Han saa jo ud til noget af hvert.“

Efter Kaffen gik Herrerne „ind til sig“.

Piberne og Spillebordene kom frem, og man fortalte Rygter fra Stockholm, om hvor rent utrøstelig Karl den femtende var, fordi han havde maattet bøje sig for Manderstrøm.

„Men det kunde han ha' saa inderlig godt af, han!“

„At han fik se, han ikke saadan uden videre

kunde spille højt Spil om de forenede Rigers Velfærd og Bestaaen.“

Grosserereren fløj som sædvanlig i Flint og bandte højt og helligt paa, „at der var en stor, historisk Tragedie spillet paa Stockholms Slot.“

„At en ridderligere Sjæl end Karl den femtendes fandtes da ikke fra Nordkap til Lindesnæs eller fra Karesuando til Falsterbo, og at Historien nok vilde give ham den Plads og Ære, som tilkom ham. Hvis han var i hans Sted, vilde han da gaa rent til Grunde paa det.“

I Dagligstuen frydede de ældre Damer sig imidlertid med den store Bakke, der blev bragt om, fyldt som sædvanligt af forskellige Sorter Kage og af forskellige Sorter Syltetøjer, — førte for Resten en levende og særdeles interessant Diskussion om de nationale Uoverensstemmelser mellem Madam Mangors og Hanna Winsnæs's *) Kogebog, medens de unge Damer og Herrer flokkedes i Spisestuen, og Lundberg, som han gjorde hver Jul, forbausede Selskabet ved sin udtømmelige Rigdom paa Gaader (Rygtet gik endogsaa at han var saa flink, han lavede dem selv,) og Færdighed i med sine store, røde Hænder at fremtrylle de mærkværdigste Skygge billeder paa Væggen.

Det, der gjorde størst Lykke, og som maatte

---

*) Den første, norske Kogebog.

gives da capo, var unægtelig en lang Svane Hals — med Hoved og Næb naturligvis.

For Resten viste han ved enhver optænkelig Lejlighed sin tilbedende Beundring for Edele, og som vilde have generet hende gruelig, hvis den ikke var saa ærbødig og — saa grænseløs stum.

Vorm var for tyk og for sen i Vendingen til med Lethed at kunne tage Del i de unges Leg, han var desuden Puntervigs faste Makker i L'hombre, (Puntervig maatte jo som sagt have nogen til at le af sine Vittigheder,) og Lesser, der kedede sig forskrækkeligt, slog sig ned ved et Whistbord, for dog at faa Tiden til at gaa.

„Gud, hvor han er blaseret!“ hviskede de unge Piger og keg ind paa ham gennem Døren.

„Han ser saa livstræt ud du!“ „Han har nok nydt Livet i København, kan du tro.“

„Og saa er vi ikke gode nok for ham, kan du skønne!“

Edele svarede ikke, men løb hurtigt ud, for hendes Øjne stode fulde af store Taarer.

Hvor han pinte hende! Hvor denne stakels, hemmelige Kærlighed pinte hende! Bare hun kunde kaste den af sig!

Lesser blev anmodet om at synge og spille, men han afslog det.

Saa blev Kl. 8, The og Tvebakker (Kavringer) budne om, og saa — endelig Kl. 10 — Madam Sannæm havde forlængst istemt „Salomos

Højsang“ ude i Køkkenet, — var den staaende Soupé anrettet, der med Glans afsluttede „Ædegildet“, som Puntervig kaldte det.

Da saa Kl. 12 den sidste Gæst var forsvundet, gik Grossereren ind i Sovekammeret, trak Spidskjolen og Støvlerne af sig og tog Slobrok og Tøfler paa.

Med Piben og det sidste Glas Grog satte han sig derpaa ind i Kabinettet hos Edele, dampede og drak og gennemgik med inderlig Tilfredshed hver Ret for sig, kort sagt: lod den hele Anretning passere Revue, indtil den stakkels Piges trætte Hoved sank ned paa hans Skulder, og de forgrædte Øjne lukkede sig.

Saa fik han lille Krøttop til at gaa i Seng, og Grossereren blev siddende igen, den eneste vaagne i det sovende Hus!

Blev siddende alene — stolt som en Sejrherre paa Valpladsen.

Kunde bare ikke begribe, hvad der gik af „Ellevild“ den sidste Tiden! Hun var begyndt saa løjerligt at hænge med Fjerene!

Juleugen gik med „Knækken Nødder“ om Aftenen og Skiløben og Skøjteløben om Dagen.

Bordet i Borgestuen — Grosserereren havde det nemlig indrettet efter Landsens Skik for sine Folk, Forretningen havde ogsaa en Gang i gamle Tider været en Landhandel, — maatte ikke dækkes af eller faa ren Dug hele Julen igennem, saaledes krævede Traditionen.

Dag og Nat stod Skinke og Lundefisk og Grød og Lefser og Mjød paa Bordet, og naar Lars Gaardskarl om Aftenen havde spist alt, hvad han „orkede“ og var gaaet tilsengs og snorksov, stod han uden videre op Kl. 2 om Natten, tændte Tællelyset og begyndte paa en frisk igen.

Det var som de gamle Guder i Valhal, der sloge hverandre ihjel, og den næste Dag stode op igen for at slaaes.

Saa var der Selskaber naturligvis, og Lesser blev buden med alle Steder.

Han kunde i det Hele taget mærke, at Uviljen mod ham var forsvundet, samtidig som Rigsdagsbeslutningen blev kundgjort fra Stockholm.

Der var jo ingen Grund til at være vred paa

ham, naar de bare ikke skulde undgælde for Venskabet!

Men i Normændenes Vintersport tog Lesser ingen Del.

Hans skrøbelige Helbred havde i flere Aar forbudt ham enhver saadan Fornøjelse, og han var nu for nervøs til at begynde paa den.

Han gik derfor sine ensomme Spadsereture og røg sin Cigar, og Edele, som stod og saa efter ham med syg Længsel, men ikke for alt i Verden mere turde følge efter ham, undredes ofte i sin trodsige Harme over, hvad det egentlig var, som drog hende saaledes til ham med sælsom Magt.

Han var hverken kraftig eller kæk eller nogen Helt paa nogen Maade, han vilde nødig gaa i Krig, det kunde vist aldrig falde ham ind at slaas, men alligevel —!

Men alligevel —! Ja, det var ikke det, at han i hendes Tanker var smuk! Det var ikke det, at han var elegantere end nogen Mand, hun hidtil havde set! Det var ikke det, at han stod saa højt over hende i Dannelse og Kundskab! Det var ikke det, at han var fremmed!

Men det var maaske alt dette tilsammen og den fornemme Ligegyldighed for, hvad de andre tænkte og sagde om ham, og — hun havde nær sagt: den fornemme Ærlighed, som ikke vilde gælde for mere, end han var, — slet ikke brød

sig om det en Gang, kort sagt: hans fine Natur, — den imponerede hende.

Og saa denne rolige, uudgrundelige Sørgmodighed, som hun ligesom med varsom Haand gerne vilde tage til sit eget Hjerte.

Naar hun blot sammenlignede ham med Byfogdens Søn, den ækle Løjtnant Sielau, som sammen med nogle andre Officerer var kommen hjem i Julen og spankulerede der om i Gaderne saa vigtig og indbilsk som en spansk Hane med Sporer!

Hun kunde ikke udstaa den Spirrevip.

Og det kunde nok Lars ikke heller, for naar Lars var i Rekrutskolen, saa var han jo under Løjtnant Sielau, og det var nok nogle nette Historier, han saadan fortalte om ham!

Disse Tanker fløj hende gennem Hovedet en Aften, da Lars, der var kommen for at hente hende, fulgte hende hjem fra et ungt Pigeselskab hos Apothekerens.

Det var sent og temmelig mørkt, og da de drejede ind i en meget øde og afsides Gade, og hun pludselig i nogen Afstand opdagede en mandlig Skikkelse, sagde hun sagte til Lars, som ærbødig gik bagefter hende:

„Lars, hold dig lige i Hælene paa mig!“

„Skal saa gøre, Frøken,“ svarede Lars.

Skikkelsen kom nærmere og viste sig at være en Løjtnant, indhyllet i sin militære Kappe.

Som den øvede Jæger opsporede han straks Vildtet og styrede øjeblikkelig ned mod dem.

Edele trak Sløret for Ansigtet.

„Lars,“ sagde Edele.

„Det er hørt, Frøken!“ sagde Lars, der hvert Øjeblik traadte hende paa Hælene.

„Jeg haaber, De tillader mig at ledsage Dem?“ indledede Løjtnanten Konversationen.

„Lars!“ sagde Edele.

„Det er hørt, Frøken!“ svarede Lars.

Edele blev angst, hun gik hurtigere til, og Lars efter.

Men Løjtnanten holdt Trit med dem begge.

Tilslidst blev deres Marsch saa hurtig, at den lignede et formeligt Væddeløb.

Men der var én Mand, som var Vidne til dette Væddeløb, og det var Malermester Smith, der tilfældig kom svingende om det nærmeste Hjørne i Selskab med Musiker Marholm.

„Jeg er ikke nysgerrig af Natur,“ sagde Smith og stansede for, „men jeg gad nok vidst, hvad den Hallunk skulde have paa Hjerte! Disse norske Fredssoldater og Fredsofficerer har nok ikke andre at gøre Jagt paa end kønne Piger.“

„Men min kæreste Frøken,“ sagde Løjtnanten, „hvad har jeg dog gjort Dem, at De saadan flygter for mig? Tag dog det Slør bort, saa jeg kan se, hvor smuk De er.“

Og fra Ord gik Løjtnanten til Handling og vilde rive Sløret bort.

„Lars!“ raabte Edele. „Slaa ham!“

Men i Stedet for at slaa ham og forsvare sin Frøken, traadte Lars frem, rettede sig og lagde Haanden til Huen, hvad han ellers aldrig gjorde, uden naar han var i Tjenesten.

„Æ tør's it, Frøken,“ sagde han, „for det er s'gu min Løjtnant!“

Men den, som fik travlt med at stikke af, det var Løjtnanten.

Og Smith efter ham, indtil han ved det næste Hjørne gav ham et Nakkedrag, saa han styrtede hovedkulds til Jorden.

Efter denne Bedrift tilbød Smith Edele at ledsage hende hjem, — han havde i Sommer malet Grossererens Hus, og med dette som Udgangspunkt indledede han en længere og højst underholdende Samtale, indtil han gav sin Ridder-tjeneste en passende Afslutning ved at ringe paa Portklokken og vente, til Stine kom ud og lukkede op.

Saa lettede han paa Hatten, anbefalede sig og gik — øjensynlig betragtende Lars som én, der havde gjort sig selv fuldstændig overflødig.

Den næste Dag ved Frokosten var Edele fuld af Ros over Malermester Smith og fuld af Harme og Afsky over Byfogdens Søn.

Lesser saa opmærksomt paa hende, medens

hun fortalte, og tænkte i sit stille Sind, idet han strøg sin Knebelsbart, hvor frisk og yndig og umiddelbar hun dog saa ud, medens Edele kun vovede at tilkaste ham stjaalne Øjekast og i al Hemmelighed fundere paa, om han vel vilde have givet ham Nakkedraget!

Bendz, som var forskrækkelig optaget af Datterens Natteeventyr, grundede over, om man ikke burde sige noget til Byfogden, saadant noget burde dog ikke gaa saa ganske upaataalt hen —

„Men Papa dog!“ raabte Edele.

Saa brast hun ud i en sølvklar Latter, og Lesser stemmede i med, og hun blev ved at le, hun vidste ikke selv hvorfor, indtil hun formelig følte sig let og glad om Hjertet.

Saa var det om Eftermiddagen, Edele sad „muttersene“, holdt Skumring i Dagligstuen og stegte Æbler paa Kakkellovnen, da Lesser et Øjeblik kom ind fra Butikken og gjorde en spøgende Bemærkning om, hvor mørkt der var.

„De er saa glad i Dag,“ sagde hun.

„Det har jeg ogsaa al Grund til,“ svarede han. „De ved jo dog, hvilken Nyhed Aviserne bragte imorges?“

„Nej,“ sagde hun kort.

„At Monrad iforgaars erklærede sig villig til at danne et Ministerium? Jo, vist ved De det. Det er den største Lykke, der kunde hændes

Danmark. Han er Manden, som kan klare Skærene.“

„Tror De saa ikke, der bliver nogen Krig af da?“ spurgte hun.

„Nej, saa haaber jeg til Gud, Faren er drevet over,“ svarede han.

„Naa, saa har De jo ikke noget mere at være saa bedrøvet for,“ slap det ud af hende.

Det var derfor han var glad!

Han blev, uden at vide hvorfor, siddende paa den lave Stol ved Kakkellovnen og stirrede drømmende ind i Baalet, medens hun trykkede sig dybere ind i Sofahjørnet og neppe syntes, hun kunde trække Vejret.

Der opstod en Pause, som blot blev afbrudt af „Granvedens“ Knittren og Æblernes Syden paa Pladen.

Og medens han sad der i den dybe Stilhed og i det hyggelige Tusmørke, medens Kakkellovnens varme Skin slikkede hen ad Gulvteppet, dansede op ad de røde Tapeter og flagrede hen ad det hvide, gipsede Loft med de pluskævede Englehoveder i Hjørnerne, listede der sig ind i hans Sjæl en overvældende Følelse af Hjemmets Lykke og Glæde, — at den var indenfor hans Rækkevidde nu, nu! — men samtidig en forunderlig, vemodig, haabløs Følelse af, at han var forment Evnen til at gribe den.

Han kom sig aldrig til det.

Resignationen var ligesom bleven hans Natur, den var hans kære, sørgmodige Ven, han aldrig kunde slippe, og som han altid vilde længes efter. Den var en Del af ham selv.

Men Lykken!

Aa, hvor han hungrede efter den, som den lidende efter Sundheden!

„Den sunde har ikke Lægen behov, men den syge, at han kan blive karsk.“

Men han turde ikke egenmægtig tage den; det vilde hævne sig, han vilde komme til at betale dyrt!

Han var lige ud bange for den straalende Lykke, angst for den!

Og hun sad i Sofahjørnet, hvert Aandedrag kostede hende Smerte, og hendes Hjerter knugede sig sammen i frydefuld Forventning.

Hvorfor blev han siddende saa taus og stille?
Hvorfor kom han ikke hen til hende?

Aarets sidste Dag fejrede Skibsrheder Puntervig altid med en storartet Kanetur og hvert Aar paa Langslæder.

Edele var naturligvis med og fik den store Tilfredsstillelse (da der blev spurgt, hvorfor Løjtnant Sielau dog ikke kom?) at høre fortælle, hvordan han forleden var falden, — han vidste ikke selv hvorledes! — Gaderne vare jo saa glatte af al den Kælkeagning! — saa hans Ansigt var ganske ophovnet, og han havde slaaet Næsen tilblods!

„Nakkedraget!“ tænkte Edele, holdt Lomme-tørklædet for Munden og nød sin Triumf.

Langslæderne vare fulde af Halm, og der sadde Herrer og Damer om hverandre, tolv i hver, indhyllede i Pelsværk og dækkede af Plæds og Bjørneskind, medens Firspandet, muntert vrinskende og klingrende med Bjelderne travede af Sted, saa Slæderne slingrede i Bakkerne.

Puntervig var selv Kusk i den første Slæde, hvor Edele — lille Trolldungen hans — sad lige bag ham, dækket mod Vind og Vejr af hans brede, norske Ryg.

Lesser saa fra Butiksvinduet den ene Slæde efter den anden, — han talte i det Hele femten, — svinge om det fremspringende Klippestykke paa den anden Side Havnen.

Det var et muntert Syn. De blanktpudsede Bjælder blinkede i Solen, og Buskene op ad Klippen vare ligesom kandiserede og overdryssede af hvidt Pudder.

Da Edele kom hjem, kunde hun ikke dy sig.

Aandeløs af bare Hastværk styrtede hun ind i Kontoret, rev Hanskerne af, og medens hun hoppede paa Tærne for at faa lidt Varme i Fødderne, fortalte hun med Skadefryd om Løjtnant Sielau og hans hovne Næse.

Grossereren gned sig i Hænderne i stille Glæde.

„Det var Ret! Det var Ret!“ sagde han, og udtalte derpaa en Formening om, at „for det Nakkedrag's Skyld burde man dog en Gang invitere Malermester Smith til Middag, — vise ham en eller anden Opmærksomhed, — helst naar de havde noget rigtig godt paa Bordet — Elgsteg til Eksempel.“

Om Aftenen vare de naturligvis allesammen budne over til Puntervigs, men Grossereren vilde aldrig gaa, før de havde holdt Andagt og drukket et Glas Vin med Tjenestefolkene.

Spisestuen var igen festligt oplyst, Tjenerne kom ind og satte sig paa Stolerækken, endnu

mere forlegne end Juleaften paa Grund af den Ceremoni, som forestod.

Grossereren læste en Bøn, Salmen: „Kom Hjerte, tag dit Regnebræt, skriv op dit Livets Dage!“ blev sunget, og saa rejste Tjenerne sig op og vidste hverken ud eller ind.

Stine Stuepige stod yderlig forlegen og pil-lede ved sit sorte Silkeforklæde, for hun skulde føre an.

Bendz skød forbauset Brillerne op i Panden, som Tegn paa, at nu var Øjeblikket kommet, og Ventetiden udløben.

Saa tog Stine Mod til sig, gik hen, gav Grossereren Haanden og sagde: „Tak for det gamle Aar!“

Derpaa gik hun hen til Edele og sagde det samme, tilsidst kom Turen til Lesser, Vorm og Lundberg.

Efter Stine kom Lars og efter ham alle de andre, — Lundberg foer hver Gang op med et højst umotiveret Hop, det vil sige, naar Turen kom til ham, — og da Haandtagningssceremonien lykkelig til alles Lettelse og Glæde var overstaaet, skænkede Edele i Glassene og bød Kage og Æbler om, og Grossereren hævdede sit Glas, stod nogle Minutter stille som overvældet af Øjeblikkets Alvor, og sagde saa bevæget og af sit ganske Hjerte:

„Nu skal I ret have Tak allesammen for det gamle Aar.“

Det var, som om han med det samme sagde Farvel til det gamle Aar selv, til alle dets Sorger og Bekymringer ganske vist, men ogsaa til alle dets mange Glæder og Nydelser.

For en taknemmeligere Sjæl end Grossererens fandtes nu ikke i denne Verden.

Da saa Tjenestefolkene vare gaaede ud til deres rige Festmaaltid i Borgestuen, og Edele med egne Hænder havde serveret Hektor hans Nytaarsgrød, toge alle Tøjet paa sig, Lamper og Lys bleve slukkede, og saa gik Herskabet over til Puntervigs, — Vorm og Lundberg inklusive.

Det var et rigt Hus Puntervigs, men Rhederen havde nu saa sin egen Smag.

Han elskede store, luftige Værelser med højt til Loftet og saa faa Møbler i som muligt.

Han kunde „for sin Død ikke lide, naar et Værelse var som en Marskandiserbutik,“ eller naar man rullede Gardinerne ned, „som om man skammede sig over sit eget Hus og ikke kunde være det bekendt.“

„Han for sin Del var ikke af dem, der satte sit Lys under en Skæppe, og da hans Hus laa saa højt, saa var der heller ingen Grund til at være bange for Spioner.“

Der var altsaa kun faa Møbler i de store, smukt udstyrede Værelser, og de Møbler, der

fandtes, vare rige og massive, men der var kostbare Gulvtæpper og Gardiner, kostbare Spejle og kostbare Armstager og Lysekroner.

Der var i det Hele over Rhederens Hus noget af en Grand Seigneurs, og der var uvilkaarlig ikke saa lidt af en Grand Seigneur over ham selv, som han stod der ved Siden af sin smukke, elegant klædte Hustru og ønskede sine Gæster velkommen.

Byens Honoratiores vare ogsaa tilstede, blandt dem naturligvis Byfogdens, hvis Frues gule Fløjlsturban havde faaet en ekstra Tilsætning af en vajende, hvid Strudsfjer, som viftede lig en Kanehests, hver Gang hun i sin svulmende Krenoline fejede hen ad Gulvet.

„Her er da Farvandet stort nok,“ hviskede Puntervig til Bendz.

„Maa vel ogsaa være det,“ mente Bendz, „naar man saadan gaar for fulde Sejl saa!“

Og saa gik han hen for at kondolere Fru Sielau, — „hendes Søn havde jo faaet Forhindringer.“

Efter Bordet, hvor der baade var Champagne og de fineste Rhinskvine, skulde Ungdommen lege Panteleg i en Sal for sig, og da Panterne endelig skulde indløses, fandtes der en Tegnebog, og da der blev spurgt, hvem der vedkendte sig dette Pant, erklærede Lesser, at han antog, det var hans.

Panthaverens Dom blev gentaget, nemlig at han skulde gaa hen og kysse den Dame, der sad lige over for ham, paa Munden.

Edele sprang op, rød som et dryppende Blod, — det var hun, der sad lige over for ham, og da Lesser forbauset saa op, sprang hun lig et skræmt Raadyr ud af Salen og slog Døren igen efter sig.

En overmodig Latter lød efter hende.

„Paa Munden, Edele!“ raabtes der. „Du slipper ikke! Det er paa Munden!“

Hendes Hemmelighed var kommet i Ungdommens grusomme, skaanselløse og profane Hænder!

Hun var tyet ind i det inderste Værelse, hvor der ingen Mennesker var, og der stod hun med bankende Puls og lynende Øjne ved Hjørnevinduet og saa ud over Vaagen uden at se nogen Verdens Ting.

Det hede Blod bruste for hendes Øren, og det løb i ét for hendes Blik, — da saa hun med én Gang en blank Skive begynde at glide frem bag Storfjeldet.

I ét Nu foer det gennem hende: Nytaarsny! Ønsket for det ny Aar!

Ja, det var ønsket i samme Sekund, et brændende Ønske, et eneste, glødende Begær, skønt hun knapt selv vidste af det, saadan som hendes friske, sunde Ungdom kunde føle det.

„Frøken Edele,“ sagde Lesser.

Hun skreg ikke, hun vendte sig kun om, og en sagte Gysen foer gennem hende fra Hoved til Fod.

„Tror De virkelig,“ vedblev han, „at jeg var saa raa, jeg vilde have gjort det?“

Nej, det vidste hun, — han vilde ikke have gjort det, men nu — aa, du store Gud!

Og som hun skælvende som et „Aspeløv“ stod foran ham og saa op paa den fine, udtrykfulde Mund, hun saa ofte havde ønsket at kysse, og han betaget stod foran hende og saa ned paa hendes opadvendte Ansigt med de bløde, røde Læber, da listede hendes lille Haand sig, hun vidste ikke selv af det, sagte ind i hans, og da kom det, „som det skulde komme“, hans sluttede sig fast om hendes, og saa drog den store Eros dem i Favn sammen, og deres Læber mødtes i det første, højtidelige Elskovskys. — —

Men hvor blev Edele af?

Puntervig kunde slet ikke begribe, hvor hans Guddatter var henne, og Bendz talte ogsaa saa smaat om, at det nu vel snart maatte være paa Tiden at gaa hjem, — Kl. var jo over 12, og det ny Aar 1864 allerede begyndt, og han kunde virkelig hverken fatte eller begribe, hvordan Edele kunde —

„Der er hun!“ sagde Puntervig.

Stille listede hun sig ind, saa stille for ikke at blive bemærket; kun hendes hvide Kjole og

røde Rose mellem alle de sortklædte Herrer gjorde, at hun ikke, som hun helst vilde, kunde forblive helt usynlig.

Men hun vendte tilfældig Ansigtet om mod det Sted, hvor Rhederen og hendes Fader stod, — Lesser kom nemlig ind ad den modsatte Dør, bag de nævnte Herrers Ryg, — og der var en saadan Glans og Højhed over hendes Ansigt, som kun en stor Lykke kan give et Menneske, at Puntervig uvilkaarlig udbrød:

„Men hvad gaar der af Pigebarnet? Hun er jo næsten undselig som en ung Brud.“

Hvilken Tid det tog, inden de kunde komme af Sted!

Hun var nær ved at forgaa af Utaalmodighed, men Fru Sielau havde ogsaa kapret Lesser i Farten for at fortælle ham nogle ny Oplysninger om Sanskrit, og Lesser maatte til Gengæld forhøre sig om Løjtnantens Befindende, og saa gik Tiden.

„Lad os komme hjem, Papa, lad os komme hjem!“ sagde Edele.

Bendz saa forundret paa sin Datter; han kendte neppe Vildkatten igen.

Og hun var jo heller ikke den samme, da hun gik ud af Huset, som da hun gik ind i det, og ikke blot hun, men hele Verden var en anden, og hele Livet var et andet.

Jublande af hemmelig Fryd ilede hun saa

hurtigt hjem, at de andre neppe kunde følge hende.

Hun saa sig tilbage, drillede dem overmodigt, og saa var det igen, som om hun fløj af Sted.

Edele holdt Gadedøren aaben, medens de andre passerede igennem, og da Lesser med Vilje kom tilsidst, og de vare alene i Gangen, kastede hun sig henrykt til hans Bryst, og han greb hende, og i et kort, saligt Nu nøde de deres Lykke.

Det var Nytaarsmorgen 1864. Solen skinnede som det pure Guld, og da Lesser vaagnede efter en kort Søvn, tænkte han, om det virkelig var muligt, at denne usigelige Lykke skulde vare ved, om det virkelig var muligt, at en saadan Lykke i det Hele taget kunde falde i hans Lod?

Han nynnede hele Tiden, medens han klædte sig paa, løb mere, end han gik ned ad Kleven, og da han sprang op ad Trappen, var Edele der allerede, — hun havde jo ikke for intet staaet paa Vagt ved Vinduet.

Der stod hun, den bedste, herligste Nytaarsgave, han i sit Liv havde faaet.

„Og nu til Papa!“ jublede hun.

„Aa nej!“ bad han. „Lad os vente lidt med det. Det var saa dejligt at have det for os selv vi ene to.“

Men hun saa paa ham, — ude af Stand til at forstaa ham, og hun drog ham halvt leende, halvt grædende af Glæde ind i Dagligstuen, og saa gik de begge to hen til Grosserereren, og Edele sagde bare de Ord:

„Papa, jeg holder saa forskrækkeligt af ham.“

Og Grossereren, som vel var Skandinav med Liv og Sjæl, men dog ikke egentlig — optaget som han var af Storpolitiken, — havde havt Øje for den mere praktiske Skandinavisme, der dreves i hans umiddelbare Nærhed, saa paa dem, som om han havde tabt baade Næse og Mund.

Først da Edele, sig selv ikke længere mægtig, kastede sig i Lessers Arme og slyngede Armene om hans Hals, begyndte det at dæmre i hans Bevidsthed, hvad her egentlig var Tale om, og saa slog han Hænderne sammen og sagde:

„Men Barn dog, det har jeg jo ikke vidst noget om!“

„Det har Edele vel heller ikke vidst,“ sagde Lesser.

Men det ærlige Barn raabte gennem Smil og Taarer:

„Jo, jeg har vidst af det den hele Tid! Jeg har holdt af dig lige fra det første Øjeblik, jeg saa dig!“

Naa! Havde det ikke ogsaa været Tilfældet med Grossereren selv?

Han havde ogsaa holdt af ham fra det første Øjeblik, han saa ham, og efter en Stund at have staaet ved Vinduet med Ryggen mod dem, rømmede sig og gjort en temmelig langvarig og mistænkelig Brug af Lommetørklædet, gjorde han hurtig Højre om, omfavnede først Edele, saa Lesser, begyndte dernæst paa en højst foruro-

ligende Maade at skære Ansigter og endte tilsidst med at briste i Graad.

„Saa — saa — Barn! Lad os nu bare ikke snakke mere om den Ting,“ sagde han endelig, som om det ikke var ham, men Edele, der græd. „Vi faar haabe, Vorherre har stelt det paa det bedste for os allesammen. Men at jeg skulde faa en Dansker til Svigerson, — nej Herregud da, hvor underligt det dog kan gaa til i denne Verden ogsaa. Du Edele! Nej, nu vil vi min Sandten have Vin og Kage, og kald dem ind, Vorm og Lundberg ogsaa, for skal vi ønske glædeligt Nytaar, saa skal vi sandt for Dyden deklarere Forlovelsen med det samme.“

„Nej — ikke det!“ bad Lesser igen angst. „Hvorfor skal vi dog straks dele det med Alverden, som slet ikke kommer den ved?“

Han syntes, Støvet gik af Sommerfuglens Vinger, naar den søde Hemmelighed blev berørt af Offentlighedens haarde, plumpe Hænder.

Den tabte uvilkaarlig noget af sin Fortryl-
lelse.

Men det var talt for døde Øren.

Grossereren havde aldrig kunnet holde paa „nogen Verdens Ting“, og naar det var en saa glædelig Begivenhed, saa vidste han „sandelig heller ikke, hvorfor han ikke saa hurtigt som muligt skulde gøre hele Verden delagtig i sin Glæde!“

Altsaa Vin og Kage kom ind, og Vorm og Lundberg kom ind, ønskede glædeligt Nytaar, og saa tog Grossereren sit Glas og skulde holde en Tale.

Men Talen kom ham for én Gangs Skyld paatvers i Halsen; han sagde bare:

„De forlovedes Skaal! — At Vorherre maa gøre det saa lunt og godt for dem her i Livet, som en gammel Fa'r kan ønske dem det da.“

Og saa spildte han naturligvis Halvparten af Vinen, da han klinkede, for han var jo blindet af Taarerne, som duggede Brillerne for ham, og saa endte det med, at Edele tog Brillerne af ham og uden videre kyssede Taarerne bort, for ingen elskede dog den gamle, kære Fa'r saa højt som hun, og Lesser gik bevæget hen til dem og rakte Grossereren Haanden, og de dannede alle tre den smukkeste og mest rørende Familjegruppe, noget Menneske kunde se for sine Øjne.

Men Vorm og Lundberg bleve staaende med aaben Mund som Folk, der havde solgt Smør og ingen Penge faaet; Lundberg vidste i Særdeleshed hverken ud eller ind, men stammede af lutter Befippelse „Glædeligt Nytaar!“ én Gang til i Stedet for: „Gratulerer!“

For vel havde hans Kærlighed altid været det haabløseste af alt haabløst, og aldrig i sit Liv havde han selv med den dristigste Tanke —,

men ingen kunde fortænke ham i, at det gik i ham, og at det løb lidt rundt for ham, og at det var, som om han ikke rigtig kendte Stedet, hvor han selv stod.

Vorm og Lundberg kom imidlertid snart paa det rene med, at de vare fuldstændig overflødige, og at det var en Trio, som her blev opført, og ikke en Kvintet.

De trak sig lydløst tilbage og styrtede, saa snart de vare vel ude af Døren, over Hals og Hoved ud i Borgestuen for at gøre det øvrige Huspersonale delagtige i Nyheden.

Stine Stuepige slog Hænderne sammen og raabte:

„Det kunde aldrig i Verden gaa godt!“

Lars vendte Skraaen, spyttede sindigt hen paa Kakkelovnen og sagde:

„Det kunde han nok tænke, for han havde set en Tyv i Lyset igaaraftes, og det betød nu altid efter hans Formening en Forlovelse.“

Men Madam Sannæm, som netop i fuldeste Puds med en Paafuglefjer i Hatten aflagde en Nytaarsvisit i Borgestuen, rejste sig med hele sin Vægtfylde — Malermester Smith havde Forleden spydig bemærket: „at man nok snart maatte sætte Stiver under Armene paa Madam Sannæm, naar hun stod“, — og erklærede med grædende Røst:

„At saa blev der nok snart Lig i Huset.

Hendes egen, sørgelige Livserfaring og hendes salig Mand i Graven havde altid sagt, at en Forlovelse ved Nytaarsskiftet, den var mærket. Og det var et slemt Varsel, at det var en Dansker. Hun vilde ikke sige noget, men saadan som det Land nu sad i det, kunde det jo ikke ende med andet end Død.“

Efter denne Forudsigelse satte Madamen sig med Besvær ned og begyndte at „stortude“.

Og da Stine ikke vidste, hvorfor hun ikke ogsaa skulde tage til Taarerne, gjorde hun hende øjeblikkelig Selskab, efter hende kom Kokkepigen, derpaa „Mellempigen“, og da Grossereren kort efter kom ned i Borgestuen sammen med Edele og Lesser (for Huspatriark som han var, var det ham altid magtpaaliggende, at hans Tyende skulde tage Del i alle Husets Sorger og Glæder,) bleve de modtagne af et sandt Grædekor, som de mindst af alt anede, var bleven istemt under Anførsel af Madam Sannæm til Ære for Frøkenens Forlovelse med Danskeren.

Taarerne bleve imidlertid hurtigt aftørrede.

„Frem med Mjøden, Folk!“ kommanderede Grossereren.

Vorm paatog sig beredvilligt at effektuere Ordre, og Madam Sannæms forgrædte Ansigt klarede op som Solen, naar den bryder igennem paa en Regnvejrsdag.

Folkene stillede sig i Kreds om Herskabet,

og saa tren Madam Sannæm frem og holdt følgende Tale:

„Ja — egentlig passede det sig nu vel ikke for hende at holde en Tale sa'n, for hvad siger den hellige Apostel Paulus? Han siger, Kvinden skal tie i Forsamlingen, siger han. Men naar Frøken blev forlovet, saa kunde hun da ikke bære over sit Hjerte at tie i Forsamlingen, hun som havde kendt hende, før hun kunde tale et levende Ord, og derfor vilde hun ønske, — ja, andet kunde hun da heller ikke ønske, — for hun havde altid bare ønsket hende alt det bedste, som fandtes i Verden, —“

„Det var Ret, Madam Sannæm. Tak for det Ønske!“ sagde Grosserereren, som var lige saa nær ved Graaden som Madamen, men med den Forskel, at han græd nu bare af Glæde.

Edele, der straalende af Lykke og stoltere end en Prinsesse hang ved Lessers Arm, lo over hele sit søde Ansigt.

Hendes Hjerte var saa fuldt af Lykke, som om det vilde sprænges, og hun nippede til Mjøden og drak med dem alle og omfavnede baade Madam Sannæm og Hektor, for hun elskede i Dag hele Verden!

Tilslidst blev Madamen bænket ved Bordet for at nyde godt af sine egne Hænders Geringer.

Og der var den dejligste Granduft i Borge-

stuen, næsten som om det var ude i selve Skoven.

Hakket Bar var strøet ud over det hvidskurede Gulv, og store Grankviste vare stukne bag Hylderne.

Ja, hvad var det ikke for en herlig Dag denne 1ste Januar 1864!

Udenverdenen var glemt. Paa Grund af Sne- og Isforhindringer og Storm langs Kysten havde Byén hele Juleugen været uden Post.

Telegrafforbindelsen var ogsaa i nogle Dage bleven afbrudt, saa man vidste intet andet, end at Monrad var bleven Konseilspræsident.

Ikke en Sky var der altsaa, som kunde formørke Nytaarsdagen.

Nytaarsvisitterne begyndte at komme, og Grossereren rykkede til Lessers Misnøje og Pine øjeblikkelig frem med den store Glæde, der var vederfaret hans Hus.

Almindelig Forbauselse og Gratuleringen, men naar de vel vare komne ud paa Gaden, brød Snakken og Kritiken løs.

Nytaarsgratulanterne bragte Nyheden videre fra Hus til Hus hele Byen over, og saaledes hændte det, at Nyheden kom til Puntervig, og at de første Ord, han sagde, da han hæsblesende styrtede over til Grossereren, — Edele og Lesser vare gaaede ud paa en Spadseretur, — vare følgende:

„Hvad Fa'n er dette her for Røverhistorier!“

„En stor Lykke du! Barnet er saa forskrækkelig glad i ham, at hun vist havde taget sin Død, hvis hun ikke havde faaet ham.“

„Ja, hayde det endda været en Svensker! Det havde da været noget, som hørte os til, men en Dansker! Et vildfremmed Menneske! Jeg tror, du er gal du, Bendz. Og saa har han ingen Verdens Ting!“

„Men jeg tror, du snakker, jeg, Puntervig!“

Grossereren begyndte at blive hidsig og rasle med Nøglerne.

„Det er da den soleklarest Sag af Verden, at Edeles Mand bli'r min Kompagnon og skal ha' Forretningen, naar jeg er død og borte. Det er jo noget, som falder af sig selv det, saa det behøver vi da ikke at kævles om!“

„Naturligvis! Naturligvis!“ fnøs Rhederen, „og saa afhænder han Forretningen, tager Edele med sig og stikker af til Danmark! Det kunde ligne ham det! Og saa har du stelt det rigtig bra og kan ha' det saa godt, der du ligger! Men ikke var det din Fa's og din Bedstefa's og din Oldefa's —“

„Og min Tipoldefa's og Tip-Tipoldefa's og Tip-Tip-Tip!“ raabte Bendz rasende og holdt for Ørene. „Nej, ved du nu hvad, Puntervig, skal de gamle Knarkene graves op igen hver eneste Gang, jeg vil være Herre over min egen

Forretning, saa er det s'gu for drøjt, og jeg kan lige saa godt straks gaa hjem og lægge mig, saa er da det besørget, og den Historie vel ude af Verden!”

Men Puntervig lod sig ikke tale tilrette; han havde som Fadder Ret til at protestere, og havde det staaet til Puntervig, havde Norge ogsaa erklæret Danmark Krig, og hans Fredbetingelser havde ikke gjaldt „Schleswig-Holstein meerumschlungen“, men Edele Kathrine Agathe Bendz.

Kunde han ikke huske Navnene kanske?

De stode ikke blot skrevne i Kirkebogen, men ogsaa i hans eget Hjerte, for man maatte da ikke indbilde sig, han ikke ansaa sin Fadderpligt som en hellig Pligt, han en Gang skulde gøre Regnskab for!

Det var ikke Brug den Gang i Provinsbyerne at sende Forlovelseskort omkring, endnu mindre havde Normændene, som i de sidste Aar, optaget Svenskernes Skik at avertere Forlovelsen i Aviserne, noget, der uvilkaarlig gør en nervøs, for en Forlovelse er da ikke altid desværre et fait accompli, og den kan jo blive hævet, og saa undres man uvilkaarlig over, om det ogsaa skal averteres i Aviserne?

Men Edele og Lesser spadserede Nytaarsdag Arm i Arm, og han talte om, naar de nu første Gang sammen skulde besøge Danmark og hans gamle, kære Mo'r i Holstebro.

Edele lyttede til med straalende Øjne, og der fandtes i hendes Hjertes lønligste Krog ikke det mindste Nag mere mod Danmark, kun Kærlighed og Beundring for ham og alt hans.

Hun foldede begge de smaa, behanskede Hænder om hans Arm, og hendes Øjne hang ved hans Mund.

At hun skulde komme ud i Verden! At hun skulde se Danmark! Og alt dette utrolige bragte han hende — Prinsen!

Anden Nytaarsdag skulde de løbe Spidsrod og gaa paa Visitter.

Lesser, hvis sensible Natur, som sagt, nødig vilde stilles til Skue, vilde først ikke til det, men da hans Svigerfader og Edele forestillede ham, at det vilde da være det samme, som at lægge sig ud med hele Byen, de vilde ligefrem for bestandig blive lyste i Ban, gav han modstræbende efter.

Men han var ogsaa paa Visitterne saa afvisende høflig og kold, krøb som en Snegl saadan ind i sit Hus, at han uvilkaarlig holdt alle tre Skridt fra Livet.

De toge Revanche, da han var gaaet.

„Hvad var det ogsaa, han indbildte sig?“

„Urtekræmmersvenden fra København, som kom der uden videre og tog et af Byens allerbedste Partier bort lige for Næsen af dem!“

„Ja, den Danskeren havde de da mistænkt lige

fra den første Dag, han kom i Land. Han forstod nok at mele sin Kage han! Det havde Danskerne altid gjort.“

Og det manglede ikke meget i, at den Vind der havde vendt sig til Fordel for Lesser efter Karl den 15des Erklæring i Riddarhuset, nu saa smaat begyndte at springe om til det gamle Hjørne igen og „blive kontrær“.

Toverud brast i al Fald ud i en skraldende Latter:

„Ja, var det ikke det, jeg sa'! Nu manglede vi bare en dansk Svigersøn, saa var da Bendz's Hus komplet, og det undrede ham kun, at Iversen og ikke Bendz var dansk Vicekonsul.“

„Det var da det mindste, den danske Regering kunde havde gjort.“

Visitten hos Byfogdens var uden Sammenligning den behageligste.

Byfogden og Løjtnanten vare heldigvis ude, og Fruen var jo med alle sine Besynderligheder den fine Dame, hvis letbevægelige Hjerte blev tiltalt af det romantiske ved Tildragelsen.

Lesser havde desuden fra først af vundet hendes Gunst, dels fordi han var en Udlænding, — hun havde Svaghed for Udlændinge, — men fornemlig paa Grund af hans fine, høflige Væsen.

Hun lovede sig selv at tage det unge Par under sin Beskyttelse og begyndte i den Hensigt øjeblikkelig at tage sig af den unge Piges Ud-

dannelse og give hende de foreløbige Elementærforkundskaber i Arabisk.

Da de saa sagde Farvel, trykkede hun Edeles Hænder saa ivrigt, at den vevre Dames graa Bukler rystede omkap med hendes Fjer, og med sin rappe Tunge holdt hun en lille Forelæsning for hende om Kvindens Underdanighed under Manden.

„Og lad mig nu se, min kære Pige, at De bliver Deres Mand hørig og lydig i alle Ting, — for De husker jo nok, at Manden er Kvindens Herre.“

Men Forholdet mellem Byfogden og hans Frue, som var kendt af Gud og Hvermand, blev ved at løbe rundt i Edeles Hoved, og da de kom vel ned paa Gaden, maatte hun ud med det.

„Det er dog saa underligt,“ sagde hun. „Nu ved hele Byen, at det er Fruen, som styrer hele Huset, og hun taler altid om Kvindens Lydighed, og alle ved, at Byfogden er saaledes under Tøffelen, at han neppe tør tage en ren Flip uden først at spørge sin Kone, og ingen taler saa meget om Mandens Overlegenhed som han!“

Fra Byfogdens gik de til Fru Pfefferkorn, som Lesser hverken havde truffet Nytaarsdag eller i Dag, for i Julen laa hun længe, og han var først kommen sent hjem om Natten.

Men Fruen var ude, og saa vandrede de hjemad, lykkelige over at have gjort deres

„Borgerpligt“, som Bendz kaldte det, og nu igen at have deres Lykke for dem selv.

Edele var som i et fortryllet Land, hvor hun gik og stod.

Deres Livshimmel var klar, og de øjnede ikke en Gang en Sky i Horizonten.

Under deres Fravær var imidlertid Kristiania-posten kommet, den længe udeblevne Post, og da de kom ind i Dagligstuen, stod Grosserereren i stort Sindsoprør midt paa Gulvet med „Morgenbladet“ i Haanden og raabte Lesser i Møde:

„Men har du i dine levende Dage hørt Magen, du Lesser! Juleaften, paa selve Guds hellige Juleaften, — nej, nej, nej! Dette her er dog for galt! Har De da rent glemt Kristi Bud? Jo, det var Pinedød en net Fred paa Jorden!“

„Hvem?“ spurgte Lesser.

„Tyskerne, de Afskum! Har de ikke der Juleaften rykket ind i selve Altona, medens de danske Tropper rykkede tilbage nord for Ejderen? Jo, Gu' har de saa ja! I hele Juleugen, medens vi her oppe har tænkt paa Fred og ingen Fare og har spist Risengrød og Ludefisk, har hele Holsten været besat af Tyskerne!“

Der var Skyen, som snart skulde brede sig mere og mere og formørke hele Himlen!

Edeles lynsnare Blik saa straks paa Lessers Pande den bekymrede Rynke, som hun var saa angst for og samtidig holdt saa meget af.

Naar hun saa den, vidste hun, at han ikke mere helt var hendes, men at der var kommet noget, der foruroligede og virkede forstyrrende mellem dem.

I samme Øjeblik ringede det paa Gangdøren, Stine lukkede op, og snart traadte Fru Pfefferkorn ind i sin fineste Puds, som hun altid bar paa Helligdagene, fornem, elegant med en Anstand som en Grevindes og en Sikkerhed i sin Fremtræden, der imponerede Edele i den Grad, at hun følte sig helt forknytt ved sin Alliance med Danmark og fremtidige Danmarksrejse, „hvis alle danske Fruer og Frøkener blot tilnærmelsesvis vare lige saa store Verdensdamer som hun.“

„Jeg kunde ikke nægte mig den Fornøjelse,“ sagde Fru Pfefferkorn, „da jeg nu lige ved min Hjemkomst hørte af min Pige, at Hr. Lesser og Frøken Bendz havde været paa Visit, straks at gaa herhen for som Hr. Lessers Værtinde og Landsmand at ønske ham og hans forlovede til Lykke. Det er mig en Glæde, Frøken Bendz, at gøre Deres personlige Bekendtskab, og jeg føler mig overbevist om, at De vil gøre ham saa lykkelig, som han fortjener.“

„Det er rigtigt snilt af Dem, at De kom her, Fru Pfefferkorn. Det skal De ret have Tak for,“ sagde Grosserereren hjerteligt og skænkede øjeblikkelig i Glassene.

Begge Nytaarsdage stod nemlig altid Vin og

Kage parat paa Bordet, da man aldrig kunde vide, naar der kom Visit.

„Enhver dansk er paa Forhaand velkommen i mit Hus,“ vedblev Grossereren. „Og hvis min Svigersøn skulde have én Fordel til foruden dem, han allerede har, ser De, saa skulde det da være den, at han var dansk.“

Fru Pfefferkorn gjorde en Bøjning, som om hun takkede paa Danmarks Vegne, derpaa klinkede hun med Grossereren og det nyforlovede Par, og saa sagde Bendz:

„Ja, De har da vel læst Aviserne, Frue?“

Fru Pfefferkorn gjorde en bekræftende Bevægelse uden at tale.

„Og De har da vel set, at Sakserne —“

„Som gik i Spidsen for Eksekutionshæren,“ afbrød Fru Pfefferkorn ham og rejste sig, for *comme il faut* som hun kunde være til Finger-spidserne, gjorde hun — det vil sige, naar hun var i Toilet, — aldrig andet end en fransk Visit.

„Ja, men de blev ledsaget af store Skarer af Slesvigholstenere,“ vedblev Grossereren ivrig, „og Sakserne sa' ikke et Muk imod, da Slesvigholstenerne raabte Hurra, men var ligesaa begejstret som de, da de proklamerte Hertug Fredrik som Arvehertug af Slesvigholsten!“

„Det Oprørspak!“ sagde Fru Pfefferkorn og vendte sit smukke Ansigt om mod Grossereren med en værdig Harme lig en Borgfrues eller

Dronnings, mod hvem Oprøret til med var rettet personligt.

Derpaa gik hun hen til de unge, tog Edeles Haand i sin, og idet hun saa paa Lesser, sagde hun:

„Og gør hende saa frem for alt til en god, dansk Pige.“

Saa bøjede hun sig let, sagde Farvel og svævede ud med den samme Anstand, som den, hvor med hun var kommen.

„Pokker ta' mig, er den Fru Pfefferkorn ikke en ren Stadsdame hun!“ udbrød Grosserereren begejstret, da Døren havde lukket sig efter hende. „Med en Holdning og en Flothed, saa det er en ren Fornøjelse bare at se paa hende.“

Men Edele gik hen til Lesser og saa frygtsomt paa ham. Hun følte sig saa underlig tilovers.

„Nu maa du ikke tage dig det for nær,“ bad hun. „Vi var jo dog saa lykkelige.“

„Ja, ja! Det trækker op! Det trækker op!“ sagde han, og han søgte ligesom at ryste noget af sig.

Trettende Dag Jul var der altid Ungdomsgilde hos Puntervigs, for „Trettende Dag Jul kører Knud Julen ud!“

Men paa Grund af, at Madam Sannæm var forkølet, — onde Tunger sagde, hun havde tømt for mange Vinslumper i Julen, — blev Helligtrekongersgildet udsat til 20de Januar.

Og i alle de store Stuer var der sat trearmede Helligtrekongerslys af Tælle naturligvis til Ære for de hellige, tre Konger fra Østerland.

„Men nu maa du passe paa, Hanne,“ sagde han til sin Kone, „at der ikke kommer anden Lysholmer paa Bordet end den, som har passeret Linjen tre Gange. Nu har jeg længe nok maattet tage tiltakke med den anden.“

Og Fru Puntervig sagde det øjeblikkelig til Husjomfruen, og Husjomfruen til Stuepigen, men Stuepigen glemte Ordren, som Stuepiger ofte gør, og huskede det først, da det var for sent, nemlig da Rhederen skænkede Akevitten i Glassene.

I sin Forfærdelse betroede hun sig til Husjomfruen, at det var den ordinære Lysholmer, som aldrig i sit Liv havde set Linjen, og Hus-

jomfruen bragte den forfærdelige Efterretning videre til Fruen selv, og Fruen saa med Hjertet i Halsen af Angst sin strenge Husbond og Herre føre Glasset til Munden, han, som havde nok i bare Lugten!

Men Puntervig tømte Glasset i et eneste Drag, aandede dybt, smækkede med Tungen og sagde:

„Ja, det er da Fandens til Forskel! For den Aroma, som Akevitten faar, naar den tre Gange har sejlet om Kap, den er ligefrem mirakuløs!“

En Sten faldt fra Husfruens Hjerte.

Hun blinkede til Husjomfruen, og Husjomfruen blinkede til Stuepigen, og Husets kvindelige Personale fik ved denne Lejlighed en svag Anelse om, hvilken Rolle Indbildningen kan spille her i Verden.

At deres Tro paa Autoritetens Ufejlbarhed blev noget svækket, er imidlertid en Kjendsgerning, der maa noteres.

Puntervig havde — overtalt af sin Hustru — overvundet sig selv til at udbringe de forlovedes Skaal — i de knappest mulige Ordslag for Resten „for den Begivenhed var der saamæn ingen Grund til at spendere mere Krudt paa end højst nødvendigt!“

Men ihukommende, at den, som overvinder sig selv, er større end den, som overvinder en

stor Stad, følte Puntervig sig efter paa saa tilfreds netop med dette sit kære Selv, at hans Tilfredshed ogsaa strakte sig til Lesser, og Højmodigheden gik saa vidt, at han for én Gangs Skyld tilgav ham hans danske Herkomst.

Efter Aftensbordet blev der pludselig Lystighed ude i Gangen. Døren sprang op, „og de smaa Helligtrekongersdrenge med hvide Skjorter trukne udenpaa Tøjet kom ind med den store Stjerne og bad om en Lysestump, som de saa tændte og satte midt i Stjernen. Og saa drejede de Stjernen rundt og sang med skingrende Stemmer om de hellige, tre Konger fra Østerland, indtil Puntervig skyndte sig med at give dem saa mange Skillinger, at de fortrak.

Forøvrigt var der ikke stor Fornøjelse ved Gildet, for hvor man gik og stod, talte man kun om den Opfordring, de østerigske og preussiske Sendebud i København den 16de Januar havde rettet til den danske Regering.

Lesser vandt fuldstændig den sidste, modstræbende Del af Puntervigs Hjerte ved at erklære, at han haabede, Regeringen vilde gaa ind paa den, hvorpaa hans Svigerfader foer op og raabte:

„Ja, Tak skal du ha'! „Hvis Forfatningen af 18de November ikke tages tilbage inden to Dage, vil Hertugdømmet Slesvig blive taget i Pant til Sikkerhed paa Opfyldelsen af Tysklands

Fordringer!‘ Har du rigtig tænkt over, hvad den Opfordringen betyder, du Lesser? Ved at gaa ind paa den, vilde jo Danmark med det samme opgive hvert evige Gran af sin historiske Ret. Har Holsten nogensinde været under tysk Overhøjhed, spør jeg? Har det ikke derimod i umindelige Tider været under dansk? Var ikke allerede Kristian den første Greve af Holsten? Og var det ikke ham, som fik Holsten og Ditmarsken ophøjet til et Hertugdømme?“

„Men det er tysk alligevel,“ indvendte Lesser.

„Hør!“ raabte Puntervig.

„Det er Nationaliteten det kommer an paa. Den historiske Ret er ofte en national Uret.“

„Hør!“ raabte Puntervig.

Og der manglede ikke meget i, at Grosserereren var kommet i Haarene paa sin egen Svigersøn, og at Puntervig var kommet denne til Undsætning som den mest trofaste allierede, en krigsførende Magt vel i det Hele taget kunde ønske sig.

Men nu var Striden i fuld Gang over hele Linjen, nogle holdt med Lesser og Puntervig, andre holdt med Grosserereren, for nu, da Borgerne vare visse paa, at de ikke i Gerning skulde staa bag deres Ord, vare flere af dem lige saa begejstrede for Danmark til Ejderen som de mest haardnakkede Helstatsmænd nede i Danmark selv.

Meningsudvekslingen blev hidsigere og hidsigere, og Grossererens hvinende Stemme over-

døvede dem alle, idet han uden videre erklærede: „at en saadan Fordring kunde simpelthen intet-somhelst Lands Regering gaa ind paa, det var jo det samme som at dømme sig selv til Døden!“

Da bankede det pludseligt paa Døren.

I samme Nu blev der ganske stille, — ingen vidste hvorfor, men denne Banken kom saa løjerligt, ligesom saa underligt bag paa dem alle-sammen.

Inden Puntervig kunde naa Døren eller raabe „Kom ind!“ sprang den imidlertid op, og til alles Forbauselse traadte Malermester Smith ind med Huen i Haanden.

Selskabet stirrede maalløst paa ham.

„Undskyld,“ sagde han aandeløst, og Øjnene straaledede saa underligt, „at jeg saadan falder ind med Døren i Huset, men jeg kunde ikke lade være, — da jeg gik forbi og vidste, min Landsmand, Hr. Lesser, var her oppe, — men Herrerne ved naturligvis endnu intet om Telegrammet, som er kommet, — Løbesedlen —“

„Telegrammet!“ raabte man og stimlede sammen om ham, som om man vilde snappe Ordene fra hans Mund.

„Tyskernes Opfordring er bleven afslaaet!“ raabte Smith triumferende.

„Afslaaet! Er de gale!“ udbrød Lesser og sprang op.

„Attende Januar blev den afslaaet,“ vedblev Smith, „og Krigen er erklæret!“

„Krigen erklæret!“ hvinede Grossereren. „Hurra!“ raabte Smith, kastede Huen i Luften og styrtede ud.

„Saa tillader jeg mig at udbringe et ,Leve Danmark!“ sagde Grosserer Bendz.

Alle skyndte sig hen til ham, alle grebe ivrigt deres Glas, og i den fuldeste, hjerteligste Tilslutning raabte de, enten de vare enige med Lesser og Puntervig eller ej, — for var det et uklogt, dristigt Vovestykke, Danskerne her indlode sig paa, saa var der vist faa Normænd, som ikke af ganske Hjerte ønskede, Vovestykket maatte lykkes:

„Leve Danmark!“

Man skiltes ikke ad før Kl. to den Nat.

Sindene vare i Oprør.

Et af Verdenshistoriens skæbnesvangre Kapitler var begyndt, og man skulde selv være Vidner og se til.

Da de endelig gik hjem, stod Munden ikke paa Grossereren.

Han var ret i sit Es, eller, om man turde udtrykke sig saa, han befandt sig for Øjeblikket i den syvende Himmel.

Men Edele var stille, fordi Lesser var saa taus. Hun turde neppe se op paa ham.

Saa sagde han endelig, — de gik noget bag efter Grossereren, — og det lød for hende i hendes opskræmte Sindsstemning saa underlig trist som en Ligklokke over hendes lysende Fremtidshaab:

„Jeg vidste nok, den Lykke var for stor. Der maatte komme noget.“

Fru Pfefferkorn og Grosserereren vare begge øjeblikkelig paa Krigsfod og dannede tilsammen et Krigsraad, hvis Raadslagninger og Overvejelser imidlertid krævede saa lang Tid, at Fruens Indkøb i Grossererens Butik mindst tog dobbelt saa lang Tid, som de plejede.

Ofte maatte Krigsraadet henlægges til Kontoret, og naar saa Malermester Smith kom til paa Købet, blev det et fuldstændigt Tremandsraad.

Hvis den danske Hær i det Hele skulde have fulgt den Slagplan, Fru Pfefferkorn udkastede og Grosserereren udarbejdede og Malermester Smith sanktionerede, er det ikke godt at vide, hvordan Felttoget vilde være løbet af.

Smith vilde have været af Sted, paa staaende Fod, men der var desværre det Malerarbejde, han havde paataget sig at udføre for Bygmester Olsen, det maatte først være færdigt, og saa var der det Patent —!

Kort sagt: Grossererens Gang var bleven saa spænstig, han gik som paa Fjedre.

For øvrigt havde han naturligvis ondt i

Maven efter de mange Julekalaser, — det havde han altid, — og det blev i saa Henseende ikke bedre, da Krigen var erklæret.

De Dosiser Pelegrekum, han satte tillivs, vare ligefrem enorme.

Og da Grossereren altid tænkte paa sine Medmennesker, tænkte han ogsaa paa Fru Pfefferkorn og Malermester Smith og vilde med Vold og Magt have deres Maver til at være lige saa skrøbelige som hans egen.

Saafremt Bendz havde taget Betaling for alle de „Pelegrekummer“, han saadan gratis i Aarets Løb uddelte, kunde man have havt ham lumskt mistænkt for, at det Hele bare var en listig Beregning for at presse Penge ud af Folk.

Men Lesser gjorde ham ogsaa den ene Sorg efter den anden, — det er jo af sine egne, man skal have det! — og da fem Dage senere Efterretningen kom, at Monrad havde ladet Udenrigsministeren give de russiske og engelske Kabinetter den Erklæring, at hvis Tyskland ikke angreb Sønderjylland, var Danmark villig til at sammenkalde Rigsraadet for at faa Novemberforfatningen ophævet, var hans Svigersøn ligeud fortvivlet!

„Fortvivlet, siger jeg Dem!“

Han sad netop over Ørene i Felttogsplaner med Fru Pfefferkorn.

„Det var for sent! — Ja, bag efter kommer tyndt Øl!“ og alt saadant Sludder. Aa hør, Frue,

gør De mig den Tjeneste da at tale ham til Fornuft, at han ikke gør sit Land Skam ligefrem!"

Og saa sad han der i sin Hi, som Puntervig kaldte det, og ventede igen paa det store, som vilde komme, paa Normænds og Svenskers Offervillighed, at de i hundredevis, tusindvis vilde strømme til for at hjælpe Danskerne med at holde Tyskerne borte fra Norden!

„Det kunde ligne ham at etablere et helt Hvervningskontor, hvorfra norsk-svenske Hjælpetropper skulde udskrives," erklærede Rhederen.

„Det kunde blive en net Leverance, du der fik, Bendz! Kongelig dansk Hof-Leverandør eller saadan noget."

Og uden selv at se den Ironi, som laa i hans Ord, tilføjede han:

„Jo, den Eksport kunde du da faa Ære af."

„Men Herregud, Puntervig! Blodet maa da være tykkere end Vand, ved jeg! At der eksisterer noget, som hedder Skandinavien, og at de tre, nordiske Folk tilhører den samme Folkestamme, er da ikke noget, som jeg skal kræves til Regnskab for! Sæt nu Norge blev angrebet af Rusland, — Havnene ved du nok! — og Sverige og Danmark lod det sejle sin egen Sø, saa skulde vi bare høre for Ramaskrig her blev! Gud Naade Danmark og Sverige, hvis de saa ikke spærrede Øresund!"

Men Edele, som ikke havde kunnet glemme

Lessers Frygt for, at Lykken var for stor, — det havde hele Tiden siden løbet rundt i Hovedet paa hende og pint hende, — spurgte ham en Dag, som de vare ude at spadserere:

„Hother, hvad var det dog, du sagde om Lykken?“

„Jo, jeg er bange for Lykken,“ svarede han hurtigt.

„Bange — for Lykken?“ gentog hun forbauset.

Var den noget at være bange for? Den, som hun attraaede med hele sin Sjæl? Uden hvilken, hun syntes, hun ikke kunde leve?

„Den, der er født i Tusmørket, Edele, taaler ikke Lyset. Lykken blænder mig. Den forfærder mig!“ udbrød han pludselig heftigt. „Se Gud og — dø!“

„Hother!“

„Ja! Jeg har under Tiden Følelsen af, at Hjertet kunde bryde af Lykke. Lykken er ikke for Jorden; den kan ikke vare ved.“

„Jo, det kan den! Det skal den!“ raabte Edele. „Men man maa tro paa sin Lykke, blive ved at tro paa den.“

„Det maa saa være Undertroen, den Tro, som kan flytte Bjerge, — og den har jeg ikke,“ tilføjede han.

„Den 1ste Februar stod den danske Hær ved Danevirke, tre Divisioner, en Fodfolksreserve,

en Rytterdivision og en Artellerireserve mod tresindstyve Bataljoner, ni og tredive Eskadroner og hundrede og tresindstyve Kanoner!“ læste Bendz højtideligt op af Avisen.

Saa tog han Lommetørklædet frem og Brillerne af.

„Og dog strømmer de til Danevirke,“ udbrød Fru Pfefferkorn med funklende Øjne, „baade fra Holsten og fra Jylland, syngende de gode, gamle Krigssange — rede til at træde Vaabendansen, Dødningdansen paa Thyra's Vold! — Aa, hvorfor er dog Kong Fredrik død!“

„41,000 Mand mod 65,000!“ sagde Lesser bittert. „Og saa de Meza, en sygelig Mand paa halvfjerdsindstyve Aar i Spidsen! Ja, hvis det ikke er Slagteri i stor Stil, saa ved jeg ikke hvad! Tænk bare paa alt det friske Liv, som nu skal udslukkes, paa alle de unge, kraftige, livslystne Mænd, som nu skal dø!“

„Paa alle de unge Mænd, som nu skal gøre deres Pligt!“ sagde Fru Pfefferkorn. „De tænker ikke paa Fædrejorden, Hr. Lesser.“

„Nej, jeg tænker paa Menneskene,“ svarede han.

Men fra det Øjeblik af, at den danske Hær stod rustet mod den kolossale Overmagt nede ved Danevirke, at det var et fait accompli, skede der et pludseligt Omslag i den offentlige Mening,

og Lesser blev Dagens mest søgte og feterede Mand, med ét Ord: Dagens Løve i den lille, norske Kystby.

Og altsammen paa Konto af, at han var dansk.

Det var næsten, som om de vare lidt skamfulde, og i Følelsen af egen Tryghed følte de pludselig stor Respekt for det Folk, der nu alene skulde til det, medens de selv hyttede deres gode Skind.

De følte lige ud Ærbødighed for Danskerne, der nu havde at vove Livet og døje saa meget ondt.

Endog Fru Pfefferkorns Aktier vare i stadig Stigning af samme Grund.

Og naar de sagde:

„Naa, nu skal nok det første Skud løsnes nede hos jer!“

svarede hun altid kun de Ord:

„Ja, nu staar den danske Hær ved Danevirke.“

Hendes Tyrketro til Danevirke var ligefrem rørende.

Blot hun nævnede det, var det med en Ærefrygt, som man, som Bendz sagde, gerne kunde tage Hatten af for.

For hende var den gamle Befæstning den Dag i Dag Dronning Thyras Vold, der i Aar-

hundreders Løb havde modstaaet Tyskernes Angreb.

Der stod altsaa den heltemodige, lille Hær midt i Vinterens Hjerte, udrustet med de daarligste Vaaben, ledet af en vankelmodig, uenig Overkommando, ene, ladt i Stikken af alle, og dertil saa daarligt sørget for, ja ligefrem blotstillet af Folk og Rigsdag, mod en knusende Overmagt, men med uopslideligt godt Humør, medens hele Europa var Tilskuere, og saa vandt den Sejren ved Mysunde!

„Da klang i Muld det gamle Guld!“

Da Efterretningen kom, og som en elektriserende Løbeild foer hele Byen over, om den glimrende Sejr ved Mysunde 2den Februar, om den lille, danske Troppstyrke, der med sine slette Geværer saa fuldstændigt havde tilbageslaaet det vældige Angreb af Preusernes overlegne Hær under Prins Frederich Carl, og ligesaa kraftigt Gablenz's og Østerigernes første Storm paa gamle Danevirke, da manglede det ikke meget i, at den hele By havde illumineret og med Fru Pfefferkorn istemt:

„Dansk, dansk er Thyras Vold!“

Borgerne følte sig ligesaa lynslagne, som om selve Holger Danske havde rørt paa sig, der han sad og sov nede i Kronborgs Kassematter.

„Der kan I se Aareladningen!“ raabte Bendz. Fløtemændene og Bryggesjoverne raabte Hurra.

Den Dag havde man hverken Sans for Handel eller Vandel.

Og det var neppe til at holde ud at vente paa Aviserne, der kunde bringe Detaljerne.

Alle løbe rundt fra Hus til Hus for at snakke om den store Efterretning, man spærrede formelig Folk Vejen paa Gaderne, den ene fuldstændig gjorde den andens Beretning, det var, som om de alle havde været med, som om den ene vidste bedre Besked end den anden.

Puntervig fortalte:

„Danskerne sad s'gu og drak Kaffe ved Mysunde Skanse de, da Kaptejn Ahlmann kom farenende fra Forposterne med Meldingen: „Preuserne! Prins Frederick Carl rykker frem mod Mysunde!“ — Ja, hva' Fa'n? Man skulde Pinedød have troet, de saa havde faaet Mavepine, men lur dem De! De vilde min Sandten først tømme Kaffe-kopperne og tænde Piberne. Men saa sagde Kaptejn Hertel: „Lad der straks blive ladet med Granater!“ Og det var s'gu paatide, for Pikkelhuerne viste sig allerede paa Bakkerne.“

Og Apotheker Jansen, idet han nær havde løbet Kontrolør Rosenvinge over Ende, greb ham ved Armen og udbredte sig vidt og bredt over, „at det var Malthé, Bluhme, Hersch, Lundby, Mathiesen, Arbitz, Meulengracht, Leyfforth, som havde kæmpet under General Gerlach ved tiende Batteri, og da Kompagniet Ahlmann og en Deling af Kompagniet Boller ikke fandt Dækning, veg Folkene først tilbage. Saa stillede to Under-officerer sig med fældet Bajonet i Vejen for dem.“

Medens Byfogden supplerede:

Han faldt ved Helgoland.

„At de trykkede sig fremdeles, men da traadte Fløjmanden, Menig Holm frem,“ og Byfogdens Øjne lynede omkap med Guldbrillerne, „stillede sig med Geværet ved Foden paa sin Plads i første Geled, og saa indtog — sandelig De! — og det øjeblikkelig ogsaa, hver evige Mand sin Plads i Rækken! Og tænk, saa rolige og koldblodige var de, at de talte Preusernes Kanoner, da de kom kørende op mod dem!“

Kort sagt, de følte formelig selve Klippegrunden ryste under sig, og de norske Fjelde gave Ekko af Kanonernes Drøn nede fra Danevirke.

Det Drøn lød ud over hele Europa. Det var den første Kanonade. Senere kom den ved Sadowa og, saa kom den ved Sedan.

Toverud greb Konsul Iversen i det Landsforræderi at synge „Den tapre Landsoldat“ midt paa Gaden ved højlys Dag.

Hvor man gik og stod, hørte man Landsoldaten, „Det er et yndigt Land“ og „Kong Kristian stod ved højen Mast“.

Paa alle Byens Pianoer klimprede kun danske Melodier.

Da Efterretningen kom til Bendz, befalede han Lars med en Imperators Mine: „Hejs Danebrog!“

Hvert Flag i Byen blev hejst, hejst paa alle Skibene i Havnen, og da de eneste to Dane-

brog, Byen kunde opdrive, — Konsul Iversens og Grosserer Bendz's — foldede sig ud i Vinden med et kraftigt Smæld, blev der en Jubel saa stor, at det var en formelig Ovation.

Sandelig — ingen tog mere Del i Danskernes Sejrglæde end Normændene.

Malermester Smith, hvem Sejrsrusen var stegen til Hovedet, ilede straks til Grossererens Butik og mødte her Fru Pfefferkorn, der med en Holdning, som om hun var en anden Thyra Danebod, førte an til Kontoret.

Og der sad Grosserereren, medens Hurraraab løde om ham, — det var næsten, som om de gjaldt ham selv personligt, — med Brillerne paa Næsen og læste for anden Gang højt og med bevæget Røst Beretningen om, hvordan det gik til i den østlige Skanse ved den højre Fløjkanon.

„En Mand, som sigtede, saaredes. Nummer to sprang dristigt frem, men han faldt. Saa blev de betænkelige. („Ja, det var ikke til at undres paa det!“ indskød Bendz.) Skansens Artillerichef, Løjtnant Klubien, rettede saa selv Kanonen, — han blev skudt gennem Hovedet. Saa kom Kaptejn Hertel, rettede Kanonen med stor Koldblodighed, gav sig god Tid i Kugleregnet, vinkede ad Kanonføreren, og saa slog en Granat ned i den preussiske Kolonne. Saa flokkede Artilleristerne sig formeligt om Kanonen“.

Grosserereren maatte her tage Brillerne af for at tørre dem.

Men Fru Pfefferkorn tog Avisen og fortsatte, hvor han slap, medens Bendz i sit stille Sind tænkte, det var formelig en Nydelse at høre hende læse højt.

„De fleste Officerer vare stegne af Hestene, kun Oberst Vogt blev under hele Kampen holdende til Hest midt inde i Skansen.

Adjudanten, Løjtnant Tuxen, spurgte:

„Vil Obersten ikke stige af Hesten?“

„Nej, min Ven,“ svarede Obersten roligt, „det er saa svært at komme op igen!“

Her brast Fru Pfefferkorns Stemme, hun maatte give Avisen fra sig, og saa læste Malermester Smith Resten med stor Aplomb:

„Løjtnant Hansen kommanderede: „Saa snart I ser Preusernes Hoveder over Brystværnet, springer I op paa det og støder dem ned med Bajonetten!“ („Hurra!“ raabte Smith.) Den vestfalske Jægerbataljon var rede til at gaa paa, men Kardætskuddene fra nordre Bred slog saadan ned, at Bataljonen pludselig med ét vendte Ryggen. Og saa løb langs hele den danske Linje Raabet: „Fjenden viger! — Fjenden flygter!“

„Ned med Tyskerne!“ raabte Smith triumferende og sprang op, medens Fru Pfefferkorns Ansigt straaledede af højtidelig Glæde.

„Min Søn var med! Min Søn!“ sagde hun.

„Hvad for noget! Er Deres Søn med?“ udbrød Bendz.

Der gik et Choc gennem ham.

Fruen nikkede.

„Og han er kun 22 Aar.“

„Og saa har den store Nation ført Blodskylden over et andet Folk, og gjort det, maattet gøre det til medskyldig,“ sagde Lesser.

„Ja, det bli'er Tyskernes Sag det,“ udbrød Bendz undskyldende, idet han løb op og ned i Kontoret som en Løve i sit Bur. „Men det er det, som er det mærkværdige, og som hverken Normænd eller Svensker kunde gøre dem efter, det er Pokker ta' mig, det, at den danske Soldat aldeles ligesom den franske kan gaa i Døden med Spøg og Latter, med en Vittighed saagar.“

„Det gør ikke Døden lettere,“ sagde Lesser.

„Jo, Gu' gør den saa!“ forsikkrede Bendz, som om han selv havde prøvet det. „Det gør ypperlige Soldater, fødte til det ligefrem. Fejge bli'er de s'gu ikke af det.“

„Ja, hvad Pokker!“ brummede Smith. „Det hjælper sandelig ikke en Døjt at gaa i Døden med et Bedemandsansigt. Det bedste er s'gu at tage den gemytligt.“

„Døden?“ spurgte Lesser.

„Naa ja — ikke for det!“ Grosserereren standsede og saa hel betænkelig ud. „Dommen og

den yderste Dag — den kan jo nok gi'e en noget af hvert at tænke paa den!“

Lesser rejste sig pludselig op.

„Kan I dog ikke forstaa?“ sagde han utaalmodigt. „Det er ikke det! Jeg er hverken bange for Dom eller Helvede, — det sidste tror jeg ikke paa, og den første tvivler jeg ikke om bliver barmhjertigere, end vi tænker os den, — det er ikke Gud, som er grusom, det er Menne-skene!“

„Lemlæstelsen?“ afbrød Smith.

„Aa ja, ogsaa den, men forfærdeligst af alt Døden selv, denne voldsomme Død midt i ens fulde Kraft, den bratte Adskillelse mellem Legeme og Sjæl, og — Lidelsen! Lidelsen! Inden hver Nerve er saa sløvet, at den ikke mere kan føle!“

Der var mange, der neppe kom i Seng den Nat. I alt Fald var det Tilfældet i Grossererens Hus.

„Nu holder vi Forlovelsesgilde!“ raabte han. „Der bli'er ikke Tid til lange Forberedelser.“

Grossereren sad oppe til Kl. 3 og skrev Indbydelser til næste Dag. De indbudne bleve anmodede om at møde med Danebrogssløjfer. Kl. 7 gik der en Staffet hen til Madam Sannæm. Fru Pfefferkorn og Maler Smith bleve ogsaa indbudne, men begge vare forhindrede, den sidste paa Grund af Arbejde, den første paa Grund af

af Forkølelse, — egentlig talt, fordi hun ikke havde Raad til at købe sig et Par ny Hansker.

Der var stort Røre i Byen til dette Selskab.

Hver Stump røde og hvide Baand blev købt op, til der ikke var flere røde og hvide Baand i hele Byen. Købmændene vare helt fortvivlede.

Og hver eneste rød og hvid Blomst, der kunde opdrives, blev skaaren af til Damernes Brystbuketter.

Væggene i Grossererens Spisestue bleve dekorerede med røde og hvide Tøjer.

Grosserereren var som sædvanlig baade her og der og Straalemester tillige og skulde nu ogsaa, som Madam Sannæm sagde, have sin Næse i al Ting.

„Danebrog“ blev hejst, Gæsterne kom, Edele, der var straalende glad og stolt over sin forlovede og over Danmark, var klædt i hvidt med bredt, rødt Silkeskærf over Skuldrene.

Og da alle vare komne tilbords, Stegen var bragt ind, (det var Vorm, som skar for,) rejste Grosserereren sig og slog paa Glasset.

Al Passiar forstummede, og der opstod en dyb Stilhed.

Men som Bendz stod der for Enden af Bordet og saa ned ad Rækkerne, til hans Blik faldt paa hans smukke, soignerede Svingersøn, som tog sig

saa elegant ud i den fine, sorte Dragt, og til ham som Danmarks Repræsentant skulde henvende den Skaal, det var hans Pligt at udbringe for Danmarks sejrende Hær, da var det intet Under, at hans faderlige Hjerte svulmede af Stolthed over, at en Dansker var hans Svigersøn.

Og i Aften følte han med Sikkerhedens Styrke, at ikke én skumlede over hans danske Sympathier, men i deres Hjerte gav ham Ret.

I højtidelige, bevægede Ord udbragte han saa et Leve for den tapre Landsoldat, som kæmpede og sejrede, og medens begejstrede Hurraer lode Bordet rundt og ingen Ende syntes at ville tage, og Skaalen blev tømt i skummende Champagne, sagde Lesser sagte, — kun Edele, som stod ved Siden af ham, hørte det:

„Men ingen husker paa de døde og“ — hans Stemme sank endnu mere, — „paa de lem-læstede. Deres Skaal skulde ogsaa drikkes i Champagne.“

Da Gæsterne endelig vare gaaede, slog Edele Armene om Lessers Hals og sagde:

„Men er du ikke glad, Hother?“

„Jo,“ sagde han, „naar det bare ikke var —“

„Men dem skal vi ikke tænke paa!“ raabte hun.

„Hvem kan lade være at tænke paa dem?“ svarede han. „De skulde erindres mere end de levende. De har givet alt, hvad de kunde give. De har givet deres Liv.“

„Men der er saa faa danske faldne,“ udbrød Edele sorgløst. „De fleste er Preusere og Østerrigere.“

„De er ogsaa Mennesker,“ sagde han. „Desuden dette er bare Begyndelsen. Vi har ikke set Enden endnu.“

„Jeg synes altid, du ser Spøgelser ved højlys Dag,“ sagde hun bebrejdende.

„Ja, ja Barn,“ svarede han sørgmodigt, „hav blot Taalmodighed med mig. Det vil nok blive bedre.“

Men saa kom der pludselig noget op i hende, som ofte havde naget hende at tænke paa.

Det var de unge Pigers henkastede Bemærkning om, at han nok havde nydt Livet i København.

Hun spurgte ham om det.

„Jeg har aldrig nydt Livet,“ svarede han kort.

Edele angrede det øjeblikkelig og slog igen Armene om hans Hals.

„Aa, hvorfor tør du dog ikke være lykkelig?“ udbrød hun.

„Jeg er vel ikke skabt for Lykken. Jeg er Fatalist.“

Han strøg hende varsomt over Haaret og rejste sig derpaa raskt op.

Men samtidigt som Europas Beundring samlede sig om Danevirke, og Tyskerne selv mistvivlede om en lykkelig Overgang over Slien, erklærede General Gablenz i det samlede Krigsraad til Wrangel og hans Stabschef Vogel von Falkenstein:

„Var det nødvendigt, at Preuserne først skulde løbe Panden mod Mysunde og Østerigerne mod Danevirke for at komme til Kundskab om den danske Forsvarsstillings Styrke?“

Og samtidigt som den danske Hær var ved saa godt Mod og saa sejrssikker paa, (ogsaa havde Grund til at være det,) at de nu ogsaa vilde slaa Tyskerne ved Kappel, — tre Sejre Slag i Slag ligeoverfor Overmagten, trods de slette Vaaben! — lignede det ikke Fru Pfefferkorn at blive siddende med Hænderne i Skødet uden ogsaa at gøre noget for sit Land.

De danske Tropper trængte i al Fald til alle de varme Klæder, de kunde faa, — Vinteren var bitterlig kold, — og der maatte samles Penge ind.

Hendes Plan var hurtigt lagt. Da Lesser kom hjem om Aftenen, passede hun ham op.

Hun var aabenbart i sit Forretningshjørne og spurgte uden videre Indledning og med sin sædvanlige Færdighed i „at gi'e det et Navn og la'e det løbe“:

„Sig mig, hvor er det nu han boer denne Fuglevær — Fuglevig? Ja, De ved jo, jeg aldrig kan huske Navne!“

„Puntervig,“ rettede Lesser.

„Naa — Puntervig! Og paa hvilken Tid af Dagen, tror De, jeg bedst kan træffe ham?“

Lesser gav hende alle de Oplysninger, hun ønskede, og den næste Dag rustede hun sig.

Sortklædt — i den Alaskes naturligtvis, for naar hun skulde slaa et Slag, maatte det være med Virkning, og denne Gang skulde hun jo slaa et Slag for sit Land! — gik hun først til Bendz, hvem hun traf paa Kontoret. Han havde en lille Edderduns Pude bundet fast paa Maven med et tricolorfarvet Skærf, for efter Gildet for Danmark havde den, nemlig Maven, gjort en saadan Revolution, at selv otte Dosis'er Pele-grekum havde vist sig at være fuldstændig virkningsløse.

Grossereren skyndte sig at slaa Slobrokken om sig og stillede sig øjeblikkelig til Fruens Disposition.

Planen blev forelagt i alle dens Detaljer.

Den gik ud paa intet mindre end en Dilet-tantforestilling, paa hvilken de i Byen værende,

danske Tropper, hun og Malermester Smith, vare villige til at rykke i Ilden, — de vare begge scenevante, — Smith var ligefrem en født Ræsonnør, — og troede Hr. Grosserereren ikke ogsaa, man kunde faa Lesser overtalt? Og hans Datter?

Der burde ogsaa være en Prolog og bag efter Soupé og et lille Bal for Ungdommen, og med Hensyn til Lokalet —

Bendz gik i stor Begejstring ind paa Ideen, hoppede op med en saadan Iver, at Tricolor-skærfet sprængtes, og Pudlen faldt paa Gulvet, uden at han en Gang tog Notits af det.

Han løb op og ned ad Gulvet, gned sig fornøjet som et Barn i Hænderne, bad Fru Pfefferkorn befale over ham i enhver Henseende, og med Hensyn til Lokalet var det jo bedst straks at vinde Puntervig for Sagen, for Puntervig var det vigtigste Medlem i Klubbestyrelsen, skønt han selv for Resten næsten aldrig kom i Klubben.

Kort og godt: han vilde selv tale med Puntervig, men det var jo ogsaa absolut nødvendigt, at Fru Pfefferkorn, — for Puntervig var nederdrægtig nøje paa det, og kunde være stædig som et Mulæsel, naar han vendte det døve Øre til, og det faldt ham ind!

Da Fru Pfefferkorn steg op ad Skibsrhederens høje Stentrappe, saa Fru Puntervig hende fra Hjørnevinduet og rapporterede det øjeblikkelig

til sin Gemal, som den Dag paa Grund af et Ildebefindende ikke turde gaa paa Kontoret.

„Fru Pfefferkorn, siger du!“ raabte han forfærdet og foer op fra Lænestolen. „Men er da ogsaa den onde — lyne, gale mig! — faret i hende! Hvad vil hun her?“

Fru Pfefferkorn ringede.

„Ja, nu overlader jeg hende til dig,“ sagde han. „Jeg vil s'gu ikke være inde!“

„Men Puntervig!“ raabte Fruen. „Dette her gaar virkelig ikke an. Man maa da vise Høflighed, og at du er hjemme i Dag og ikke tør gaa ud, det ved da snart sagt hele Byen.“

„Ja, det kan saamæn godt være. Jeg er paa Hat med hende, men være i Stue sammen med hende — nej, ikke om du saa! Var hun i Atlask?“

„Ja.“

„Ja, saa er Dævlens faren i hende! Det er, som om hun havde skiftet Ham. Og efter Sejren ved Danevirke bli'er hun nu slet ikke til at komme nær.“

Fru Pfefferkorn ringede for anden Gang.

Puntervig var paa Flugt til Sovekammeret.

„Puntervig!“

„Jo, jeg er syg,“ sagde han, „jeg gaar i Seng, saa kan du da ikke føre hende ind over mig!“

Og dermed forsvandt han.

Medens disse Underhandlinger førtes i Dagligstuen, blev imidlertid Fru Pfefferkorn staaende ude paa Stentrappen og kime.

Endelig kom Pigen ud og lukkede op, og da Fru Puntervig helt ulykkelig og højrrød i Ansigtet af Nervøsitet rejste sig op for at tage mod hende, traadte den danske Dame ind med en saadan Elegance, at Fruen følte sig endnu mere forlegen end i Forvejen.

Fru Pfefferkorn bad om Undskyldning, havde haabet at træffe Hr. Skibsrhederen —

„Min Mand er desværre syg,“ sagde Fru Puntervig ulykkelig. „Katarrh —“

Fru Pfefferkorn udtrykte sin Beklagelse, tillod sig at nævne et Middel, Etatsraad Blume, hendes Fætter, — som De maaske har hørt! — med Held havde anvendt paa Generalinde Manders, — min Kusine, De ved! — og som netop ogsaa led af Katarrh, og hendes Onkler Auditor Hartfeldt og Herredsfoged Skive —“

Og forudsættende som altid, at alle Mennesker maatte være inde i hendes højst udviklede Slægtskabsforhold, opererede hun med saa meget Held med sine fornemme Bekendtskaber, sin Fader, som var kongelig Embedsmand, og sit nøje Kendskab til Rangforordningen, at Fru Puntervig, højlig imponeret, paa sin Mands Vegne skyndte sig med at love alt, hvad loves kunde.

Imidlertid havde Puntervig gjort Alvor af

sin Trudsel, havde klædt sig af og var gaaet tilsengs.

Der laa han længe og kukkelurede, men Vissitten trak ud, og Tiden begyndte at falde ham saa lang, at han tilsidst i Fortvivlelse ringede paa Klokken.

„Jeg holder det ikke længere ud,“ sagde han. Stuepigen kom ind.

„Vorm er her med et Brev fra Grosserer Bendz.“

Puntervig tog Brevet.

„Vorm! Hej! Bed ham komme ind, saa han kan holde mig med Selskab.“

Vorm kom ind, leende over hele Ansigtet, og til Vorm betroede han saa uden videre sin Nød og den ekstraordinære Situation, hvori han befandt sig. Men efter hvert som han beskrev den, forekom den ham selv saa ustyrlig komisk, at han brast ud i en vældig Latter — akkompagneret af Vorms høje Tenor.

Men her kom Fru Puntervig ind, hævdede Hænderne i Forfærdelse og tyssede paa dem, idet hun forsikkrede, at Fru Pfefferkorn maatte kunne høre det langt ned ad Knækenbergklev.

Rhederen, som havde faaet Taarer i Øjnene af bare Latter, holdt endelig inde, tørrede Taarerne bort, pudsede Næsen og sagde endelig:

„Naa, hvad vilde hun saa?“

Til Fruens store Forbauselse hørte han paa

hendes Beretning i Taushed, og da hun havde endt, sagde han:

„Ja, det kan hun saamæn gerne faa — Klublokalet! Der er intet i Vejen for den Ting.“

Den ekstra Fornøjelse og uventede Latter, hun uden sit Vidende havde forskaffet ham, syntes saaledes pludselig at have forsonet ham med Fru Pfefferkorn.

Ved et underligt Spil af Skæbnen blev imidlertid samme Nat — det var en forrygende Storm fra Nordost og et vældigt Snefald, — Telegrafforbindelsen for anden Gang i denne strenge Vinter afbrudt, og Posten forsinket i otte Dage.

Vor lille By blev saaledes igen i dette Tidsrum fuldstændig afskaaret fra Udenverdenen, og i lykkelig Uvidenhed om Tilbageetoget fra Danevirke kunde den leve videre i Sejrsrusen og uforstyrret raabe Hurra for Danevirkestillingen.

Og saa blev det sat i Scene.

Hele Byen talte ikke om andet. Det var jo noget saa fuldstændig Nyt i Byens Annaler, at den end ikke i sine vildeste Drømme havde tænkt sig noget lignende.

Men de „skuespillergale“ danske kunde jo ogsaa nok, naar de først gad have den Ulejlighed, sætte hele Byen paa Hovedet.

Og for én Gang Skyld vilde den saa gærne staa paa Hovedet.

Billetterne bleve bestilte forud til forhøjede og dobbelte Priser.

Rygter om de første Prøver spredte sig ud over alt; de antog de mest eventyrlige og derfor utrolige Dimensioner.

Fru Pfefferkorn, der var Sjælen i det Hele, var naturligvis Sceneinstruktrice og Direktrice paa én Gang.

Hun henvendte sig øjeblikkelig til Malermester Smith.

„Spille Komedie?“

„Har De det?“

Han faldt ved Helgoland.

„Jo bevares, jeg er med! Jeg er fuldstændig med.“

Saa gjaldt det at vinde Edele.

Det var let nok, for det vilde hun saa ganske forskrækkeligt gerne.

Hun havde aldrig før spillet Komedie, men det maatte være mageløst morsomt, og tilmed naar hendes forlovede skulde være hendes Elsker, saa — aa!

Men det kneb med at faa Lesser overtalt, og det var derom det først og fremst gjaldt, at faa ham til at spille Elskeren.

Fru Pfefferkorn erklærede øjeblikkelig, at med ham stod og faldt hele Historien, for hun idetmindste var ude af Stand til at finde en nogenlunde præsenterabel Elsker, det vil sige for Scenen, blandt de unge, norske Herrer, Byen kunde stille op med.

Men den, som det mest gik ud over, det var naturligvis Grosserereren.

Det var med ham som med villige Heste. Han trak tilsidst næsten hele Læset.

Han var ikke blot Regissør, men ogsaa Frisør og Billettør og Kasserer og Økonom og Theaterbud og Theaterskrædder i én og samme Person.

Havde det saa sandt blot været ham muligt, havde han uden Tvivl tilbudt at være Sufflør med paa Købet!

Og naar man saa betænker, at han samtidig

havde Afslutningen af Aarsregnskabet at slide med, saa vil enhver nok indrømme, at det sandelig var mere, end et Menneske kunde overkomme.

Men Prøverne vare ogsaa mindeværdige.

Fru Pfefferkorn var ret i sit Es, ja hun befandt sig lige ud som en Fisk i Vandet, og tumlede med de rollehavende omtrent som en Kommandersergent med sine Rekrutter.

Hun sagde „Føj!“, naar det gik galt, og naar det gik godt, imponerede hun ligefrem den norske Del af Personalet ved en yderst flot Anvendelse af det eneste, franske Ord, hun i sit Liv havde opsnappet:

„Charmant! Det er virkelig charmant!“
Man skulde tro, hun havde været mindst 10—15 Aar i Paris.

I det første Stykke havde Malermester Smith Lapsens Rolle.

Fru Pfefferkorn anbefalede ham under Instruksen at finde sig en Studie fra selve Livet.

„Rosvinge!“ raabte Edele overgivent.

„Ja, men De maa karikere ham!“ udbrød Fru Pfefferkorn.

„Ih, bevares!“ sagde Smith. „Det er saamæn fuldstændig overflødigt. Jeg giver blot Manden, som han staar og gaar, saa er han s’gu Karikatur nok!“

Lesser lagde sig her imellem for at forhindre

en større Skandale i Byens high life, og det blev tilsidst enstemmig vedtaget, at Modellen i alt Fald skulde gøres saa ukendelig, som det vel var muligt.

„Det er for Resten Skade,“ sagde Smith, „thi for Samfundet vilde det ligefrem være en Gevinst, hvis jeg overtog hans Aktiva og Passiva.“

Under en af Prøverne hændte der imidlertid noget tilfældigt, noget uforudset, som af alle de rollehavende tillige senere erklæredes for at være aldeles ubeskriveligt.

Madam Sannæm, der som Klubværtinde havde Fribolig i samme Hus, og hvis Kammer stødte lige op til Klubsalen, havde naturligvis ogsaa sin Rem af Huden, det vil sige: af den menneskelige Skrøbelighed.

Hun var videbegærlig trods Stammoder Eva i Paradis, og da Adgang til Prøverne strængt var forbudt enhver uvedkommende, og Fru Pfefferkorns Argusøjne øjeblikkelig opdagede enhver Næse, der nysgerrig vilde ind der, hvor den slet ikke hørte hjemme, maatte Madamen finde sig en anden Udvej.

Mellem hendes Kammer og Salen var der en Dør.

Døren var naturligvis lukket af, men Madam Sannæm havde Nøglen, og som hun nu var ifærd med i god Ro og Mag at begynde sit Aftentoulet, —

Natkappen var allerede kommen paa, og den rødtribede Nattrøje kappedes i Farvepragt med det grøntærnede, stukne Underskørt, løde Ak-tørernes Stemmer saa fristende ind gennem den lukkede Dør, at den gode Kone fuldstændig bukkede under i Kampen mellem Nysgerrigheden og den bedre Overbevisning.

Da derfor Malermester Smith udtordnede sin virkningsfulde Replik: „Ud med dig, din Slyngel! Eller jeg skal lære dig Mores!“ benyttede hun sig resolut af det gunstige Øjeblik, stak Nøglen forsigtig ind i Nøglehullet og aabnede sagte Døren paa Klem.

„Slyngelen“ (en Farmaceut Hansen) begyndte at forsvare sig, „Lapsen“ (Maler Smith) forbau-sedes over, at „Slyngelen“ vovede at kny“, og netop som han i den Anledning geraadede i det forfærdeligste Raseri, og „Elskeren“ (Hr. Lesser), sendt af „Grevinde Wernau“ (Fru Pfefferkorn), i yderste Øjeblik kom „Slyngelen“ til Undsætning og styrtede ind paa Scenen med Raabet: „Hvad er det for Optøjer i dette Hus?“ lød der et Brag, som om en Kulisse var bleven reven omkuld.

De, der vare paa Scenen, styrtede ud, og de, der vare udenfor, styrtede ind paa Scenen, — Forskrækkelsen var almindelig.

Og saa var det ikke andet end Madam Sannæm, for hvis Korpus's Vægt Døren (det vil

sige, da hun i sin Iver pressede paa,) simpelthen havde givet efter.

Altsaa: Døren sprang op, og Madamen laa paa alle fire og stirrede skrækslagen over denne højst uventede „Gaaen paa Hovedet“ op paa Fru Pfefferkorn, der i Spidsen for hele Personalet var ileet hen til Ulykkesstedet.

At Aktørerne under denne kritiske Situation stirrede ligesaa forbausede paa Madamen, som hun stirrede paa dem, kan ikke undre, især naar man betænker, i hvilket Kostume hun havde gjort sin højst opsigtsvækkende Entré.

De graa Haartjavser, der stak frem under Natkappen og omgav det røde, kuglerunde Ansigt som en Glorie, bidrog heller ikke til at berolige Tilskuerne.

Endelig lød det forløsende Ord:

„Madam Sannæm!“ raabte Edele, slog Hænderne sammen og brast i en hjertelig Latter.

Og Latteren istemtes, indtil Madamen var omringet af et fuldstændigt Latterkor og af saa mange tjenende Aander, den ene mere ivrig i Tjenesten end den anden, at hun endelig kom paafode og med behørig Geleide transporteret tilbage til sit Kammer.

Da Lystigheden endelig langt om længe havde lagt sig, citerede Fru Pfefferkorn en passende Henvisning til en af Macbeths Hexe.

Malermester Smith erklærede derimod lige

ud, at det var det, han forlængst havde sagt, at det var paa høje Tid, Madam Sannæm fik sig nogle Stivere under Armene, hvis flere eventuelle Ulykker skulde forebygges.

Og hvem tæller — ja, det maatte da være Skælmen Amor, som gjorde det! — de mange, ekstra, i Rollen ikke foreskrevne Kys, som Edele og Lesser vekslede bag Kulisserne!

Han lod sig endelig rive med af Glædens og Lykkens overgivne Strøm, og gav Elskeren med en Naturtroskab og Virkelighedssans, som Instruktricen erklærede for fænomenal.

Ja, hvad var det ikke for en herlig Tid!

Og hvem kan beskrive Prøvernes lystige Afslutning, naar man paa Indbydelse af Grosserereren fulgte ham og Edele hjem „for at faa en lille Hjertestyrkning efter paa alt Arbejdet!“

Vorm og Lundberg, som imidlertid trofast havde passet Kontoret og Butikken under deres Foresattes lovlige Forfald og Virken i Kunstens Tjeneste, fik saa Lov til at være med og faa sin Andel af den almindelige Fornøjelse.

Det var næsten Synd for baade Vorm og Lundberg, for Malermester Smith lavede senere den Witz om dem, at de begge illustrerede aldeles mageløst de øvriges sceniske Virksomhed, eftersom den ene jo bar den komiske Maske og den anden den tilsvarende tragiske.

Byen kunde for Resten i denne Tid glæde

sig ved det saa ofte indtrædende Magistrats Maaneskin.

Det vil sige: naar Maanen var oppe, bleve Tranlygterne ved allerhøjeste Magistrats-Forordning satte fuldstændig ud af Funktion.

Hvad der var spart, var spart. „Naar der var Maaneskin“, skulde der være Maaneskin, selv om der intet Maaneskin var.

Man kunde snarere under Tiden tro, det var Maaneformørkelse, og at Maaneformørkelsen tilmed var total, for Byen laa nogle Aftener i saa fuldstændigt, ægyptisk Mørke, at Fru Pfefferkorn, naar hun gik hen til Prøverne, tændte sin lille Haandlygte og tog den med, hvis det da i det Hele taget skulde lykkes hende at finde, hvor Klubben var.

Malermester Smith, som jo aldrig kunde holde sin Tunge i Tømme, tillod sig naturligvis i den Anledning at bemærke:

„At Fru Pfefferkorn lig Diogenes gik om med en Lygte og søgte et Menneske.“

Men man maa lade Fruen, hun drev Iscenesættelsen og Indstuderingen med en Energi, som var beundringsværdig.

Skuespillerne fik ikke ligge paa den lade Side, og otte Dage efter, at den første Prøve havde fundet Sted, strømmede Byens Beau monde til Premiøren.

Det var nemlig Bestemmelsen, at Forestillingen skulde gentages to Gange om ikke tre, for at det jævne Publikum ogsaa kunde faa nyde godt af Thalias Glæder.

Malermester Smith, der i begge Stykker skulde optræde som den elegante Kavalier, først som Laps, dernæst som Ræsonnør, behøvede altsaa ikke at klæde sig om hele Aftenen og foretrak derfor at gøre Toilet i „sit eget Hummer,“ inden han gik paa Komedien.

For imidlertid at kunne gøre det med Virkning havde han laant „et fint Sæt“ hos Lesser, der var lige saa høj og mager som han selv.

Men Malerdrengen Hans, som var fulgt med ham op fra Danmark og ved denne Lejlighed

assisterede ved hans Toilet, fik Kærligheden at føle, for han kunde ikke gøre ham tilpas.

Haarbørsten var ikke til at finde, og Støvleknægten var nu slet ikke, hvor den plejede at være.

„Det Asen, den Hans glemmer ogsaa al Ting!“

Men Hans blev, som naturligt er, muggen og mumlede noget om, at han „gad nok vide, om Mester var Bileam, siden han absolut altid skulde være hans Asen?“

Smith stod imidlertid foran sit Spejl og undrede sig over, hvilken Skaberkraft Fantasien kunde besidde.

„Jeg føler mig, saa sandt jeg staar her,“ erklærede han, „ja, — man skulde næsten ikke tro det, — men jeg føler mig tilforladelig omskabt til Particulier. Jeg tør vædde paa, at Malermester Smith i Malerkittel og Malermester Smith i Toilet ikke er én og samme Person.“

Pludselig vendte han sig om mod Hans, der nær havde tabt baade Næse og Mund blot for at se paa ham.

„Hvad staar du og glør paa mig for? Har du ikke før set en fin Kavalier? Skrup af!“

Klubsalen var fyldt til sidste Plads, og gamle Politibetjent Renden havde givet Møde for at paase Ordenens Opretholdelse.

Byfogdens Frue, der var mødt i fuld Galla

med hvidt Krepschawl og ny Turban, angav Tonen og præsiderede paa forreste Bænk.

De øvrige Damer havde fulgt hendes Exempel.

Der var en Raslen og en Duft af Eau de Cologne, hvilket Smith, hvis Lugtesans var særdeles stærkt udviklet, øjeblikkelig rapporterede videre til de øvrige spillende, som i angstfuld Taushed stode og ventede paa det kritiske Øjeblik, da Signalet skulde gives, og Tæppet rulles op.

Udenfor var der en Summen som i en Bikkube.

Fru Pfefferkorn mønstrede lig en General de Tropper, hun skulde føre i Ilden.

Og hun havde ogsaa Grund til at være stolt. Hun havde tænkt paa alle og fremfor alt paa med det samme at skaffe sine Pensionærer en lille Bifortjeneste.

Marholm med samt hans Cornet à Piston var bleven anbragt i Orkestret, og Madam Møller var ansat ved Garderoben, hvor hun som sædvanligt græd sine salte Taarer, men denne Gang til en Forandrings Skyld fordi Arnoldus ikke var i Krig.

Herrerne trak sine hvide Hansker paa, og Ouverturen — en Fantasi over danske Nationalmelodier skulde begynde.

Men da Grosserer Bendz var anderswo en-

gagirt med de tusinde Ting bag Kulisserne, havde han anmodet Skibsrheder Puntervig om, saa snart Salen var fuld, at vifte med sit Lommetørklæde.

Man saa derfor Rhederen med stive Flipper, knirkende Støvler og Lommetørklædet i Haanden spadserende frem og tilbage foran første Bæk parat til at give det aftalte Tegn.

En ny Strøm væltede ind, Plads efter Plads blev fyldt.

Pludselig holdt Puntervig det store, røde Silkelommetørklæde i Vejret som et Signalflag, Musikken faldt ind med „Kong Kristian stod ved højen Mast,“ Marholm sled ganske forskrækkeligt i det med Tempoet, idet han jevnlig var $\frac{1}{4}$ Dels Takt bag efter de andre, og saa gik Teppet op.

Det var den fornøjeligste Forestilling, man nogensinde havde været med til.

Edele var den sødeste, unge Pige, man kunde se for sine Øjne, og de øvrige, norske rollehavende gjorde ogsaa deres bedste, men dem, der bar Prisen, var naturligvis Danskerne.

Det gik med en Scenevanthed og Aplomb, der var forbløffende, og Lesser som den ridderlige Elsker, Fru Pfefferkorn som la grande dame, og Smith som Laps og elegant Ræsonnør, vare efter Tilskuernes Mening saa fortrinlige, at man gerne kunde tro, de alle tre havde været engagerede ved selve det kongelige Theater i København.

Der var en Klapning og Bravoraab, som ingen Ende vilde tage.

Men i Mellemakterne gik det løs.

„Hvem Pokker er det den Smith ligner?“ udbrød Byfogden. „Jeg tror paa Ære, det er Rosenvinge.“

„Ja, er det ikke Satans, hvad de Danskerne kan finde paa da,“ sagde Puntervig, som havde Taarer i Øjnene af bare Latter. „Man kunde s'gu gerne tro, hele Nationen bare bestod af Digtere og Skuespillere.“

„De er saa æsthetiske, skal jeg si' dig,“ skyndte Bendz sig at forklare med en Iver, som om det danske Folk var et fremmed Dyr, han havde at forevise, „fordi Jordbunden, Naturen er saa poetisk.“

Og pludselig erindrende sig et Udtryk, Lesser én Gang havde brugt, kaprede han det øjeblikkelig som eget Fabrikat og tilføjede med Salvelse:

„Det er Moder Natur, Puntervig!“

„Det er det bare Abekatteri!“ svarede To-verud, som naturligtvis igen havde set sig gal paa „Undertrykkerne“ og „Tyrannerne“. „Abekatte, Dansemestre og Sprællemænd, det er, hvad de er, du Grosserer, men andet duer de da heller ikke til!“

„Jo, til at slaas,“ sagde Puntervig, som naar det kom til Stykket, dog viste sig at besidde en vis Retfærdighedsfølelse.

Forestillingen sluttede her med, at Lesser traadte frem med sin høje, sorte Hat i Haanden og deklamerede med Smag og Følelse: „Guld-hornene“ samt tilsidst den svenske Digter Malmstrøms Digt til Danmark:

»Der långt i söder är en ö,
Der sången fäst sitt bo på fagra stränder.
Den andas der i vinden, som susar öfver sjö,
Den ler i hvarje stjärna som sig tänder.

— — — — —
Dit bort, dit bort vi ila öfver vågen!«

Damerne følte sig betagne.

Fru Sielau viftede endog med sit duftende Kniplingslometørklæde, — at klappe ansaas den Gang ikke for passende for en Dame, — og den i Aften næsten saffrangule Turban nikkede omkap med Marholms Tempo, som slet ikke vilde være med, men viste afgjort Tilbøjelighed til at lade den tapre Landsoldat blive liggende igen paa Landevejen.

Man kunde i det Hele taget ikke sige om Orkestret:

„Gute Musikanten aber schlechte Menschen!“

„Ja, nu slaas de der nede!“ udbrød Puntervig, og i det samme, han havde sagt det, rejste Publikum sig op.

Det var en Hyldest til Danmark, der laa i denne Rejsning, og som fik des større Værd, netop fordi den kom saa uvilkaarlig.

Der foer en varm Strøm gennem Fru Pfefferkorn, og selv for Lesser og Malermester Smith var det, som om det et Øjeblik lynede dem for Øjnene.

Og saa brød det fuldt besatte Hus ud i Hurra- og Leveraab!

Grosserer Bendz førte an.

Efter Forestillingen kom Soupéen — staaende naturligvis, — og ved hvilken Fru Pfefferkorn optraadte som Værtinde i den samme ærefrygt-indgydende Atlaskes, som hun med Glans havde baaret baade i Lystspillet og i Komedien.

Hun gjorde Honnør med en fornem Anstand, der imponerede, holdt alle tre Skridt fra Livet ved Rangforordningen og blændede formelig selve Byfogdens Frue ved sin savoir vivre og sit lejlighedsvist henkastede:

„Charmant! Det er virkelig charmant!“
 „Som De ved, var min Fader kongelig Embedsmand, og min Fader Krigsassessoren —“

„Det smagte af Fugl, sagde Konen, hun kogte Suppe paa en Krage,“ tillod Smith sig uærbødigt at bemærke sotto voce til Lesser.
 „Det passede briljant, at hun skulde spille den fornemme Dame, for en anden Rolle kan hun sandt for Dyden ikke udføre. Og hun falder ikke ud af Rollen, selv om hun er kommen ned fra Brædderne. Se bare! Den

Komedie har hun snart spillet hele Livet igennem. Hun gør det s'gu briljant!“

Lesser blev som sædvanlig pludselig indigneret over det hule i at „leve paa en Illusion, — det var ikke bedre end at bygge hele sin Tilværelse paa en Livsløgn.“

Men Smith, hvis moralske Begreber vare mindre strenge, trak paa Skuldrene og indrømmede, at „det for Tiden var rent skralt med hendes Menage.“

Stemningen var i højeste Grad belivet, Madam Sannæm havde gjort sit bedste til Tak for, at de unge aabenbart havde holdt ren Mund med Hensyn til Optrinet ved Generalprøven, og Byens unge Damer vare de nydeligste Opvartersker, Byens Herrer kunde ønske sig.

Fru Pfefferkorns Anseelse var i stadig Stigende og kulminerede ligefrem, da hun en passant kom til at fortælle, at hendes Søn, Løjtnanten, nu stod ved Danevirke, og at hun i ni og fyre havde været med at støbe Kuglerne.

De norske Damer betragtede hende med en Respekt, der ikke blev mindre, da hun — ligeledes i Forbigaaende — berørte sine mange, fornemme Bekendtskaber i Danmark, hvorledes hun var i Familje med den, og hvorledes hun var i Familie med den, hvilket tilsidst bragte Puntervig til at erklære:

„At man af hendes Fortællinger næsten skulde

være tilbøjelig til at tro, hele den danske Nation var en eneste, stor Familie.“

For Resten begyndte Rhederen at nære en vis, videnskabelig Interesse for Fru Pfefferkorn, som en Naturforsker for et eller andet Fænomen, der hidtil ikke var kommet indenfor hans Erfaringskreds.

„Hun betragter sig aabenbart som en af Kulturens vigtigste Forposter mod Nord,“ sagde han beundrende. „Og Grande dame maa hun da for Pokker én Gang ha' været, du Bendz.“

„Ja, det er højst rimeligt det,“ indrømmede Bendz, som for Mavens Skyld igen ikke turde drikke andet end Rødvin.

„Paa Planeten Mars eller Jupiter, — hvor i Fandens Navn kan jeg vide: hvor! Men i en eller anden Fortilværelse maa det da have været.“

Disse velvillige Følelser besvaredes fra Fru Pfefferkorns Side, idet hun betroede Lesser:

„Jeg ved ikke, hvad Saalelæder der kan være i den Mands Støvler, for de knirker jo altid, som om Regningen ikke var bleven betalt.“

Samtidig var Grosserereren i en eneste Henrykkelse over hendes korrekte, pointerede Udtale.

„Det er, som om hun læser op af en Bog,“ sagde han til Byfogden. „Det er ikke at tale. Det kalder jeg at konversere!“

Men idet Fruen altsaa med Ære hævdede

Han faldt ved Helgoland.

sin vundne Position, havde hun stor Glæde af „min Protegé“, som hun kaldte ham, nemlig Malermester Smith.

Han var unægtelig undergaaet samme Forvandling som en Fugl Fønix.

En flot, soigneret Kavalier stod ved Siden af Lesser, og Kontrolør Rosenvinge, der heldigvis ikke havde havt Selvkritik nok til at kendes ved sin egen Kopi, erklærede Apotheker Jansen rent ud:

„At hans Frakke (Lessers Frakke) havde et Snit i Ryggen, som om den var syet hos den bedste Skrædder i København.“

Folk undrede sig, „for han var jo dog kun en simpel Haandværker. Men han gjorde jo tvertimod et høfligt, dannet og poleret Indtryk.“

„Blot hans Sprog!“ udbød Fru Sielau, der jo altid viste sig som den grundige Sprogforsker, hun i Virkeligheden var eller gjorde Fordring paa at være.

Hvorpaa Grosserer Bendz greb Lejligheden til at holde et længere Foredrag om:

„At med det gamle Kulturfolk kunde det ikke være anderledes det. Vi bli'er vel ogsaa en Gang afpolerede, men det skal der Aarhundreder til. Forøvrigt var det ogsaa, som han altid havde sagt, noget særligt nationalt, for i mange andre, gamle Kulturlande skulde man saamæn ogsaa lede længe efter —“ o. s. v. o. s. v.

Fru Sielaus Turban nikkede samtykkende.

„Ganske som De siger, Hr. Grosserer! Danskerne er og bli'er nu Nordens Franskmænd. Svenskerne har selv med Urette fra Gustav den tredjes Tid kaldt sig saaledes, men Franskmændene har aldrig gjort det, og det er derpaa det kommer an. Nej, hvis man spurgte dem, vilde de nok give Danskerne Prisen. Tal De med en svensk, simpel Mand og med en dansk, vil De mærke Forskellen. Svenskernes Høflighed er bare paaklistret, ikke medfødt, og deres stive Højtidelighed har Franskmændene saamæn intet af.“

Imidlertid gik det Malermester Smith, som det gik Fru Pfefferkorn, de havde begge fine Fornemmelser, det vil sige af en tidligere Tilværelses højere, sociale Stilling og dermed forbundne Privilegier.

„Ved De hvad,“ sagde han til Lesser, „det forekommer mig, saa sandt jeg staar her, at jeg én Gang før har været en saadan flot Kavalier. Og det er jeg ogsaa overbevist om, jeg har.“

„Frakken passer Dem ogsaa bedre, end den passer mig,“ mente Lesser.

„Ja, det er forunderligt,“ udbrød Smith, „hvor sandt Ordsproget er: Klæder skaber Folk. Trækker man i en Gentlemans Frak, straks farer der en Gentleman i en. Man træder paa Raket, der ligger for ens Fod. Fy for Fanden!“

Efter Soupéens Slutning skulde Salen i en Fart ryddes, for Ballet skulde tage sin Begyndelse.

Madam Sannæm i Spidsen for sin Hærskare af tjenende Køkkenaander kom styrtende ind, blandt disse Malerdrengen Hans, som havde erholdt højeste Tilladelse til at give en Haandsrækning, for ved samme Lejlighed at kunne opnaa at se sin Herre og Mester i hele hans Glorie.

Men hans beskedne, venskabelige Tilnærmelser bleve øjensynlig saa generende for Malermester Smith, at han ligeud erklærede Hans:

„Hvorfor render du mig saadan i Hælene? Du kompromiterer mig, gør mig misliebig!“

Og uden videre gav han ham Ordre til „totalt at forsvinde fra Jordens Overflade!“

Ballet blev i høj Grad animeret.

Puntervig førte op med Fru Sielau, Grossereren med Fru Pfefferkorn, som stoltelig traadte Polonæsen til Riberhus Marsch, og Vorm og Lundberg, der som sædvanligt havde passet Kontoret og Butikken, mødte nu frem vandkæmmede og med Hansker, som vare endnu større end deres Hænder.

Begge udbade sig naturligvis en Dans hos Principalens Datter, men da Turen kom til Lundberg, holdt han i sin store Ærbødighed saa løst paa sin Dame, at Edele hele Tiden havde Følelsen af, at hun dansede solo.

Stemningen gik saa højt, at Fru Sielau tilsidst i højstegen Person befandt sig i samme Karré som Maler Smith, og idet hun med begge Hænder

holdt i sin Brokades Kjole og sirligt figurerede foran ham, benyttede hun Lejligheden til med det samme at underkaste ham en Examination i fransk.

„Hun vil nok føre mig ud paa Glatis,“ tænkte Smith, „men jeg er en god Skøjteløber, jeg kan manøvrere baade forlænds og baglænds.“

Og saa manøvrerede han ogsaa saa glimrende forlænds og baglænds for at dække sin egen Uvidenhed, at Lesser, som var hans vis à vis, ikke kunde undlade at udtrykke sin Beundring.

„Aa, jeg skal si' Dem,“ sa' Smith. „Jeg har stadig været Ven med en eller anden Kringlestudent, som Normændene siger, og saa hænger der altid noget ved, naar man blot har et godt Hode. Jeg ligner Himmels Fugle. Snappet et Korn her, et andet der!“

Smith blev imidlertid her overfaldet af Toverud, — hvorfor det netop skulde blive ham, der var udset til Offerlam for hans Landsmænd, kunde han senere „for sin Død“ ikke begribe, — nok er, han blev det!

„Ja, jeg kan nu forsikre Dem om,“ vedblev Toverud haardnakket, „at det er Normændene, som erobrede og befolkede Normandiet, og min Sæl ikke Danskerne!“

„Det kan saamæn gerne være,“ sagde Smith, „jeg overlader med Fornøjelse Æren til Dem.“

Men Herregud, kan vi nu ikke overlade det til Videnskabsmændene?”

„Nej, De maa undskyldte. Et nationalt Spørgsmaal er hver god Borgers Sag. Vi er medansvarlige. Desuden — vi har en Hjemmelsmand —“

„De mener —?”

„Nej, jeg mener Ganger Rolf.“

„Ja, den Herre kender jeg nu saa forbandet lidt til. Men Pokker heller,“ vedblev Smith, „siden det er Dem saa meget om at gøre at faa Vished i den Sag, saa vilde jeg i Deres Sted studere den moderne Videnskab, der kaldes Beneologi. Rejs til Normandiet og grav Ganger Rolf op! Naar De sætter Benstumperne sammen, maa De ganske bestemt kunne se, om han har været dansk eller norsk.“

Og Malermesteren vendte ham uden videre Ryggen og styrede Kursen hen til Lesser, for hvem han øjeblikkelig lettede sit Hjerte:

„De Normænd skal da s'gu ogsaa bære deres Nationalitet frem som en Skueret paa en Presenterbakke! Altid angst for, at ingen skal vide eller tro, de er norske! Vi andre behøver Gudskelov ikke at fortælle al Verden, at vi har den, men Normændene er vel endnu saa uvante til Æren, de stadig maa bære den som en Plakat uden paa Brystet.“

Men Toverud lod endnu ikke til at have løbet Linen ud.

Det var med ham som med en løbsk Hest. Naar han først var kommen i Fart, kunde han slet ikke stanse.

Han tørnede derfor øjeblikkelig mod Grosserer Bendz, der kom løbende med Rødvinsflasken i Haanden, og affyrede paa staaende Fod en ny Salve mod „de griske, danske Embedsmænd, der kom op til Norge for at berige sig.“

Højrød i Ansigtet af Vin og Vrede, gjorde Grosserereren pludselig holdt, satte Rødvinsflasken fra sig paa Bordet og erklærede med lynende Øjne:

„At en Normand havde selv i 1815 *) foretaget en Opgørelse, og det viste sig da ved Norges og Danmarks Adskillelse, at der var kun 158 danske Embedsmænd i Norge, men at der derimod var 208 norske Embedsmænd i Danmark, saa det kunde sandelig blive hip som hap, især da Danskerne til Gengæld blev ganske nederdrægtigt flaaet af de norske Embedsmænd, som forøvrigt var noget af det mest forbistret kراكiske og grovmundede og kæphøje og storsnude og —“

Betuttet over det svære Skyts, Grosserereren kørte op med, skyndte Toverud sig at holde en ny Lunte til Kanonen.

„Hvad Pokker er det, du der vrøvler op

---

*) Professor Holms Foredrag i »Museum« 12te Hefte 1893.

med, du Bendz? Var det kanske ikke forbudt det søndenfjeldske Norge, spør jeg, at købe Korn andre Steder end i Danmark? Og blev vi ikke udsugede og maatte ofre Liv og Lemmer, dræbte, lemlæstede i Danmarks hundredeaarige Krige med Sverige? Kanske du ikke finder det unaturligt og nedværdigende, at Norges Folk af Danmark skulde blive befalet, tvunget ligefrem til at slaas med Svenskerne?“

Men han var ikke forberedt paa den Ladning, der nu skulde komme.

„Nej, min Sæl om jeg gør! Det med Kornet, det var jo simpelthen en almindelig Beskyttelses-Afspærring, og til Gengæld maatte saa ikke Danmark indføre Glas og Jern fra andre Lande end fra Norge. For at fremme norsk Trælasthandel paa Danmark blev der tilmed fastsat Toldfrihed paa Bygningsmateriellet, som førtes mellem Rigerne. Der har du den, Toverud! Og hvad Svenskekrigene angaar, saa var det Danmark, som udgød Blod og Penge for Norge og ikke omvendt. Var det kanske ikke Svenskerne, som altid med Vold og Magt vilde gøre Norge til svensk Provins? Men det var vel det, du helst vilde, du Toverud? Du vil nok helst gaa til Storsvensken du og sige ‚mjukaste tjenare‘ og blive hans Lakej! Jeg vilde rigtig ønske, du gjorde det, saa fik du da Kærligheden at føle! Men det skal nu være

saa stort med den Union. Pas paa, hvad jeg siger. Den Unionen varer ikke Aarhundredet ud, du Toverud!“

Til al Lykke kom her Madam Sannæm og skilte de stridende ad med Kransekage og Punsch, ellers var det ikke godt at vide, hvordan Sammenstødet vilde være løbet af.

Malermester Smith havde imidlertid i en forbausende Grad forstaaet at liste sig ind i Kridt-huset hos de unge Damer.

Han gjorde Kur til dem og vartede dem op, og de gjorde ham uden videre til deres fortrolige.

„Aa hør, Hr. Smith,“ sagde Frøken Jansen, Apothekerens Datter, hvem Kontrolør Rosenvinge generede i en paafaldende Grad, „vil De ikke nok være saa god at skaffe mig af med ham, for jeg vil slet ikke danse med ham! Jeg vil ikke! Han har saa lange Ben, og naar jeg danser med ham, er det ganske, som om jeg tabte Fodfæstet og svævede i Luften. De kan saa mange Historier, og han vil saa gruelig gerne høre Historier, helst naar de er rent utrolige. Aa — vil De ikke nok?“

Smith var naturligvis som den galante Kavalier øjeblikkelig parat.

„At spinde en Ende?“ sagde han. „Ih be- vares, det vil være mig en komplet Fornøjelse,

forsikkrer jeg Dem. Historier svæver altid om mig i Luften ligesom Sværmere. Jeg har blot at strække Haanden ud, saa har jeg den straks fuld af de mest ubetalelige Knaldraketter.“

Og saa trak han af med Kontroløren ind i Rygeværelset, rekvirerede Cigarer og Punsch — „flot som en Svindel,“ som han selv udtrykte sig, og proppede ham saa fuld af selvlavede Historier à la Münchhausen, den ene værre end den anden, at han bagefter betroede Lesser:

„Det lader til, jeg kunde være bleven Forfatter, for jeg har Skam Fantasi!“

Men da Rosenvinge, hvis Kappelyst æggedes i en utrolig Grad, ogsaa vilde gøre Gengæld og vise, hvad en Normand i paakommende Tilfælde kunde drive det til, ligeud fortalte, „at han paa sin sidste Kontrolrejse havde sprængt tre Heste og skamkørt en fjerde paa én eneste Dag,“ erklærede Smith anerkendende:

„Han lyver næsten ligesaa godt som jeg selv!“

Imidlertid viste det sig senere, at den Lykke, han gjorde, eller Punschen, hvad det nu var, paa en eller anden Maade var stegen ham noget til Hovedet, for inden Lesser vidste af det, gjorde Maleren stormende Kur til Edele.

„Er Fanden faren i ham?“ sagde Puntervig.

Og da Lesser tilsidst tillod sig at gøre ham opmærksom paa Fejltagelsen, tabte han slet ikke

Kontenancen, men svarede med den største Frækhed og Koldblodighed:

„Jeg er ligesom Fru Pfefferkorn en født Skuespiller. Min Fejl er kun, jeg gaar for meget op i min Rolle.“

Den herlige Nat — især for de to lyksalige, Edele og Lesser, der fuldstændig havde glemt Virkeligheden med alle dens Bekymringer, — var imidlertid snart til Ende.

Kl. var fire om Morgen, Vokslysene næsten brændte ned, og Madam Sannæm begyndte at drikke Vinslumperne.

„Men hvor er Toverud bleven af?“ sagde Kontroløren, der i sin glade Rus var bleven velvillig stemt mod al Verden og gerne vilde veksle Haandtryk med dem allesammen, inden han gik.

„Ham med Domkirken?“ spurgte Smith. „Aa, han driver paa benofile Studier. Han har rent ud forelsket sig i Ganger Rolf.“

Man nejede og bukkede.

I hin Krenolinernes og Beduinernes*) Tidsalder gik alt mere høfligt og formelt til i Norge, end det gør nu tildags.

Politibetjent Renden, som for bedre at sørge for „Ordenens Opretholdelse“ var bleven trakteret med saa mange „Toddyer“, at han begyndte

---

*) Et smukt, lang Overstykke draperet ligesom Beduinernes Kapper.

at se dobbelt, gik ud for at passe op de Folk, der viste sig paa Gaden i en mere lyksalig Steming end sædvanlig.

Men da fik han nok at gøre.

I den Anledning havde han nær anholdt selve Byfogden.

„Er De gal, Renden!“ sagde Sielau og raslede med Kaarden, „siden De ikke straks kunde se Uniformen?“

Fru Pfefferkorn med sin tændte Lygte i Haanden — det var naturligvis Magistrats-Maaneskin! — eskorteredes hjem med et Galanteri uden Lige af Skibsrheder Puntervig, som siden helligt og dyrt svor paa, at Fru Pfefferkorn var den største Stadsdame, han hidtil i sit Liv havde truffet paa.

Men Enden var ikke endnu — i al Fald for Malermester Smith's Vedkommende.

Forestillingen fik et „Nachspiel“, og som saa ofte, var „Nachspielet“ det artigste.

Kontrolør Rosenvinge, der nu havde drukket saa meget, han var bleven ædru igen, var pludselig kommen paa det rene med Situationen, nemlig at Smith med sine Historier havde løjet ham saa fuld, at hans Værdighed absolut krævede en Oprejsning.

Det stod tillige klart for ham, at det var sket for at forhindre ham fra at danse med

Frøken Jansen, og at denne selv var meddelagtig i Komplottet.

Han maatte derfor se til at faa Latteren paa sin Side og hævne sig ved at spille dem begge et Puds.

Han tog derfor Smith under Armen, da de forlode Klubben, og fortalte ham i al Fortrolighed, at han havde en Afregning at gøre med den Apotheker. Han og Datteren havde et godt Øje til hinanden, men Apothekeren var stædig som en gammel, udtjent Kariolhest og vilde ikke gi'e sit Samtykke. Men dersom han nu bare var i Stand til at gøre det Vovestykke at klattre op i det gamle Rognetræ,*) som stod udenfor Vinduet til Frøken Jansens Sovekammer —“

„Det er nok! Jeg forstaar fuldt ud halvkvædet Vise,“ erklærede Smith, som straks var med paa Noderne.

„Og bringe hende en Serenade, synge saa højt, at alle de forbigaaende kunne høre det, — i Nat var jo hele Byen paa Benene —“

„Ja vel!“ sagde Smith.

„Saa var Apothekeren s'gu nødt til at sige ja, bare for Skandalens Skyld.“

„Jeg forsikkrer Dem, jeg er fuldstændig à jour med det Hele. Gaa tilvejs!“ opmuntrede Smith.

---

*) Rønnetræ.

De vare lige ved Apothekerens Hus og stansede nu begge ved Foden af Træet.

Rullegardinet var nede, og der var Lys i Frøkenens Værelse.

„Kan De se, — hun er allerede kommen hjem,“ hviskede Kontroløren. „Jeg saa ogsaa, hun og Apothekeren var nogle af de første, som gik.“

„Op i Træet!“ gentog Smith.

„Ja, men for det første er jeg for svær, Grenene vil ikke bære mig, og for det andet kan jeg slet ikke synge. Men hvis De vilde gøre det i mit Sted —“

„Ja, men det er jo Dem, og ikke mig!“ indvendte Maleren.

„I Mørket er alle Katte graa,“ forsikkrede Rosenvinge, „det kommer bare an paa, at det er et Mandfolk, som synger. Naar det bli'er lyst, skal jeg nok sørge for, Byen og Apothekeren faar at vide, det var mig!“

Smith stod og saa betænkelig op i Træet og kløede sig bag Øret.

„Tilfældig Sjøv lader jeg nødig min Næse gaa forbi,“ sagde han.

„Ja, der er forbandet højt til den nederste Gren,“ bemærkede Kontroløren, „men der staar en Stige op ad Væggen, nu sætter vi den her.“

Og Rosenvinge flyttede Stigen hen til Rønne-træet.

Smith tog resolut sin Beslutning.

„Jeg er ganske til Deres Disposition,“ sagde han.

Ja, han drev endog sin Forekommenhed saa vidt, at han tilføjede:

„Det vil være mig en personlig Fornøjelse. Tillader De?“

Rosenvinge gik tilside, men næppe var Maleren kommen op i Træet, før Norge lumskelig overlistede Danmark, opgjorde det nationale Mellemværende og tog Stigen bort fra Træet.

„Nu har jeg ham!“ sagde han. „Og saa sender jeg Politibetjent Renden for at finde ham!“

Saa gabede han, stak Hænderne i Frakkelommerne og slentrede hjem for at sove Rusen ud.

„I Stedet for en Sangfugl, kunde man snarere kalde mig en Galgenfugl,“ ræsonnerede Smith, som krøb højere og højere op i Træet. „Det manglede bare, her skulde have været Sne. Naa! Her sidder jeg tilforladelig med en Baldakin af nøgne Grene over Hovedet.“

Og saa begyndte han at synge:

»Flyv Fugl! flyv over Furesøens Vove!

Nu kommer Natten saa sort:

Alt ligger Sol bag de dæmrende Skove,

Dagen den lister sig bort.«

„Ja, det passer nu egentlig ikke Kl. 4 om Morgen,“ tænkte Smith, „men jeg har ingen anden paa mit Repertoire.“

Og saa sang han videre:

»Flyv Fugl! flyv over Furesøens Bølge:
Stræk dine Vinger nu vel!
Ser du to elskende, dem skal du følge,
Dybt skal du spejde deres Sjæl.
Er jeg en Sanger, saa bør jeg jo vide
Kærlighedens smigrende Lyst. —
Alt hvad et Hjerte kan rumme og lide,
Burde jo tolke min Røst.

Gardinet rørte sig ikke, og der var heller ingen Skygge bag Gardinet.

Smith blev siddende og tænkte lidt over det.

„Hun er Skam ikke kommen hjem endnu,“ mumlede han, „og her har jeg siddet og sunget for min egen, private Fornøjelse. Men vente paa hende — nej, det gør jeg ikke! Menneskekærlighed kan ogsaa drives for vidt.“

Og han begyndte naturligvis øjeblikkelig at krybe ned af Træet.

Pludselig holdt han inde.

„Men hvor Pokker er Stigen bleven af? Den er jo som hekset bort!“

Stigen var og blev borte — enten det nu var paa en naturlig eller en unaturlig Maade.

Smith saa, der foreløbig ikke var anden Raad end at blive siddende, hvis han da ikke foretrak at brække et Ben eller to, men trøstende sig med, at han lignede Katten, som hvordan hun end faldt, saa var det altid paa Benene, fandt

han sig hurtig tilrette i Situationen i det Haab ogsaa at kunne trække sig ud af denne med Anstand.

„Man kan idetmindste ikke sige, jeg for Øjeblikket er kommet paa den grønne Gren!“ sagde han filosofisk. „Jeg svæver bogstavelig talt mellem Himmel og Jord.“

Og saa sang han:

»Der flyver saa mange Fugle
Imellem Himmel og Jord!«

„Men Gudbevares, hvad er der oppe i Træet?“ brummede gamle Politibetjent Renden, som kom stolprende frem paa Lykke og Fromme.

„Hej du!“ raabte han op, da han blev enig med sig selv om, at det var et Menneske. „De kunde vel ikke si' mig, om De ikke har set en Malermester Smith?“

„Malermester Smith? Ih, med Fornøjelse, hvis De først vil sige mig, hvem der vil have fat i ham?“

„Kontrolør Rosenvinge.“

„Nej, vil man se! Hør, min gode Ven, lad kun den Fugl flyve! Han flyver Dem s'gu for højt. Den Fyr kan snakke Fanden et Øre af, og Pokker ved, hvilken Vej han har taget. De Haandværkere ligne altid sig selv. Ingen Nobelhed, ingen Uegennyttighed, kort og godt, det er

Han faldt ved Helgoland.

et demoraliseret Folkefærd. Jeg kan forsikre Dem: Malermester Smith er en maadelig Karl som Menneske betragtet. En Spekulant, en Fusentast! Han skvadronerer og ræsonerer, kort sagt: han er en Kanalje! — Der har jeg nok ikke selv levnet mig Ære for to Skilling," tilføjede han.

Men saa raabte han pludselig med høj Røst:

„Kom hid med en Stige for Fanden, saa jeg kan komme ned!“

„Jeg troede, det var Deres egen Plasér, at De var krøben op i Træet," sagde Renden.

„Det var det ogsaa, men nu er det tilfældigvis min Plasér at komme ned igen. Fy, for Pokker, hvad er det for en Maner? En Stige skal man bære — saadan! De kan tro, jeg har Kræfter.“

„Saa — aa? De ser noget spinkel ud.“

„Jeg har alligevel en Gang faaet tre Soldater til at løbe. Det var ude i Frederiksberg. Tre allerhelvedes Karle alle tre! De foer i Haarene paa hverandre og var i et heftigt Slagsmaal. Da Striden kulminerede, kom jeg til, fik først mine Prygl naturligvis, men tilsidst maatte s'gu alle tre til at løbe. — Tror De mig?“

„Hvafals?“ sagde Renden.

„Jo, for ser De, Sagen er simpelthen: jeg løb selv først!“

„Løb saa de andre efter?“ spurgte Renden.

„Idiot!“ raabte Smith og hoppede ned fra Stigen. „Der har De to Daler!“

„Nej, men kære Dem da, det er virkelig for meget,“ sagde Renden.

Men Smith fejede ham af med et flot:

„Paa en Æresskilling maa en Kavalier aldrig knibe!“

Muntre Stemmer nærmede sig, og blandt disse skælnede Smith Apothekerens og den unge Dames, hvem han forgæves havde bragt en Serenade.

„Naa, der har vi dem!“ udbrød han. „Jeg kom saamæn ned i rette Tid. Det havde ikke været saa ganske behageligt at sidde paa Forundringsstol for hele Selskabet.“

„Men Hr. Smith!“ raabte Frøken Jansen. „Hvor blev De af? Vil De nu bare skrifte, hvor i al Verden, De har været?“

„Det er saamæn lettere sagt end gjort,“ sagde Smith. „Skal jeg sige Dem Sandheden, Frøken, saa har jeg været der, hvor Hverdagsmennesker kun sjelden plejer at komme. I dette Øjeblik er jeg som falden ned fra Skyerne.“

„Fra Skyerne?“ spurgte Apothekeren.

„Jeg mener selvfølgelig figurlig talt,“ sagde Smith. „I den Stemning, hvori jeg i Nat befinder mig, er min Sjæl altid opsat paa at stige tilvejs.“

Apothekeren var straks inde i hans Tankegang.

„Det gør ogsaa en Papirsdrage,“ indrømmede han. „Den stiger ogsaa tilvejs.“

For Rosenvinge var det imidlertid en hel Uge efter en Gaade, at den Historie ikke kom ud. Han anede intet om Talismanen: de to Specier, der laa vel forvarede i Politibetjentens Lomme.

Men medens Borgerne i vor norske Kystby fornøjede sig over al Maade og nøde Livet for de danske Soldaters Beklædnings Skyld, trak Krigen sine Jernmasker tættere og tættere sammen om Danmark, indtil den snart omsluttede Jylland som en Spændetrøje.

Og om Edeles og Lessers lille Kærlighedsidyl lød Kanonade og Projektilernes Hvislen!

Men da man mer eller mindre havde sovet Sejersrusen ud, kom Aviserne — de længe overliggende, — og meldte Tilbageetoget fra Danevirke!

Slaget virkede bedøvende.

Hvorfor kom det? Hvorfra kom det?

Et Lyn fra en klar Himmel kunde ikke have slaaet ned og spredt mere Bestyrtelse omkring sig.

Man gav Barakkerne Skylden.

„Barakkerne!“ raabte Bendz. „Tyskerne troede jo ikke selv paa en lykkelig Overgang over Slien i det Issjap og med Danevirke lige i Synet, og saa — kom en Ordonnansofficer løbende: „Die Dänen sind fort!“ Uden et nyt Sværds slag, uden Spor af Grund!“

„Jo, den Grund,“ sagde Smith harmfuldt og knyttede Hænderne, „at de Meza er Hæmskoen! Det er vore gamle Generaler! Der stod vore ypperlige Soldater, vore dygtige, unge Officerer, — de vilde slaas, de vilde gaa paa uden Betænkning, uden at blinke med Øjnene og resolut benytte sig af deres Fordel, men saa kom vore gamle Generaler! Aa, denne forbandede For-

sigtighed! Denne Gammelmandsklogskab, som ta'r Modet ud af Brystet og svinebinder ens bedste Kraft!"

Og Smith gentog Gang paa Gang:

„Og saa det Krigsministerium! Hvorfor gør det dog ikke vore yngre, fortrinlige Officerer til Generaler!"

Malermester Smith haabede rigtig at kunne lette sit Hjerte for Fru Pfefferkorn, da han mødte hende paa Gaden, men Fru Pfefferkorn trak kun Sløret for, vinkede afværgende med Haanden og sagde:

„Tyskerne gaaet over Slien! Prins Friedrich Carl paa Lyksborg Slot! Nu er det vel paa Tiden, Kong Frederik vender sig i sin Grav."

Men elastisk af Natur rettede hun sig snart.

I Aften skulde jo den anden Forestilling finde Sted, og som Soldaten maatte man holde ud paa sin Post.

Men der var intet Humør i Tingen.

Lesser og Smith gik kun yderst nødigt til det, det var dem i højeste Grad pinligt, medens Publikum skumlede over Danskernes Letsindighed, at de „i det Hele taget i denne Tid kunde spille Komædie."

„Vi er saa forskellige," sagde Smith. „Men Pinedød har de Ret! Jeg vilde ti Fold hellere slaas nede i Danmark end spille Laps og Ræsonnør her oppe i Norge."

Paa Retræte!

Der gives intet mere lamslaaende for en kampheredt Hær end Tilbagetogets demoraliserende Indflydelse.

Nederlaget brød 6 Aar senere Modet hos den franske Armé, ødelagde al Disiplin og indgød ofte den franske Soldat en saa panisk Skræk, at hele Delinger kunde smide Vaabnene og styrte af Sted i vild Flugt.

Det hændte endog en svensk Officer, der frivillig var gaaet med og ved sin Tapperhed blev udnævnt til Ridder af Æreslegionen, at han alene med dragen Sabel styrtede mod Tyskerne og raabte til de flygtende:

„Skammer I eder ikke, Franskmænd, at kun en svensk Officer har Mod til at staa for Preusserne?“

Saa indløb det første Telegram, efter at Linjen var kommen i Stand igen, om Sankelmark, da Gablenz's Husarer skulde over Broen for at ride det danske Fodfolk ned.

„Hvor nær vil De have dem, inden De kommanderer ‚Fyr?‘“ spurgte den danske Brigadefører.

„Paa 60 Skridt,“ svarede den danske Kaptejn.
Og saa Sejr paa selve Retræten!

Og hvad den store, slagne, franske Hær paa mange Hundrede Tusinder i 1870 ikke formaaede, det formaaede i 1864 de ikke slagne, danske

Tropper paa 2800 Mand og 2 Kanoner mod 63000 Mand Preusere og Østerrigere og 16 Kanoner.

Vendelboerne, der stode som rodfæstede og ikke vilde vige!

7de Brigade, som saa glimrende dækkede Arméen mod en dobbelt Styrke!

Tilsidst Kampen paa Diget i Sankelmark Skov!

Mandstugt og Pligtopfyldelse over hele Linjen, skønt de havde sejret to Gange, havde den tredje Sejr i Udsigt og alligevel maatte vige!

Hvor mange Nationer havde vel gjort dem dette efter?

Historien kan ikke opvise et mere glimrende forsvaret Tilbagetog. Ikke flygtende, kun Fod for Fod trækkende sig tilbage.

Ikke slagne og alligevel at maatte vige!

Intet Under, at saa mange knurrede og spurgte: hvorfor?

„Tyskerne vovede jo ikke at forny Angrebet! De forskansede sig, da de frygtede et Udfald af den danske Hær!“ udbrød Fru Pfefferkorn fortvivlet, da hun kom i Butikken for at købe Sukker.

„Tænker De ikke paa Deres Søn?“ spurgte Lesser.

„Nej,“ svarede hun kort, „jeg tænker paa den danske Hær. Hele det danske Folk har

ventet, den vilde holde ud ved Danevirke, og i politisk Henseende er det alt. Det var alt!“

Ja, Grossereren var naturligvis ganske enig med Fruen og erklærede:

Ja, De har Ret, De har Ret! Nu tillader de jo uden videre Tyskerne at ta' for sig af Retterne og brede sig i Sønder- og Nørrejylland, som de behager. Pokker ved, hvorfor de ikke lod dem bide i Græsset igen ved Kappel! Tre Nederlag lige i Begyndelsen vilde nok have stækket Modet paa dem. Og netop nu, da Fjenden havde splittet Kræfterne! Han angreb ikke mer, og hans halve Styrke var væk — marscheret af til Svansen eller Gud ved hvor!“

„En klog General sikrer sig i Tide og udfordrer ikke Skæbnen,“ indvendte Lesser. „I ved jo, hvad de Meza svarede: ‚Vi staar ikke her for at opføre et Skuespil for Europa, men for at udføre en tung Pligt.‘ Danevirkestillingen kunde jo dog i Længden ikke holdes. Det er skæbnesvangert at overvurdere sine egne Kræfter.“

„Men det er ligesaa skæbnesvangert at undervurdere dem, og det er de danskes Fejl!“ udbrød Fru Pfefferkorn harmfuldt. „Den, som intet vover, vinder intet. Med saadanne Folk! Fødte Soldater, som ethvert Land kunde misunde dem. Et raskt Udfald igen med en Stilling i Ryggen vilde have gjort Vidundere, gi't dem ti Fold Mod, Selvtillid og Begejstring —“

„Begejstring!“ sagde Lesser og trak paa Skuldrene.

„Ja, tror De vel, en Sejr nogensinde i Livet bliver vunden uden Begejstring?“ vedblev hun. „Maaske det er Deres Mening, at i Krig skal man vende den anden Kind til, for at den ogsaa kan blive slaet? Er det saa, De vil ha' det? Jo flere Prygl, man kan gi' i Begyndelsen af en Krig, des bedre bli'er i al Fald Fredsbetingelserne, selv om man tilsidst bli'er tvungen til at give efter for Overmagten. Saa megen Forstand har jeg da, skønt jeg er Kvinde. Og saa frivilligt! Frivilligt! Naa! Tyskerne fik sig da en glædelig Overraskelse! For de var da forknytte, saa det kunde forslaa!“

„Og saa en gammel, syg General til at forestaa hele Historien!“ sukkede Grossereren.

Han tænkte paa sine egne Maveskrøbeligheder.

Men den, der var fortvivlet og skamfuld over, hvor faa norske og svenske frivillige der efter hans Formening meldte sig, det var Grossereren.

Der var jo nok en Del — især Svenskere, men det skulde, syntes han, være Hundreder, Tusinder!

Skandinavismen døde, netop da den skulde staa sin Prøve.

Han fulgte derfor i denne Tid, som han selv sagde, Skandinavismen til Jorden.

„Men den vil staa op fra Graven igen, naar man mindst venter det!“ udbrød han, for han vilde ikke gi' sig, „men da vil det komme fra norsk og svensk Side men Pinedød ikke fra dansk!“

Og ikke en Gang hans egen Svigersøn!

„Det er rigtigt,“ sagde Lesser. „Hvorfor skulde de frivilligt? Det var jo Galskab! Og i det højeste kunde det da kun være en dansk, Fordringen skulde stilles til.“

„Ja, du gaar ikke, og du er dog dansk!“ udbrød Bendz.

„Papa!“ raabte Edele.

„Kan ikke begribe det! Kan for min Død ikke begribe det!“

Og Grossereren begyndte sit sædvanlige Travløb, sandsynligvis for at løbe Hidsigheden af sig.

I det samme bankede det paa Døren.

„Kom ind!“ sagde Edele.

Malermester Smith traadte ind og fortalte, at nu kunde han ikke længere, nu var han da Gud ske Lov færdig med det Arbejde hos Bygmester Olsen, — skønt der jo var det Patent, — og nu kunde han da tage af Sted.

„Hvor hen?“ spurgte Grossereren og drejede sig rundt.

„Til Danmark naturligvis.“

„Det er ikke klogt af Dem,“ sagde Lesser irriteret. „Her har De godt Arbejde, og nede i

Danmark er der jo Arbejdsløshed for Tiden. De vil maaske hellere hjem og sulte?“

„Sulte vil jeg ikke,“ svarede Smith. „Jeg ta'r Brødet, hvor jeg bedst kan faa det, om det saa var paa selve Otaheiti. Men jeg vil helst dø hjemme og være med til at forsvare mit Hjem.“

„Det er Ret,“ sagde Fru Pfefferkorn, som sad saa mærkværdig stille henne ved Vinduet og saa ud.

„Hør!“ udbrød Grosserereren aandeløst, vendte sig raskt om paa Hælen og saa paa Lesser.

„Ja, mig kunde det ikke falde ind,“ sagde denne nervøst. „Jeg har aldrig fundet Morderhaandværket berettiget end sige tiltalende.“

„Hvad Ret har du til at kalde Soldaten en Morder?“ foer hans Svigerfader op. „Hvad er Motivet? Du snakker nok om Blodtørsten, som bli'r vakt, men hvad kender du til Pligtopfyldelsen, Selvopofrelsen, Taalmodet og Forsagelsen, — alt det bedste i Soldatens Natur? Nej, nej du! Lad bare ikke Soldaten være Syndebuk, men lad Skylden falde paa dens Hoved, der er Skyld i Krigen.“

Det var haarde Ord, men de vare sagte, og Grosserereren stod selv stille og sundede sig lidt paa dem.

„Papa!“ sagde Edele.

Fru Pfefferkorn blev imidlertid siddende ved Vinduet og stirrede ud.

Hun rørte sig ikke og mælte ikke et Ord. Hun tænkte vel paa sin Søn.

„Og hvis de nu alle stak af, blev Desertører, smurte Haser, tror De saa, vi fik Fred?“ indfaldt Smith.

„Undertvungne blev vi saa vel netop drevne til Slagterbænken. Lejetropper i fremmed Sold, andet blev det da ikke,“ tilføjede han.

„Du skal ikke slaa ihjel,“ svarede Lesser haardnakket.

Men Smith havde nu saa sin egen Logik.

„Da er det dog soleklart,“ mente han, „Loven — forstaas! — og det femte Bud siger: du skal ikke slaa ihjel. Men naar en Morder vil slaa en ihjel, maa man forsvare sig og slaa ham ihjel, hvis man da ikke kan tage ham til Fange. Og det Land, som angriber, det er da Morderen, skulde jeg tro.“

Der blev ganske stille.

Ingen sagde noget, og Fru Pfefferkorn blev ved at vende Ryggen til og se ud af Vinduet.

Kun Edele gik sagte hen til Lesser, listede sin Arm ind i hans og saa paa ham med smilende Ansigt, for at forsikre ham om, at han kunde være rolig. Hun og hendes Kærlighed var i Ledtog med ham mod dem allesammen, mod Døden, — ja, mod selve Danmark.

Saa sagde Smith:

„Nu faar jeg nok at gøre, jeg skal med

Dampskibet i Morgen tidlig. Farvel og Tak for alt godt.“

Han rakte Grossereren Haanden.

„Jeg kommer ned til Dampskibet,“ sagde denne hastigt. „De skal ha' nogle Cigarer.“

„Jeg kommer ogsaa. Ja, De maa komme til mig i Aften!“ udbrød Fru Pfefferkorn uden at vende Hovedet om.

„Hvor vil De melde Dem?“ spurgte Bendz.

„Til Marinen.“

Og saa sagde han ligesom Lesser i sin Tid: „Jeg har aftjent min Værnepligt ved Marinen.“

„Og saa ned med Tyskerne!“ raabte Smith. „Det Rak!“

Og saa gik han.

Ingen sagde et Ord, da han var gaaet. Af Stilheden rundt om sig følte Lesser sig dømt — ubønhørligt, uden formildende Omstændigheder.

Han hørte kun Edeles dybe, hurtige Aandedrag, og Trykket paa hans Arm af hendes to, smaa Hænder.

Hun holdt fast paa ham som paa selve Livet. Pludselig rejste Fru Pfefferkorn sig op.

„Hvor kan De?“

Hun sagde ikke andet men gik ud.

„Ja!“ brød det med ét ud af Grossereren. „Var jeg bare tyve Aar yngre!“

Men nu skete der noget, som Bendz ikke skulde glemme, saa længe han levede.

Edele slap Lessers Arm og gik hen til sin Fader.

„Hvad er det, I vil ham?“ udbrød hun med lynende Øjne. „Vil du da bare ha' ham af Sted, for at han kan bli' skudt som en Hund?“

Grossereren veg uvilkaarlig tilbage.

„Edele,“ sagde han.

„Ja, det er det, du vil,“ sagde hun, bleg af Harme, „men har du ret tænkt over, hvad det vilde være for mig? Har du tænkt over det, Papa? Du burde da sende mig med og bli' skudt med det samme. Det vilde da ligefrem være Barmhjertighed det. For du tvivler da vel ikke om, jeg vilde sørge mig ihjel? Og forbande dig, som fik ham dræbt!“

„Edele,“ sagde Grossereren og veg tilbage. Han havde aldrig set sit Barn saadan.

„Du snakker altid om at ofre alt paa Fædrelandets Alter, du Papa. Ja, saa kan du jo gerne det! Ofre mig paa Danmarks Alter, som Jefta ofrede sin Datter. Gør det, hvis du har Hjerte til det! Gør det, hvis du tør!“

Hun knyttede Hænderne og bed Tænderne sammen.

Men pludselig løstes den krampagtige Spænding. Hun ilede hen til Lesser, slyngede Armene om hans Hals og brast i lydelig Graad.

„Edele,“ sagde Faderen.

Han rystede sit graa Hoved og gik stille ud,

plaget af Tanker og Følelser, som han ikke kunde finde Rede i eller paa nogen Maade forlige.

Da Grossereren den næste Morgen kom ind i Butikken efter at have fulgt Smith ombord, sagde han intet, hilste heller ikke fra Maleren, men gik kun tavs med Hatten i Haanden forbi Lesser og ind paa Kontoret.

Lessers ømfindtlige Natur følte denne Tausshed som Naalestik.

Den var i det mindste for ham talende nok.

Dagen gik trevent, og Stemningen ved Bordet var meget trykket, saa Vorm og Lundberg stak af det hurtigste, de kunde.

„Prin—prin—cipalen, han — han er rent — rent ude af sig selv i Dag han!“ erklærede Lundberg.

Men om Aftenen lysnede det.

Det var Fastelavn, og Aarsregnskabet var lykkelig bleven tilendebragt.

Da det nu tillige viste et betydeligt Overskud i Kassen, blev Grossereren, som jo ikke var saa ganske ufølsom for timelig Vinding, i ret godt Humør og beordrede derfor et Glas Toddy for hele Personalet.

Vorm og Lundberg bleve kaldte ind i Husets Allerhelligste, og som Bendz nu ret sad og gjorde sig tilgode, blev Døren med ét revet op, og højrød i Kammen styrtede Lundberg hæsblæsende ind.

„Jeg — jeg — kan slet ikke finde Vorm!“ raabte han.

„Hm!“ sagde Grossereren, han lagde Piben fra sig.

„Jeg — jeg — har ogsaa ledt i Stalden, men han var heller ikke der,“ vedblev den altid beredvillige og i Tjenesten meget ivrige Lundberg.

„Hm!“ sagde Grossereren. „Ja, kom saa De og faa Deres Glas.“

Og saa blev der ikke talt mere om den Sag.

Hele Huset vidste, Tiden for Vorms Vedkommende var inde.

Det var ligefrem blot en Formsag, at man ledte efter ham paa Kryds og Tværs.

Vorm havde taget sin Usynlighedshat paa og var og blev borte.

Men Dagen efter skulde han dog berede Grossererens Hus en Overraskelse; thi de foregaaende Aar havde der altid været Methode i Galskaben.

Iaar maatte der imidlertid være indtruffen et eller andet, som havde bevirket en Undtagelse fra Reglen, for lige som Fru Pfefferkorn gjorde Grossereren en Visit, hørte man et Hyl ude i Gaarden, og Lundberg kom igen med aaben Mund styrtende ind.

„Hvad er der?“ udbrød Grossereren.

„Det er Vorm, som — som —“ stammede Lundberg.

„Som hvad?“ raabte Grossereren vredt.

Men mer fik hverken han eller Lundberg

sagt, for gennem hele Huset lød et formeligt Nødskrig, Pigerne løbe til og lukkede af alle Yderdørene, til Huset lignede en forskanset Borg, og da Bendz og Damerne kom til Vinduerne, saa de Vorm i Adams Kostume løbe om ude i Sneen, medens Lars løb efter ham for at faa fat paa ham.

„Vorherre bevares!“ raable Grosserereren, medens Edele forfærdet løb fra Vinduet.

Fru Pfefferkorn blev imidlertid roligt staaende og bemærkede koldblodigt noget om:

„At han var i Grunden prægtigt skabt. Lige saa kraftige Former som selve Herkules.“

Men hvad hun med sit „Kunstnerøje“ saa, kunde naturligvis de andre ikke se, hvis Kunstsans ikke var saa stærkt udviklet, — alt afhænger jo af det Øje, hvor med man ser, — og der lød smaa Hvin over hele Huset, og dets kvindelige Personale vendte sig bort eller holdt Lommetørklædet for Øjnene.

Lars fangede imidlertid den rasende Besærk ved Lundbergs og Politibetjent Rendens Assistance.

Vorm blev uden videre ført paa Sygehuset, og Rygtet om den Skandale, den stakkels Mand havde afstedkommet, fløj hele Byen over ledsaget af den Efterretning, at nu havde han da endelig naturligvis faaet Delirium tremens.

„Det havde man længe kunnet forudse.“

Da Lesser den Aften slentrede hjem, gik han med sænket Hoved og slog med Stokken i Stenbroen.

Han havde Breve i Lommen hjemmefra, Breve fra hans Mo'r, men han havde ikke Mod til at aabne dem.

Han kunde ikke faa Smith ud af Tankerne. Hvor den Skvadronør, den lystige Fætter, pludselig var bleven en Helt!

Han havde ikke betænkt sig han! Det var saa selvsagt, saa naturligt, at han skulde af Sted.

En retlinjet Natur, som bare gik paa — lige efter Næsen, tog, hvad der laa for, og bekymrede sig Pokker om Resten! Blæste ad Hekkenfelt til alle de utallige Bekymringer og Fornemmelser, som pinte ham saa ulideligt!

Aa, hvor Livet maatte være let at leve, naar man ikke gik alle de Krumveje, som hans syge Fantasi ogsaa altid skulde føre ham ind paa!

Han misundte ham! Hvor han misundte ham!

Men kunde han ogsaa gøre for, at hans Helbred og Kræfter ikke vare robuste, og at hans Nervesystem var saa ømfindtligt for den mindste, legemlige Lidelse?

Var det hans Skyld?

Da han saa kom hjem, stod Fru Pfefferkorn og læste for fjerde Gang det Brev, hun med Aftenposten havde faaet fra sin Søn.

„Jeg maa læse det for Dem,“ sagde hun i stor Bevægelse og med tindrende Øjne.

„Vi styrtede mod hverandre — Hest mod Hest, Knæ mod Knæ, Sablerne hven gennem Luften! Saa tæt paa hinanden, at Vaabnene knapt kunde løftes! Hestene prustede og stod paa to. Jeg laa der og saa Hestehovene en Linje fra mit Hoved —“

„Tak,“ sagde han og gøs.

Han vilde ikke høre mere.

Selv med Risikoen at synes uhøflig, gik han ind paa sit Værelse og lukkede Døren efter sig.

Hans let bevægelige Indbildningskraft var bleven hidset.

Størknet Blod, knuste Lemmer, krybende Masser af halvraadne Mennesker, fulde af Orm, — levende Aadsler og Aadselfuglene!

Han taalte ikke at tænke paa det. Denne levende Fantasi var nær ved at gøre ham gal.

Lesser følte, Virkeligheden maatte være bedre.

Han vilde da i al Fald have faaet den Blod- og Ilddaab, han vidste, at netop han trængte saa forfærdeligt til.

Og saa aabnede han Brevene fra Danmark.

Men da Fru Pfefferkorn ikke mere kunde spille Komædie for sine Landsmænd, saa kunde hun strikke for dem.

Hun gik snart sagt om fra Hus til Hus, og da de norske Kvinder vare mer end villige i deres varme Sympathi for de danske Soldater, saa vilige — lige fra Lindenæs til Nordkap, at deres godædige Hjerter formelig strømmede over, fik hun hurtigt dannet en Strikkeforening. I Lighed med utallige Strikkeforeninger i hver By, hver Fjeldbygd, hver Fjordbygd i gamle Norge strikkede de deres Hænder ømme paa varme Strømper til den tapre Landsoldat.

At denne for vore Damers Vedkommende uvilkaarligt iklædte sig Malermester Smiths Skikkelse, er rimeligt nok.

Og tusinde ærlige, dybtføjte Ønsker bleve strikkede med ind i Maskerne.

Men midt imellem dem sad Fru Pfefferkorn ved Strikketøjet — krigersk, stram som en Garder, og med sit smukke, men efter Tilbagetoget fra Danevirke saa bitterligt forgræmmede Ansigt.

Lesser var enstemmig bleven anmodet om at

læse højt for Damerne. De mødtes altid om Aftenen efter Butikkernes Lukning og efter at Børnene vare blevne bragte i Seng.

Han gik nødig til det, men syntes ikke, han lige ud kunde sige nej.

Og da Damerne udelukkende vilde have dansk Literatur, læste han med sin smukke Stemme „Hakon Jarl“ og „Axel og Valborg“, medens Edele beundrende lyttede til.

Hendes Øjne hang ved hans Mund.

Postaftenerne læste han derimod Beretningerne højt fra Krigsskuepladsen.

Strikkepindene hørte op at klirre, Damerne lyttede aandeløse.

De hørte om Overrumpling, Mørke, Sult, forfrosne Lemmer, Marsch paa 19 Timer med en Nordveststorm lige i Ansigtet, Soldater, der neppe kunde holde sig oprejste paa Fødderne men sank om i Grøfterne, gik, indtil de hallucineredes og tabte Forstanden eller Bevidstheden, og de saa sig uvilkaarlig gysende om.

De sadde saa lunt inden Døre i det milde Lampelys. De røde Gardiner vare trukne for Vinduerne, Røgelse var der paa Kakkelovnen, Bakken med Kager og Vin fristede saa indbydende, — hvor var det ufatteligt at tænke sig en saadan Nød og Elendighed!

Og hvor vel forstode de ikke, da Brigadechefen ved Ørsted sagde:

„Ikke synge! Det er en Sorgens Dag.“

Men da Fru Puntervig en Aften begejstret kom hjem og ikke nok kunde fortælle, hvor henrivende Lesser havde læst, foer hendes Herre og Mester pludselig op.

„Ligge her og spille Komædie og deklamere, medens hans Landsmænd værger for Livet — fy!“

Han spyttede.

Og idet hans nyvakte Sympathi for Lesser lige saa hurtigt igen vejredes hen som Dug for Solen, tilføjede han — Rhederen var nemlig i den sidste Tid bleven ligesaa krigsgal som Grossereren, det vil sige, saa snart det gjaldt en Dansker:

„Han har ikke Mands Mod i Brystet, skal jeg si' dig. Der sidder Skavanken, derfor har jeg aldrig rigtig kunnet med ham!“

Kom det an paa Puntervig, vilde han have taget hver dansk, han traf paa, i Nakken og uden videre sendt ham pr. Expres-Damper som Returgods tilbage til Danmark.

Men saa kom Dybbøl, hvor der kun var halvfærdige Skanser for at modtage den vigende af Kulde og Sult halvdøde Hær, og hvor der baade manglede Palissader, Krudtmagasiner, Løbegrave og Brystværn.

„Har de danske Mænd sovet, siden de ikke har tænkt paa deres Forsvar!“ udbød Fru Pfefferkorn. „Det skulde vi danske Mødre have vidst!“

„De kunde langt hellere være blevne staaende ved Danevirke,“ sagde saa Grossereren ulykkelig.

Den 19de Februar, netop som Efterretningen indtraf om Træfningen ved Egersund, kom Bendz i stort Oprør styrtende ind til Puntervigs.

„Nu gaar de nordpaa! Tyskerne er i Kolding. Nu har vi dem, Gud hjælpe mig, snart ved Skagen!“ raabte Grosserer Bendz og rev i sin Røghue. „Og vi sidder her i Fuglefred, og ikke en Kat gør af dem en Gang!“

„Jeg ved sandelig ikke jeg, hvorfor vi skulde det!“ indvendte Rhederen. „Naar de selv formelig rømmer det ene Sted efter det andet! Det lader til, flere af Førerne der nede hellere vil ha' Soldaterne til at retirere end til at kæmpe. Men det faar bli' deres Sag!“

Men neppe havde man diskuteret Tilbage-
toget fra Kolding, før Efterretningen kom om
Træfningen ved Vorbasse den 29de Februar, og
den foer gennem allesammen, for en mere glimrende
Vaabendaad end de danske Dragoners under Løjtnant
Sauerbreys Anførsel kunde da ikke tænkes.

Halveskadronen holdt netop Hesteparade, da
Vedetterne kom farende og meldte Preuserne.

„Det kan nok være,“ fortalte Grosserereren i
Butikken, hvor en lyttende Kreds Kunder havde
samlet sig, „at de i en Fart kom op paa Heste-
ryggen! Der var ikke Tid til at faa Sadlerne
frem en Gang. Og med det blottede Væрге i
Haanden, paa usadlede Heste og i Staldkitler til
og med, slog de, Gud hjælpe mig, saadan om
sig, at Preuserne flygtede alt, hvad Remmer og
Tøj kunde holde. Og saa havde de til med et
Tab paa 37 Mand og 23 Heste, medens Dan-
skernes bare var 5 saarede og 2, der var tagne
til Fange.“

Den stakkels Grosserer fik imidlertid ingen
Tid til at sunde sig.

For neppe var han færdig med Vorbasse, før han maatte ind i Ilden igen den 8de Marts, og det paa to Steder paa én Gang, baade ved Fredericia og ved Vejle.

Fru Pfefferkorn sad imidlertid og havde næsten intet i Kakkelovnen, — naturligvis fordi hun havde sin Migræne.

Og da alle hendes smaa Spareskillinger gik til Uldgarn og Strømper til den danske Hær, og Madam Møller og Musiker Marholm i de sidste tre Maaneder boede fuldstændig gratis, havde hun i denne Tid Migræne hver eneste, evige Dag.

En Aften kom Lesser hjem og gik med sin sædvanlige, høflige Hilsen gennem hendes Stue. Som hun nu sad der med blaafrøse Fingre og strikkede ved et Tællelys, kunde hun ikke længere holde paa det, der pinte hende.

Hun saa op over Brillerne og gentog kun de tre Ord, hun én Gang før havde sagt:

„Hvor kan De?“

Han forstod øjeblikkelig, hvad hun mente, og i det samme blev han som ude af sig selv.

Hvor vovede hun at stille et saadant Krav?

„Ja, De er Kvinde, derfor er De saa hidsig paa det! Det er ikke Dem, som skal lide og dø. Men det er os Mænd, som det gaar ud over.“

„Jeg har født 6 Børn til Verden,“ sagde hun.

„Jeg har 6 Gange vovet mit Liv. Deres Moder har ogsaa gjort det for Deres Skyld.“

Han studsede som over noget, hvorpaa han aldrig havde tænkt.

„Nej, I Mænd tænker aldrig paa den Ting. Men jeg tænker ogsaa paa Mændene. Hvad skal Danskerne gøre, naar de ikke mere har Danmark?“

Hun rejste sig.

„Livet er ikke det højeste,“ vedblev hun.
„Det er Friheden.“

„Men Tilintetgørelsen er forfærdelig,“ sagde han saa sagte, som om han var bange for at høre sine egne Ord.

„Og det at tage Liv, det har vi Mennesker ingen Ret til. Det er jo det, vi straffer med Døden.“

„Den, der ikke vil forsvare sit Land, naar han kan, fortjener ikke at gaa paa Guds Jord,“ sagde Fru Pfefferkorn ubønhørligt. „Kan det ikke gaa op for dem, hvilken Egoist De er? De tænker kun paa Deres egen Livslykke, at De maa leve saa længe som muligt, men paa de kommende Slægter, hvis Arv og Eje bliver ranet, hvis bedste Livsbetingelse, Friheden, bliver ødelagt, dem tænker De slet ikke paa.“

Nej, dem tænkte han ikke paa. Men han tænkte paa sin gamle, kære Mor.

Nu vare de komne saa langt. Hvor længe vilde det mon vare, inden de kom til Horsens?

inden de kom til Aarhus? inden de kom til Aalborg?

Han kunde ikke sove, han kastede sig frem og tilbage og vejede dette forfærdelige pro et kontra mod hinanden, som havde forfulgt ham lige siden Tilbagetoget fra Danevirke.

Hvis de vare blevne ved at sejre, da havde han ingensomhelst Forpligtelse havt, men nu — nu —

Nej, det kunde han ikke holde ud! Medens hans Landsmænd døjede ondt, rystede af den knugende Kulde og vare ved at segne til Jorden, gik han her i lutter Velvære og deklamerede om Danmark, i samme Øjeblik som de lede og døde for Danmark.

Og det bare, fordi han ikke turde vove Trøjen! Bare fordi han var saa ynkelig, saa pinende ræd!

Han sprang ud af Sengen, begyndte at klæde sig paa, men betænkte sig, gik i Seng igen og sovned endelig ind.

Han drømte om sin Mor.

Og pludselig var han i sit Barndomshjem paa Møen. Han sad paa Verandaen ved Siden af hende og saa gennem Aabningerne i den vilde Vin Storken staa paa ét Ben oppe i Storkereden paa Kirketaget, og han hørte Nattergalene slaa rundtom i Buskene, indtil Landsbykirkeklokkerne begyndte at ringe.

Saa nynnede hans Mor med sin rige, dybe Altstemme dæmpet, som hun plejede, den gamle, danske Folkevisе:

»Det var en Lørdagften
Jeg sad og ventede dig.«

Da Lesser om Morgenен kom ned i Butikken, saa han sin Svigerfader urolig trippe om lig en kaglende Høne.

„Aa hør,“ sagde han og skelede ængsteligt til Kontordøren. „Gør mig den Tjeneste og lad, som om du ikke mærker noget.“

„Hvilket?“ spurgte Lesser.

„Jo, Vorm er kommen tilbage — ædru, aldeles ædru, forsikrer jeg dig. Og du ved nok, vi har aldrig Hjerte til at lade ham mærke med noget.“

Han gjorde pludselig Holdt.

„Tænke sig, hvad det koster en Natur som hans at lade være at drikke da! Det er ligefrem beundringsværdigt, synes jeg.“

Og saa blev han ved at snakke sig saa varm, at man snarere skulde tro, Vorm fortjente al Anerkendelse og maatte have Tak til, at han ikke drak hele Aaret rundt.

Den Dag blev Vorm af hele Huset behandlet med den største Hensynsfuldhed.

Selv Edele lod som ingen Ting, skønt det denne Gang unægtelig kneb for hende, og over

Vorms runde Ansigt var der udbredt en saa stor Ydmyghed og hele en Hunds rørende Taknemmelighed, fordi den ikke fik de Prygl, den vidste, den havde fortjent, at selv den strengeste Farisær maatte have følt sig afvæbnet.

Lesser var imidlertid igen begyndt paa de ensomme Søndagsspadserture, som vare blevne afbrudte ved hans Forlovelse.

Den første Gang gik han uden at sige Edele til og gav sig paa Ny sine egne Tanker i Vold.

Han kunde have sagt: det kommer ikke mig ved, det er ikke min Pligt, der er Tusinder af danske Mænd, som ikke frivilligt gaar med, alle kan jo ikke gaa i Krig, det er jo faktisk umuligt. Ingen Nation gør det! Ingen Nation gør det! Og hvad vilde det hjælpe, om jeg kom med?"

Han kunde saaledes have rystet det af sig med Fornuftgrunde, men han kunde ikke ryste det af sig.

Hans Fornuft stod raadløs lige over for det ideelle i hans Natur.

Og sin Naturs ideelle Krav sveg han, netop idet han bukkede under for sin Naturs Svaghed: det, at han ikke turde vove Livet.

„Den, der overvinder sig selv, er større end den, der overvinder en stor Stad.“

Han gentog det for sig selv Gang paa Gang.

Saa gik han ud paa „Fjeldknausen“ og stirrede over Snefjældene og Skærene ned mod Danmark.

Han saa det, som han havde set det i Drømme:

Storken paa Kirketaget, Bøgeskovene gyldentfarvede af den nedgaaende Sol. Han hørte Nattergalene, Kirkeklokkerne og langt ude Havets Brusen, — og Danmark blev som ét med hans Mor.

Edele havde imidlertid hele Tiden staaet ved Vinduet med Graaden i Halsen.

Han var for første Gang gaaet uden hende!

Hun havde først ikke villet tro det, men da baade Vorm og Lundberg erklærede, at de havde set ham tage Frakke og Hat, vidste hun det.

Vidste, at han havde glemt hende!

Hjertet blev saa underlig tungt som Bly, og da han endelig kom, sagde hun kun sagte, medens hendes Strube snøredes sammen:

„Du har været ude?“

„Ja,“ sagde han, som om det var en Selvfølge og en Sag, der ikke kom hende ved.

Hun saa paa ham, da han gik forbi hende for at hænge sin Frak op.

Han var pludselig bleven en fremmed.

Saa kom Angsten, en ulidelig Rædsel for, at Lykken maaske var ved at slippe hende ud af Hænderne.

Hun tog sig til Hjertet. Det var et Stik. Men det var jo umuligt, umuligt!

Hun blev bange og sky og turde siden neppe tale til ham, fordi der var kommet noget mellem dem, en usynlig Magt, hun ikke kunde besværges.

Æsthetisk som hans ægte, danske Natur var, gav han efter for Stemninger, der betog ham, indtil han i Forholdet til hende blev en Egoist. Men han vidste det ikke selv.

Havde Edele sagt ham det, vilde han forbauset have set paa hende.

Han blev ved at gaa alene ud paa Fjeldknausen, slæbte sig hver Gang med mødigere Skridt der ud, — saa træt af Livet, fordi han ikke havde Mod til at overtage dets Forpligtelser.

Det Krav, som han stadig skød fra sig!

Det var ikke blot Krigen i og for sig, det var det samme, hvad det var, — blot noget stort, noget nødvendigt, hvor Livet var Indsatsen!

Lesser følte, det vilde være ham en Lægedom, en Frelse fra ham selv, om han nu gik, „en moralsk Løftestang, der vilde give ham den Selvfølelse og Selvagtelse, han trængte saa haardt til at tiltvinge sig.

„Livet er ikke det højeste; det maa jeg faa lært.“

Han stansede og saa ud.

Den norske Vinter faldt ham med ét saa knugende for Brystet.

Al den Masse Sne! Saa uoverkommeligt, syntes det ham, at faa al den Sne bort! Saa umuligt her at faa Foraar og Sommer!

Og naturbunden som han var, brød den gamle Hjemve frem med al sin Styrke, og en uendelig Længsel efter Fødelandet og Sorg over dets Ulykke og Trængsler.

Og idet han vendte om og gik ind ad Byen til, gentog han igen for sig selv:

„Du duer ikke til at leve, og du duer heller ikke til at dø. Bange for Liv, bange for Død!“

Og naar han kom hjem, mødte han Edeles sorgfulde Øjne, der fulgte ham, hvor han gik og stod.

Men da hun saa, at han blev ved at glide længere og længere bort fra hende, som om han var bergtagen, da vaagnede igen hendes Skinsyge mod Danmark.

Det Land, hun aldrig havde set, men som en vældig, for hende uforstaaelig Naturmagt lagde hendes Kærlighed øde og drog ham ind i Døden.

Hun vidste, det vilde være Døden, hvis han gik med. Hun behøvede ikke at spørge om det.

Og saa besluttede hun med Fortvivlelsens Mod at kæmpe med Danmark om ham, den elskede!

Men hun vilde ikke skræmme ham.

Hun vilde være forsigtig — aa, saa forsigtig!
Og saa klog!

Saa sagde hun en Dag, de vare alene i Skumringen:

„Hother, kom hen til mig. Du har næsten ikke talt til mig i hele Dag.“

Han kom straks hen til hende.

„Har jeg ikke talt med dig?“ spurgte han forundret.

„Nej du! — Saadan ja! Sæt du dig bare her i Sofahjørnet. Og jeg — naa! Dejligt! Dejligt! Og nu kan du kysse mig, Hother.“

Der var stille en Stund.

Hendes lidenskabelige, alt hengivende og alt fordrende Natur lykkedes det for en Stund at vække den erotiske Gnist i hans. En lejlighedsvis opblussende Gnist, som allerede halvt syntes til-dækket af Bekymringernes Aske.

Lig en anden Dalila vilde det stakkels Barn søge at magtstjæle ham.

Men hans Begær her i Verden, enten det var efter Elskov eller Ære — med ét Ord efter Lykke, det var dog, naar det kom til Stykket, saa haabløst og forsagt.

Han var, som han selv sagde, en af Resignationen mærket Mand, der træt sank sammen og kun takkede til, naar han blot formaaede at gøre sin Pligt.

„Kunde vi ikke ha' det saa godt i Norge vi

to,“ sagde hun endelig sagte, „og lade Danmark være Danmark?“

„Jo,“ sagde han ligesaa sagte og kyssede hende.

Hun mindedes disse Kys senere som en døendes Kys.

„Og Krig er forfærdelig, især naar den skiller dem ad, som har hinanden kær,“ vedblev hun.

„Ja,“ sagde han.

Han kyssede hende igen, som om han endnu én Gang vilde indsuge selve Livet.

„Tror du ikke, jeg ved det?“ udbrød han.

„Krig er Slagteri. Før vi bliver af med Krig, før bli'er vi ikke Mennesker. Men vi er ikke af med den endnu, og nu truer den mit Land og Folk med Ødelæggelse.“

„Du har selv sagt: du skal ikke udgyde Blod.“

„Jo, i Nødværge,“ svarede han saa.

Han var ogsaa kommen til det tilsidst.

Og saa sprang han op og rev sig ud af hendes Arme, som om den blødagtige Rus, der overfaldt ham, kun gjorde ham foragtelig i hans egne Øjne og stjal den sidste Modstandskraft ud af hele hans Væsen.

„Hvad der uafviselig stiller sig for en som Pligt,“ sagde han, „det hævner sig, naar man afviser det. — Og for mig stiller det sig som en Pligt, jeg sviger,“ tilføjede han.

Men Edele var ogsaa sprungen op for at væрге Livets og sin stakkels, nyfødte Kærligheds Ret.

„Det er ikke din Pligt!“ raabte hun. „Du er ikke mere værnepligtig!“

„Nej, ikke retslig, men det er en moralsk Forpligtelse.“

„Det er den ikke! Intet Menneske i Verden vilde sige det!“

„For mig er den det,“ sagde han, „og det er derpaa det kommer an. Menneskene er forskellige, og enhver faar følge sin egen Samvittighed og svare for den.“

„Dine Fordringer til dig selv, Hother, er overspændte,“ begyndte hun.

Hun vilde tvinge sig og søge at tale saa roligt som muligt.

Men hun blev prøvet over Formue.

Hun vilde ikke slippe sit dyreste Livshaab, og med Fortvivlelsens Styrke raabte hun, idet Øjnene blændedes af Taarer:

„Jeg hader Danmark! Jeg vil ikke give Slip paa dig! Du har ikke Ret til at kaste dit Liv bort! Du skylder mig det. Det er mit! Det er mit!“

„Edele!“ sagde han forfærdet over hendes lidenskabelige Sorg.

Hendes Hulken stilnede ikke af. Hun var sunken ned paa Gulvet. Hun slæbte sig hen til

ham, omklamrede hans Knæ, og der laa hun og vred sig i stille Jamren.

„Edele!“ raabte han ude af sig selv, bøjede sig ned og løftede hende op i sine Arme.

Grosserereren kom ind fra Kontoret.

„Hvad er der paa færde?“ udbrød han.

„Spørg Edele,“ sagde Lesser, frigjorde sig fra hendes Favntag og forlod hurtigt Værelset, fordi han snart ikke længere kunde holde denne oprivende Kamp mellem Elskov og Fædreland ud.

„Vidste han det ikke?“ skreg det i ham, „vidste han ikke, at Lykken for ham kun var en stakket Gæst, at saa snart han havde faaet den, drev noget, der var stærkere end ham selv, ham til frivilligt at give Afkald paa den?“

Und setzet ihr nicht das Leben ein,
Nie wird euch das Leben gewonnen sein.

Ja, det følte han: hvis han havde Mod til at lade sig døbe af den Ildaa, og han overlevede den, han vilde fra den Dag af være som et nyt og genfødt Menneske.

Hele Verden og hele Livet vilde blive et andet, han turde se det ind i Øjnene, og han turde bære Hovedet højt og frit.

Hvad var det? Dette Göthes gamle, berømte Vers? Det var jo dog kun, naar det kom

til Stykket, omsat i andre Ord, Kristi eget Udsagn:

„Hvo, som elsker sit Liv, skal miste det; og hvo, som hader sit Liv i denne Verden, skal bevare det til et evigt Liv.“

Vel! Men dette var ikke for Guds Skyld!

Det var ingen Gud, som førte disse dyriske Krige over Folkene.

Det var Menneskenes egne, onde Rovdyrsdrifter og Djævelen selv.

Men det var ogsaa disse Rovdyrsdrifter og denne Djævel, som bragte en Morder og Røver til at dræbe og røve, og Gud sagde:

„Du skal forsvare det Liv, som jeg har givet dig! Du skal forsvare dens Liv, som bliver uretfærdig angrebet!“

Men saa overfaldt der ham pludselig en rasende Indignation og Forbittrelse over den Regering, der maaske havde udfordret Ulykken og ikke i Tide afvendt den fra Land og Folk!

Som havde stillet ham og maaske andre unge, raske Mænd dette forfærdelige Valg og tvunget dem ind i en saa oprivende Kamp mellem deres egen Samvittighed og deres Lyst til at leve, deres berettigede Livsbegær.

Og forpint i sin Sjæls Inderste gik han saa hurtigt, som om han vilde løbe det af sig, indtil det blev saa mørkt, han maatte vende om igen.

„For Dyret gælder det ogsaa blot at leve.

Det er der ikke noget stort ved. Men det har Mennesket forud for Dyret, at det frivilligt kan dø.“

Og saa kom han endelig til det Resultat: at en Hær repræsenterer en Ide, en Statside.

„Fædrelandet repræsenterer alt det oprindelige, det individuelle, det største og det bedste. Det repræsenterer vor Frihed, vor Aandskultur, vort Fremtidshaab og vor Udviklingsmulighed. Saa naar jeg værger mit Land, værger jeg med det samme alt det, jeg har at leve for her paa Jorden.“

Slag i Slag vare altsaa Efterretningerne komne om Træfningen ved Fredericia 8de Marts og Træfningen samme Dag ved Vejle.

Men Grosserereren var for meget anderswo engagirt til ret i Længden at kunne følge Nordhæren paa dens Tilbagetog op gennem den jyske Halvø.

Efter at være bleven fordreven fra Danevirke, havde han nu én Gang for alle opslaaet sit Hovedkvarter i Dybbøl Skanser.

„Gud ved du, hvad de nu egentlig spiser der nede ved Dybbøl?“ sagde han ofte bekymret, især naar han selv sad vel bænket og nød en eller anden Yndlingsret. „Det gaar vel paa gule Erter og harskt Flæsk og muggent Grovbrød, kan jeg tro.“

I hvilken Anledning Puntervig hver eneste Gang bag hans Ryg tillod sig at skumle noget om:

„At man nu skulde se, han snart vilde sende en Skibsladning Pelegrekum ned til Dybbøl. Han tænkte jo bare paa Maverne. Det kunde ligne ham ogsaa at sende et Oksehode Rødvind ned.“

En Dag, Edele var inde paa Kontoret, kom Skibsrhederen ind med Aviserne i Haanden.

Han havde truffet Postbudet paa Vejen.

„Østerrigerne er i Horsens,“ sagde han, „de rykkede ind den 11te Marts.“

„Tys,“ hviskede Edele.

Døren til Butikken stod aaben.

Havde hun kunnet gemme Aviserne for ham, binde Munden paa alle, saa de ikke fortalte ham et Muk, hun havde gjort det!

Men han havde hørt det; en Gysen foer gennem ham, som hos en, hvis Dom bliver under-skreven.

Saa blev han rolig ved at ekspedere Kunderne; de undredes kun over, hvor askegraa i Ansigtet han saadan blev med ét.

En Time efter, da han hørte, Edele og Puntervig havde forladt Kontoret, og der tilfældig ingen Købere vare i Butikken, gik han pludselig ind til Grossereren og lukkede Døren i efter sig.

Bendz saa forbauset op fra Hovedbogen.

„Vil Vorm gøre mig den Tjeneste at gaa ud et Øjeblik?“ spurgte Lesser.

„Vorm?“ sagde Grossereren. „Ja, gaa De! Gaa kun ud, Vorm!“

Og Vorm rejste sig øjeblikkelig fra Kontorstolen og gik ud.

„Jeg vilde kun sige dig,“ begyndte Sviger-

„Ja, jeg vidste vel ikke før, hvor meget jeg holdt af det.“

„Men hvad Fa'n kan det hjælpe Deres Mor i Holstebro, at De slaas paa Nordsøeskadren ét eller andet Sted nede ved Helgoland eller oppe ved Skagen?“ raabte Puntervig.

„Og saa la'r De, Gud hjælpe mig, den vakreste, norske Jente, Guds Sol har skinneth paa, sørge sig fordærvet for Deres Skyld. Er der Mening i det, spør jeg?“

„Hr. Puntervig,“ sagde Lesser. „De holder af Edele —“

„Ja, det skal Gud vide,“ brummede Puntervig, „hundrede Fold mere, end De gør i alt Fald. De fortjente hende ikke, siden De kan løbe fra hende. Det siger jeg Dem rent ud op i Deres aabne Øjne.“

„Saa har De vel et mildt og trøstende Ord at sige hende,“ bad Lesser. „Mig vil hun ikke høre paa. Hun vil heller ikke høre paa sin Fader.“

„Det er da ikke til at undres over det,“ svarede Rhederen, „slig som I behandler hende. Men jeg, jeg er hendes Gudfar jeg, og Pokker skal ta' mig, om jeg ikke har mere Hjerte for hende, end begge I andre to tilsammen.“

„Saa tal til hende,“ bad Lesser. „Der kommer hun.“

Men Rhederen fik pludselig Hastværk og stak af det hurtigste, han havde lært.

Han havde et forbandet blødt Hjerte i en stor og svær Krop, som Bendz saa ofte sagde, og at se sin lille Trolldunge forgrædt og bedrøvet, det var mere, end han kunde staa for.

Samtidig som Butik og Kontor vare fuld-pakkede, fyldtes ogsaa Køkkenet i en Fart.

Den første, der forpustet kom ind, det var Madam Sannæm, som til hele Forsamlingens Opbyggelse satte Hænderne i Siderne og snakkede op ad Vægge og ned ad Stolper om, at naar man ikke agtede sit Liv mere end det Skidt, man traadte paa, saa kunde man jo gerne trække i Trøjen. Det fik blive enhvers Sag, om han vilde ha' en Lusing eller ej, men for hendes Vedkommende, vilde hun nok sige, at det aldrig i Verden kunde falde hende ind!

Ved Aftensbordet stirrede Vorm og Lundberg sky hen paa Lesser med samme Veneration, som om han havde været selve Napoleon den store. Kun Lundberg saa imellem fra ham hen paa Edele, der sad bleg og forgrædt for Enden af Bordet.

Om ingen anden tænkte paa hende, saa tænkte han paa hende, han hvis ydmyge Kærlighed nok kunde staa sin Prøve, naar man mindst ventede det.

Da Lesser kom hjem om Aftenen, vidste Fru

Pfefferkorn naturligvis forlængst Besked, men hun gav ham ikke sin Tilslutning tilkende paa anden Maade end ved et Haandtryk.

Det var jo for hende ikke noget at gøre Op-hævelser over.

I de faa Dage, der vare igen, var der et „Ryk ind“ i Grossererens Hus, som om det havde været et Hotel.

Man kom og gik, men naar der spurgtes efter Edele, — der flygtede, naar det ringede, og absolut nægtede at se nogen, — var det uvilkaarlig med sænket Stemme, som om alle nok vare sig bevidste, hvor det saare Punkt var der i Huset.

Alle kom med sine bedste Raad; Damerne paatog sig ligefrem Lessers Naturalforplejning, og Fru Sielau tilføjede yderligere sin Bekymring over, at hans Uldtrøje vist ikke var varm nok; hun vilde da i alt Fald paa det indstændigste tilraade ham at faa en af norsk Uld.

Skønt Lesser, der igen trak sig som en Snegl ind i sit Hus, beroligede hende med, at i København kunde han købe sig „en Islænder“, lod den lille, ivrige Dame sig ikke trøste.

Hun blev ved at rasle med sin Silkebrokade og nikke med sin gule Strudsfer, og idet hun uafbrudt trykkede det duftende Kammerdugslommelærklæde mod sine Øjne, forsikrede hun ham dyrt og helligt, at skønt den islandske Uld

ikke var at foragte, saa stod dog den norske-Uld langt over, hvad Kvaliteten angik. Hun var ingen Chauvinist, paa ingen Maade, hun havde i for mange Aar beskæftiget sig baade med de levende og med de døde Sprog, til at kunne være det, men hun kunde ikke nægte, hvad Ulden i det mindste angik, saa —

Byfogden glemte at paradere med Kaardén, dels fordi han ikke var i Uniform, — og Byfogden i Uniform og Byfogden „ikke i Uniform“, var to højst forskellige Mennesker! — dels, fordi begge hans smalle, kejtede Hænder havde mere end nok at gøre med at trykke og knuge Lessers Hænder.

Brillerne vare ganske duggede, og Byens juridiske Øvrighed røbede ved denne Lejlighed, hvilket grundskikkeligt Menneske, han i Virkeligheden var.

Den næste Dag blev der ganske rigtig bragt en stor Pakke fra Fru Sielau, og da Lesser aabnede den, befandtes Pakken at indeholde ikke mindre end 6 store, tykke Uldtrøjer — naturligvis af norsk Uld.

„Hvad skal jeg med dem?“ spurgte Lesser. „Jeg har aldrig i mit Liv gaaet med Uldtrøjer, — jeg taaler ikke Uld.“

„Det gaar paa ingen Maade an at sende dem tilbage!“ udbrød hans Svigerfader ivrigt,

som om det vilde være en Fornærmelse, der aldrig kunde blive tilgivet.

„Saa er det bedst, Lars faar dem,“ sagde Lesser resigneret.

Lars fortjente det ogsaa, for aldrig havde Lars pudset Lessers Støvler saa blanke, som han gjorde i disse sidste Dage.

Lars vilde jo ogsaa efter bedste Evne yde ham sin Anerkendelse.

I Klubben, der hver Aften blev overfyldt baade med Stamgæster og ikke Stamgæster, talte den ene højere end den anden og lagde hele Operationsplanen for Nordsøeskadren, som om det var Lesser selv, der skulde overtage Overkommandoen i Stedet for Suenson.

Kort sagt: ingen vidste, hvor godt de vilde gøre Lesser, den Tid han endnu var i Byen.

Han var bleven Byens Midtpunkt.

Alle syntes, de havde Del i ham, og at de alle som én havde at svare til, hvordan det gik ham.

Selv Mette Kokkepige havde aldrig lavet saa gode Sauce som til disse sidste Middage, og hver Dag laa der en lille Buket med Nellikker eller Roser ved Lessers Kuvert.

Det var stakkels Edele selv, der med skælvende Haand plyndrede sit Blomsterbord og lagde Blomsterne der som et frygtsomt Kærlighedstegn.

Havde hun kunnet bestrø hele hans Livsvej med Roser, hun havde jo gjort det!

Men det skulde have været Roser uden Torne, — hvis saadanne fandtes!

Men Roser uden Torne fandtes ikke her paa Jorden, — det var endelig gaaet op for hendes barnlige Bevidsthed, — og han — han havde kun valgt Tornene — frivilligt!

Saa meget havde hun dog lært — hun stred ikke længere imod men bøjede sig sløvt for sin bittre Skæbne!

Hans højere Syn og højere Pligtfølelse, for hvilken han vilde offere alt, den saa hun op til med Gru, fordi hun ikke kunde have handlet som han, og samtidig med unævnelig Ærefrygt, fordi han netop derved kom til at staa saa uendelig langt over hende som hendes Overmand i et og alt.

Hun vovede neppe at tale til ham, men hun kunde ikke undvære Synet af ham et eneste Øjeblik.

„Som en Hund gaar hun jo i Hælene paa ham,“ sagde Madam Sannæm, der netop havde sin Strygedag, og særlig lagde al sin Flid paa Lessers Manschetskjorter, — naturligvis i den Tanke, at han havde paatrængende Brug for dem paa Nordsøeskadren, og at særlig Brystindlægget vilde virke imponerende paa Preuserne og Østerigerne.

Hvad Lesser selv angaar, følte han, da han endelig skulde ud fra dette lille, indelukkede Samfund, at han alligevel var kommen til at holde af det.

De rede mere eller mindre sin Kæphest, men det var allesammen saa gode, brave Mennesker hver paa sin Vis, levede deres Liv og opfyldte deres Pligter og Bestemmelser saa godt, de kunde.

Og han havde ogsaa opfyldt sin Pligt.

Efter at den forfærdelige Beslutning var bleven taget, — da han var kommet over den isnende Krympen sig for Døden, selve Dødsrædslen i dens sygeligste, mest nervøse Form, med ét Ord: da han havde tvunget sig til at se den nære Dødsmulighed, ja Sandsynlighed ind i Ansigtet, var Fatalistens Ro falden over ham.

Han syntes ikke, han havde noget mere at være bange for, og det var ham en hel Lindring.

„Han føler sig nok som en Allerhelvedes Karl!“ knurrede Puntervig, „og synes vist næsten, han allerede staar med det ene Ben i den anden Verden. Ja, jeg siger det samme som Byfogdens Papegøje: velbekomme!“

Endelig kom den sidste Dag, den svære Dag. Ja, det var nok egentlig kun for Edele, den var svær.

Solen skinnede, og hvert Flag var hejst, som om det var en Triumfator, der skulde af Sted.

„Ja, nu har de da hejst Flag i Byen!“ rapporterede Lars, da han om Morgenens tidlig kom ind i Grossererens Sovekammer med det sædvanlige „Fang Ved“. „Baade hos Byfogdens og hos Skibsrhederens.“

Grossereren, der øjeblikkelig spidsede Øren lig en gammel Kavalerihest, naar den hører Signalerne, sprang lysvaagen ud af Sengen med en Højtidsfornemmelse, eller rettere i en Feststemning, som han ellers kun plejede at have hver Nytaarsdagsmorgen.

„Du har naturligvis øjeblikkelig hejst det danske Flag, Lars?“ udbrød han.

„Ja, vist har jeg det!“ sagde Lars. „Baade vi og Konsul Iversens.“

Men Edele, der ellers hver Nat i den sidste Uge som et lille Barn havde grædt sig i Søvn, havde denne Nat slet ikke lukket et Øje.

Hun sad i Mørket oprejst i Sengen med de smaa Hænder knyttede og bidende i sig de Fortvivlelsens Raab, som truede med at bryde frem.

Hun kunde have slaaet sig selv paa Munden for at kvæle sin Smerte.

Det sidste Godnat, han havde givet hende, det var saa aandsfraværende og adspredt, — han havde jo de tusinde Ting at tænke paa, — og han var tidlig gaaet hen til Fru Pfefferkorn for at pakke ind.

De ventede paa hende ved Frokostbordet Kl. 9, — Dampskibet antoges at komme Klokken 11, — men Lars stod paa Udkig, og man kunde jo se det fra Vinduerne.

„Hvor bli'er Edele af?“ spurgte Grossereren. Endelig kom hun.

Lesser gik hende i Møde og kyssede hende. Det var neppe, hun mærkede det.

Bleg og forvaagen tog hun Plads, sagde ikke et Ord.

Kun én Gang imellem kom et krampagtigt Suk som hos et Barn, der har hulket.

Der var ganske stille ved Bordet, — Vorm og Lundberg havde ikke Tid til at være inde.

Og i denne Taushed paakom der pludselig Grossereren en Slags Skyldbevidsthed ligeoverfor Edele.

Han rømmede sig og begyndte at tale om Vejret, om at det nok blev Medbør i al Fald til

Kristiansand, og at det da ikke var rimeligt andet, end at Vinden vilde løje af ud paa Natten, men Ordene bleve ham siddende fast i Halsen, og pludselig rejste han sig op, skød Stolen tilside og sagde hæst, som om det med ét faldt ham besværligt at tale:

„Ja, Kufferten har Lars. Bliv du bare ganske rolig her, — jeg skal nok sige dig til.“

Saa gik han hastigt ud.

Og saa gik Lesser hen til Edele og tog hende i sine Arme.

Men det er saa tungt at skilles for to, som har hinanden kær!

Et Skud lød ude bag om Næsset, det forkyndte, at Dampskibet stævnede ind ad Fjorden.

Fløtemændene fik travlt med deres Baade, og al Verden strømmede ned ad Knækkenbergkleven. For det var da en anden Dampskibsdag end den sædvanlige.

Hele Byen var paa Benene.

Men som Grosserereren stod ved Hjørnevinduet i Dagligstuen og saa ned paa den flagsmykkede By og de flagsmykkede Skibe i Havnen, ned paa Torvet og Landgangsbryggen, der var sort af Mennesker, og derpaa ud over Fjorden og de blaanende Snefjelde, der glittrede i Solen, og saa tænkte paa, for hvis Skyld alt dette var, — han havde nær sagt: Solskinnet med! — da

gennemlevede den brave Mand sit Livs største Øjeblik.

Det manglede bare, at Marholm ogsaa havde troppet op med sine Musikanter og havde spillet „Den tapre Landsoldat“.

Et Kanonskud drønedes igen ude paa Fjorden, og der kom Dampskibet svingende om Odden.

Pludselig blev Døren til Spisestuen revent op.

„Nu er det yderste Tid!“ sagde Grosserereren højtideligt.

Lesser rev sig løs. Hun havde slynget Armene om hans Hals, som om hun aldrig vilde slippe ham.

„Edele!“ raabte han og løsnedes hendes Hænder fra sin Nakke.

De fik Tøjet paa i en Fart.

Udenfor i Kleven stod hele Husets Personale opstillet langs med Husvæggen.

Han vekslede det sidste Haandtryk med dem alle.

Vorms Ansigt var et eneste, opmuntrende Smil, Lundberg kneprede noget, som aabenbart var saa inderlig godt ment, men aldeles umuligt at forstaa, og Madam Sannem snøftede og tørrede uophørligt Øjnene i sit Køkkenforklæde.

Edele saa alt og alle gennem en Taage, syntes, hun havde oplevet dette én Gang før, og vilde opleve det igen mange, mange Gange til, inden hun vel én Gang blev gammel og graa.

Men endnu havde hun ham! Endnu var Nuet der, og hun gik ved hans Side, — men det var en Drøm! Og af Drømmen vidste hun, hun skulde vaagne.

De vare der alle der nede paa Bryggen — lige til Kontrolør Rosenvinge og selve „der Dänen-frezzer,“ Proprietær Toverud.

De trængte sig om ham: Puntervig, Apothekeren, Byfogden, Konsulen med deres Damer, Fru Pfefferkorn; de vilde alle tage Afsked, alle have sagt det sidste Ord!

Selv Puntervig glemte i det Øjeblik Edele. Han tog Hatten af med en Ærbødighed, som Bendz ikke kunde mindes at have set i hans Ansigt, siden Puntervig i 1839 blev forestillet for selve højsalig Kong Karl Johan.

Han tænkte paa, hvor Københavneren havde lidt bare af Søsyege paa Kattegat, ikke at tale om Skagerak!

„Naa, saa vil jeg idetmindste bede Vorherre ikke give Dem værre Vejr end en laber Kuling,“ sagde han.

Og stakkels Edele smilede til alle til Tak for de opmuntrende Ord alle sagde til hende, men Smilet var sygeligt og stivt, og Blikket en Søvn-gængers.

Et Favntag til!

Hun havde Følelsen af, at Krigens Jernarme

havde fanget dem og vilde kryste Livet ud af baade ham og hende.

„Gud være med Dem!“ „Gud være med Dem!“ lød det fra alle Sider.

„Hils Danmark!“ sagde Fru Pfefferkorn, „og hils min Søn, hvis De træffer ham.“

Saa hoppede han ned i Toldbetjentens Baad, og Iversens „Danebrog“, som Toldbetjenten i Dagens Anledning havde laant, smeldede lystigt i Vinden.

Han saa syg og lidende ud, og havde de omstaaende vidst, hvilke Sjælekampe og Sjæls-lidelser han havde gennemgaaet, inden han var kommen saa langt, at han nu stod, hvor han stod, de vilde maaske have syntes, der var en Smertens Martyrglorie om hans Hoved.

Baaden stødte fra.

„Hother!“ raabte Edele.

Men alle Mænd paa Bryggen blottede i Taushed deres Hoveder, Damerne viftede med Lommetørklæderne, og Fløtemændene og Matroserne rundt om paa Skibene med deres Huer og Sydveste.

Da Lesser var kommen ombord, tog han endnu en Gang Hatten af til den sidste Hilsen.

„Hother!“ sagde Edele.

Adskillelsens tveæggede Sværd gik gennem hendes Sjæl. Hun saa ham lemlæstet, ødelagt, det kære Hoved ukendeligt, knust.

Og da Dampskibet gled ud ad og forsvandt bag om „Fjeldknausen“, svingede de alle endnu en Gang med Hattene og gik hjem.

Kun Puntervig maatte som sædvanlig lette sit Hjerte.

„Og saa driver de ham ogsaa ind i Ilden!“ sagde han. „Han som neppe vilde gøre en Kat Fortræd!“

Men Edele blev staaende og vilde slet ikke gaa.

„Du fryser Edele; det er bidende koldt, lad os gaa hjem,“ bad Grosserereren.

„Jeg kan se Røgen endnu,“ sagde Edele tonløst.

Men Røgen var længe om at trække bort, og al den Tid blev hun staaende med Ansigtet vendt mod den Kant, hvor hun havde set det sidste Glimt af Dampskibet.

Saa foer hun gysende sammen. Solen var pludselig borte fra hendes Liv.

Hun vilde neppe gaa hjem, der vilde være saa mørkt og trist, hun gad ingen Ting, hun gad ikke leve.

Endelig gav hun efter for Faderens Bønner og fulgte ham med Tænder klapprende af Kulde op ad Kleven.

„Jeg fryser, jeg vil gaa tilsengs,“ sagde hun.

Om Natten laa hun og kastede sig i voldsom Feber, hun laa hele Tiden og talte med sig selv,

syntes i sit stille Sind at opgøre og komme paa det rene med noget.

Den næste Morgen blev Grosserereren bange og hentede Doktoren, som straks erklærede, det var en heftig Lungebetændelse.

„Hun havde formodentlig staaet for længe der nede paa Bryggen. I en saadan forbistret Østenvind var det jo det rene Selvmord at blive staaende der længere end ti Minutter ad Gangen.“

Da Doktoren havde forladt Huset, mødte han Puntervig.

„Der staar forbandet slemt til hos Grossererens,“ sagde han, „Frøkenens Lunger er ikke de stærkeste, og Betændelsen kan blive farlig nok.“

Puntervig svarede ham med en Ed og skyndte sig øjeblikkelig op til Bendz.

„Der maa ingen komme ind,“ sagde Madam Sannæm, som havde overtaget Funktionen som Sygeplejerske og Vaagekone i højstegen Person.

„Hva' Fa'n kommer det Dem ved?“ sagde han kort og gik ind.

Forsigtig, for at hans Støvler ikke skulde knirke alt for meget, listede han sig hen til Sengen.

Og der laa Trolningen med røde, blussende Kinder og straalende Øjne og saa' saa højtideligt paa ham, at han blev ganske trang om Hjertet.

„Edele,“ sagde han sagte, „endnu kan et

Telegram naa ham, inden han forlader Kristiansand. Han kan komme tilbage med Dampskibet paa Onsdag. Vil du, jeg øjeblikkelig skal telegrafere?“

Hun svarede, men han kunde ikke forstaa, hvad hun sagde.

Han bøjede sig derfor ned over hende og gentog sit Spørgsmaal.

„Nej,“ sagde hun og aandede kort og tungt, „det maa du ikke. Han maa ikke vide, jeg er syg.“

Hun skulde dog ogsaa vise ham, hun kunde bringe et Offer.

„Gudfa'r!“

Han var allerede kommen hen til Døren, men han vendte øjeblikkelig tilbage.

„Du maa ikke, Gudfa'r! Hører du?“

„Nej, jeg skal ikke gøre det,“ sagde han og gik ud.

Paa Kontoret opsøgte han Bendz.

„Edele vil ikke, vi skal telegrafere til Lesser,“ sagde han.

„Nej, hun vil ikke det!“ svarede Grosserereren med en Stemme, som skalv af Bevægelse, „og hun vil heller ikke, vi skal nævne i Brevene, at hun er syg en Gang. Og vi maa føje hende, vi maa føje hende, Puntervig, for saadant er ikke til at spøge med det.“

„Ja, hva' Pokker! Bare hun saa ham, blev hun nok rask igen af bare Glæde.“

„Bli'er nok med Guds Hjælp rask igen uden det, skal du se,“ sagde Bendz. „Men hun ligner sin Mo'r, ved du. Og i saadanne Ting maa Barnet følge sit eget Hoved.“

Saa snart det rygtedes i Byen, at Edele var syg, blev Grossererens Hus hver eneste Dag bestormet af deltagende Forespørgsler om hendes Befindende.

En Dronnings Sygdom kunde ikke have vakt større Sensation.

Byfogdens Frue bragte endog egenhændig ved Tolvtiden den dejligste Vingelé.

En saadan Nutidsroman i deres egen Midte: han kæmpende med Nordsøeskadren, og hun liggende farlig syg, det kan nok hænde, det gav Stof til hyggelige Samtaler i Skumringen og ved Skæret af Kakkelovnsilden!

En Aften bankede det paa Døren, og Fru Pfefferkorn traadte ind.

„Deres Datter har ingen anden Plejerske end Madam Sannæm?“ spurgte hun.

„Nej,“ sagde Grosserereren overrasket. „Her er jo ingen bedre at faa, og Barnet er moderløst. Men jeg gør, hvad jeg kan, skønt jeg ogsaa maa være i Butikken.“

„Saa vil jeg pleje hende,“ sagde Fruen kort.

„Det er det mindste, jeg kan gøre for min Landsmand.“

Og uden at vente paa Svar, trak hun Handskerne af og løste Hattebaandene op.

„Men kære Dem da,“ sagde Grossereren. „Det kan jeg virkelig ikke være bekendt at tage imod. De har jo Deres Hus.“

Fru Pfefferkorn trak foragteligt paa Skuldrene.

„Det kan Madam Møller passe. Nu da Arnoldus ikke skal i Krig, og hun ikke skal holde Pumpeværket i Gang, har hun saamæn ikke andet at bestille.“

Og hun bad saa indtrængende om at maatte faa gøre noget for den søde, unge Pige til Tak for al den Sympathi, Grossereren viste Danmark, at den gamle Mand tilsidst græd som et Barn af Taknemmelighed og sagde, at det vilde han aldrig kunne gengælde hende.

Fra Ord til Handling var ikke langt hos Fru Pfefferkorn, og samme Aften overtog hun Kommandoen som højstkommanderende i Sygeværelset.

Dette skete dog ikke, uden at hun først maatte udkæmpe en Batalje med Madam Sannæm i Køkkenet.

Men da Fruen var hurtigere i Vendingen end Madamen, der jo snarere maatte henregnes

til det svære Kavaleri, gik hun naturligvis ud af den som fuldstændig Sejrherr.

Og nu udfoldede hun en resolut Dygtighed og en rørende Omhu og Utrættelighed i Sygeplejen, som Doktoren og Grosserereren, ja Puntervig med, hver evige Dag vare enige om at beundre og takke hende for.

Men for Edele var det mer end det. Det var, som hun ved Fru Pfefferkorn kom sin elskede nærmere. Blot hendes danske Sprog mindede hende saa levende om ham, at hun formelig med Begærlighed indsugede hvert Ord af hendes Mund, og blev urolig, blot hun forlod Værelset for nogle Minutter.

Og som Fruen sad der og strikkede paa de danske Soldaterstrømper, og endog glemte sine Bekymringer for Sønnen og Danmark over den syge, kunde hun imellem høre en sagte Puslen uden for Døren.

Naar hun saa forsigtig gik hen og lukkede op, var det enten Hektor, der overtog sin trofaste Vagttjeneste uden for paa Maatten, eller det var Lundberg, der ligesaa trofast, naar han bare kunde se sit Snit at snige sig bort fra Butikken, tog Skoene af og listede sig lydløst op ad Trappen. Højroed i Ansigtet og forpustet, stammende, saa det var en Ynk, spurgte han til Frøkenens Befindende.

Naar han saa havde modtaget Fruens hvis-

kende Svar, gik han med Sygerapporten ned igen til Vorm og Lars og alle de Kunder, der spurgte efter den unge Pige og vilde vide, hvordan det dog gik hende?

Men to daglige Sygebesøg, ét om Formiddagen og ét om Eftermiddagen, var Fru Pfefferkorn særdeles ked af, og det var Skibsrheder Puntervigs.

For hvordan den Mand saa gik eller ikke gik, knirkede hans Støvler aldeles forfærdeligt, og Fruen, der selv brugte Listesko og ellers overholdt absolut Stilhed i Sovekammeret, lattede sit Hjerte, hver Gang hun lukkede ham ud, med et forbauset:

„Gud ved, hvad der altid gaar af den Mands Saalelæder!“

Men Edele laa hver Dag og ventede Brev, længe før det kunde ventes.

Hver Gang, nogen traadte ind eller sagte bankede paa, rettedes hendes store, glansfulde Øjne spørgende mod Døren.

„Bare der snart kom Brev!“ sukkede Fru Pfefferkorn.

„Gud give, der snart kom Brev!“ sagde Faderen og Puntervig. „Længslen tærer hende.“

„Vi kan ikke vente nogen Bedring, før hendes Sind bli'er roligere,“ erklærede Doktoren.

Men Dag gik, og Dag kom!

Endelig var det en Aften, — Grossererens

listede sig ind, og Rhederen listede sig ind, skønt ikke saa sagte, som han visselig ønskede.

Og de havde Aviserne med, og Bendz læste noget hviskende op for Fru Pfefferkorn.

Pludselig rejste Edele sig op af sin Febersøvn.

„Hvad er det?“ spurgte hun.

„Det er ikke andet det, Barnet mit,“ skyndte Grosserereren sig med at sige, „end at der har været et Slag ved Dybbøl 17de Marts.“

„Ved Dybbøl?“ spurgte Edele.

„Ja,“ sagde Fru Pfefferkorn, „men nu er det forbi, og læg Dem nu til at sove.“

Men Edele vilde høre mere, og saa maatte Fruen, Grosserereren og Puntervig skiftevis søge at gøre hende begribeligt, at Skanse Nr. 2, det var der, hvor Løjtnant Ancker saa prægtigt havde givet Broager Batterierne nok at bestille, og de fortalte hende hviskende lidt om Broager, om de danske Officerers og Soldaters beundringsværdige Kækhed og om Rolf Krake, som ikke —

„Var han med der?“ spurgte hun.

„Nej, Edele min, Du ved jo, han skal til Nordsøeskadren.“

„Er der kommet Brev?“ sagde hun angst.

„Nej, endnu er der ikke kommet noget Brev,“ forsikrede hendes Fa'r.

Saa lagde hun sig ned igen og saa ventende mod Døren.

„Gud hjælpe mig, om hun saa laa for Døden,“ udbrød Doktoren, „kunde hun ikke dø, før det Brev var kommet.“

Men endnu hørte man intet, trods alle Forespørgsler om Nordsøeskadren.

„Den ligger vel nede og roder i Kanalen eller saadant et Sted,“ sagde Bendz.

„Saa Gud give, den altid maa blive liggende der,“ sukkede Puntervig af sit Hjertes Dyb, „for faar Edele først vide, at den forbandede Eskadre er kommen i Aktion, saa Gud hjælpe Barnet!“

Og til det samme Haab klamrede den syge sig.

Midt i alle hendes vilde Fantasier, kom der lyse Øjeblikke, hvor hun spurgte efter Nordsøeskadren og bønfuldt Fru Pfefferkorn at sige hende, om hun vel troede, den skulde med?

Og hver Gang tog Fruen sig ingen Samvittighed af at svare:

„Nej, mit Barn, den skal ikke med.“

Saa var det Onsdagen! Fru Pfefferkorn sad lige og smaanikkede af Træthed i Lænestolen, da hun foer op ved at høre en Raslen ved Siden af sig.

Det var Grosserereren, som stod der med et Brev i Haanden. Han var ganske bleg.

„Brevet!“ sagde Fruen.

„Ja, — men jeg véd ikke, om jeg ikke skulde aabne det først.“

„Er De gal!“ udbrød hun. „Barnet maa da selv have Glæden af at bryde Seglet.“

Hun gik hen til Sengen.

„Edele,“ sagde hun. „Det er fra København.“

Den unge Pige vendte lynsnart Øjnene om mod hende, men i samme Nu havde hun, som den hungrige griber Brødet, snappet Brevet og søgte forgæves med sine rystende, feberhede Fingre at aabne Konvolutten.

Saa maatte Fruen gøre det for hende, og saa læste hun med bevæget Stemme:

„Min egen Pige!

Tiden er knap, og jeg kan kun skrive et Par Ord, men al min Længsel og al min Kærlighed sender jeg dig. Og Tak for alt det, du har givet mig! Jeg havde aldrig troet, jeg skulde være bleven saa lykkelig i Verden.“

Fru Pfefferkorn tørrede Taarerne af Øjnene.

„Kan De høre det, Barn?“

„Ja,“ sagde den unge Pige.

Og Fru Pfefferkorn vedblev at læse:

„Men nu gælder det ikke Lykken, nu gælder det Pligten. „Niels Juel“ ligger i Dok her og underkastes et grundigt Eftersyn paa Værftet. Man siger — naa, saaledes!“ sagde Fruen og tog sig pludselig i det. „Man siger for Resten, — det vil tage lang Tid, og — og det — er meget uvist, naar vi ville kunne stikke i Søen.“

— Jeg er nemlig kommen med paa „Niels Juel“. Smith ligesaa. Han beder at hilse og er jo den evigglade Kobbbersmed, som han altid har været. Og nu maa Gud velsigne dig, elskede Barn. Han beskytte og bevare dig og mig for sit Navns Skyld. Din Hother.“

Da hun var færdig, betydede hun Grosserereren med et Tegn at følge hende ud, og da de vel vare komne ned i Stuen, gav Fruen ham Brevet og sagde kort:

„Ja, den fri Oversættelse vil nok den gode Gud tilgive mig i sin Himmel! For Østerigerne er paa Vejen til Nordsøen, og Eskadren gør sig sejlklar for hurtigst muligt at stikke i Søen!“

„Naa! Nu faar vi Krigen lige op til vore egne Kyster!“ raabte Bendz. „Lad mig se! Lad mig se!“

Og han næsten rev Brevet til sig og læste:

„Man siger for Resten, „Niels Juel“ skal være Kommandoskibet i Eskadren.

Vi skal snarest muligt af Sted. Vi venter en østerrigsk Flaadeafdeling i Nordsøen med det allerførste.“

„Ser man det! Ser man det!“ sagde Grosserereren stiltfærdigt.

Men Postmesteren kunde naturligvis ikke holde tæt, Postbudet lige saa lidt, og det varede neppe mer end et Par Timer, efter at Bendz havde læst Brevet, før Puntervig og efter ham

Apothekeren kom halende, „alt hvad Remmer og Tøj kunde holde,“ som Fru Pfefferkorn spydigt udtrykte sig, for at spørge Nyt og høre, hvad der stod i Brevet.

Men nu var gode Raad dyre for Grossereren og Puntervig, for Lesser maatte jo øjeblikkelig have Brev, — det vilde maaske enda være uvist, om det kunde naa ham, — men Edele kunde ikke skrive Brevet, og hvis bare Grossereren skulde skrive, saa blev det jo straks røbet, at Edele var syg, og det var jo det, der for enhver Pris maatte undgaaes.

Fru Pfefferkorn overhuggede imidlertid den gordiske Knude ved at erklære, at Brev maatte Manden have, og at de slap nemmest ved blot at skrive, at Edele havde lidt Forkølelsesfeber, men at det ikke betød noget.

Og saa lagde Grossereren og Puntervig deres graa Hoveder i Blød for at gøre Brevet saa diplomatisk, at man da ligefrem skulde have et Forstørrelsesglas for at kunne læse mellem Linjerne.

Især var det helt rørende, naar Puntervig i Edeles Navn lavede Vittigheder, „for han maa da for Fa'n ikke faa Færten af, at hun er saa syg, hun ikke kan le en Gang!“

Men naar han tilsidst skulde gaa Amor i Næringen og komponere nogle kærlige Ord fra Edele til Lesser, — Grossereren var hele Tiden

kun slet og ret Sekretæren, — da var det baade til at le og græde over, for værre Hovedbrud havde han da aldrig i sit Liv havt!

Imidlertid gik Tiden drøveligt nok.

Med Edele var det op og ned, den stadige Angst og Uvished gjorde ikke Tilstanden bedre.

I Byen var der ogsaa megen Nød, for Vinteren var usædvanlig streng, og Høsten havde været mislykket.

Flere end én fattig kom til Fru Pfefferkorn, som var bekendt for at hjælpe, naar hun saa sandt kunde.

Men denne Gang kunde Fruen desværre ikke, der var Smalhans i hendes Pung, og saa maatte hun gaa som overordentlig Gesandt til Grosserereren, der først løb op og ned og raslede med Nøglerne, men altid endte med at give dem mindst dobbelt saa meget, som de havde bedt om.

„Det er en højst besynderlig Mand,“ sagde Fru Pfefferkorn til Doktoren. „Han gaar altid og roder i Lommerne. Man kunde næsten tro, han havde Anlæg til at blive Lommetyv af Profession.“

Det var godt, Grosserereren ikke hørte det, for i samme Øjeblik kom han farende ind med den glædelige Nyhed om Preusernes og Østerriqernes Bombardement paa Fredericia, og Lunding's og Danskernes sejrige Forsvar af Fæstningen.

„Hurra!“ raabte han. „Det kan nok være, det gik hedt til! Garnisonen og hele Byen vækkedes tidlig paa Morgenkvisten med Granaterne, der sprang. Men det varede s'gu ikke længe, før Generalmarschen lød, Adjutanter og Ordonnantser sprængte af Sted, medens Projektilerne hvinede dem om Ørerne, og i en, to, tre stod hver Mand paa sin Post. Og saa sendte min sandten gamle Wrangel, — hvad synes De? — ham en Stabsofficer paa Halsen han med Opfordring om Overgivelse, for nu trodde han vel, Danskerne krøb i et Musehul. Men han kunde tro nej! Lunding afslog det, og Tyskerne var pisket til snarest muligt at ophæve Belejringen og bede om godt Vejr.“

Og med et Ansigt, der straaled af Glæde, vilde Fru Pfefferkorn naturligvis have fat i Avisen, men Grossereren vilde ogsaa have Avisen, og der stode de begge to fulde af Kamplyst og slede i „Morgenbladet“, indtil Bendz som den galante Mand overlod hende hele Valdpladsen.

Glæden over det mislykkede Bombardement paa Fredericia afløstes snart af Sensationsefterretningen om Preusernes natlige og saa tappert tilbageslaaede Overfald paa Dybbølskanserne den 28de Marts, om Sønderjyderne i 10de Regiment, der kæmpede med glimrende Tapperhed for at forsvare den sidste Plet af Sønderjyllands Jord, om de engelske Lorder, der vare med og bare

de saarede Danske ud af Slagtummelen, og om den unge, smukke Pige, Anna Douman, der med sin Moder, en Enke efter en af Frederik den 6tes Underofficerer, gik Lægerne tilhaande midt i den tætteste Kugleregner.

Da man bad dem tage sig i Agt, sagde Madam Douman: „De skyder jo ikke efter os,“ og den unge Pige lo og sagde smilende: „De ved jo, jeg er skudfri.“

„Det var da mærkeligt!“ sagde Grosserereren og blev helt betænkelig ved det. For han havde jo nok én Gang læst om Jeanne d'Arc, men —

„Ja, der kan De se, hvad Kvinderne kan due til,“ udbrød Fru Pfefferkorn med lynende Blik, — hun vilde nok selv have gjort det samme.

„Ja Gudbevares!“ svarede Bendz, han følte sig helt betuttet. Og det kan man ikke fortænke ham i, da der jo var temmelig længe igen til Kvindeemancipationens Guldalder.

Ja, der var saa meget at beundre i denne Tid, saa han neppe vidste ud eller ind — først og fremst Skanse Nr. 2 og Løjtnant Ancker, der stolt som en Krigsgud stod mellem springende Granater, tykke Røgskyer og glimtende Kanoner. Og om det saa var under Beskydningen af Sønderborg, saa var der saa meget stort og uforglemmeligt at lægge sig paa Sinde.

I Skanse Nr. 2 med Døden susende om Ørerne, som han sa', passede enhver Mand saa

rolig sin Gerning, som om det bare var en Øvelse i Fredstid, for ikke at tale om den beundringsværdigt modige Daad, da de selv reddede Krudtkammeret, som var skudt i Brand, og det under den livligste Opsang, skønt de hvert Øjeblik kunde vente at springe i Luften allesammen.

„Og tænk! Ikke Mavepine en Gang!“ sagde han.

Hvortil Fru Pfefferkorn ironisk svarede:

„At hun vidste da ikke, hvorfor Soldaterne ogsaa absolut skulde have lige saa daarlige Maver som Grossereren selv.“

Og medens hendes Øjne tindrede af Stolthed over det heltemodige Forsvar af Dybbøl, over Peter Rørdam, den Guds Mand, som frygtløs til det sidste forstod at opflamme Soldaternes Fædrelandskærlighed, foer hun ofte — ude af sig selv over, at Overkommandoen ikke lod dem gøre et Udfald, — op og ned i Kontoret, medens Grossereren sad med Briller paa Næsen og klippede ud af Aviserne alle Danskernes Heltebedrifter.

„Hvor længe,“ sagde hun, „skal de dog staa der og lade sig skyde ned som Offerdyr? Hvorfor afskediger de dog ikke de gamle Generaler? Dansk Øllebrødsbarmhjertighed og Tossegodhed fra først til sidst! De knurrer allerede der nede, jeg ved det fra min Søn. 3dje Brigade vægrede sig forleden ved at gaa ned i Skanserne igen,

naar de ikke med det samme kunde faa gaa løs paa Fjenden!“

Fra det Øjeblik imidlertid Telegrammet kom, at Eskadren havde forladt Rheden og var staaet Nord paa i Sundet, samt at den anden øster-rigske Fregat „Radetzky“ havde forladt Gibraltar, foer der et elektrisk Stød gennem den norske Kystbefolkning ved Skagerak.

Folk løbe stadig op paa de højeste Punkter, der fandtes, for at spejde ud over Havet.

En Dag kom Lars, der var Grossererens Ud-kigsmand, løbende og fortalte, at han havde kunnet sé to Østerrigere, én Bark og to Damp-skibe.

„Hva' Fanden, saa du ikke Flaget?“ tordnede Principalen.

„Nej, der var intet Flag,“ sagde Lars.

Men om Aftenen meldte Telegrafén, at det havde været den danske Nordsøeskadre, som den 8de April 7 Aften var løbet ind til Kristiansand.“

„I den Nordoststorm og med det Snedrev!“ udbrod Puntervig, som i sit stille Sind tænkte paa, hvor længe det vel denne Gang skulde vare, inden „Københavnren blev vant til Hivningerne.“

Grossererén vinkede Fru Pfefferkorn ud.

„Flaaden er i Kristiansand,“ hviskede han. „Hvad skal vi gøre?“

„Ingen Ting,“ sagde hun. „Jeg raader Dem kun til: ren Mund lige over for Deres Datter.“

Saa kom et nyt Telegram, at de danske Krigsskibe om Eftermiddagen den 9de April havde forladt Kristiansand og staaet Syd paa, — nogle mente ind mod Listerdyb for at tage Kul ind fra det engelske Kulslib „Mary“ fra Newcastle.

Grosserereren gik øjeblikkelig ud paa „Fjeldknausen“ med Frakkekraven slaaet op over Ørerne, for det var en kold Aften, i det stille Haab at kunne være saa heldig at skimte nogle Lys der bag om Næsset.

Men han havde forregnet sig, for Eskadrechefen havde givet den Ordre, at om Natten skulde alle „indenbords Lys blændes for ej at ses ude fra.“

„Som Katten lister sig over Musen, vilde Eskadren vel falde over Østerrigerne,“ mente Bendz, der næsten følte det som noget uhyggeligt at have disse Krigsskibe her i Mørket krydsende saa lige op under Kysten.

Han gik hjem, træt og forfrossen som han var. Men neppe havde han faaet Slobrok og Tøfler paa for at gaa op til Edele, før det ringede heftigt paa Dørklokken, og Lundberg kom lige efter farende ind.

„Her — her er et Telegram,“ sagde han.

Gudbevares! Ja, det kan jo være ganske godt at faa et Telegram, men naar man først skal tage Brillerne paa, derefter se paa sit Uhr, hvad Klokken er, endda paa Købet tælle Minut-

terne, og saa efter paa skrive Navn og Tid, medens Telegrammet brænder i Haanden paa en, og man er nær ved at forgaa af Utaalmodighed efter at rive Konvolutten op, saa er Fornøjelsen der ved dog temmelig problematisk.

Endelig havde Grossereren faaet al Ting besørget, Lundberg forsvandt, og da Bendz saa skred til at aabne Konvolutten, rystede hans Haand saa stærkt, han nær aldrig var bleven færdig med det Stykke Arbejde.

„Kristiansand, 9de April 1864.

Grosserer Bendz.

Løb ind igaaftes efter Vand og Kul. Staar ud igen, gaar Syd paa. Smith og jeg skal senere over paa „Jylland“. Farvel i Guds Navn!

Lesser.“

„Farvel i Guds Navn!“ gentog Grossereren automatisk.

Fru Pfefferkorn kom her sagte ned paa sine Filtsko med Natlampen i Haanden for at faa fat paa en ny Væge.

„Se her! Se her!“ sagde Bendz.

Fruen satte Natlampen fra sig og læste Telegrammet.

„Det maa hun heller intet vide om,“ sagde hun hastigt.

„Nej, hun maa vel ikke det,“ gentog Grosserereren og sukkede.

Denne Hemmelighedsfuldhed passede slet ikke for hans Natur.

Men Sympathien for Nordsøeskadren faldt stærkt hos Købmændene, da Østerrigerne lode vente paa sig, — man havde intet hørt om dem, siden de forlode Lissabon, — og Eskadren i Stedet for gjorde en formelig Jagt i Skagerak paa alle Koffardiskibene.

Og da Lodsen en Dag bragte Efterretning om, at „Niels Juel“ endogsaa havde vovet at jage et Dampskib, der „Fanden tage mig var norsk!“ viste Interessen og Fornøjelsen sig at være temmelig blandet for Normændenes Vedkommende, særlig for Puntervigs, som var Skibsrheder og netop ventede hjem en Skonnert, der var gaaet med Tørfisk til Cadix.

„Nej, hør nu,“ sagde han. „Nu bli'er det mig Pinedød for grovt! At de sætter efter en Englænder, Hollænder eller en Russer, det faar være deres egen Sag, men at de staar op for et norsk Skib, der bare holder sin Kurs, det er da et saa stivt Stykke, at den norsk-svenske Udenrigsminister burde paatale det.“

„Ta' det bare med Ro, du Puntervig,“ sagde Grosserereren febrilsk, „for nu ved vi da, de østerrikske Fregatter er i den brittiske Kanal, og saa

faar nok Danskerne andet at bestille. Gud hjælpe hjælpe os saa sandt!“

Men endelig kom Budskabet, at Eskadren den 17de April havde staaet ind under Helgoland og saluteret det engelske Flag med 21 Skud. Fæstningen besvarede Saluten, og Chefen gik derpaa i Land for at aflægge Guvernøren en Visit.

Og Rygtet tilføjede, at Fritz Maase havde modtaget Suenson med udsøgt Høflighed og den varmeste Sympathi for Danmark.

„Ser man det! Ser man det!“ udbrød Grossereren og rettede sig uvilkaarligt, som om han ogsaa vilde gøre Honnør. Og da han huskede paa, at hans Svigersøn var ombord paa „Niels Juel“, tilføjede han øjeblikkelig: „Ja, det kunde man jo nok begribe. Mindre kunde da sandelig ikke gøre det.“

I det Hele taget var der i denne Tid for Bendz kun én Sol, hvorum hele Krigen drejede sig, og det var „min Svigersøn“.

Det var Alfa og Omega i enhver Samtale. Tilsidst kaldte hele Byen ikke Lesser for andet end: „min Svigersøn“.

Med Edele gik det kun smaat frem ad, men det gik dog frem ad — takket være hendes Ungdom og Fru Pfefferkorns store Omhu og Aandsnærværelse til at sige en Nødløgn, naar det behøvedes, uden at blinke med Øjnene.

foldige andre med dem. Han fortalte om den til Døden viede 1ste Brigade, hvor alle Officererne bleve dræbte paa én Løjtnant nær, og tilsidst om 8de Brigades herlige, uforglemmelige Vaabendaad, og om Kaptejn Hansens Heltemod, der endog blev saaledes beundret af Fjenden, at de efter Slaget satte en Laurbærkrans paa hans blodige Hoved, og da hans Lig blev ført bort, fulgte alle Officererne af det preusiske Regiment, han havde kæmpet imod, ham lige til Alssund.

Og han gentog, hvad der havde staaet i Aviserne:

„At under en god Førelse svigter den danske Soldats Mod, Tapperhed og moralske Fasthed aldrig.“

„Der havde ogsaa været saa mange svenske Officerer og Underofficerer, som havde vovet og offret Livet,“ tilføjede han.

„For Nordens Sag,“ hviskede Bendz.

Men med én Gang løftede Grossereren Hovedet op, — han var ganske bleg i Ansigtet.

„Hys!“ sagde han og pegede hen paa Fru Pfefferkorn.

De gik begge øjeblikkelig hen til hende, og de fandt hende staaende stiv, lænet op mod Væggen med Hænderne pressede mod Brystet. Hun havde hørt alt.

„Nej, kære Frue da!“ udbrød Bendz ganske forskrækket.

„Giv mig blot et Glas Vand,“ sagde hun sagte.

Og da Grossereren hurtigt havde givet hende det forlangte, sagde hun intet, men rejste sig op, tog Vinflasken og gik vaklende, saa hun imellem maatte støtte sig mod Hylderne, ud af Butikken.

Kun i Døren stansede hun.

„Det hævnede sig, de maatte forlade Danevirke,“ sagde hun neppe hørligt. „Det havde dog været bedre at tage Tørnen der end i de usle Dybbølskanser. Gud forlade dem, som gav den ulyksalige Ordre! De har mange Menneskers Liv paa deres Samvittighed.“

„Konsul Iversen vil gerne tale med Grossereren,“ sagde Lundberg.

„Konsulen! Nej, men kære Dem da!“

Og Grossereren havde neppe faaet rejst sig op fra Kontorstolen, før Konsulen med sine sædvanlige, afmaalte Skridt traadte ind.

„Jeg har et meget ubehageligt Hverv,“ sagde han og strøg sin sorte Cylinder, — Konsulen var altid meget soigneret, som Konsuler jo bør være, — „men jeg har faaet et Brev fra en Fru Hansen i Helsingør, som beder mig saa lempeligt som muligt forberede hendes Moder, Fru Pfefferkorn paa, at hendes Søn, Løjtnant Pfefferkorn er falden.“

„Ja, hun er nu i Familje med Alverden!“ indvendte Puntervig.

„Ja, det er da hendes Søn,“ forsikrede Konsulen, som om Rhederen havde forlangt Døbeattest paa det.

„Men Herregud!“ raabte Bendz.

„Og jeg vilde være Dem meget forbunden, ser De, hvis De, som kender hende bedre end jeg, vilde —“

„Sige hende det,“ raabte Grosserereren og foer op. „Nej, min sæl' om jeg gør! Det faar Puntervig om!“

Men Puntervig, som sad ved Vinduet med Hatten paa Hovedet og Stokken mellem Knæerne, lod heller ikke til at ville til det.

Hvad Pokker gik der ogsaa af Danskerne, at de saadan uden videre vilde sende dem en af deres Jobsposter paa Halsen!

„Ja, men for mig er det da rent ud sagt en Umulighed!“ raabte Bendz ulykkelig. „Tænk dog bare paa, — kan I da ikke forstaa heller, — alt det, hun gør for Edele, — al den Kærlighed, hun viser mit Barn, — og skulde jeg, Puntervig, til Gengæld —!“

„Det er da ikke dig, som har skudt ham,“ bemærkede Rhederen, som naturligvis ikke vilde være ved, at han var ligesaa ulykkelig tilmode som han selv.

Og saa stode de tre Mænd der og saa paa hverandre, og havde, som Rhederen siden tilstod, hverken Mands Mod eller Hjerte nok til at fortælle en stakkels Mor, at hun havde mistet sin Søn.

„Ja, én maa jo til det,“ sagde Konsulen, og da hverken Bendz eller Puntervig gjorde Mine til at paatage sig Hvervet, aabnede han selv modstræbende Døren til Butikken og bad Lund-

berg anmode Fru Pfefferkorn om at komme ned paa Kontoret.

„Ja, jeg maa saa ud i Butikken, for naar Lundberg ikke er der —“ sagde Grossereren.

Og Puntervig rejste sig hastigt op og erklærede, at han rent ud havde forglemt, der sad en Søkaptejn hjemme og ventede paa ham.

Men inden de to Helte vare komne sig vel ud af Døren, gik den op, og Fru Pfefferkorn traadte ind.

Træt af Nattevaagen og træt af Sorgen, men rank og udholdende til det yderste, stod hun der, og Bendz syntes pludselig, hun i den sidste Tid var bleven mindst ti Aar ældre.

„De ønskede at tale med mig?“ sagde hun henvendt til Konsulen.

„Ja, kære Frue, — jeg havde faaet et Brev, — hvor Pokker er det henne? — jeg syntes da ogsaa, jeg lagde det her i Brevtasken,“ og han ledte i alle Lommerne bare for at vinde Tid.

Men Fruen gik uden videre hen til ham og spurgte:

„Hvad er der?“

„Ja, bliv nu bare ikke forskrækket, det be'r jeg Dem om,“ sagde Konsulen, „men — men — Deres Søn — han — han er nok tagen til Fange eller saadant noget —“

„Aldrig!“ raabte Fru Pfefferkorn og vendte sig mod ham.

„Saa — ja saa —!“ Konsulen stansede helt forskrækket og plumpede derpaa i sin Forvirring ud med Sandheden. „Saa er han falden,“ sagde han.

„Det kan jeg forstaa,“ sagde hun sagte og gik ud, stram og rank, som om det var en Parade.

„Der var Gud hjælpe mig noget spartansk ved hende,“ fortalte Puntervig senere ude i Byen.

De tre Mænd saa efter hende, de kunde ikke tro deres egne Sanser.

„Og hun besvimede ikke en Gang!“ udbrød Grosserereren, der næsten tog det, som om hun havde svigtet sin kvindelige Skyldighed.

„Giv hende Brevet,“ sagde Konsulen, glad ved, at han saa nemt var sluppet fra det, „hun maa dog vide, hvordan han er død.“

Og saa gik han, fulgt naturligvis af Puntervig.

Men Bendz tog modstræbende Brevet og gik op paa Edeles Værelse.

Der stod Fru Pfefferkorn, bøjet over den syge, som sov.

Da hun vendte Ansigtet, saa uhyggeligt i sin forstenede Ro, om mod ham, foer Grosserereren tilbage, som om han havde set et Medusahoved.

„Tys,“ sagde hun, „hun maa intet høre.“

Og saa fulgte hun ham ud og fik at vide, at sønden for Horsens traf en Dragonpatrolje af Kastenskjolds Korps Grev Münsters Fortrop,

der kom fra Vejle. Dragonerne hug sig Vej gennem de tyske Husarer, men hendes Søn faldt.

Hun takkede ham, rejste sig, men sank derpaa tilbage.

„For Guds Skyld!“ udbrød han.

„Der er intet,“ sagde hun næsten vredt, tog sig sammen og gik ud stivere end sædvanligt.

Men hver Dag, naar han kom op, og Edele da ikke var vaagen, fandt han Fru Pfefferkorn siddende med Albuerne støttede paa Knæerne og Ansigtet hvilende i Hænderne.

Hun saa kun sin Søn som lille. Hendes kære, velsignede Dreng, der sad paa hendes Skød med de smaa, buttede Arme om hendes Hals. Og hun saa ind i hans store, dejlige Barnøjne.

Ellers var der intet andet, synligt Sorgens Tegn, end at hendes kastanjebrune Haar blev graat, og at hendes Ryg ligesom ikke var saa rank som tidligere, eller rettere, det kostede hende mere Møje at holde den rank.

„Sorgen æder sig ind ad,“ sagde Bendz og tog Brillerne af.

Alle i Huset viste hende den største Ærbødighed.

Vorm og Lundberg vilde gerne staa paa Hovedet for hende, om de kunde gøre hende en Tjeneste, og selv Madam Sannæn nejede dybere end sædvanligt, naar Fruen gik forbi, ja Lars gik endog paa Hosesokkerne i Køkkenet, som om

den danske Officers Lig var der i Huset, og det bare gjaldt at vise ham den sidste Ære.

Der kom mange Breve til Fruen fra Danmark i denne Tid, men hun talte aldrig om, hvad de indeholdt.

Hun læste dem kun mange Gange om Dagen op og op igen, kunde aldrig blive færdig, medens store, tunge Taarer trillede ned ad hendes Kinder.

Men da hans Navn med Ære stod omtalt i Aviserne, rettede hun sig, og hun rettede sig én Gang til, nemlig da Fru Sielau og Fru Puntervig og Fru Jansen og Fru Iversen kom op — sagtens for i de norske Mødres Navn at bevidne hende deres Deltagelse.

De havde Taarer i Øjnene allesammen, og Fru Sielau hulkede næsten, da hun som Ordfører for de øvrige udtalte, hvor de allesammen, — for de vare jo ogsaa Mødre, — kunde sætte sig i hendes Sted, hvor forfærdeligt det dog var, at han saaledes skulde ende sit unge Liv paa Valpladsen, og hvor beundringsværdigt at han saadan var falden for sit Land.

Den danske Moder stod imidlertid saa underlig rolig ligeoverfor de dybt bevægede, norske Mødre.

„Han har kun gjort sin Pligt,“ sagde hun stille. „Jeg vilde hellere se ham falde med Ære, end at han maaske skulde overleve Nederlaget.“

Og saa sagde hun intet mere om den Ting.

Men under alt dette gik der Rygter om, at nogle Lodser havde set Nordsøeskadren tæt ved Oxø Fyr.

Eskadren havde sat sine Mersseil og Underseil og holdt det rimeligvis saadan gaaende til Natten over.

„Og at man ikke en Gang kan faa se den!“ udbrød Grosserereren, der igen med de andre forgæves løb ud paa Udkigspunkterne.

Dagen efter kom imidlertid Efterretning, at den paa Ny var ankret i Kristiansand.

„Du skal se, det bli'er ikke til noget,“ sagde Puntervig, medens Bendz og de øvrige fortalte sig i ivrige Gisninger, om Østerrigerne vel turde gaa gennem Kanalen og ind i Nordsøen for den engelske Observationseskadre?

„Den offentlige Mening i England var jo saa absolut paa Danskernes Side,“ mente Bendz.

„Og det er da underligt, intet Telegram fra Lesser!“ tilføjede han misfornøjet.

„Han har vel ikke faaet Landlov og har havt mer end nok at gøre med Tjenesten ombord. Du maa da ikke være urimelig heller,“ beroligede Puntervig.

Men i sit stille Sind tænkte han rigtignok sit.

„Københavneren laa naturligvis med Næsen i Vejret og havde endnu ikke vænt sig til Hivningerne!“

Men underlig nok imponerede den gode Vilje

ham saa fuldstændigt, at han ikke mere spydigt tilføjede:

„Det var ogsaa en Fædrelandsforsvarer!“

Her kom der imidlertid noget, som bragte Sindene i Oprør, eller rettere, der virkede lamslaaende, ligesom Kommandanten Lunding blev lamslaaet, da han af Krigsministeren fik Befaling til at rømme Fredericia.

Da Lunding endelig var kommen til Besindelse, telegraferede han øjeblikkelig, fortalte Aviserne, at da Fæstningen slet ikke var angreben, maatte det være en Misforstaaelse.

Nej, det var ingen Misforstaaelse, han skulde alligevel kapitulere, og saa kom Historien om igen som ved Danevirke, at Danskerne bleve tvungne til frivilligt at rømme Pladsen for Tyskerne.

Den Kommandant og Garnison, som saa glimrende havde tilbageslaaet Fjendens Angreb og ikke vilde overgive sig, maatte pludselig kapitulere uden et Sværds slag!

Men Krigsministeren var syg, og Generalen var syg!

Fru Pfefferkorn modtog Efterretningen med Sløvhed. Det var som intet mere kunde bide paa hende. Sorgens Maal var jo i Forvejen fyldt til Randen.

Alligevel var hendes Aarvaagenhed og Agtpaagivenhed lige over for Edele den selvsamme,

og hvad der pinte hende, det var, at hun syntes, hun nu snart ikke længere kunde holde det gaaende med sit Fortielsessystem og Holden „Niels Juel“ kølhalet paa Orlogsværftet i København.

For Edele ventede netop derved des hurtigere Brev igen, „saa maatte han da netop have Tid til at skrive“, og saa begyndte hun paa Ny at stirre saa længselsfuldt mod Døren og lytte saa anspændt efter den sagteste Ringen, at Fru Pfefferkorn neppe længere kunde holde det ud.

Men Længslen tærede, og Feberen steg igen, og Doktoren rystede paa Hovedet, for det begyndte svært at gaa ned ad Bakke med Edele.

Han sagde det dog blot til Fru Pfefferkorn, der taalmodigt satte sig ned med Hovedet støttet i Haanden. Kun en Gang imellem udstødte hun et dybt Suk, og Edele, som laa i en urolig Febersøvn og fra Tid til anden talte helt vildt og fremsagde Strofer af gamle Sange, spurgte en Gang: „Hvi suckar det så tungt uti skogen?“

En Dag, som Grosserereren sad „muttersalene“ i en mere nedtrykt Sindsstemning, end han selv vilde være det bekendt, ved det triste, ensomme Frokostbord, — for hvad kunde det nytte at være Vært, naar der ingen var at være Vært for? — kom Puntervig farende ind.

Det gjorde han nu for Resten hver evige Dag og mange Gange paa Dagen til med.

Et vittigt Hode kaldte ham derfor i denne Tid for Grossererens „Kurér“.

„Østerrigerne er i Farvandet!“ raabte han. „Den danske Eskadren stod i Gaar under Damp ud til Søs.“

„Hvad siger du!“ udbrød Bendz og sprang op.

„Da Lodsens halv ti gik fraborde, stoppedes Maskinerne, Fyrene blev bakkede, og Skibene har nok ligget hele Natten over for smaa Sejl. I Sigte af Oxø Fyr, siger de. Den skal have faaet ministeriel Ordre til at gaa til Helgoland. Saa denne Gang bli'er det nok til Alvor. Men bliv du, saa skal jeg løbe hen til Jansen og saa komme ind og hente dig med det samme. For

saa klart og stille som Vejret er i Dag, maa vi da nok kunne se dem gennem Kikkerten.“

Og væk var han.

Men Bendz smed Servietten fra sig paa Bordet, glemte baade Edele og Sygdom i Øjeblikkets Ophidselse og stormede op ad Trapperne, som om det ogsaa gjaldt for ham at gøre sig klar til at vende.

Fru Pfefferkorn kom forskrækket ud og tysede paa ham.

„Østerrigerne er i Nordsøen!“ raabte han, „og Nordsøeskadren staar sydefter for at møde dem ved Helgoland!“

Fru Pfefferkorn lukkede hastigt Døren i efter sig.

„Er De gal?“ sagde hun.

Men Grossereren var forlængst ude af Hørevidde.

Han var allerede nede i Gangen og havde faaet Pelsen paa sig, saa smøgede han Kraven op og ud for at møde Puntervig, som ledsaget af Byfoged, Doktor, Apotheker, Postmester og flere andre Borgere, alle med opsmøgede Kraver, for det var en skarp „Vaarsno“, langede ud, alt hvad de kunde, for at Synet af Eskadren ikke skulde gaa deres Næse forbi.

Men det var en lang Tur, og da de endelig kom saa langt ud og saa højt op, at de langt borte kunde skimte Havet, som i Dag laa saa

stille og blankt i Foraarsolen, saa de gennem Kikkerterne de svære Rejsninger af „Niels Juel“ og „Hejmdal“, der begge rullede i Dønningen.

Røgen stod lige i Vejret fra Skorstenen.

„Naa, nu ligger de nok paa Udkig efter Jylland,“ sagde endelig Apothekeren.

„Ja, nu faar min Svigersøn nok at bestille,“ erklærede Grosserereren og følte sig mægtig greben ved saadan endelig en Gang at staa Ansigt til Ansigt med Krigen, selv om det blot var gennem en Kikkert.

„Nederlag bli'er det da,“ brummede Toverud, for han var — Gud ved af hvilken Grund! — ogsaa gaaet med, „naar de ikke har de norske Sjøgutterne til at hjælpe sig, saa ved vi da nok i Forvejen, hvordan det vil gaa!“

Men det blev snart de Herrer for koldt, og de forlode Udkigspladsen.

„Det skulde da ikke undre, om de nu saadan var lidt benauede i al Fald,“ sagde Bendz.

„Du tænker nu ogsaa altid paa Maverne,“ snærrede Puntervig.

„Ja, al Sindsbevægelse gaar til Maven,“ protesterede Grosserereren. „Det er da rent fysisk det.“

Og saa gik han hjem.

Madam Sannæm og Stuepigen løb i Vejen for ham uden at have Tid til at svare paa hans Spørgsmaal; den ene skulde paa Apotheket, og

den anden bringe varmt Vand, og fuld af pludselig Angst ilede han ovenpaa.

Der stod Fru Pfefferkorn med Edele i sine Arme, og Edele, der halvt havde rejst sig op i Sengen med blussende Ansigt og store, tindrende Øjne havde slynget de stakkels, magre Arme om hendes Hals og bønfuldt hende i usigelig Fortvivlelse „om at kalde Hother tilbage, om at faa ham bort fra Nordsøeskadren, om at tage ham hjem med øjeblikkelig, han maatte ikke være der et Minut, for Skibet kunde springe i Luften,“ medens Doktoren stod paa den anden Side og forgæves søgte at faa hende til at lægge sig ned igen.

„Aa, hvad er det? Hvad er det?“ hviskede Faderen.

„Hun hørte, hvad De sagde,“ svarede Fruen, „det var for sent, jeg fik lukket Døren.“

„Aa Edele!“ sagde Faderen, og den gamle Mand brast i Graad.

Men trods alle Anstrængelser lykkedes det hverken Doktoren eller Fru Pfefferkorn at blive Herrer over den forfærdelige Rædselsparoxysme, der havde grebet hende.

Skælvende, helt afsindig af Angst blev hun ved at raabe:

„Han maa ikke dø! Han skal ikke dø! Kan I ikke se, der staar han! Aa, riv ham bort!

Riv ham bort! Der er jo bare Blod! Aa Papa, stans Blodet! Hother, Hother, Hother! Du maa ikke dø!“

Men Naturen var barmhjertig.

Hun hulkede saa bitterlig, som om hendes Hjerte vilde briste, en Gysen foer gennem hende, Doktoren og Fru Puntervig skyndte sig med at lægge hende ned, og saa svandt Bevidstheden bort om Sorg og Dødsensangst.

„Jeg kommer igen om en Time,“ sagde Lægen, da hun endelig var falden i en tung Febersøvn.

Grosserereren turde ikke spørge, men den gamle Mands Øjne tiggede om Barmhjertighed.

Doktoren havde ikke Hjerte til at sige, at nu gjaldt det Livet.

„Hun har Ungdommen for sig,“ sagde han, „vi maa haabe det bedste“.

„Jeg har dræbt hende,“ mumlede Faderen fortvivlet.

„Hun maatte jo dog én Gang have det at vide,“ svarede Doktoren afværgende.

Det blev en bitter Dag.

Den stakkels Grosserer maatte ned — baade i Kontoret og i Butikken, men hvert tiende Minut listede han sig op igen, og Doktoren kom flere Gange, og Vorm og Lundberg hver eneste Time, og Puntervig ikke at forglemme.

Med Hatten i Haanden stod Rhederen hver Gang næsten ydmyg udenfor Døren og spurgte:

„Om han da slet ikke kunde gøre nogen Verdens Ting?“

„Nej, ingen Ting,“ svarede Fru Pfefferkorn.

Rigtignok kom Apothekeren senere indom og fortalte, at nu kunde man ikke mere se Krigsskibene, — ja, det var da Toldbetjenten, der lige var kommen med Dampskibet fra Kristiansand, som havde fortalt det, og at nu stod nok Nordsøeskadren med Undersejl, Mærsejl og Bramsejl paa for en fin Brise af Sydost — formodentlig over mod Helgoland.

Men Efterretningen vakte intet Gehør i Grossererens Hus, som nu havde faaet andet at tænke paa.

Feberen steg flere Grader, og alle Forsøg paa at drive den ned vare forgæves, da Angsten for Lesser, som forfulgte hende selv i Feberfantasierne, stadig drev den i Vejret igen.

Hun saa ham altid blodstænkt, skudt gennem Brystet.

„Aa, kan du dog ikke se ham,“ udbrød hun klagende, og hendes Tænder klaprede af Kulde. „Jeg ser ham, men jeg kan ikke naa ham. Papa, kan du ikke redde ham? Gudfa'r, kan du ikke redde ham? Skynd dig, skynd dig, inden det er for sent!“

Og saa faldt hun i Søvn igen, og Fru Pfefferkorn tog hendes Haand i sin, medens Faderen og Puntervig stode dybt rystede ved Siden af Sengen og ikke vidste deres levende Raad.

„Krigen er forfærdelig,“ sagde saa Rhederen stille. „Krigen er forfærdelig.“

Den niende Maj, da den danske Eskadre om Morgenen med solbelyste Sejl og Kanonmundingerne skinnende paa Batteriet laa foran Bugten ved Helgoland blankt pudset og spulet, medens den vagthavende Officer stod til Luvart og spejdede efter Fjenden, der endnu ikke var i Sigte, da levede man jo hos Grosserereren heldigvis i Uvidenhed om, at det netop var den Dag, Slaget skulde staa.

Det vilde dog have været en Sten mere til den Byrde, som allerede var tungere, end Bendz syntes, han kunde bære.

Den gode Gud, følte han, var saa langt borte, og Døden saa nær.

Men samtidigt som Danskerne vare i Ilden ved Helgoland, eller rettere skulde i Ilden, var Byfoged Sielau virkelig i Ilden — om end rigtignok paa en ganske anden Maade end Danskerne.

Klokken fem om Morgenen kom Politibetjent Renden forpustet løbende, ringede paa Klokken og meldte, at efter hvad han vidste, brændte nok

Niels Larsens Hus — Skomagerens hende i Bakkegade, og da Banken var lige ved, var det s'gu ikke til at spøge med.

Stuepigen, som han saa uvelkommen havde vækket i sin dybeste Søvn, fik kun Tid til at kaste et Tørklæde om Skuldrene og Uldklokken om sig.

I dette Kostume styrter hun saa paa Embedsvegne ind i Byfogdens Sovekammer og raaber:

„Brand!“

Byfogden ud af Sengen, og da han i Befipelsen vil have fat i sine Underbenklæder, kan han naturligtvis ikke finde dem, for distræt som han var i vaagen Tilstand, var han det naturligvis ti Fold mere i Søvn, og saa tog han Fejl og halede i Pigens Uldklokke i Steden.

„Giv mig mine Bukser!“ raabte han besat.

„Hr. Byfoged!“ raabte gamle Karen indigneret, „det er ved Gud ikke Deres Bukser!“

Men Byfogden blev ved at hale, og Karen at holde igen, indtil Fuldmægtigen heldigvis kom til Undsætning og fik Misforstaaelsen opklaret.

Men Politibetjenten gik om med Allarmtrommen og raabte: „Brand!“ — det var jo det eneste, han havde at gøre, — og da Sielau endelig kom ud i fuld Uniform og spurgte efter Brandkapteinen, blev der en almindelig Leden af hele Brandkorpset.

Da Brandkapteinen endelig blev funden paa

den Brændevinskneipe, hvor han ofte allerede fra Morgenstunden af begyndte at dyrke Bakki Glæder, og Brandløjtnanten først havde givet ham en Dukkert i koldt Vand for at faa ham ædru, halede man da af Sted med Sprøjterne til Brandstedet.

Byfogden i fuld Uniform holdt naturligvis Trit, saa godt han kunde med sine korte Ben.

Men da man endelig naaede Niels Larsens Hus, erklærede Madamen, at hun forlængst havde slukket Ilden — det var kun i et Kakkelovnsrør, — med nogle Haandfulde Salt, og efter denne ufrivillige Allarmering gjorde man saa lettet Højre om — Brandkorpset, Kaptejnen, Byfogden og Sprøjterne inclusive, og toge sig et Bæger for at opretholde Tjenesteiveren i Korpset, som Puntervig sagde.

Men Historien om Byfogden, der i den Anledning ikke kunde finde sine Bukser, gik øjeblikkelig videre og rapporterede fra Apothekeren til Puntervig med Tilføjende af, at „naar man ikke en Gang kan kende sine egne Permissioner, var det rent ud skandaløst at være norsk Embedsmand.“

Hos Grossererens havde man ogsaa hørt Allarmtrommen og Brandraabet, men der var ingen, som tog Notits af det.

Og skønt Bendz intet vidste om, at nu, ved Middagstid, stod hver Mand paa Post, ogsaa hans Svigersøn, nede ved Helgoland, og at

Suenson, idet han pegede ud gennem Kanonporten, sagde: „Der har vi Fjenden, Manne! Det er dem, som have pint og plaget vore Kammerater i Land. Lad os nu give dem det igen!“ var der dog særlig i Dag faren ham en pinefuld Uro i Blodet.

Han kunde ikke finde Ro noget Sted. Han foer op, satte sig ned og foer op igen.

Det var, som om han selv havde Følelsen af, at Skæbnens mørke Traade trak sig tættere og tættere sammen om ham.

Og der var en anden i Huset, hvem den samme underlige, ildevarslende Uro drev om fra Sted til Sted uden at kunne finde Hvile.

Det var Hektor.

Man kunde tro, der var kommen en fremmed Gæst i Huset, han særlig maatte passe paa, netop fordi ingen af Husets øvrige Beboere kunde se ham.

„Se paa Hektor,“ sagde Madam Sannæm fra Tid til anden, medens hun stod og strøg, øjensynlig ked over, saadan at have Hunden luskende om bag sig, „min salig Mand sagde altid: naar Hunden ikke ved, hvor den skal gøre af sig i Huset, saa er Døden gaaet over Dørtærskelen.“

Stine Stuepige skreg, og Mette Kokkepige foldede uvilkaarlig Hænderne.

„Jøsses,“ sagde hun, „tal dog ikke saadan,

mens Frøkenen endnu kan trække Vejret der oppe i Sovekammeret.“

Doktoren kom og gik, og han kom igen, og Grosserereren spurgte ikke, for han kunde jo selv se, at Livet ebbede Time efter Time.

Der blev ikke talt højt i Huset, man hviskede kun af Ærefrygt for den samme tause, hemmelighedsfulde Gæst, og gik saa sagte og lydløst, som om man var paa et helligt Sted.

Og medens de fremdeles intet anede om, hvad der foregik ved Helgoland, rystede der nede Vinduerne i Husene paa Land af den voldsomme Kanonade, og ikke blot den engelske Chef M'Clintock fulgte med fra Stortoppen af Fregatten „Aurora“ og ligesaa Besætningen i Under-vantene lige fra Mærset til Finkenetterne, men hele Europa fulgte med, og det engelske Underhus ventede Time fra Time i stor Spænding paa de Telegrammer, der fra Tid til anden afsendtes fra Helgolands Guvernør til den engelske Marine-minister.

„Er Østerrigerne slagne?“ spurgte Mr. Osborne Sir Grey.

Da Formanden oplæste det sidste Telegram om Danskernes Sejr, „rejste der sig en Storm af Bifaldsraab i Underhuset, som man kun meget sjeldent har været Vidne til. Bifaldsraabene fornyedes flere Gange, og Begejstringen forplantede sig omsider til Tilhørerpladsen, hvor man imod

Skik og Brug gav sin Stemning Luft ved at del-
tage i Underhusets Hyldest til den danske Flaade.“

Men Fru Pfefferkorn sad ved den sovendes
Seng og takkede Gud, fordi han saa naadig havde
ladet Glemselens Slør falde over hendes Sanser.

Krig, Blodsudgydelse og Død eksisterede ikke
mere for Edele.

Hun sov uafbrudt og lo i Drømme.

„Et Kys, Hother,“ mumlede hun isøvne, „et
Kys, Hother!“

Og saa smaasnakkede hun ved sig selv og
gennemlevede sin svundne Lykkesdrøm.

„Den var kort,“ tænkte Fru Pfefferkorn, som
pludselig følte usigelig Medlidenhed med de to
unge, hvis hele Liv saa uventet blev lagt øde.
„Lykken er nok en flygtig Gæst her paa Jorden.“

Og saa følte hun igen paa den syges Puls
og rystede paa Hovedet.

Hun mærkede, hvor den blev svagere og
svagere. Under Tiden syntes hun, den næsten
havde ophørt at slaa.

Men med en Gang, som hun sad der og saa
paa hende, kom der et Udtryk i Edeles Ansigt,
der ikke var til at tage Fejl af for en, der før saa
mange Gange havde set Dødens Stempel blive
trykket paa et Menneskes Aasyn.

Ude i Køkkenet hvilede imidlertid Madam Sannæm sig efter endt Gerning med Hænderne under Forklædet, og Stuepigen, Kokkepigen og Lars sadde stille rundt om hende.

„Tys!“ sagde Madamen og hævede Hovedet, „Hektor uler!“

Alle lyttede.

Ganske rigtig, der sad Hektor udenfor i Gaarden og hylede op mod Edeles Vinduer.

„Det varsler Død inden Morgenen, sa' min salig Mand,“ udbrød Madam Sannæm, og de øvrige gyste, medens stakkels Hektor blev ved at give sin Sorg tilkende.

„Mon Grosserereren hører det?“ sagde Madamen sagte.

Jo, Grosserereren hørte det.

Han sad ensom i Kontoret, — Vorm var sprungen hen paa Apotheket, — han hørte sin kære Hunds sørgelige Jamren, og overtroisk som han og mange af hans Tids Mænd var, frygtede han alle onde Varsler.

Der var ogsaa en Ugle, som lige nu havde skreget i et af Træerne ude i Kneckenbergkleven.

Han sad der, til det var blevet meget sent.

Ingen Lyd hørtes i Huset uden en Gang imellem Fru Pfefferkorns sagte Trin ovenpaa.

Der skreg Uglen igen, og Hektor, Hektor, vilde han da aldrig høre op?

Pludselig løde raske Trin udenfor paa Fortouget, og Puntervig bankede paa Ruden.

Bendz foer op, som om det var selve Dødens Knokkelhaand.

„Hvad er der?“ sagde han og aabnede Vinduet.

„Sejr!“ raabte Rhederen. „Nordsøeskadren har havt en glimrende Sejr! ‚Schwartzenberg‘ skudt i Brand! Kl. halv fem i Eftermiddag gav Suenson Ordre til at ophøre med Skydningen.“

„Og min Svigersøn!“ sagde Grossereren.

Denne Gang kom det hverken stolt eller pralende, men saa inderlig forknytt og fuldt af pludselig Angst.

„Ja, om saarede og faldne ved man intet andet endnu, end at der vist er mindst dobbelt saa mange paa Østerrigernes Side som paa Dan-skernes.“

Saa gik Grossereren ud og lukkede op.

„Faa dog den Hund med ind, at den ikke saadan sidder og tuder,“ sagde Rhederen, der ogsaa lod til at føle sig ilde tilmode ved dens Hyl.

„Hektor! Hektor!“ kaldte Bendz, han blev næsten bange for sin egen Stemme.

Hunden kom øjeblikkelig listende, Grosserereren lukkede Døren, og saa fulgte den ham og Puntervig oven paa med sænket Hoved og Halen mellem Benene.

De gik sagte hen til Sengen, hvor Fru Pfefferkorn, som hun havde gjort i de sidste tolv Timer, sad ubevægelig. En trofast Skildvagt paa Post mod Døden!

Hektor slikkede Edeles Haand, og saa lagde den stakkels, gennemsigtige Haand sig instinktmæssig paa Hundens Hoved.

Men med ét lød stærke, larmende Hurraraab og mumlende Stemmer neden for paa Gaden, og en Stemme raabte:

„Hurra for Helgoland og Suenson!“

Edele aabnede Øjnene.

„Hvad er det?“ spurgte Fru Pfefferkorn hastigt.

„Sejr ved Helgoland,“ sagde Puntervig sagte.

Fru Pfefferkorn lænede sig op mod Væggen og slog Hænderne for Ansigtet.

Men den døendes Øre havde opfanget Ordet.

Med en pludselig Opblussen af Livskraften, vaagnede Bevidstheden i ét Nu; — hun rejste sig op, og Øjnene straaledede.

„Sejr!“ raabte Edele.

Saa drog hun et dybt, befriende Suk og faldt død tilbage i sin Faders Arme.

Den næste Dags Formiddag gik Madam

Sannæm sørgeklædt om fra Hus til Hus, nejede og meldte Venner og bekendte fra Grosserer Bendz, at hans Datter var død.

Og hun græd mange, modige Taarer og forsikkrede hvert Sted, at det havde hun sagt fra først af. Hun havde øjeblikkelig, da hun hørte om Forlovelsen, erklæret, at den vilde føre Lig tilhuse.

Deltagelsen var almindelig og ubeskrivelig. Hele Huset lugtede af Granbar og gennemtrængtes af kvælende Blomsterduft.

Baade Vorm og Lundberg gjorde Honnør, da Kondolancevisitterne kom, og de vare begge to meget bevægede.

Lundberg, der stadig havde Graaden i Halsen, fortalte noget temmelig uforstaaeligt om, at Hektor ikke vilde vige fra Frøkenen.

Og medens Herrer og Damer gik ud og ind og hviskede neden under, laa den døde oven paa paa sit hvide Leje, og Fru Pfefferkorn blev aldrig færdig med at smykke det med Blomster.

Den unge Pige sov saa fredelig i sin hvide, folderige Dragt og med det krøllede Hoved paa Pudsen.

„Jeg vil have Myrter,“ sagde Fru Pfefferkorn, „hun skal begraves som Brud og have en Myrtekrans paa Haaret.“

Men Hektor laa, som Lundberg havde for-

talt, stille og holdt Vagt ved Baaren. Han var ikke til at drive der fra.

Grossereren sad i sin Lænestol og sagde ikke meget.

Han var pludselig kommen til at se saa af-fældig ud; Sorgen syntes næsten at have knust ham.

Naar lille Ellevild hans laa kold og stiv der oppe, saa kunde han jo ogsaa pakke sammen, for hvad havde han saa at leve for?

Kun naar en og anden talte om, at Efterretninger var kommet, at den og den var saaret, blev hans Interesse vakt, og han spurgte hver Gang forgæves:

„Og min Svigerson?“

Nej, om ham havde man intet hørt.

Men ud paa Eftermiddagen kom Puntervig ind, bøjede sig over ham og sagde:

„Der er kommet Telegram om, at Nordsøeskadren anløber Kristiansand i Morgen for at begrave de faldne. — „Vidar“ gaar østpaa om et Par Timer. Vil du, jeg skal tage af Sted og faa ham med tilbage til Begravelsen?“

Hans Stemme var nær ved at svigte ham.

Grossereren saa op, og deres Øjne mødtes i et eneste, bange Spørgsmaal, som om én og samme Frygt slog ned hos dem begge.

„Tak!“ sagde han, „Tak!“

Der blev ikke sagt mere. Ingen af dem kunde sige mere.

„Det er godt,“ sagde Puntervig og gik med sine knirkende Støvler op for at se Trolungen for sidste Gang.

Fru Pfefferkorn saa kun op et Øjeblik og blev saa ved at ordne Myrterne.

Men her kunde han ikke mere staa for det; den store, svære Mand brast i Graad og hulkede som et Barn.

Han havde redet hende paa sine Knæ, og han havde baaret hende paa sine stærke Skuldre.

Da Rhederen endelig gik, fulgte Fruen ham til Døren.

„De skal til Kristiansand?“ spurgte hun, som om hun havde anet det.

„Ja,“ sagde han. „Har De hørt om Telegrammet?“

„Ja,“ svarede hun.

Og saa saa' hun pludselig op paa ham med stolte, vemodige Øjne.

„Hils Lesser, hils Smith, hvis de er ilive, og hils min kære, sejerrige, danske Flaade! Jeg har ingen Blomster at sende til de faldne, — jeg har Brug nok for dem til hende her, men — tak dem! Tak dem!“

Men i Kristiansand fik de nok at bestille, da der blev rapporteret, de danske Krigsskibe vare under Opsejling.

Borgerne løbe næsten i Vejen for hverandre i Glædens og Sejrrusens Ophidselse.

Da Nordsøeskadren den 11te Maj Klokken 1 kastede Anker paa Kristiansands Rhed, var saaledes hele Byens Befolkning paa Benene, og intet Folk kunde vise et andet Folk — lige fra de højeste Embedsmænd til Arbejderne — større Højagtelse og mere begejstret Sympathi, end de norske Borgere viste den danske Besætning og derved hele den danske Nation.

Sømændene blottede ærbødigt deres Hoveder og røbede i alle Henseender, hvor kær de dog i Grunden havde den berømmelige, danske Flaade og det gamle Danebrog, under hvilket deres Fædre og Bedstefædre og Oldefædre, ja, — Forfædrene endnu længere tilbage — havde vovet Livet.

Eskadrechefen, Suenson, fandt i Kommandantens Hus den mest ærefulde Modtagelse.

Garnisonens Officerer skyndte sig at ordne og indrette Hospitalet, der skulde modtage de

saarede, og for hver af dem, der blev bragt i Land, tilbød der sig øjeblikkelig flere hjælpende Hænder, end der var Brug for.

Alle stimlede sammen om dem; der var Taarer i de flestes Øjne og bare Iver for at yde den Bistand, enhver efter bedste Evne formaaede. Da de saarede bleve bragte fraborde, hilstes enhver af dem i Taushed med en Ærefrygt, som ikke kan beskrives.

Og de levende modtoges med saa entusiastiske Hurra- og Leveraab, at de bedst af alt viste, hvor godt Normændenes Hjertelag, naar det kom til Stykket, var mod deres danske Brødre — Smaabataljerne og Skumlerierne fraset naturligvis!

Men der var én haardt saaret, som bønfuldt om ikke at blive bragt i Land, men at maatte faa blive ombord sammen med de lettere saarede.

En frivillig, der ikke en Gang havde faaet en Skramme, men var lystig og frejdig som en Fisk i Vandet, talte hans Sag hos Skibschefen og Lægen.

Med Haanden til Huen og i sin strammeste Positur understøttede han den saaredes Bøn med en Iver og Veltalenhed, som den bedste Advokat kunde misunde ham.

Lægen rystede paa Hovedet.

„Han dør, inden vi naar København,“ sagde han.

„Han gør ikke! Paa mit Æresord — han gør ikke,“ forsikrede Malermester Smith.

Lægen kunde neppe undertrykke et Smil.

„Det er dristigt at ville gaa i Borgen for den Ting,“ sagde han. „Hans Tilstand er saaledes, at han vist neppe lever Natten over.“

„Hvorfor saa flytte ham?“ udbrød Smith ufortrødent. „Han er dog her ombord ligesom paa dansk Grund. Og hvis Hr. Doktoren kendte ham, som jeg kender ham, — han er saadan en finere Natur, skal jeg si' Dem, — ja, for mig kunde det da være saa knusende ligegyldigt, om jeg blev begravet paa Spitsbergen eller i Patagonien! — men for ham er det ligefrem en Livssag, Hr. Doktor, om han ikke kommer i dansk Jord. Hvis Hr. Doktoren tillader, — han var forlovet med en rig, norsk Pige her i . . ., skulde lige havt Bryllup, det mest glimrende Udstyr var færdigt,“ — Smiths bekendte Fantasi begyndte her i betænkelig Grad at løbe af med ham, — „al Ting var parat, og hun var saa køn, rigtig en yndig Pige, — saa ofrer han, Gud hjælpe mig, altsammen for Fædrelandet, gaar med som frivillig, og nu ligger han der og ber bare til Gengæld, — ja, han burde da heller havt Danebrogskorset efter min Formening! — om at vi vil tage ham med til Danmark.“

„Det kan ikke gaa,“ svarede Lægen kort,

„det vilde være uforsvarligt at lade en døende gøre Sørejsen der ned.“

Men Doktoren havde kun gjort nogle Skridt, da han pludselig vendte om og gik hen til den haardt saaredes Køje.

„Hvorfor vil De ikke i Land?“ spurgte han.

„Jeg vil ligge i dansk Jord,“ sagde Lesser, „jeg vil ikke ligge i fremmed Jord.“

„Men De er saa syg, — De ved, De kan dø undervejs.“

Da rejste han sig op.

„Jeg lover Dem, jeg skal ikke dø, — jeg kan ikke dø, før jeg kommer hjem! Jeg lover Dem, jeg skal leve, til jeg er i Danmark!“

Med en Stønnen faldt han tilbage, og saa gik Lægen hen til Skibschefen, og saa fik han Lov til at blive ombord.

Han laa der alene.

Saa havde han modtaget den Blod- og Ild-daab, hans hele Natur krympede sig for, men som han havde følt, han for sin Part nødvendigvis maatte gaa igennem.

Det var gjort. Han havde overvundet sig selv, og den, der overvinder sig selv, er større end den, der overvinder en stor Stad.

Og med blege Læber laa han og hviskede:

„Hvo, som elsker sit Liv, skal miste det, men hvo, som hader sit Liv i denne Verden, skal bevare det til et evigt Liv.“

»Und setzet ihr nicht das Leben ein,
Nie wird euch das Leben gewonnen sein.«

Han havde været bange for Livet, men nu var han ikke bange for at dø.

Og han havde dog været med til Sejr, ikke til Nederlag.

Da „Brage“, hvorpaa Puntervig var ombord, den 12te Maj om Eftermiddagen løb ind i Kristiansands Havn, toge alle Passagererne og Mandskabet Hatter og Huer af og raabte et øredøvende Hurra, idet de langsomt dampede forbi „Niels Juel“, „Jylland“ og „Hejmdal“.

Blot Synet af Krigsskibene begejstrede dem allesammen undtagen Puntervig.

For jo nærmere, han kom Maalet for sin Rejse, des mere begyndte hans selvtagne Mission at tynde ham.

Den mægtige Mand følte sig helt forknytt som et raadløst Barn, og han greb sig flere Gange i det Ønske:

„Gud give, han var blandt de faldne, saa kunde han da blive sparet for den Sorg, og jeg for at fortælle!“

Saa snart Rhederen kom i Land, mente han dog, det var bedre at springe end at krybe i det, og saa snart han havde faaet sin Vadsæk besørget til Hotellet, gik han, for ingen unødigt Tid at spille, til en eller anden af rette Vedkommende for at faa Oplysninger om Lesser.

Paa Vejen mødte han en dansk Orlogsmatros, som havde Landlov.

Han gav sig i Snak med ham.

„Ja,“ sagde Matrosen, som var paa „Jylland“, „det var jo ikke altid saa rart. ‚Jylland‘ var det midterste i Linjen, og vi fik derfor den værste Ild. Jeg skal si’ Dem: da en Granat slog gennem Siden ved Kanon Nr. 9, saa sprang den Pinedød og dræbte og saarede hele Besætningen ved Kanonen. Saa var det jo ikke saa underligt, at vi ved de nærmeste to Kanoner løb over om Bagbord. Luftrykket, som var vældigt, havde næsten bedøvet os, og der stod vi allesammen fortumlede og saa paa Folkene fra Nr. 9, som laa i deres Blod paa deres Pladse ved Kanonen. Saa kom Batterichefen, Løjtnant Giødesen netop gaaende forfra; han opmuntrede os naturligvis til at tage fat igen, men vi trykkede os, vi vilde ikke rigtig til det. Men saa var der Skam en forsoren Københavner, en Malermester Smith —“

„Malermester Smith?“ afbrød Puntervig.

„Ja! Han var jo aldrig tabt bag en Vogn, og saa raabte han: ‚Paa ’en igen, Ferdinand Ludvigsen!‘ og saa løb han uden videre over til Kanonen. Og saa kom vi til Hægterne igen, og Nr. 9 fik Mælet tilbage. Det kan nok være, det fik Østerrigerne at mærke!“

Rhederen sagde Farvel og Tak for god Underretning, men han havde kun gaaet nogle faa

Skridt, da han stødte paa selve Malermester Smith i Marineuniform.

Puntervig stansede og stirrede paa ham, som om han havde set en Genganger.

Smith tog til Huen.

„Hva' Fa'en,“ sagde han, „er Rhederen her!“

„Jeg skal hilse Dem fra Fru Pfefferkorn,“ sagde Puntervig.

„Det Skind! Hvordan har hun det?“ spurgte Smith.

„Hendes Søn er falden,“ svarede Rhederen undvigende, som om det Spørgsmaal, der brændte ham paa Munden, slet ikke var til at faa frem en Gang.

Smith tog Huen af.

„Ser man det,“ sagde han. „Ja, der hænder s'gu noget af hvert i denne Tid. Vi har Skam gjort vore Sager godt. Paa Helgoland fortalte de os, at en Auditør blev saa forfærdelig lem-læstet, de blot for at lindre Smerterne maatte sætte ham i en fyldt Vandbalje. Men da Folkene bar ham agterud, sad der allerede en polsk Infanterist, og skønt den stakkels Fyr var døende, rettede han sig dog i Tøjet, da han saa Auditøren, og i de faa Minutter, han selv havde igen, pjaskede han Vand ind i Auditørens Saar bare for at lindre sin overordnedes Lidelser.“

Puntervig gyste, men kunde endnu ikke sige noget.

Og saa tilføjede den altid snaksomme Smith:

„Ja, det var nogle løjerlige, brune Ansigter, vi saa kige ud af „Schwarzenberg“s og „Radetzky“s Kanonporte, kan De tro. Sølle Fyre fra Venetien, Dalmatien og Istrien, og som vel neppe havde Spor af Ide om, hvor i Verden de var, og hvem vi var, som de skulde slaas med!“

Havde Maleren villet føre frem Beviser paa, hvordan Mennesker blindt hen som Kvæg bleve førte til Slagtebænken, kunde han da ikke have valgt bedre.

Endelig kom Rhederen frem med det.

„Og Lesser?“ spurgte han.

Smith gjorde pludselig Front mod ham.

„Det Spørgsmaal har jeg da, ærlig talt, ventet paa hele Tiden, men siden De ikke kom frem med det, saa —“

„Han er falden —“

„Dødelig saaret — ja. Kan ikke overleve det. En Granat sprang paa „Jylland“ midt mellem Besætningen ved Kanon Nr. 9 —“

„Jeg ved det,“ afbrød Puntervig ham og gik hurtigere til, som om han vilde gaa fra det.

„Han var blandt dem, ser De, og i Gaar, saa snart jeg kunde komme mig til det, sendte jeg et Telegram til Lessers Mo'r i Holstebro og til Grosserereren, skønt jeg nok tænkte mig, det ikke kunde passe for Dampskibene, men jeg tele-

graferede alligevel, om Frøkenen ikke kunde komme —“

Der foer igen en underlig, kold Gysen gennem Rhederen.

„Frøkenen,“ sagde han sagte, „døde iforgaars.“

„Hva' Fa'en!“ havde Malermesteren nær sagt, men han blev staaende med aaben Mund og saa paa Puntervig fuldstændig ude af Stand til at sige et eneste Ord.

Der var altsaa kommet Telegram til Grossereren: „Frøkenen maa komme straks!“ Og saa laa hun død oven paa og var lovlig forhindret! Aa, hans stakkels, gamle Ven, Bendz!

„Han er vel paa Hospitalet?“ sagde saa Rhederen.

„Nej, han er ombord, — jeg skal følge Dem til ham,“ svarede Smith, som pludselig igen fik Liv i Lemmerne.

„Kanske vi kan faa dem begravet sammen,“ sagde Puntervig undervejs, — i sin fortumlede Tilstand tænkte han slet ikke paa, at Lesser endnu ikke var død.

„Nej!“ udbød Smith næsten barskt. „Vi ta'r ham med til Danmark!“

Da de to Mænd kom ombord paa den stolte Orlogsskude, Smith først og Rhederen bag efter, saa den sidste sig om med stor Ærbødighed, — det gik i ham, at han nu for første Gang i sit

Liv traadte paa et Dæk, der havde været vædet af mange Menneskers Blod — ogsaa Lessers Blod, og det var med blottet Hoved, han fulgte Smith nedent under.

„Lider han meget?“ spurgte han med sagte Stemme.

„Nej, ikke nu, men han fryser.“

„Hvor er det?“

„Her til Venstre.“

„Er han meget — meget —“

„Lemlæstet, mener De? Nej, i saa Henseende slap han jo bedst fra det, og — og — Teppet ligger jo over.“

Saa kom de hen til Køjen.

Han hørte dem ikke men laa med lukkede Øjne.

Og som Puntervig med dyb Bevægelse i den ligblege, udtærede Mand genkendte Lessers elegante, før saa soignerede Skikkelse, og tænkte paa, at han, som han der laa, dog havde givet sit bedste Ungdomsblod for, hvad han ansaa for at være en højere Pligt, Gud fordrede af ham, sagde han igen sagte og af sit Hjertes Dyb:

„Krigen er forfærdelig! Krigen er forfærdelig!“

Og han tænkte paa lille Krøltoppen, som laa der hjemme kold og stiv med Myrtekransen om Hovedet, og hvis han kunde, vilde han have raabt ud i hele Verden:

„Her kan I se, I Stormagter, hvad Krig koster af Blod og Taarer! Hvad den knuser af menneskeligt Liv og Lykke!“

„Edele,“ sagde han derpaa, som om det var den besværgende Formular, der maatte aabne de lukkede Øjne.

Men Lesser rørte sig ikke.

„Det er Synd at tale til ham,“ hviskede Smith. „Han vil neppe forstaa Dem, hvis han hører noget.“

„Naa ja“ —

Puntervig taug.

Hvad han nu vilde have fortalt ham, vilde han saa alligevel snart faa at vide et andet Sted, trøstede han sig med. Saa han behøvede da ikke at sige et Ord, som i Grunden var saa sørgeligt overflødigt.

„Men jeg bliver her, til jeg kan faa ham med,“ sagde han.

„Det bli'er der intet af,“ afbrød Smith ham bestemt, „han vil ikke ligge i Norge. Han har i stor Angst bedt og tigget og har derfor ogsaa faaet Lov til at gaa med hjem til Danmark. Han har sagt, han vil ikke dø, før han har set Danmark.“

„Se Neapel og dø!“ udbrød Puntervig.

„Se Danmark og dø!“ sagde Smith.

Med bøjet Hoved og tung i Sind gik Rhederen fraborde, og — saa gik han op paa Telegrafkontoret.

Kristiansands Gartnere og Kristiansands Damer havde i Dagens Løb ikke bestilt andet end binde Kranse; der fandtes ingen Blomst mere igen i Byen, og ud paa Aftenen fandt Baad paa Baad med sin lette Blomsterlast Vej ud til de danske Krigsskibe. Man kunde næsten ikke bestille andet paa Eskadren end tage mod de Masser af Kranse, der strømmede ombord.

Der taarnede sig op hele Pyramider, hele Dynger. Som om Blomster kunde dække over hver Vunde, hvert gabende Saar og skjule de dødes Ansigter!

Den 13de Maj Kl. 5 Eftermiddag var Kristiansands Borgervæbning og Garnisonens Tropper opstillede en haie lige fra Landgangsbroen op til Kirkegaarden.

Gaden var skjult af Granbar den hele Vej. Flagene baade de norske paa Huse og Skibe og de danske paa Eskadren vare hejste paa halv Stang.

Hele Byen deltog i den store Sørgehøjtid.

Langsomt og højtideligt løde Aareslagene, idet „Niels Juel“s Barkas, styret af en Officer og bugseret af et andet Fartøj, roede i Land.

Vanddraaberne glittede i Solen, efter hvert som Aarerne hævede sig og sank.

Der var sort af Mennesker. Med blottede Hoveder, stille og alvorsfulde, saa de Barkassen nærme sig, og da de 15 Ligkister, dækkede af Danebrog og smykkede med et Væld af Blomster, bleve baarne i Land, fulgte alle de norske Officerer, Gejstlige og civile Embedsmænd med, og efter dem dybt grebne Kristiansands hele Befolkning, medens Militæret paraderede, og det uoverskuelige Sørgetog ingen Ende syntes at ville tage.

Der bleve de saa sænkede ned i den store Fællesgrav, som Kristiansands Borgere gennem de forløbne 29 Aar med pietetsfulde Hænder have værnet og fredet.

Det fri, selvstændige, norske Folk har derved sat sig selv det smukkeste Mindesmærke:

„Hvad der har været os imellem, hvad vi har fejlet mod os selv, hvad I har fejlet mod os, hvad vi har fejlet mod eder, — lad det Aarhundreder gamle Mellemværende være glemt ved denne Grav, og lad os kun huske det, der har bundet vore Folk sammen, det, der vil binde dem sammen gennem kommende Tider, det bedste i os selv, Nordens Aand, for hvilken Sønderjyderne staa paa Vagt for os alle nede i Nordslesvig.

Puntervig, der havde købt en Krans fra sig selv, en fra Grosserereren og en fra Fru Pfefferkorn, fulgte naturligvis med.

Han syntes, som om han med det samme fulgte Lesser til Jorden.

Da alt var forbi, — Klokken syv om Aftenen, — fik Rhederen paa Henvendelse til Skibschefen Tilladelse til at følge med ombord paa „Jylland“ for at sige Lesser Farvel, inden Eskadren lettede.

Smith, som den Dag hørte med til det tjensthavende Mandskab og derfor ikke var med i Ligfølget, havde saadan hele Dagen gaaet og været formelig syg af Frygt for, at Døden skulde komme bag paa Lesser, inden de kom vel af Sted.

For som Lig vilde „Jylland“ ikke tage ham med, det var han vis paa.

Da han derfor saa Rhederen komme ombord, hviskede han til ham:

„Forstyr ham ikke!“

„Nej, jeg skal ikke tale til ham,“ sagde Puntervig mismodig, og saa gik han neden under med flere Kranse paa Armen.

Ved én af dem, der bestod af røde og hvide Roser, hang et Kort, og paa dette Kort havde Byfoged Sielau med sirlig Kanceliskrift skrevet:

„Dulce est pro patria mori.“ *)

„Det er forbandet Løgn!“ udbrød Kandidat Thestrup, der aftjente sin Værnepligt paa Nordsøeskadren, og som læste Indskriften, idet han gik forbi. „Det er ikke sødt! Det er haardt, det er forfærdeligt, men det er nødvendigt, det er rigtigt, det er stort.“

Lesser laa bleg og stille og sov, og Rhederen stod kun et helt Kvarter med foldede Hænder og saa paa ham.

Der var mange, underlige, triste Tanker, der rørte sig i hans Sind.

Den unge Mand laa der og var dog saa langt borte, som om han aldrig havde kendt ham.

Han bad sagte et Fadervor, og saa gik han op til Smith, som ventede paa ham.

---

*) Det er sødt at dø for Fædrelandet.

„Tag dem,“ sagde han. „Stænk Vand paa dem, hører De? Men selv om de bli'er visne, — det kan jo hænde sig, at de bli'er det, — saa læg dem paa Graven alligevel, gi' hans Mo'r dem, — de er, skal jeg si' Dem,“ — han stansede, han kunde ikke faa Ordene frem, „de er fra os alle der hjemme.“

Sommeraftenens milde Lys laa over Kristiansands venlige Træhuse og sirlige Haver. En let Brise krusede Søen, og Vinduerne blinkede i Aftensolen.

Befolkningen var ikke kommen til Ro endnu; der var igen sort af Mennesker nede ved Havnen, for nu skulde de danske Krigsskibe stikke i Søen for at vende tilbage til København.

Endelig 10^{1/2} lettede Eskadren Anker og satte Kursen Syd efter forbi Kristiansands Fæstning.

Korvetten „Hejmdal“s Salut blev besvaret af Fæstningen. Det ene Drøn afløste det andet, den hvide Krudtrøg trak ind over Byen, og der stod Puntervig saa underlig fortabt igen midt i Mængden paa Landgangsbroen, og saa de danske Krigsskibe mere og mere forsvinde der ret forude, indtil man kun saa Danebrogs blodrøde Dug mod den blaa Luft.

Han følte sig saa fattig, som han stod der igen med tomme Hænder og ikke havde kunnet holde paa det Menneskeliv, der nu gled

længere og længere bort fra ham ind i den visse Død.

Og saa randt ham pludselig ihu Heines „Die Grenadiere“, som Lesser saa ofte havde sunget.

Rhederen mindedes endnu det ene Vers:

»Gewähr' mir, Bruder, eine Bitt':
Wenn ich jetzt sterben werde,
So nimm meine Leiche nach Frankreich mit,
Begrab mich in Frankreichs Erde.«

Med langsomme, næsten mødige Skridt nærmede Puntervig sig Grossererens Hus.

Aldrig havde Kneckenbergkleven forekommet ham saa besværlig som i Dag.

Ogsaa her vajede der overalt Flag paa halv Stang.

Der var Granlugt og Madlugt i alle Værelser, og Lundberg fortalte ham straks med stammende Stemme, at Kistelaaget allerede iforgaars var bleven skruet til.

„For Rhederen vidste jo nok, at Begravelsen skulde være i Dag?“

Puntervig vinkede blot med Haanden og gik ind til Grossererens, der dybt nedbøjet sad i sin Stol, og hvad der rørte Rhederen, saa han fik Taarer i Øjnene: selv i det Øjeblik havde han Brillerne paa og Avisen i Haanden for at læse om Begravelsen i Kristiansand.

„Du fik ham ikke med, kan jeg forstaa,“ sagde han.

„Nej, jeg fik ham ikke med,“ svarede Vennen. „Han vilde ligge i dansk Jord.“

De taug begge.

„Aa ja, ja du,“ sagde Bendz endelig ydmyg resigneret. „Jeg kunde jo heller ikke saadan

vente, han vilde ligge her. Han var dog en fremmed og Udlænding iblandt os.“

Og saa tilføjede han, skønt Stemmen svigtede ham:

„Jeg skrev i Nat til hans Mor, at vi begge havde mistet vore Børn.“

Han taug en Stund for at blive Herre over den Bevægelse, som truede med at tage Magten fra ham.

„Jeg gad ret vide, du Puntervig, hvorfor to saadanne, gamle Knarke som du og jeg skal gaa her igen paa Jorden, medens de to kære, velsignede, unge Mennesker begge to skulde dø?“

Men medens Edele, Husets Solstraale, laa der ovenpaa som Brud og sov under Kistelaaget, og Hektor fremdeles holdt Vagt ved hendes Side, stegte og braste Madam Sannæm til hendes og Husets Ære, for der skulde da være en Begravelse, som der skulde staa Ord af ud over hele Byen, og „ingen skulde sige Madam Sannæm paa andet, end at hun havde gjort Sit til, for at Frøkenen kunde komme hæderligt i Graven.“

Og Moralprædikant som hun altid havde været, holdt hun tillige opbyggelige Taler baade for Lars og Pigerne, og hun snakkede vidt og bredt om:

„At man ikke skulde prise nogen lykkelig før i hans Grav, og — vel død er hele Sagen.“

Da hun saa havde taget sig et Par Opstrammere inde i Spisekammeret, begyndte hun

at græde, og saa sang hun med mange Trimulanter og Forsiringer en meget bedrøvelig, dansk Vise, som den altid lystige Malermester Smith havde lært hende, — den var om en Soldat, der var falden i Krigen, og om hans Pige, og den sluttede omtrent saaledes:

»Gud glæde ham udi Himmerig.«

Og saa begyndte sortklædte Herrer med sorte Hansker at strømme op ad Kneckenbergkleven, Byfogden mødte i fuld Uniform med Kaarde og Chapeaubas, Vorm trak op Portvinsflaskerne, „for en Hjertestyrkning skulde man da ha’“ inden den triste Gang, og saa begyndte Kirkeklokkerne at ringe:

„Ding—dang! Ding—dang!“

Pintsemorgen den 15de Maj nærmede Nordsøeskadren sig Sjællands Nordkyst.

Lesser havde holdt Ord. Han levede endnu.

„Det er Længslen, som har holdt Liv i ham,“ sagde Smith. „Han har rent ud ikke kunnet dø.“

Nej, han havde ikke kunnet dø.

Længslen havde givet ham Livskraft, Sjælen havde holdt det døende Legeme oppe, men Smith, som gav ham den sidste Venskabs tjeneste, der

blev vist ham her i Livet, og derfor havde faaet sin overordnedes Tilladelse til at sidde hos ham og passe ham, mærkede snart, at nu var der ikke mere nogen Tid at give bort.

Den samme Rastløshed, som var kommet over Lesser den sidste halve Time, greb ogsaa ham.

Han keg hele Tiden ud af Kahytvinduet. Vilde dog ikke snart Sjælland dukke op af Havet? Om Skibet dog havde Vinger. Om den kære Skude dog bare forstod, hvad det gjaldt!

Men Smith, som havde vaaget to Nætter itræk, kunde ikke længere, som han sad der paa Vagt efter Danmark, holde Øjnene aabne.

Han faldt i Søvn og drømte om „Schwarzenberg“, da det med Fortoppen i Brand styrede ind mod Helgoland, og han gentog i Drømme Raabet, som triumferende lød over hele den danske Eskadre: „Han brænder! Han brænder!“

Men Lesser sov ikke mere. Hænderne famlede uophørligt ved Tæppet, og de store, feberhede Øjne stirrede ufravendt og bønfoldende hen paa den sovende Smith.

Han forsøgte at tale, men Tungen nægtede at gøre Tjeneste; der hørtes ingen Lyd.

Rundtom ham brusede Vandet, og Maskinen arbejdede roligt og jævnt som i Mags Vejr.

Han hørte al Ting, men han formaaede ikke ved egen Hjælp at rejse sig op, og Smith sov.

Aa, hvor den som sover, ødsler med Tiden, og hvor faa Minutter har dén at give bort, som skal dø!

Pludselig med en Gang hørtes hurtige Skridt og Kommandoraab oppe paa Dækket, der lød Salut og vældige Hurraraab.

Smith foer op, — han saa Lessers angstfulde Øjne fæstede paa ham, og de blege Læber bevæge sig.

Gennem Kahytvinduet opdagede han i ét Nu den danske Kyst, Bøgetræerne, Kronborg, de grønne Volde, beskinne af den straalende Pintse-sol, dette dejlige Land, lige dejligt, fordi, om Ulykken havde hærget det, alle de mange Mennesker, alle de mange Danebrog!

Med ét Spring var han henne ved Køjen, greb Lesser i sine Arme og løftede ham op.

„Danmark!“ raabte han.

Som han stod der, blev den døende saa underlig tung i hans Arme.

Han lagde ham forsigtigt ned og saa, han var død.

„Han havde opnaaet sit sidste Ønske,“ sagde Smith med Haanden til Huen, da Doktoren kom.

„Han skulde dog faa Hvile i dansk Jord.“

Men Nordsøeskadren fortsatte uforstyrret sin Fart ned gennem Øresund med Orlogsflaget i Stortoppen.

Hurraraabende Mennesker og viftende Flag lige fra Helsingør til København, og alle de Skibe, den sejlede forbi, kippede med Flaget, medens Matroserne stode i Vantene.

Hele Toldboden og Langelinje var sort af Mennesker.

Et Folk i Sorg stod for at modtage Sejrherrerne. Og der lød Eskadren i Møde et Velkomstraab, en Jubel saa overvældende og bedøvende, at Besætningen lige fra Cheferne til Kahytsdrengene bleve blege af Sindsbevægelse, medens Krigsskibene saluterede, og Trekroner svarede med Drøn paa Drøn.

Kongechaluppen lagde til Kommandoskibet.

Hans Majestæt Kongen gik ombord paa „Niels Juel“ og overrakte selv personlig paa Skansen Orlogskaptejn Suenson Storkorset.

Men kort efter, at Eskadrechefen havde forladt „Niels Juel“, blev en død, dækket af Danebrog, bragt i Land fra „Jylland“, — Smith var en af dem, som bar ham, — og der stod hans gamle Mo'r og tog imod ham!

